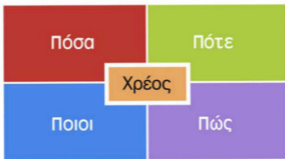


ΘΕΟΔΩΡΟΣ Γ. ΠΑΓΚΑΛΟΣ

Τα φάγαμε όλοι μαζί



ΑΘΗΝΑ ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2012

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Γ. ΠΑΓΚΑΛΟΣ

Τα φάγαμε όλοι
μαζί

--❖--

ΑΘΗΝΑ ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2012

Τίτλος: Τα φάγαμε όλοι μαζί

Συγγραφέας: Θεόδωρος Γ. Πάγκαλος

Πρώτη έκδοση (ηλεκτρονική): Αύγουστος 2012

Copyright © Θεόδωρος Γ. Πάγκαλος, Αθήνα 2012

Θεόδωρος Γ. Πάγκαλος

Πειραιώς 16–18, 104 31 Αθήνα

Τηλ.: 210 5231142, Φαξ: 211 7702056

email: info@pangalos.gr

twitter: [@tpangalos](https://twitter.com/tpangalos)

www.pangalos.gr, mazi-ta-fagame.gr

Επιμέλεια έκδοσης: Μιχάλης Ψαλλίδας

Επιμέλεια ηλεκτρονικής έκδοσης: eTypesetting.gr

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, αντιγραφή, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση ολική, μερική ή περιληπτική, η εκμίσθωση, ο δανεισμός, η απόδοση κατά παράφραση ή διασκευή του περιεχομένου του βιβλίου με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλο, και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του συγγραφέα. Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του

νόμου 2121/1993 και τους κανόνες του Διεθνούς Δικαίου που ισχύουν στην Ελλάδα.

ISBN 978-960-93-4365-7

Το βιβλίο αυτό υποστηρίζεται διαδικτυακά από τον δικτυακό τόπο mazi-ta-fagame.gr. Καλούμε τους αναγνώστες να συμμετέχουν στον σχολιασμό των κεφαλαίων του βιβλίου, στην υποβολή δεδομένων και τον σχολιασμό περιπτώσεων “Τα φάγαμε όλοι μαζί”. Στόχος μας είναι να εξελίσσουμε το βιβλίο, με τη συμμετοχή και βοήθεια των αναγνωστών, χρησιμοποιώντας μεθοδολογία και εργαλεία [crowd-sourcing](http://crowdsourcing.com). Οι νέες εκδόσεις που θα προκύπτουν θα διανέμονται σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Ex Libris



Το αντίτυπο αυτό είναι προσωπικό και
φέρει το ονοματεπώνυμο του κατόχου.

1

Εισαγωγή

Την 21η Σεπτεμβρίου 2010 μιλώντας στη Βουλή για το νομοσχέδιο “Κατάργηση και συγχώνευση υπηρεσιών, οργανισμών και φορέων του Δημοσίου Τομέα”, σε μια εποχή που οι δρόμοι ήταν γεμάτοι από εξαγριωμένους διαδηλωτές που κράδαιναν πλακάτ ουρλιάζοντας προς τη Βουλή “Κλέφτες”, αισθάνθηκα την ανάγκη όχι μόνο να υπερασπιστώ την κοινή λογική αλλά κυρίως να πω την αλήθεια ώστε η συζήτηση να επικεντρωθεί στο πραγματικό πρόβλημα.

Είπα: “Η απάντηση εις την κατακραυγή που υπάρχει εναντίον του πολιτικού προσωπικού της χώρας στο “πώς τα φάγατε τα λεφτά;” που

μας ρωτάει ο κόσμος είναι αυτή: “σας διορίσαμε. Τα φάγαμε όλοι μαζί, μέσα στα πλαίσια μιας σχέσης πολιτικής πελατείας, διαφθοράς, εξαγοράς και εξευτελισμού της έννοιας της ίδιας της πολιτικής”.

Από το 2004 έως το 2008, αυξανόταν το ΑΕΠ κατά 3,5%, ενώ άλλο ένα 3,5% του ΑΕΠ δανειζόμασταν, δηλαδή ετήσιο πλεόνασμα 7%. Φτάσαμε στο σημείο της αδυναμίας πληρωμών. Πού πήγαν αυτά τα λεφτά κατά κύριο λόγο; Αυξήθηκαν κατά 50% οι δημόσιοι υπάλληλοι και διπλασιάστηκε ο όγκος των μισθολογικών υποχρεώσεων του δημοσίου”.

Δεν μπορούσα να γνωρίζω βέβαια τις αντιδράσεις που θα δημιουργούσε αυτή μου η φράση ούτε είχα προσχεδιάσει μια συγκλονιστική παρέμβαση στο δημόσιο διάλογο για λόγους αυτοδιαφημιστικούς, προσωπικής προβολής ή εξαιτίας του “κυνισμού” τον οποίο διάφοροι μου απέδωσαν αργότερα.

Ούτε μπορούσα να φανταστώ την διαστροφή που θα επακολουθούσε, το μίσος και το πάθος που διέδιδαν με μια συντονισμένη ομοβροντία κακοήθη blogs, τυχάρπαστα λαθρόβια και “έγκυροι” δημοσιογράφοι των πιο μεγάλων εφημερίδων και σύσσωμο βέβαια το ραδιοτηλεοπτικό σύστημα. Δεν μπορούσα να φανταστώ επίσης το ενδιαφέρον που θα προκαλούσε πέρα από αυτή τη χυδαία και αποτρόπαια κορυφή του παγόβουνου που περιέγραφα, σε ευρύτατους κύκλους, σχολιαστές αλλά και στελέχη του ΠΑΣΟΚ που βρήκαν την ευκαιρία να μου επιτεθούν με το γνωστό συντροφικό ήθος που διέπει τις σχέσεις των μελών του ΠΑΣΟΚ μεταξύ τους. Ούτε μπορούσα να φανταστώ την βαθμιαία αποδοχή και αποκατάσταση της βασικής ιδέας, μια δικαίωση η οποία κυρίως τους τελευταίους μήνες έχει γίνει η κυρίαρχη τάση της κεντρικής συζήτησης που ξεκίνησε τότε και δεν σταμάτησε ποτέ μέχρι σήμερα.

Ενάμιση χρόνο μετά και πατώντας στη μεγαλύτερη μηχανή αναζήτησης του πλανήτη, το γνωστό σε όλους μας Google, τη φράση “Όλοι μαζί τα φάγαμε” θα πάρουμε πάνω από 940.000 σελίδες παραπομπής σε κείμενα και άρθρα που γράφτηκαν όλη αυτήν την περίοδο και πάνω από 230.000 παραπομπές σε φωτογραφίες. Δεκάδες χιλιάδες επίσης είναι οι προβολές του βίντεο από τη συνεδρίαση αυτή της Βουλής. Αυτά τα νούμερα, τα οποία είναι κοντά στο ένα εκατομμύριο δείχνουν πως οι δημοσιογράφοι, ο κόσμος, τα blogs και γενικά η κοινωνία δεν άφησε να περάσουν έτσι αυτά τα λόγια και αναρωτήθηκε, έψαξε και ενδιαφέρθηκε να δει κατά πόσο και σε ποιο βαθμό είχε ο καθένας συμμετάσχει σε αυτό το φαγοπότι.



Εικόνα που έρχεται ως αποτέλεσμα από τη διαδικτυακή αναζήτηση.

Βέβαια στην πολιτική κρίνεσαι πάντα εκ του αποτελέσματος. Το τι πραγματικά ήθελα να κάνω, έχει πολύ μικρή σημασία. Πιστεύω όμως ότι έχει ένα αυτοτελές ενδιαφέρον να ομολογήσω “ενώπιον του ελληνικού λαού” τρόπον τινά τα κίνητρά μου. Γιατί το είπα αυτό; Πώς μου ήρθε;

Είχα έντονα την αίσθηση και την διατηρώ βέβαια και σήμερα, ότι η κυρίαρχη ιδεολογία στην Ελλάδα που τελικά είναι σε κάθε εποχή και σε κάθε χώρα, 3-4 φράσεις, ήταν εξαιρετικά επικίνδυνη. Επικίνδυνη για τη

μελλοντική οικονομική ανόρθωση του τόπου, επικίνδυνη για την δημοκρατία και τους θεσμούς, επικίνδυνη, τέλος, για τον πολιτισμό μας και την κοινωνική μας συμβίωση. Ήταν επικίνδυνη γιατί απείχε από την πραγματικότητα και γιατί έπαιρνε την μορφή, παλιά και πασίγνωστη, της αναζήτησης αποδιοπομπαίων τράγων, των θεωριών συνωμοσίας και του πογκρόμ κατά των υπονομευτών.

Η κυρίαρχη ιδεολογία, αυτό που η πλειοψηφία των Ελλήνων ακράδαντα εγκολπίζεται όλο αυτό το χρονικό διάστημα, είναι βαθύτατα φασιστική. Να δούμε ένα παράδειγμα. Κατά κόρον διάφοροι και σε διάφορα επίπεδα από το δρόμο και τα πανό μέχρι την αγόρευση στη Βουλή και το υποτιθέμενο πνευματικό δημιούργημα, όπως ένα θεατρικό έργο ή μια τηλεοπτική εκπομπή, ελιδόρησαν το παρελθόν των Γερμανών για να βρουν επιχειρήματα για τις σημερινές

ελληνογερμανικές σχέσεις. Υποστήριζαν ότι οι Γερμανοί όχι μόνο είχαν εγκληματήσει εις βάρος του λαού μας με την χιτλερική κατοχή, την εισβολή στην χώρα, την πείνα, την καταλήστευση του εθνικού μας πλούτου και τα λοιπά, αλλά ήταν προφανώς βαριά σημαδεμένοι από κληρονομικό αταβισμό, και επανήρχοντο διαπράττοντας το έγκλημα ... της χρησιμοποίησης των αποταμιεύσεών τους για να μας δανείσουν σε επιτόκιο χαμηλότερο από αυτό που οι ίδιοι θα μπορούσαμε να επιτύχουμε στην παγκόσμια αγορά!

Όλη αυτή η σάρα και η μάρα διακηρύττει εδώ και μήνες κάτι που το θεωρεί αυτονόητο: οι Γερμανοί είναι πάντα Γερμανοί και αφού είναι Γερμανοί δεν μπορεί παρά να φέρονται ως Γερμανοί. Βαρύτιμες μαρξιστικές πένες εχάραξαν πάνω κάτω αυτή την έννοια που σας περιγράφω. Κανείς όμως δεν έκανε τον κόπο να ψάξει να δει γιατί οι Γερμανοί που είναι ο λαός που έδωσε στον παγκόσμιο πολιτισμό τον

Μπετόβεν και μια ντουζίνα άλλους συνθέτες πρώτου επιπέδου, τον Γκαίτε και τον Σίλλερ, που έχει εδώ και δύο αιώνες δημιουργήσει την κυρίαρχη σχολή στην παγκόσμια ψυχιατρική και κυριαρχεί στη φιλοσοφία και στην κοινωνιολογία της βιομηχανικής εποχής, έγιναν SS, εγκληματίες, δολοφόνοι και συνέβησαν όλα όσα υπέστη ο λαός μας και μαζί με μας κι άλλοι λαοί της Ευρώπης και κυρίως βεβαίως οι Εβραίοι που διώχθηκαν και δολοφονήθηκαν κατά εκατομμύρια.

Ποια ήταν η κυρίαρχη ιδεολογία της χιτλερικής Γερμανίας;

Ήταν ακριβώς η αναζήτηση ενός φανταστικού υπαίτιου, επί του προκειμένου των Εβραίων, η αναγόρευσή τους σε δημόσιο κίνδυνο, η καταδίωξη τους και η εξόντωσή τους όταν αυτό γινόταν δυνατό. Οι Εβραίοι των συγχρόνων ναζιστικής έμπνευσης θεωριών που εξαπέλυσαν και διαδίδουν μαύροι, κόκκινοι, ροζ και άλλοι παρδαλοί

εχθροί της δημοκρατίας στη σύγχρονη Ελλάδα από το 2009 και μετά, είναι οι “πολιτικοί”.

Ας μου επιτρέψετε να καθίσω δυο λεπτά στον όρο. Ποιοι είναι οι “πολιτικοί”. Είναι οι βουλευτές; Είναι όλοι όσοι εκλέγονται, δηλαδή και δήμαρχοι, περιφερειάρχες, περιφερειακοί και δημοτικοί σύμβουλοι; Και δεν είναι πολιτικοί όσοι δεν εκλέγονται γιατί δεν τα κατάφεραν αλλά που το επιθύμησαν πολύ να εκλεγούν και εξετέθησαν στη λαϊκή ψήφο; Δεν είναι “πολιτικοί” όσοι με τον ένα ή τον άλλο τρόπο εκπροσωπούν την κοινωνία ως συνδικαλιστές, ηγέτες συντεχνιών, πρυτάνεις ΑΕΙ, πρόεδροι ή μέλη συμβουλίων, συλλόγων, εταιρειών, ιδρυμάτων και δεν συμμαζεύεται;

Και γιατί όλοι αυτοί πρέπει να έχουν διαφορετικό ήθος και διαφορετική αίσθηση του καθήκοντος από τους Βουλευτές, οι οποίοι κατά κύριο λόγο λοιδороούνται, καθυβρίζονται, μουντζώνονται, γιαουρτώνονται και, αν είναι δυνατόν, ξυλοκοποούνται; Ή μήπως είναι

“πολιτικοί” μονάχα όλοι όσοι κατά καιρούς με τον ένα ή τον άλλο τρόπο άσκησαν διοίκηση για λογαριασμό όλων εμάς των υπολοίπων. Αν κάποιος υιοθετήσει την εκδοχή ότι οι πολιτικοί είναι μόνο οι Βουλευτές θα βρεθεί μπροστά στην πολύ δύσκολη υποχρέωση να αιτιολογήσει γιατί ο πήχης μπαίνει εκεί κι όχι παρακάτω. Αν υιοθετήσει την δική μου άποψη, ότι πολιτικοί είναι όλοι όσοι μέσω της λαϊκής ψήφου εκπροσωπούν με τον ένα ή τον άλλο τρόπο την κοινωνία, τότε φτάνουμε σε ένα αποτέλεσμα που θα πρέπει να καταστήσει στόχο των επαναστατημένων και αγανακτισμένων, μερικές εκατοντάδες χιλιάδες ανθρώπους και βεβαίως περιλαμβάνει και πολλούς από αυτούς που μουντζώνουν, φτύνουν, βρίζουν ή εκφέρουν διαφόρων ειδών θεωρίες.

Μια άλλη εκδοχή είναι ότι οι “πολιτικοί” είναι αυτοί οι οποίοι ανήκουν στα δύο μεγάλα κόμματα που εναλλάσσονταν στην εξουσία. Η

εκδοχή αυτή έχει ενδιαφέρον. Πράγματι τα δύο μεγάλα κόμματα που εναλλάσσονταν στην εξουσία έχουν την καθοριστική και κύρια ευθύνη για την σημερινή κατάσταση της χώρας. Δεν θα πω γιατί, αυτό δεν θα είχε κανένα νόημα, ότι θα έπρεπε αυτός που κάνει αυτού του είδους την κριτική να την συνοδεύει με το εναλλακτικό του σχέδιο για το μέλλον, όχι απλώς να μας λέει δηλαδή τι δεν θα έπρεπε να είχε γίνει αλλά να μας λέει και τι θα έκανε αυτός στη θέση αυτών που τότε κυβερνούσαν, θα ζητήσω όμως αποδείξεις για την ειλικρίνεια αυτής της κριτικής από τα κομμουνιστικής έμπνευσης κόμματα ΚΚΕ και ΣΥΡΙΖΑ στην πρόσφατη ιστορία.

Πότε αυτά τα κόμματα ανέπτυξαν και πρότειναν πολιτικές διαφορετικές από αυτές που μας οδήγησαν στην χρεοκοπία και την κρίση; Όχι μόνο κάτι τέτοιο δεν έγινε αλλά κάθε φορά που υπήρχε παρέκκλιση, σπατάλη, ολιγωρία και πελατειακή χαριστική πολιτική

στο φορολογικό ή άλλο επίπεδο, τα κόμματα αυτά έρχονταν να πλειοδοτήσουν προς την κατεύθυνση της αύξησης των ελλειμμάτων, έστρωναν μόνοι τους τον δρόμο στο λαϊκισμό και ωθούσαν με κάθε δυνατό τρόπο —που βεβαίως περιελάμβανε και την δυναμική επίδειξη μέσω στρατευμένων και συχνά βίαιων μειοψηφιών της δήθεν λαϊκής βούλησης— τους κυβερνώντες να πάνε πιο γρήγορα και πιο αποφασιστικά στον κατήφορο που μας οδήγησε στη σημερινή κατάσταση αδυναμίας πληρωμών.

Η κυρίαρχη λοιπόν ιδεολογία ήταν ότι οι πολιτικοί, και εδώ ερχόμαστε στη δεύτερη βασική έννοια, έκλεψαν τα χρήματα αυτά εξ' ου και το γνωστό και αιωνίως επαναλαμβανόμενο από κάθε αντικοινοβουλευτικό και αντιδημοκρατικό πόλο προπαγάνδας σύνθημα “κλέφτες”, που απευθύνεται επί αδίκων και δικαίων καθώς και οι εικόνες που το συνοδεύουν ότι κάποιοι

θα φύγουν “νύχτα με ελικόπτερο από την Ελλάδα” για να καταφύγουν στο εξωτερικό, κάποιιο θα πάνε στο Γουδί ή ότι κάποιιο θα περάσουν την υπόλοιπη ζωή τους στη φυλακή και ούτω καθεξής.

Ποιοι όμως έφαγαν, πότε, πόσα και πώς; Είναι ανάγκη να δοθεί μια απάντηση αν κάποιος θέλει στοιχειωδώς ο ίδιος και τα παιδιά του να ζήσουν σε μια ευνομούμενη πολιτεία και όχι στην ζούγκλα όπου το κεφάλι του κάθε πολίτη θα είναι στο έλεος του πρώτου συκοφάντη.

Διαφθορά υπάρχει πάντα όπου υπάρχει εξουσία, όποια και αν είναι αυτή η εξουσία. Έχω το τελευταίο χρονικό διάστημα συχνές επαφές με την Κίνα. Συναντάω επιχειρηματίες, κοινωνικούς παράγοντες, διανοούμενους και ανώτατα στελέχη του Κομμουνιστικού Κόμματος που κυβερνά. Το ενδιαφέρον μου για τη χώρα αυτή είναι μεγάλο. Πιστεύω ότι από την εξέλιξη που

σημειώθηκε εκεί τα τελευταία 50 χρόνια και από τις εξελίξεις που θα ακολουθήσουν θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό το μέλλον της ανθρωπότητας. Η Κίνα μπορεί να σώσει τη γη ή μπορεί να την καταστρέψει.

Στην Κίνα υπάρχει η θανατική ποινή και εφαρμόζεται σε μερικές δεκάδες χιλιάδες περιπτώσεις κάθε χρόνο. Το τι αισθήματα μπορεί να μας δημιουργήσει μια τέτοια κατάσταση και τι θέση μπορεί να πάρει κανείς απέναντι σε αυτό το φαινόμενο είναι μια άλλη συζήτηση. Αυτό που μας ενδιαφέρει εδώ είναι ότι ανάμεσα στους εκτελούμενους, συχνά δημόσια και με ατιμωτικό τρόπο για να είναι παραδειγματική η ποινή, είναι πολλά ανώτερα στελέχη της κρατικής μηχανής ή του κομματικού μηχανισμού που έχουν εμπλοκή σε υποθέσεις διαφθοράς. Δεν είναι λογική η διαπίστωση ότι αν ένα τέτοιο δρακόντειο σύστημα ποινών δεν μπορεί να αποθαρρύνει την διαφθορά, το συμπέρασμα πρέπει να είναι

ὅτι ἡ ἐξουσία ὅποια κι ἀν εἶναι καὶ ὅπου κι ἀν ἀναπτύσσεται, δημιουργεῖ νομοτελειακὰ διαφθορά; Δεν θα ἦταν δυνατὸ νὰ κυβερνήσει κανένα κόμμα χωρὶς νὰ ἀντιμετωπίσει ἀπὸ καιρὸ σε καιρὸ υποθέσεις διαφθοράς.

Το ἐρώτημά μας πρέπει νὰ εἶναι το ἐξῆς: “εἶναι ἡ διαφθορὰ τοῦ πολιτικοῦ κόσμου τῆς Ἑλλάδας, μεγαλύτερη ἀπ’ ὅτι εἶναι το ἀντίστοιχο φαινόμενο στις ὑπόλοιπες χώρες με τις οποίες πρέπει νὰ μπορούμε νὰ συγκριθοῦμε, χώρες δηλαδή τῆς ΕΕ;”. Κάθε χώρα τῆς ΕΕ ἀκόμα καὶ χώρες με πολὺ ἰσχυρὸ ὑπόβαθρο καλῆς διακυβέρνησης, με αυστηροὺς κανόνες ἠθικῆς που διέπουν τὴν κοινωνία καὶ τὴν οικογενειακὴ ζωὴ ὅπως εἶναι οἱ κανόνες τῆς διαμαρτυρόμενης ἐκκλησίας καὶ ὁ καθολικισμὸς, ἐμφανίζουν συστηματικὰ φαινόμενα διαφθοράς που εἶναι ἀνάλογα καὶ ὡς πρὸς τὴ συχνότητα καὶ τὸν ἀριθμὸ τῶν ἐμπλεκομένων προσώπων ἀλλὰ καὶ γιὰ τα ποσὰ που ἀφοροῦν οἱ υποθέσεις αὐτὲς κοντὰ

στις ελληνικές περιπτώσεις. Είναι αυτό δικαιολογία για την ελληνική διαφθορά; Βεβαίως όχι. Είναι αιτία για να αντιμετωπίσουμε φαινόμενα όπως εκείνο της απαράδεκτης παραγραφής των αδικημάτων των υπουργών, μέσα από εξαιρετικές διαδικασίες που είχε θεσπιστεί στην αναθεώρηση του Συντάγματος της 6ης Απριλίου 2001, με συνέργεια των εισηγητών των δύο μεγάλων κομμάτων και τη συναίνεση της Βουλής.

Η πραγματική διαφθορά όμως των πολιτικών ούτε υπήρξε, ούτε θα είναι στο άμεσο μέλλον τουλάχιστον, καθοριστικό φαινόμενο για την σημερινή οικονομική και πολιτική κατάσταση της χώρας.

Εξάλλου ακόμα και αν ήταν πολύ πιο διεφθαρμένοι απ' ότι υποτίθεται ότι είναι οι Έλληνες πολιτικοί, δε θα μπορούσαν ποτέ να εξαφανίσουν τα κολοσσιαία ποσά για τα οποία αυτή τη στιγμή μιλάμε, όπως θα αποδείξουμε

στη συνέχεια αυτής της συζήτησης. Τα συνθήματα λοιπόν για τους “κλέφτες” της Βουλής, οι ηλιθιότητες τύπου “φέρτε πίσω τα λεφτά μας”, μια μόνο δικαιολογία μπορούν να έχουν: την απύθμενη βλακεία και έλλειψη πληροφόρησης όλων όσων τα χρησιμοποιούν και βεβαίως δείχνουν ότι υπάρχουν στη χώρα μας πυρήνες, σκοτεινοί, εχθρών της δημοκρατίας και του κοινοβουλευτισμού, κομμουνιστικής ή φασιστικής έμπνευσης οι οποίοι έχουν συμπέσει σ’ αυτήν την επιχειρηματολογία και τελικά βρέθηκαν να αγωνίζονται μαζί στο ίδιο πεζοδρόμιο με τα ίδια συνθήματα και την ίδια κατεύθυνση. Υπερεπαναστάστες αναρχικοί ή οπαδοί του ΣΥΡΙΖΑ και χρυσαυγίτες με τις κουκούλες τους αδελφωμένοι, είναι οι πρωτεργάτες των επεισοδίων εναντίον του Προέδρου της Δημοκρατίας που διέλυσαν την παρέλαση της 28ης Οκτωβρίου στη Θεσσαλονίκη όπως

αποδεικνύουν και οι σχετικές συλλήψεις που έγιναν κατά τη διάρκεια των επεισοδίων.

Χέρι-χέρι φασίστες και κομμουνιστές διαδίδουν το μύθο του πολιτικού που κλέβει, και τον προτείνουν στον αμήχανο και απληροφόρητο πολίτη ως αποδιοπομπαίο τράγο, καλλιεργούν και υποδαυλίζουν το μίσος εναντίον του αιρετού εκπροσώπου του λαού επιδιώκοντας την εξουδετέρωση, την ηθική έκπτωση, την πνευματική του εξόντωση, την άμβλυση της δυνατότητάς του να δώσει πολιτικές μάχες και μερικές φορές έχουν στόχο και την σωματική του ακεραιότητα και υγεία.

Δεν έχουν απαντήσει όμως οι πρωτεργάτες αυτής της εκστρατείας σε μια πολύ απλή ερώτηση. Οι βουλευτές, για να μείνουμε σε αυτή την περιορισμένη ερμηνεία του όρου “πολιτικοί”, πόθεν προέρχονται; Ποιος τους κάνει βουλευτές; Γιατί αυτοί είναι βουλευτές και μερικές χιλιάδες άλλοι που κατά καιρούς

βάζουν υποψηφιότητα δεν γίνονται ποτέ; Η απάντηση είναι θανάσιμη για τον τρόπο του “σκέπτεσθαι” των εχθρών του κοινοβουλευτισμού, γιατί οι βουλευτές είναι το φυσικό και αβίαστο προϊόν της ελεύθερης άσκησης του δικαιώματος του πολίτη να εκλέγει τον αντιπρόσωπό του. Όταν λοιπόν μερικοί από αυτούς που εκλέγονται επί σειρά ετών, από δεκάδες ή εκατοντάδες χιλιάδες πολίτες κατηγορούνται ως λωποδύτες, εχθροί του λαού, καθάρματα ή ό,τι άλλο, αυτό μπορεί να σημαίνει δύο τινά: ή ότι οι πολίτες που τους εκλέγουν είναι και αυτοί ανάλογοι, ή ότι οι πολίτες που τους εκλέγουν είναι ηλίθιοι.

Βεβαίως οι οπαδοί των αυταρχικών ιδεολογιών κάτω από την λαϊκίστικη φλυαρία τους κρύβουν μια βαθύτατη περιφρόνηση για τον πολίτη. Ο πολίτης χειραγωγείται κατά τις θεωρίες αυτές από τα μέσα ενημέρωσης, τα οποία έχουν στα χέρια τους οι μεγάλοι επιχειρηματίες και καθοδηγείται ώστε να

εκλέγει κάθε φορά αυτούς και όχι άλλους. Επίσης, υποτίθεται ότι οι αιρετοί αυτοί είναι εκπρόσωποι των μεγάλων συμφερόντων, ακουμπάνε δεξιά κι αριστερά σε οργανωμένες ομάδες επιχειρηματικές και άλλες και ως εκ τούτου έχουν πολλές και ποικίλες εξαρτήσεις. Τέλος, υποτίθεται ότι οι άνθρωποι αυτοί, μέσα στα πλαίσια ενός συστήματος που κανείς δεν δυσκολεύεται πια να καταγγείλει ως πελατειακό, ασκούν μια δραστηριότητα για την επίτευξη ατομικών ωφελημάτων για τους φίλους και υποστηρικτές τους κι έτσι διαμορφώνουν ένα δίκτυο σχέσεων που τους ενισχύει. Όλες αυτές οι θεωρίες έχουν κάποια δόση αληθείας.

Το πρόβλημα είναι ότι δεν μπορεί να αφορούν μεγαλύτερο αριθμό πολιτών από μερικές εκατοντάδες ή το πολύ-πολύ μερικές χιλιάδες. Ο υποφαινόμενος εκλεγόταν 32 χρόνια ανελλιπώς στην ίδια εκλογική περιφέρεια και έχει περάσει επιτυχώς την

δοκιμασία του σταυρού 12 φορές. Οι ίδιοι πολίτες ή περίπου οι ίδιοι, γιατί εν τω μεταξύ μερικοί από αυτούς έφυγαν από το μάταιο τούτο κόσμο ενώ άλλοι ενηλικιώνονταν και αποκτούσαν δικαίωμα ψήφου, τον εξέλεξαν στη Βουλή. Είναι δυνατόν όλες αυτές οι δεκάδες χιλιάδες πολίτες, να ικανοποιηθούν από διαπροσωπικές πελατειακές σχέσεις; Θα έπρεπε να ανοίξει κάποιος πολυκατάστημα ρουσφετιού! Και τι να πει κάποιος για βουλευτές που εκλέγονται σε μεγαλύτερες εκλογικές περιφέρειες όπως είναι η Β' Αθηνών με προσωπικούς σταυρούς προτίμησης που ξεπερνούν τις 100.000. Εκατοντάδες χιλιάδες πολίτες τους ε γνώρισαν προσωπικά και έγιναν κομματάρχες τους; Αυτές οι θεωρίες είναι γελοίες.

Στην πραγματικότητα οι πολίτες εκλέγουν κάτι που ταιριάζει με τα δικά τους κριτήρια επιλογής. Τα κριτήρια βεβαίως μπορούν να αμφισβητηθούν από τη μια ή την άλλη σκοπιά.

Κάποιος μπορεί να θέλει μια Βουλή που να αποτελείται από διανοούμενους, ένας άλλος μπορεί να θέλει να αποτελείται από παιδιά του λαού, ένας τρίτος να θέλει μεγαλύτερη εκπροσώπηση ταλαντούχων ανθρώπων, καλλιτεχνών, ποδοσφαιριστών ή ίσως κάποιος να κάνει ένα τυχαίο μείγμα από όλα αυτά τα κριτήρια. Η Βουλή είναι αντανάκλαση της κοινωνίας, της μοιάζει κι έτσι πρέπει να είναι.

Οι αυταρχικοί εγκέφαλοι, είτε είναι φασίστες είτε είναι κομμουνιστές, περιφρονούν βαθύτατα τον πολίτη. Τον πολτοποιούν σε μια μάζα που αποκαλούν κάθε τόσο, λαό, θρασύτατα ισχυρίζονται από το ύψος της περιθωριακής συνήθως επιρροής τους ότι αυτοί εκπροσωπούν τον λαό και αυτοί ομιλούν στο όνομα του και όπως όλοι οι φανατικοί στην ιστορία της ανθρωπότητας, θεωρούν ότι όλοι όσοι δεν σκέπτονται σαν αυτούς, απλώς δεν σκέπτονται. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι όπου επιβλήθηκαν αυτά

τα καθεστώτα, τη χιτλερική Γερμανία, τη σταλινική Σοβιετική Ένωση και τις χώρες που κατέλαβε δια της βίας ο σταλινισμός μετά τον Β' παγκόσμιο πόλεμο, επακολούθησε σφαγή μεγάλης έκτασης, κτηνώδης καταπάτηση των ατομικών δικαιωμάτων και καταβράθρωση του βιοτικού επιπέδου του λαού που έφτασε μέχρι το φαινόμενο του θανάτου εκατομμυρίων ανθρώπων από την πείνα. Αυτό έγινε γιατί κτηνώδεις και αδίστακτες κομματικές γραφειοκρατίες εφάρμοσαν μια πολιτική εξόντωσης όλων όσων τους ενοχλούσαν στα σχέδια τους. Τελικά βαθύτατα περιφρονούσαν τους υπηκόους τους και τους ηρνούσαν την ανθρώπινη διάσταση, περιφρονούσαν την κρίση τους, περιφρονούσαν την ιδιαιτερότητά τους. Περιφρονούσαν τελικά κάθε άνθρωπο που δεν τους έμοιαζε ή δεν προσφερόταν να διαπλαστεί από αυτούς και να γίνει όμοιος τους.

Αυτοί που βρίζουν και επιτίθενται είναι απλώς τα τάγματα εφόδου της σύγχρονης νεοφασιστικής αντίληψης που έχει κηρύξει τον πόλεμο στην κοινοβουλευτική μας δημοκρατία. Οι πραγματικοί εγκληματίες είναι οι πανεπιστημιακοί και οι διανοούμενοι που τους εμπνέουν, είναι οι δημοσιογράφοι που τους εκθειάζουν, είναι τελικά οι πολιτικοί ηγέτες που μέσα στη βουλή προστατευόμενοι από τους θεσμούς που οι ίδιοι συκοφαντούν και υπονομεύουν διακηρύττουν το ευαγγέλιο του μίσους, της διχόνοιας, της κοινωνικής αποσύνθεσης και της πολιτισμικής βαρβαρότητας.

Τι μας συνέβη αλήθεια μετά το 2009; Τι οδήγησε δύο Πρωθυπουργούς που είχαν εξασφαλισμένη την δεδηλωμένη εμπιστοσύνη της Βουλής, τον Κωνσταντίνο Καραμανλή την 2η Σεπτεμβρίου 2009 και τον Γεώργιο Παπανδρέου την 11η Νοεμβρίου 2011 να εγκαταλείψουν αυτοβούλως την εξουσία και

να προσφύγουν ο μεν πρώτος σε εκλογές αυτοκτονίας, ο δε δεύτερος σε μια λύση κυβερνητικής συνεργασίας που είναι προφανές ότι δεν μπορούσε να έχει μεγάλη ελπίδα ζωής; Πολλά μπορούν να λεχθούν αλλά όλα αυτά θα είναι δευτερεύοντα ή τριτεύοντα.

Το βασικό είναι ότι ξαφνικά, όπως γίνεται με ένα σεισμό ή ένα τσουνάμι, άλλαξε εντελώς το πλαίσιο της ζωής της καθημερινής ζωής, του μέσου Έλληνα πολίτη. Από τις αρχές της δεκαετίας του '60 οπότε χάρη στην οικονομική πολιτική του Κωνσταντίνου Καραμανλή υλοποιήθηκαν οι μεγάλες επενδύσεις στη μεταποιητική βιομηχανία, με την τσιμεντοβιομηχανία, τα ναυπηγεία, τα διυλιστήρια, τη χαλυβουργία, την μεταποίηση του αλουμινίου κι όλο το πλέγμα των μικρότερων βιομηχανιών και βιοτεχνιών που αυτές οι βασικές επενδύσεις επέφεραν, μέχρι και πριν από δύο χρόνια, η προοπτική του Έλληνα πολίτη ήταν ένας συνεχώς

διευρυνόμενος ορίζοντας ανάπτυξης, αυξημένης κατανάλωσης, ένα μέλλον που για το μέσο, πάντα, πολίτη γιατί υπήρχαν βεβαίως και ομάδες του πληθυσμού που δεν συμμετείχαν πλήρως και δεινοπαθούσαν, ήταν ελπιδοφόρος.

Κάθε χρόνο ζούσαμε καλύτερα απ' ότι στο παρελθόν και υπήρχαν εύλογες ελπίδες ότι το μέλλον θα ήταν ακόμα καλύτερο. Αυτές οι διευρυμένες προοπτικές καθόριζαν τον πολιτισμό μας, έναν πολιτισμό, θα έλεγα, ανεμελιάς και προχειρότητας, διαμόρφωναν τις κοινωνικές μας σχέσεις που καθορίζονταν πια από την ταχύτητα και την πολυπλοκότητα. Δημιουργούσαν τη δυνατότητα αφομοίωσης των σύγχρονων τεχνολογικών εφαρμογών, μια μεγάλη κοινωνική κινητικότητα από την ύπαιθρο στην πόλη και ανάμεσα στις κοινωνικές ομάδες. Ήταν μια κοινωνία που εκινείτο και εκινείτο προς τα πάνω με αύξηση της συνοχής στο κέντρο, δηλαδή εκεί που

διαμορφώνονταν οι μεσαίες αστικές ομάδες αλλά ταυτόχρονα και με διαφοροποίηση ανάμεσα στα άκρα της στους λιγότερο και περισσότερο πλούσιους.

Όπως θα αποδείξουμε στη συνέχεια η εξέλιξη αυτή στηριζόταν στη συστηματική προεξόφληση του μέλλοντος. Η ελληνική οικονομία δεν είχε την παραγωγικότητα και τους εξωτερικούς δείκτες που θα επέτρεπαν μια τέτοια αισιοδοξία. Το μέλλον προεξοφλείται με το δανεισμό. Κάθε χρόνο η συνολική δαπάνη του ελληνικού κράτους που μετέφερε με τον τρόπο αυτό ευημερία στο κοινωνικό σύνολο με ποικίλες και διάφορες παροχές ήταν μεγαλύτερη από τα έσοδα.

Η διαφορά αυτή καλυπτόταν από ένα συνεχώς αυξανόμενο εσωτερικό και εξωτερικό δανεισμό. Το έλλειμμα μεγάλωνε, κατά εποχές σταθεροποιείτο, αλλά η γενική του τάση ήταν αυξητική και βεβαίως αυτό όλο τροφοδοτούσε ένα συνεχώς αυξανόμενο χρέος. Αυτή η

θανάσιμη δυναμική οδήγησε στη στιγμή που η παγκόσμια αγορά συνδύασε το χρέος και το έλλειμμα, το ύψος αν θέλετε των υδάτων της λίμνης και τη ροή του ποταμού που χυνόταν σ' αυτή, και έβγαλε το συμπέρασμα ότι επικείται πλημμύρα και κατακλυσμός. Κι εκεί δεν σταμάτησε να μας δανείζει όπως αφελώς μερικοί ισχυρίζονται, απλώς αποφάσισε να μας δανείζει με επιτόκια που αυτή η επικίνδυνη και δυσβάστακτη κατάσταση συνεχώς διευρυνόμενων ελλειμμάτων και ενός χρέους που γιγαντωνόταν, δημιουργούσε. Το μέλλον πλέον ήταν ζοφερό: δυσθεώρητα επιτόκια και συνεχής διεύρυνση του χρέους και των ελλειμμάτων.

Ιστορική αναδρομή του χρέους

Το 1821 είναι μια χρονολογία ορόσημο για την ελληνική ιστορία. Από τότε μέχρι και σήμερα έχουν περάσει σχεδόν διακόσια χρόνια. Φυσικά και δεν μπορεί κανένας να πει ότι ευθύνεται η επανάσταση ή ο αγώνας του ελληνικού λαού για την ελευθερία για τη σημερινή κατάσταση της κοινωνίας. Μια όμως ιστορική αναδρομή ρίχνει φως σε ένα σκοτεινό κομμάτι που είναι τα δάνεια που τόσα χρόνια η Ελλάδα πλήρωνε προς τις ξένες δυνάμεις και τις οικονομικές υποχρεώσεις για τις οποίες είχε δεσμευτεί. Το οικονομικό αυτό άνοιγμα

που είχε ως εκ γενετής χαρακτηριστικό η χώρα συνέπεσε με την κακή διαχείριση ληστρικού σχεδόν επιπέδου από τους αιρετούς και μη, οδηγώντας τη χώρα σε ένα μεγάλο οικονομικό αδιέξοδο. Σε συνδυασμό με τις τέσσερις πτωχεύσεις που είχε η Ελλάδα μέχρι σήμερα το συμπέρασμα είναι ένα: η λάθος διαχείριση οδήγησε τη χώρα σε αυτό το αδιέξοδο που προανέφερα. Δεν πρέπει κάποιος να βγάλει βιαστικά συμπεράσματα, αλλά να κατανοήσει την ουσία που κρύβεται σε βάθος και η οποία θα προκύψει από τα οικονομικά στοιχεία και γεγονότα που θα σας παραθέσω.

Η σημερινή λοιπόν οικονομικοκοινωνική κατάσταση κρύβει τις ρίζες της στο βαθύ παρελθόν. Το “μπαξίσι” που είναι μία τούρκικη λέξη, ίσως κρύβει μέσα της την αιτία που η Ελλάδα έφτασε σε αυτήν την κατάσταση. Το μάθαμε από τα χρόνια της τουρκοκρατίας και ήταν από τα “αθλήματα” που μας άρεσαν και το καθιερώσαμε. Ο αποδέκτης του

φιλοδωρήματος δεν ήταν πλέον αλλοεθνής και αλλόθρησκος ούτε εκπροσωπούσε μια τυραννία, αφού ελεύθερα τον εκλέγαμε. Το φιλοδώρημα δεν ήταν επομένως μονομερές. Ήταν πια συναλλαγή. Από την μια ψήφοι, από την άλλη θέση στο δημόσιο ή πολιτική επιρροή για την παράκαμψη των νόμων.

Το 1824 και ενώ δεν είχε ιδρυθεί ακόμα το ελληνικό κράτος άρχισε η ιστορία των δανείων. Μέσα σε δύο χρόνια η Ελλάδα θα πάρει δύο. Το πρώτο, του 1824, είχε ονομαστική αξία 800.000 στερλίνες αλλά μόνο 308.000 στερλίνες δόθηκαν σε χρήματα και 11.900 στερλίνες μας δόθηκαν σε πολεμικό υλικό. Το δεύτερο δάνειο, του 1825, είχε ονομαστική αξία 2.000.000 στερλίνες. Στα χέρια μας έφτασε μόλις κάτι περισσότερο από το 1/4 του ποσού, για την ακρίβεια 529.000 στερλίνες. Τα υπόλοιπα κρατήθηκαν για τόκους, έξοδα, μεσιτικά και προηγούμενα δάνεια. Η πρώτη ουσιαστική πτώχευση δεν

άργησε να έρθει. Μόλις το 1827 με την αδυναμία καταβολής των τοκοχρεολυσίων η Ελλάδα δηλώνει πτώχευση και είναι ανήμπορη να καλύψει τις οικονομικές τις υποχρεώσεις για τα δύο δάνεια που έχει λάβει.

Η δεύτερη πτώχευση έγινε το 1843, όταν διακόπηκε η εξόφληση των δόσεων του δανείου των 60.000.000 γαλλικών φράγκων που είχε δοθεί στη Βαυαροκρατία με την εγγύηση των προστάτιδων δυνάμεων. Και αυτά τα χρήματα χρησιμοποιήθηκαν για να καλυφθούν προηγούμενα δάνεια. Είναι χαρακτηριστικό πως το 1982 και ενώ εκτελούσα χρέη υφυπουργού Εμπορίου υπέγραφα την αποπληρωμή της τελευταίας δόσης των λεγόμενων δανείων της Ανεξαρτησίας.

Ήταν 30 Οκτωβρίου του 1893 όταν ο Τρικούπης εμφανιζόμενος στη Βουλή δεν θα διστάσει να καταθέσει την αλήθεια με την ιστορική φράση "Δυστυχώς, κύριοι,

επτωχεύσαμεν". Ο Τρικούπης θα συνάψει επτά νέα δάνεια για την Ελλάδα με πειστικούς και δύσκολους για το λαό όρους.

Εδώ αξίζει να παρατηρηθεί πως από τα πρώτα κιόλας χρόνια της ελληνικής επανάστασης έκαναν την εμφάνισή τους οι ξένες ηγεμονίες οι οποίες μέχρι και σήμερα εξακολουθούν να έχουν δύναμη επιρροής εξυπηρετώντας και το δικό τους οικονομικό συμφέρον. Η ευθύνη αυτής της συμπεριφοράς θεωρώ πως βαρύνει την ελληνική αστική τάξη αλλά και τους πολιτικούς ηγέτες, οι οποίοι είχαν στα χέρια τους την κάθε μορφής εξουσία και δεν έκοψαν ποτέ τον ομφάλιο λώρο της οικονομικής εξάρτησης από τις ξένες δυνάμεις. Βέβαια, αν δει κάποιος ρεαλιστικά τις καλές σχέσεις με τις ξένες δυνάμεις, θα διαπιστώσει ότι όχι μόνο στήριξαν την οικονομία μας αλλά στάθηκαν δίπλα μας γενικότερα όποτε τις είχαμε ανάγκη.

Άγγλοι, Γάλλοι και Αμερικανοί ανταγωνίζονται για το ποιος θα μας προσφέρει δάνεια. Χαρακτηριστική συμπεριφορά και των τριών δυνάμεων, η αποστολή οικονομικών επιθεωρητών για τον έλεγχο των δημοσιονομικών της χώρας.

Τα δάνεια από το 1879–1891 ήταν:

- 1879, ύψους 60 εκατ. φράγκων για να καλυφθεί και να αποσυρθεί η αναγκαστική κυκλοφορία χρήματος με επιτόκιο 8,19%.
- 1881, ύψους 120 εκατ. φράγκων για να καλυφθούν οι επείγουσες ανάγκες της χώρας, με επιτόκιο 7,35%.
- 1884, ύψους 100 εκατ. φράγκων για τη κατασκευή σιδηροδρόμων με επιτόκιο 7,16%.
- 1887, ύψους 135 εκατ. φράγκων για την αγορά στρατιωτικού εξοπλισμού και την εξυπηρέτηση προηγούμενων δανείων, με επιτόκιο 6%.

- 1879, ύψους 155 εκατ. φράγκων για τη πληρωμή του δανείου και την αποπληρωμή των σιδηροδρομικών εταιριών, με επιτόκιο 5,75%.
- 1890–91, ύψους 89 εκατ. φράγκων για την κατασκευή του σιδηροδρόμου Πειραιά–Λάρισας με επιτόκιο 5,7%.

Οι πιστωτές της Ελλάδας ήταν η Hambroe του Λονδίνου, η Banque de Paris, τράπεζες του Βερολίνου και η Τράπεζα της Κωνσταντινούπολης του Συγγρού.

Η Ελλάδα έκανε την είσοδο της στον 20ο αιώνα κουβαλώντας στην πλάτη της το μεγάλο φορτίο των συνεπειών της πτώχευσης του 1893 και ενός άτυχου πολέμου του 1897. Ο πόλεμος και η ήττα έπληξαν με μαθηματική ακρίβεια κάθε επίπεδο εθνικού βίου, καταστρέφοντας την οικονομία, την πολιτική αλλά πολύ περισσότερο την ιδεολογία του ελληνικού λαού. Πληγωμένος καθώς ήταν ο

λαός και η οικονομία από την πτώχευση, είχε χάσει οποιαδήποτε σκέψη και όραμα για ανάπτυξη και εκσυγχρονισμό. Το τέλος του 19ου αιώνα παρέσυρε κάθε προσδοκία για μια καλύτερη Ελλάδα. Πολλοί ήταν αυτοί που προφήτευαν ότι ίσως ο 20ος αιώνας θα ήταν η αρχή του τέλους για τη χώρα μας.

Κάτω λοιπόν υπό αυτές τις συνθήκες υπάρχει τεράστια δυσαρέσκεια για το πολιτικό σύστημα και ο κόσμος νοιώθει προδομένος από την πολιτική και τη στρατιωτική ηγεσία της χώρας. Δεν υπήρχε κάποιος που να έχει την προσωπικότητα ηγέτη ώστε να ιδρύσει από την αρχή το εμβρυακής μορφής συρρικνωμένο πολιτισμικά ελληνικό κράτος.

Μέσα από τα δύο μεγαλύτερα όμως θέματα που απασχόλησαν τη νέα Ελλάδα, δηλαδή το κρητικό & το μακεδονικό ζήτημα, αναδείχθηκε ο ηγέτης που άλλαξε σε μεγάλο βαθμό την πολιτική ζωή της χώρας, ο Ελευθέριος Βενιζέλος. Ένας πολιτικός που διέθετε

εξαιρετικές δυνατότητες να χαράξει μια συνολική εθνική στρατηγική.

Εδώ αξίζει να γίνει μία αναφορά στις εξωτερικές δυνάμεις που έβλεπαν τη χώρα μας να αντιμετωπίζει τα εσωτερικά της προβλήματα και προσπάθησαν να ενεργήσουν ώστε να επωφεληθούν από τη ληθαργική κατάσταση στην οποία βρισκόταν. Η Αυστρία, η Γερμανία και το κίνημα των Νεότουρκων παρασιτικά προσπαθούσαν να διεκδικήσουν οτιδήποτε τους ωφελούσε από το ελληνικό κράτος το οποίο βρισκόταν σε καταστολή.

Οι αρχικές προβλέψεις για κατάρρευση της οικονομίας μετά την πτώχευση του 1893 δεν βγήκαν αληθινές. Ο Διεθνής Οικονομικός Έλεγχος που έγινε το 1898 οδήγησε σε έναν πλεονασματικό προϋπολογισμό τον αμέσως επόμενο χρόνο. Έως και το 1907 τα οικονομικά του ελληνικού κράτους ακολουθούν μια θετική ανοδική πορεία και τείνουν προς σταθεροποίηση.

Η επανάσταση του “Στρατιωτικού Συνδέσμου” των Ελλήνων αξιωματικών στις 14 Αυγούστου του 1909 στο Γουδί οδηγεί στην πρώτη περίοδο διακυβέρνησης Ελευθέριου Βενιζέλου η οποία διαρκεί έως το 1922. Η πολιτική που ακολουθεί είναι επεκτατική και ταυτόχρονα απόλυτα δημοκρατική και εκσυγχρονιστική. Σκοπός του είναι να κάνει την Ελλάδα πυρήνα οικονομικής, στρατιωτικής και πολιτιστικής ακτινοβολίας. Το ελληνικό κράτος γίνεται πόλος έκφρασης και ανάπτυξης του ελληνισμού. Ανώτερος σκοπός του Βενιζέλου ήταν να ενσωματώσει τα διεκδικούμενα εκτός συνόρων εδάφη σε μια οικονομική ανάπτυξη την οποία είχε ανάγκη η χώρα. Οραματιζόταν ένα κράτος αποτελεσματικό, αξιόπιστο και ισχυρό. Το μεγάλο αίτημά του ήταν η διασφάλιση πλούτου μέσα από τη δημιουργία ενός ισχυρού σύγχρονου εθνικού κράτους. Με σωστό σχεδιασμό έβλεπε και ονειρευόταν μια

περιφερειακή δύναμη η οποία θα ήταν ικανή να παρέμβει και να διασφαλίσει τα ευρύτερα συμφέροντά της. Οι προϋπολογισμοί του κράτους ήταν συνεχώς πλεονασματικοί και η πρόοδος της οικονομίας έδωσε στη χώρα το εφιαλτήριο βήμα για διεθνή αναγνώριση αφού η Ελλάδα είχε γίνει υπολογίσιμη πλέον δύναμη. Αυτό άνοιξε νέους δρόμους στις αγορές χρήματος και πιστώσεων αφού πλέον η χώρα ενέπνεε εμπιστοσύνη. Πολύ σοβαρό ήταν επίσης το έργο του Ελευθέριου Βενιζέλου στην παιδεία μέσω των μεταρρυθμίσεων του 1913 και 1917.

Η δεύτερη περίοδος του Βενιζέλου ξεκινά το 1927 και τελειώνει το 1932. Η ελληνική οικονομία είναι σχεδόν σταθεροποιημένη και το 1927 ψηφίζεται το 8ο Σύνταγμα της Ελλάδας. Παρ' όλα αυτά, έως και το 1930 η οικονομία της χώρας παραμένει βασικά αγροτική και κτηνοτροφική.

Υπολογίστηκε ότι 200.000 άτομα, δεν φοιτούσαν καθόλου στο σχολείο, ένα μικρό ποσοστό παρακολουθούσε τα μαθήματα της Μέσης Εκπαίδευσης, ενώ ένα ελάχιστο συνέχιζε στο Πανεπιστήμιο. Το μεγαλύτερο ποσοστό διοχετευόταν στην παραγωγή, χωρίς καμία απολύτως επαγγελματική προετοιμασία. Ο προσανατολισμός της εκπαίδευσης βασικά παραμένει θεωρητικός-κλασικιστικός, χωρίς να μπορεί να ακολουθήσει τις κοινωνικό-οικονομικές και πολιτιστικές ανάγκες της χώρας.

Η πολιτική και κοινωνική αστάθεια που επικρατεί μετά το τέλος της μικρασιατικής καταστροφής οδηγεί μεγάλο ρεύμα της αστικής τάξης να ακολουθήσει το Βενιζέλο θεωρώντας τον ως το μοναδικό πολιτικό πρόσωπο με κύρος που θα μπορέσει να κρατήσει όρθια τη χώρα και να ανταποκριθεί σε κάθε επίπεδο, στις ανάγκες που αναπτύσσονταν με ρυθμούς γεωμετρικής

προόδου σε εγχώριο αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο. Εδώ διαφαίνεται για ακόμα μία φορά από τις σελίδες της ιστορίας ποιος είναι ο ρόλος του ηγέτη που ο κόσμος ψάχνει και τελικά εμπιστεύεται σε περιόδους αστάθειας και εμφανούς κρίσης θεσμών, αξιών, κομμάτων και ιδεών.

Στις εκλογές της 19ης Αυγούστου του 1928 ο Βενιζέλος επανεκλέγεται με πρωτοφανή για την πολιτική ιστορία της Ελλάδος πλειοψηφία. Την ίδια περίοδο η παγκόσμια αγορά διανύει οικονομική κρίση. Παρά τις όποιες δυσκολίες όμως, ο Βενιζέλος καταφέρνει να απευθυνθεί στις ξένες αγορές και να δανειστεί, σε μια προσπάθεια κάλυψης της χρηματοδότησης που απαιτούσαν οι δεσμεύσεις του.

Μια από τις δυσκολότερες δεκαετίες για τη σύγχρονη ελληνική οικονομική ιστορία είναι η δεκαετία του 1930–1940. Στην Ελλάδα έχει φτάσει μεγάλο μέρος των κεφαλαίων των Ελλήνων καπιταλιστών της Οθωμανικής

Αυτοκρατορίας. Η μικρασιατική καταστροφή συνεισφέρει έτσι στην καπιταλιστική ανάπτυξη της χώρας. Είναι όμως απαραίτητο να στεγασθούν και να αποκτήσουν παραγωγικά εφόδια και απασχολήσεις οι μικρασιάτες πρόσφυγες. Ραγδαία αυξάνονται οι κρατικές δαπάνες κυρίως σε έργα στέγασης και υποδομής. Για πρώτη φορά το ελληνικό κράτος μπλίνει σε διαδικασίες εξωτερικού δανεισμού με σκοπό όχι την μελλοντική οικονομική ανάπτυξη αλλά την “οικιστική” πολιτική. Την ίδια περίοδο το κράτος παίξει έναν από τους πιο σημαντικούς και καθοριστικούς ρόλους για την ανάπτυξη του καπιταλισμού. Τα συστηματικά προστατευτικά μέτρα που λήφθηκαν εκείνα τα χρόνια ήταν το προοίμιο των μελλοντικών ασυλιών που θα δοθούν στην επιχειρηματική κοινότητα και θα οδηγήσουν τον Έλληνα επιχειρηματία σε μια λογική εξάρτησης από κρατικές παροχές.

Το 1928 ιδρύεται η Τράπεζα της Ελλάδας ως η κεντρική τράπεζα και αναλαμβάνει την αναδιάρθρωση του τραπεζικού και πιστωτικού συστήματος. Ο κόσμος αποζητά τη βοήθεια πολιτικών προσώπων για τις όποιες ανάγκες έχει και ενισχύεται η πελατειακή σχέση μεταξύ πολιτευόμενου και ψηφοφόρου. Η δραχμή υποτιμήθηκε κατά 1.562,5% την περίοδο 1920–1928, γεγονός που λειτούργησε προστατευτικά για την ελληνική οικονομία καθ' όλη την περίοδο. Αποτέλεσμα αυτού είναι η βιομηχανική παραγωγή να αυξηθεί κατά 80% το διάστημα 1921–1931.

Το 1932 έχουμε επιδείνωση της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης η οποία όπως είναι φυσικό επηρεάζει και την Ελλάδα. Όλη η περίοδος μέχρι και την έκρηξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου λειτουργεί υφεσιακά για τη χώρα. Το 1932 η ελληνική οικονομία κλονίζεται λόγω της μείωσης των εμβασμάτων από τους Έλληνες του εξωτερικού. Αυτό δείχνει πόσο εύκολα

μπορεί κάποιος να διαταράξει τις ισορροπίες σε μια ανοιχτή και εξαρτημένη κοινωνία. Αναπόφευκτα η διεθνής οικονομική κρίση δε θα μπορούσε να αφήσει την Ελλάδα χωρίς άσχημες επιπτώσεις. Τα μεγάλα εξωτερικά χρέη λόγω των δανείων από τη διεθνή αγορά την πλήττουν. Επιπλέον, το ελλειμματικό ισοζύγιο πληρωμών το οποίο οφείλεται στην έλλειψη κεφαλαίων αναγκάζει το ελληνικό κράτος σε νέες δανειοδοτήσεις με νέους πιεστικούς όρους και το βάζει μπροστά σε νέες μεγαλύτερες οφειλές.

Από το 1923 έως και το 1930 η Ελλάδα δανείστηκε 1.116 δισεκατομμύρια γαλλικά φράγκα. Αυτά καλύφθηκαν με την πώληση κρατικών μονοπωλίων και προνομίων. Όλοι έζησαν τότε την εξάντληση στις πηγές των κρατικών εισπράξεων και είδαν τα ταμεία άδεια. Έχει πολύ ενδιαφέρον να παρατηρηθεί το γεγονός ότι το μέγεθος του εξωτερικού χρέους ήταν υπέρογκο και αντιπροσώπευε

περίπου το 150% του ετήσιου ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος. Εντυπωσιακή ομοιότητα αν γίνει η σύγκριση με το εξωτερικό χρέος του έτους 2010. Ήταν φανερό πως το χρέος ήταν πλέον ανεξέλεγκτο.

Κατά την περίοδο 1920–1932, δηλαδή σε ένα χρονικό διάστημα 13 ετών, η Ελλάδα πήρε δάνεια συνολικού ύψους 19,4 δισεκατομμυρίων δραχμών και υποχρεώθηκε στο ίδιο διάστημα να καταβάλει υπό μορφή τοκοχρεολυσίων συνολικό ποσό αξίας άνω των 25 δισεκατομμυρίων. Το 1933 σχεδόν τα δύο τρίτα του κρατικού προϋπολογισμού δόθηκαν για την πληρωμή τόκων. Συνέπεια αυτού ήταν η Ελλάδα να αναγκαστεί να σταματήσει τις πληρωμές αυτές, όπως είχε συμβεί και 40 χρόνια πριν, το 1893.

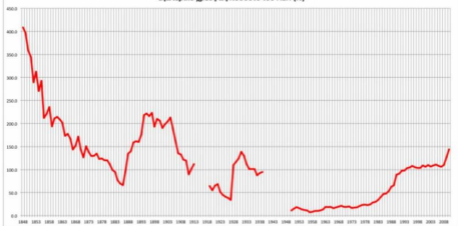
Μελέτες κορυφαίων οικονομολόγων και επιστημών έδειξαν ότι και τότε, όπως και τώρα, έπασχε η φορολογική συνείδηση των πολιτών. Στο ελληνικό κράτος από τα

γεννοφάσκια του η φοροδιαφυγή είναι τρόπος ζωής και οδηγεί στην πελατειακή σχέση φοροδιαφυγάδων – διορισμένων ελεγκτών – πολιτικών. Η πτώχευση του 1933 είχε ως άμεσο αποτέλεσμα την παύση εισροών κεφαλαίων. Η Ελλάδα αποκόπτεται από οποιαδήποτε δανειακή σχέση. Έτσι το ισοζύγιο πληρωμών της χώρας επιδεινώνεται και πλέον δεν υπάρχει καμία ισορροπία. Σε αυτήν τη φάση θεσμοθετήθηκαν από το ελληνικό κράτος μέτρα για να γίνει ριζικός περιορισμός στις εισαγωγές. Αυτό επιτεύχθηκε με τις γνωστές σε όλους ποσοτώσεις στα εισαγόμενα προϊόντα.

Από στατιστικής άποψης αξίζει να παρατεθεί εδώ το ποσοστό των ανθρώπων που σιγά-σιγά εγκαταλείπουν την ύπαιθρο και πηγαίνουν προς το κλεινόν άστυ. Η διόγκωση της αστικοποίησης έφτασε στο 33% το 1928 και εκεί παρέμεινε έως το 1940.

Το 1939 το ετήσιο κατά κεφαλήν εισόδημα ήταν 75 δολάρια. Παραπάνω, λοιπόν, από τα τρία τέταρτα των οικογενειών έπρεπε να τα βγάλουν πέρα με λιγότερο από 40.000 δραχμές το χρόνο, ενώ όλος ο πλούτος ήταν συγκεντρωμένος στα χέρια μερικών οικογενειών. Ο αστάθμητος παράγοντας του πολέμου δε θα καταφέρει να αλλάξει αυτές τις ισορροπίες αλλά σε αντίθεση, θα οδηγήσει σε ακόμα μεγαλύτερη ανισοκατανομή του πλούτου.

Εξωτερικό χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ (%)



Το εξωτερικό χρέος της Κεντρικής Κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ (%) από το 1848^[1].

Καταστροφές πολέμου και εμφυλίου

Μεγάλο ενδιαφέρον στην ιστορική μας αναδρομή έχει η υπόθεση της υποτίμησης της δραχμής που έγινε στις 9 Απριλίου του 1953 από τον τότε υπουργό Συντονισμού, της κυβέρνησης Παπάγου, Σπύρο Μαρκεζίνη. Η

δραχμή είχε υποστεί επτά φορές υποτίμηση μετά την απελευθέρωση από τις γερμανικές δυνάμεις. Αυτό όμως δεν έφερε κανένα αποτέλεσμα και καμία σταθερότητα στην οικονομία και κατά συνέπεια η χρυσή λίρα εξακολουθούσε να είναι το κύριο νόμισμα για τις συναλλαγές. Το ισοζύγιο πληρωμών και ο προϋπολογισμός ήταν μονίμως ελλειμματικά και το κράτος λειτουργούσε χάρις στα χρήματα της αμερικανικής βοήθειας.

Μετά τη θριαμβευτική νίκη του “Ελληνικού Συναγερμού” στις εκλογές της 1ης Νοεμβρίου 1952, η Ελλάδα μπαίνει σε μια νέα φάση της οικονομικής της ανασυγκρότησης, με αρχιτέκτονα τον υπουργό Σπύρο Μαρκεζίνη. Ο τελευταίος είναι οπαδός μιας επιθετικής αναπτυξιακής πολιτικής, η οποία προϋποθέτει τη στενή συνεργασία με την πολιτικά πανίσχυρη τότε Αμερικανική Αποστολή και τη συναίνεση του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου. Στα πλαίσια της πολιτικής αυτής,

αποφασίζεται και η γενναία υποτίμηση της δραχμής έναντι του αμερικανικού δολαρίου, έτσι ώστε να δημιουργηθούν ευνοϊκές ισορροπίες στο ισοζύγιο πληρωμών και να ενισχυθεί το εξαγωγικό εμπόριο.

Ο ίδιος ο Μαρκεζίνης δηλώνει αργότερα στη Βουλή (στις 23 Νοεμβρίου 1953) ότι το επιτελείο που οργάνωσε με κάθε μυστικότητα την υποτίμηση εκείνη, περιλάμβανε τον ίδιο, τον υπουργό Εμπορίου Θ. Καψάλη, τον καθηγητή Ξ. Ζολώτα, τον υπουργό Οικονομικών Κ. Πασαγιάννη, τον αρχηγό της Αμερικανικής Αποστολής Μπάροουζ, το βοηθό του τελευταίου Τάνεμπαουμ, τους αξιωματούχους της αμερικανικής πρεσβείας Γιουστ και Τορκέλ και τον αντιπρόσωπο της Νομισματικής Επιτροπής Κοστάντζο. Ενήμεροι για την όλη επιχείρηση ήταν ακόμα ο πρωθυπουργός Α. Παπάγος, ο βασιλιάς Παύλος και εκπρόσωποι του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου. Κανείς άλλος δεν

γνώριζε τίποτα. Δηλαδή δεν είχαν ενημερωθεί όλα τα άλλα μέλη του υπουργικού συμβουλίου, για κάτι που σχεδίαζε η κυβέρνηση στην οποία συμμετείχαν και που ήδη γνώριζε μια στρατιά αλλοδαπών.

Η εξαγγελία της υποτίμησης έγινε στις 9 Απριλίου 1953 και μ' αυτήν καθιερωνόταν αντιστοιχία 30.000 δραχμών ανά δολάριο, έναντι των 15.000 που ίσχυε ως τότε. Αυτό σήμαινε πρακτικά ότι κάποιος που είχε πληροφορηθεί το όλο εγχείρημα και φρόντιζε εγκαίρως να μετατρέψει τις δραχμές του σε δολάρια, διπλασίαζε από τη μια στιγμή στην άλλη την περιουσία του.

Ο Σπύρος Μαρκεζίνης πήρε δύο αποφασιστικά και τολμηρά μέτρα. Εκτός από την υποτίμηση της δραχμής, έγινε και η πλήρης απελευθέρωση των εισαγωγών. Με τα δύο αυτά μέτρα η ελληνική οικονομία εισήλθε σε μια νέα εποχή εξυγίανσης, ισορροπίας και ανάπτυξης. Όλα τα οικονομικά μεγέθη

αρχίζοντας από τον προϋπολογισμό και το ισοζύγιο πληρωμών και φτάνοντας στον πληθωρισμό και τον ρυθμό ανάπτυξης βελτιώθηκαν θεαματικά και ταυτόχρονα άρχισαν να γίνονται επενδύσεις από τους επιχειρηματίες, ενώ έκαναν την εμφάνισή τους και τα πρώτα ξένα κεφάλαια. Η μαύρη αγορά και οι ελλείψεις ειδών στην αγορά εξαφανίστηκαν ως δια μαγείας.

Η υποτίμηση όμως δεν θα είχε γίνει με τέτοια επιτυχία αν ο Γεώργιος Καρτάλης δεν είχε προετοιμάσει το πολιτικό έδαφος γνωρίζοντας πολύ καλά πως αν δεν μειωνόταν το έλλειμμα στον προϋπολογισμό και στο ισοζύγιο πληρωμών αλλά και ο πληθωρισμός, η υποτίμηση του νομίσματος δεν θα είχε καμία ελπίδα για επιτυχία.

Απόρροια του εμφυλίου πολέμου ήταν πως οι Άγγλοι στην αρχή και οι Αμερικανοί από το 1947 είχαν δικαίωμα βέτο στην οικονομική πολιτική που ασκούσαν οι ελληνικές

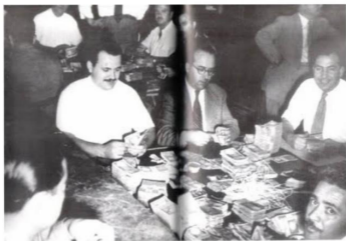
κυβερνήσεις. Στη Νομισματική Επιτροπή, που ήταν το ανώτατο όργανο χάραξης και εφαρμογής της οικονομικής πολιτικής, μετείχαν με δικαίωμα βέτο, ο Άγγλος Gregory και ο Αμερικανός Costanzo. Είχαν λόγο για όλα: για τα επιτόκια, τους μισθούς, τη νομισματική κυκλοφορία, τη χρηματοδότηση της βιομηχανίας και του εμπορίου, τις εισαγωγές και εξαγωγές. Ένα καθεστώς υποτέλειας που στηριζόταν στο γεγονός ότι ο προϋπολογισμός ισοσκελιζόταν χάρις στα χρήματα της αμερικανικής βοήθειας.

Ο Μαρκεζίνης είχε θέσει ως στόχο η άνοδος του τιμαρίθμου να συγκρατηθεί κάτω του 17%, για να αποτραπούν και οι λαϊκές αντιδράσεις. Να σημειωθεί εδώ ότι ακόμη και η ΓΣΕΕ του Φώτη Μακρή που ήταν διορισμένος από το Λαϊκό Κόμμα κήρυξε 48ωρη απεργία, παρότι οι απεργίες απαγορεύονταν από το Σύνταγμα του 1952. Στο Μικρό Υπουργικό Συμβούλιο, ο υπουργός Εσωτερικών Πausανίας

Λυκουρέζος, απευθυνόμενος προς τον πρωθυπουργό τόνισε ότι έπρεπε να ληφθούν τα αναγκαία αστυνομικά μέτρα, διότι το κύρος του Στρατάρχου κινδύνευε να κλονισθεί.

Ο Μαρκεζίνης πάντως κέρδισε τη μάχη κατά του πληθωρισμού αφού τον κράτησε στο 15,1% την πρώτη χρονιά, για να κατέβει στο 5,8% τη δεύτερη, στο 3,6% την τρίτη και να ακολουθήσει στη συνέχεια περίοδος νομισματικής σταθερότητας με μέσο πληθωρισμό στην περίοδο 1956–1963 μόλις 1,7%. Το “θαύμα” αυτό επετεύχθη κυρίως με το δεύτερο θαρραλέο μέτρο του Μαρκεζίνη, την απελευθέρωση των εισαγωγών, η οποία πλημμύρισε την αγορά με πλήθος αγαθών και ανέστησε τον ανταγωνισμό. Μέχρι τότε οι εισαγωγές πραγματοποιούντο με άδειες για ορισμένη ποσότητα που χορηγούσε το υπουργείο Εμπορίου ή μάλλον ο Γουάτσον που ήταν ο Αμερικανός σύμβουλος. Εισηγητής του μέτρου της απελευθέρωσης ήταν ο Θάνος

Καψάλης, υπουργός Εμπορίου τότε και στενός συνεργάτης του Μαρκεζίνη.



Φωτογραφία του 1954, την ημέρα που το χιλιάριο μετονομάστηκε σε δραχμή.

[1] Reinhart, Camen M. and Kenneth S. Rogoff, "From Financial Crash to Debt Crisis," NBER

Working Paper 15795, March 2010. Forthcoming in
American Economic Review. [?]

3

Από την συνενοχή στη συνευθύνη

Ο λαϊκισμός όπως ο Ρωμαϊκός θεός Ιανός έχει δύο όψεις: Η μία είναι η συγχώνευση των πολιτών σε μία μάζα, η δημιουργία μιας τεχνητής ιδεολογικής οντότητας. “Ο λαός” είναι έτσι στη διάθεση του κάθε δημαγωγού, ο οποίος κατά βούληση μπορεί να ισχυρίζεται ότι τον εκπροσωπεί και μάλιστα κατ’ αποκλειστικότητα και σε πιο προχωρημένες συγκυρίες κοινωνικής αποθράσυνσης να αναγορεύει όλους όσους δε συμφωνούν μαζί του σε “εχθρούς του λαού” και να επιδιώκει

την πολιτική εξουδετέρωσή τους και καμιά φορά και τη σωματική κακοποίησή τους.

Χαμένοι μέσα στη χειραγωγημένη μάζα νοικοκυραίοι, συνδικαλιστές, “απογοητευμένοι” των κομματικών μηχανισμών και φοροφυγάδες μπορούν να μεταβληθούν σε ένα κραυγαλέο όχλο και σε μια αποθέωση κρετινισμού, να μουτζώνουν τη Βουλή δημιουργώντας έτσι τις προϋποθέσεις για να κατισχύουν στην εκλογική αναμέτρηση κόμματα της αρλούμπας και της μισαλλοδοξίας, όπως η “Χρυσή Αυγή”, οι “Ανεξάρτητοι Έλληνες” και ο “Σύριζα”. Οι λαϊκιστές δημαγωγοί τύπου Τσίπρα μισούν θανάσιμα τον υπεύθυνο πολίτη, μισούν θανάσιμα όσους αντιστέκονται. Έχουν ανάγκη τη σιωπηλή και ύπουλη συνενοχή που στηρίζεται στην παραποίηση της πραγματικότητας. Τα τάγματα εφόδου τους πρέπει να οδηγηθούν στη δράση, μεθυσμένα από παρανοϊκές ιδεολογικές κατασκευές,

μυθεύματα και αφορισμούς. Εάν υπάρξει αυτογνωσία τότε επέρχεται το τέλος της ύπουλης και μουλωχτής συνενοχής.

Η φράση “τα φάγαμε όλοι μαζί”, σημαίνει ότι ένα μεγάλο τμήμα από εμάς —τον ελληνικό λαό— συμμετείχαμε με τον ένα ή τον άλλο τρόπο σε μη ορθολογικές πρακτικές και συμπεριφορές, στην πορεία του χρόνου, σε σχέση με τις δαπάνες και τα έσοδα του κράτους. Αυτό που λέμε “δημοσιονομική κρίση” είναι και δικό μας δημιούργημα.

Η ευθύνη στη δημοκρατία είναι σαφώς συλλογική. Είναι ξεκάθαρο ότι η κοινωνική ευθύνη της πλειοψηφίας διαμορφώνει το πλαίσιο της συλλογικότητας σε μια δημοκρατία: οι πολίτες είτε με πράξεις, είτε με την εκπορευόμενη από την ανοχή απραξία τους, είτε απλά εκλέγοντας ακατάλληλα πολιτικά πρόσωπα για να διαχειριστούν τα κοινά, συμμετέχουν με συλλογικό τρόπο στη δημοκρατία και έχουν την ευθύνη των

επιλογών τους. Η έκταση που είχε πάρει η διαφθορά στην Ελλάδα καθιστά αυτό το γεγονός αυταπόδεικτο. Φυσικά, δεν έχουν όλοι το ίδιο μερίδιο ευθύνης, όπως σκοπίμως προσπαθούν πολλοί να ερμηνεύσουν. Η ευθύνη ξεκινάει από πάνω προς τα κάτω.

Ο κάθε πολίτης έχει το μερίδιο της ευθύνης που του αναλογεί. Και είναι αλήθεια ότι η κατανομή στο πλιάτσικο ήταν ετεροβαρώς ταξική, εις βάρος των αδύναμων και μη προνομιούχων, ακόμα περισσότερο στο πλαίσιο ενός σκληρού νομίσματος από το 2001 και μετά. Τα υψηλά κοινωνικά στρώματα, μικρά σε αριθμό, καλύτερα τοποθετημένα στον επιχειρηματικό κόσμο και πιο κοντά στην εξουσία, “έφαγαν” πολύ περισσότερο ανά μονάδα, από τα χαμηλά στρώματα, τα οποία ήταν πολύ μεγαλύτερα σε απόλυτους αριθμούς. Θα δείξω σε επόμενο κεφάλαιο την πυραμίδα των δαπανών. Ο μηχανισμός και οι

δυνατότητες πρόσβασης στο “φαγοπότι” ήταν μεροληπτικός, υπέρ των εχόντων.

Το μήνυμα της φράσης δεν αναδεικνύει το δίκαιον της κατανομής της ευθύνης, ούτε και φυσικά την ισοκατανομή της τελευταίας, αλλά απλά ένα γεγονός: ότι όλοι ευθυνόμαστε, κατά το μερίδιο που σε κάθε έναν από εμάς αναλογεί στην κατασπατάληση του δημοσίου χρήματος. Ούτε διακρίνει το κατά πόσον έγινε νόμιμα ή παράνομα όλη αυτή η διαδικασία. Ένα μεγάλο ποσοστό του κατασπαταλημένου ελληνικού πλούτου έχει διοχετευθεί με νόμους του κράτους, με αποφάσεις διοικητικών συμβουλίων, με προτάσεις και πιέσεις συνδικαλιστικών οργάνων, δικαστικές αποφάσεις κ.ά. και επομένως νόμιμα.

Το μήνυμα που φέρει η φράση αποτελεί μια διαπίστωση και μια προειδοποίηση συνάμα για τις μελλοντικές γενιές. Οι προσπάθειες αποδόμησής του αποπροσανατολίζουν τον

σκεπτόμενο πολίτη. Το μήνυμα είχε την πρόθεση να είναι, και είναι, καθαρά πολιτικό.

Αντιμετώπισα συχνά μια αδυσώπητη και ενοχλητική κριτική που μπορεί χονδρικά να συμπυκνωθεί στη φράση “Εσύ τόσα χρόνια Βουλευτής και Υπουργός δεν καταλάβαινες, δεν ήξερες, και τότε γιατί δεν μιλούσες;” Το ερώτημα είναι εύλογο και η απάντηση δεν μπορεί ποτέ να είναι λυτρωτική. Ή αν θέλετε, να το πω αλλιώς, το ερώτημα αυτό μπορεί να απαντηθεί με ειλικρίνεια μονάχα από κάποιον που οικειοθελώς έχει εγκαταλείψει την πολιτική, χωρίς την πρόθεση να επανέρθει. Αυτό που παρεμπόδιζε μια πιο ανοιχτή καταγγελία της οικονομικής πολιτικής σπατάλης και κακοδιαχείρισης που ακολουθήθηκε τόσα χρόνια και κατά συνέπεια δραματικές αποφάσεις όπως παραιτήσεις από αξιώματα, διασπάσεις κομμάτων κτλ ήταν η συνενοχή που αποτελεί τη βάση της λειτουργίας του κομματικού μας συστήματος.

Κακέκτυπο της ιδεολογικής αλληλεγγύης, η συνενοχή σε ένα διπολικό κόσμο όπου όποιος κρατούσε εμάς στην εξουσία και απομάκρυνε τους άλλους ήταν θεμιτό, και η συγκάλυψη των κακώς κειμένων κομματική υποχρέωση σε μεγάλο βαθμό, οδήγησε τον τόπο στη σημερινή του κατάσταση. Βεβαίως μπορώ να επικαλεστώ άρθρα και ομιλίες στην Βουλή, και τοποθετήσεις σε κομματικά συνέδρια που κατά καιρούς είχαν θέσει το πρόβλημα του δημόσιου τομέα και της παραγωγικότητάς του, των διορισμών με κομματικά κριτήρια, της μονιμότητας των δημοσίων υπαλλήλων, της σπατάλης σε διάφορα επίπεδα του κράτους, της ανάγκης να ιδιωτικοποιηθούν ζημιογόνες κρατικές επιχειρήσεις κ.ο.κ. Όλα όμως αυτά δεν ήταν αρκετά και επομένως δεν ελπίζω σε κανενός είδους επιείκεια.

Απλώς για την κατανόηση του φαινομένου θέλω να προσθέσω το εξής: κάθε φορά που αναγκάστηκα να διαφοροποιηθώ

υποδεικνύοντας το ορθό και καταγγέλλοντας παρεκτροπές και λάθη, εκατοντάδες, καμιά φορά χιλιάδες τίμιοι εργαζόμενοι και λαϊκοί άνθρωποι με επανέφεραν στην τάξη υποδεικνύοντας το κομματικό μου καθήκον της αλληλεγγύης, μέχρι την πλήρη συνενοχή και ταύτιση με τους αδικοπραγούντες. Η φράση “σωστά είναι αυτά που λες, αλλά μην τα λες τώρα γιατί παραμονεύει ο αντίπαλος” με συνόδευε 30 τόσα χρόνια σε όλη μου τη δράση. Ομολογώ ότι δεν είχα το κουράγιο να προκαλέσω τη ρήξη. Όχι σαν δικαιολογία, αλλά για να υπάρχει ολοκληρωμένη εικόνα θα ήθελα να επαναλάβω εδώ κάτι που συχνά λέω, να θυμίσω δηλαδή τη μοίρα ξεχωριστών προσωπικοτήτων της πολιτικής ζωής που διαπομπεύτηκαν και περιθωριοποιήθηκαν από τον ελληνικό λαό, επειδή έλεγαν και πρέσβευαν την αλήθεια. Ανήκαν σε όλες τις παρατάξεις χωρίς εξαίρεση.

Να θυμήσω τον Γιάγκο Πεσματζόγλου και τον Γεώργιο Αλέξανδρο Μαγκάκη, να θυμήσω τον Αλέκο Παπαδόπουλο, τον Στέφανο Μάνο, να θυμήσω τέλος τον πρόωρα χαμένο Μιχάλη Παπαγιαννάκη. Οι σκέψεις αυτές έχουν ως σκοπό να υποστηρίξουν τη θέση οτι το πρόβλημα της Ελλάδος δεν είναι απλώς πολιτικό. Είναι πολύ πιο ουσιαστικό και βαθύ. Είναι πολιτισμικό. Η ιδεολογία της αρπαχτής, της παρασιτικής κατανάλωσης, της εγωπαθούς ιδιοτέλειας, διαπερνά όλα τα κοινωνικά στρώματα και όλες τις παρατάξεις.

Και για αυτό είναι αυτή τη στιγμή κυρίαρχες οι ιδεολογίες που εκφράζουν αυτά τα ρεύματα και για αυτό είναι πάντα ανοιχτό το βήραθρο της καταστροφής της οικονομίας και της κοινωνίας μας.

Μια άλλη δύσκολη ερώτηση είναι όταν κάποιος σου λέει “εγώ είμαι μισθωτός του ιδιωτικού τομέα, πληρώνω όλους μου τους φόρους κατ’ ανάγκη και δεν διορίστηκα με

πολιτική διαμεσολάβηση, άρα γιατί λοιπόν να συγκαταλέγομαι σε αυτούς που τα έφαγαν;”

Είναι όμως έτσι; Ακόμα και αν δεχθούμε οτι κάποιοι δεν είχαν καμία σχέση με κομματικούς στρατούς και με ρουσφέτια, είναι δυνατόν να ισχυριστούν οτι δεν έδωσαν ποτέ γρηγορόσημο; Οτι ζήτηγαν πάντα αποδείξεις για τις συναλλαγές τους; Ότι δεν έχτισαν ποτέ αυθαίρετο ή δεν αγόρασαν ακίνητο με ημιπαιθριο καλυμμένο; Αλλά και αν δεχθούμε οτι μερικοί πολίτες αποτελούν ιδιόμορφες περιπτώσεις, δεν έχουν την ευθύνη της επιλογής των ατόμων που τους κυβερνούσαν; Δεν εψήφισαν; Δεν συμμετείχαν ενεργά ή με την απραξία τους στη διαμόρφωση των προεκλογικών και κυβερνητικών προγραμμάτων που κατά κανόνα αθετούντο; Τα προγράμματα και οι κυβερνητικές προτεραιότητες δεν δημιουργούνται με παρθενογένεση. Αποτελούν τον καθρέπτη των προτεραιοτήτων της ελληνικής κοινωνίας.

Πότε η καταπολέμηση της διαφθοράς υπήρξε απόλυτη προτεραιότητα στην ελληνική πολιτεία; Ποτέ. Ούτε και υπήρξαν Έλληνες πολιτικοί με όραμα για να αντιληφθούν πού θα οδηγούσε μακροχρόνια αυτή η κατάσταση.

Για αυτό και επιμένει αυτό το κείμενο στην άποψη ότι είμαστε όλοι συνυπεύθυνοι για τη δημιουργία των ελλειμμάτων και του χρέους.



Υπέροχη η εκδοχή της Ε. Ξένου.

Το “όλοι μαζί τα φάγαμε” σκόπιμα το συνδέουν οι λαϊκιστές και χυδαιολόγοι με ένα μεγάλο τραπέζι–τσιμπούσι. Και μερικοί μου λένε “εμένα δεν με κάλεσες στο τραπέζι” ή “δεν έχουμε την ίδια κοιλιά δεν φάγαμε το ίδιο”.

Όσοι δεν μπορούν να αρθούν πάνω απ' αυτό το επίπεδο κατανόησης καλό θα ήταν να σταματήσουν εδώ την ανάγνωση αυτού του κειμένου. Η κατανόηση της συνέχειας προϋποθέτει μεγαλύτερη προσοχή και ίσως κάποια προσπάθεια.

4

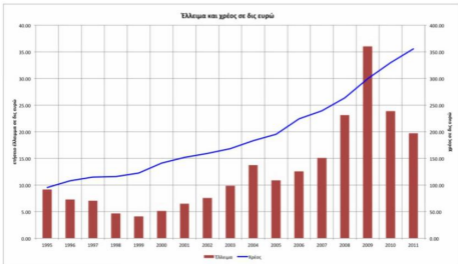
Πότε και ποιοι

Τι χρώμα έχει το χρέος; Είναι μπλε; πράσινο; κόκκινο;

Μπορεί το σημερινό χρέος της χώρας να αποδοθεί σε ένα μόνο κόμμα; Είναι “πράσινο”, “μπλε”, “κόκκινο”; Ευθύνεται μόνο μία παράταξη που με τις πράξεις της κατά τη διάρκεια της διακυβέρνησής της οδήγησε εδώ τα πράγματα;

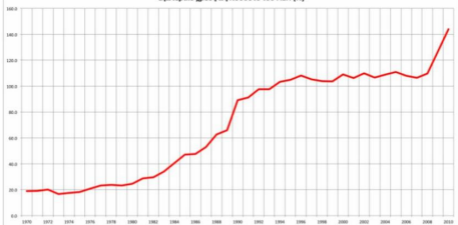
Το χρέος είχε φτάσει σχεδόν τα 360 δισεκατομμύρια ευρώ πριν γίνει το περιβόητο κούρεμα (PSI^[2]) της άνοιξης του 2012. Δε

χρειάζεται να γνωρίζει κάποιος ανώτερα μαθηματικά για να κατανοήσει πως το αποτέλεσμα αυτό δε δημιουργήθηκε από λίγες δεκάδες κυβερνητικών αξιωματούχων, όσο διεφθαρμένοι και αν ήταν. Όσοι λοιπόν κατηγορούν μόνο ή κυρίως το πολιτικό σύστημα, θα πρέπει να αναλογιστούν πως η πύλα της διαφθοράς μοιραζόταν εκτός της πολιτικής “κοινότητας”, στο σύνολο της κοινωνίας. Τα κομμάτια της “ταίζαν” όλο και περισσότερους αδίστακτους “δικτυωμένους” σε σημείο ώστε να έχει χαθεί ο έλεγχος. Και είναι πολλοί οι συμπολίτες μας που κέρδισαν περιουσίες χωρίς να εργασθούν, χωρίς να προσθέσουν αξία στην αλυσίδα της οικονομίας, χωρίς να αποδώσουν τους φόρους που έπρεπε να πληρώσουν. Και όλα αυτά εις βάρος του Έλληνα φορολογούμενου.



*Έλλειμμα και χρέος σε δις ευρώ, 1995–2011. Πηγή:
EUROSTAT.*

Εξωτερικό χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ (%)



Το χρέος της Κεντρικής Κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ, 1970–2010.

Έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον να μελετήσουμε την πορεία του ελληνικού χρέους από την μεταπολίτευση μέχρι σήμερα παραλληλίζοντας την με τις Κυβερνητικές αλλαγές:

- Από το 1974 και ως το 1981 η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, με πρωθυπουργούς, τον Κωνσταντίνο Καραμανλή και τον Γεώργιο Ράλλη

εφάρμοσαν μια χαλαρή δημοσιονομική πολιτική με αποτέλεσμα την άνοδο των ελλειμμάτων και αντίστοιχα του χρέους. Η δυναμική του δημοσίου χρέους αρχίζει να διαμορφώνεται ήδη από το 1979. Το 1975 το έλλειμμα άγγιζε το 2,9% του ΑΕΠ και μέχρι το τέλος της διακυβέρνησης Καραμανλή-Ράλλη είχε φτάσει στο 8,7%. Το 1981 το πρωτογενές πλεόνασμα ήταν 6,7%. Το χρέος ακολουθούσε την ίδια αυξητική πορεία και το 1981 είχε φτάσει στα 34,2% του ΑΕΠ όταν το 1975 ήταν μόλις 24,6% (πηγή ΕΛΣΤΑΤ).

- Η πρώτη κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ με Πρωθυπουργό τον Ανδρέα Παπανδρέου, 1981-1985, αύξησε τις δημόσιες δαπάνες και διεύρυνε το κράτος πρόνοιας, με αποτέλεσμα να αυξηθούν τα ελλείμματα και το χρέος. Το έλλειμμα από 8,7% το 1981 σκαρφάλωσε στο 11,6% το 1985.

Αντίστοιχα το χρέος από 34,2% του ΑΕΠ διαμορφώθηκε στο 54% το 1985.

- Η δεύτερη κυβέρνηση ΠΑΣΟΚ, 1985–1989 υποχρεώθηκε να εφαρμόσει ένα διετές σταθεροποιητικό πρόγραμμα. Το πρόγραμμα αυτό είχε πρόσκαιρη επιτυχία, πλην όμως εγκαταλείφθηκε πρόωρα λόγω των κοινωνικών αντιδράσεων με αποτέλεσμα την πλήρη αντιστροφή της οικονομικής πολιτικής που οδήγησε στην μεγέθυνση των δημοσιονομικών ελλειμμάτων και του χρέους. Το 1989 το ΠΑΣΟΚ αφήνει έλλειμμα 14,2% και χρέος 69%. Και για τις δυο κυβερνήσεις του ΠΑΣΟΚ, η ευθύνη για την αύξηση του χρέους είναι σημαντική.
- Επόμενη κυβέρνηση είναι η κυβέρνηση συνασπισμού Τζαννετάκη–Ζολώτα το 1989. Οι δύο κυβερνήσεις αυτές, μέσα σε ένα κλίμα διακομματικής συναίνεσης, προσπάθησαν να μειώσουν τα ελλείμματα

και να συγκρατήσουν το χρέος. Όμως η πολιτική που εφαρμόστηκε, με βασικό παράγοντα τον τότε Υπουργό Οικονομικών κ. Αντώνη Σαμαρά (Ιούλιος 1989 – Νοέμβριος 1989), δεν είχε αποτέλεσμα. Στα τέλη της δεκαετίας του 1980 το δημοσιονομικό πρόβλημα της χώρας αποκτά διαστάσεις διαρθρωτικού προβλήματος με τα ελλείμματα να κινούνται στο 15% του ΑΕΠ και το δημόσιο χρέος να ξεπερνάει το 70% του ΑΕΠ.

- Την περίοδο 1990–1993 η κυβέρνηση Μητσοτάκη εφαρμόζει ένα φιλελεύθερο πρόγραμμα σταθεροποίησης της οικονομίας και συγκράτησης των δημοσίων ελλειμμάτων το οποίο δέχεται ισχυρή κοινωνική αποδοκιμασία και έχει περιορισμένη επιτυχία. Το έλλειμμα από 15,9% το 1990 μειώθηκε σε 13,6% το 1993, ενώ το χρέος αυξήθηκε από 80% στο 110% του ΑΕΠ, την ίδια χρονική περίοδο.

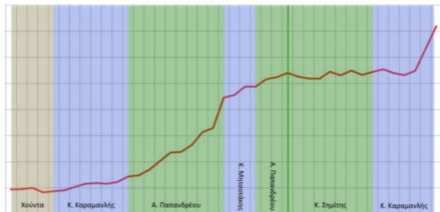
- Η επόμενη κυβέρνηση, η τελευταία στην οποία κυβέρνησε ο Ανδρέας Παπανδρέου, 1993–1996 εφαρμόζει ένα αναθεωρημένο πρόγραμμα σύγκλισης με αποτέλεσμα τη σταθεροποίηση του χρέους και τον περιορισμό των ελλειμμάτων. Το έλλειμμα μειώθηκε περαιτέρω στο 7,4% το 1996, ενώ το χρέος αυξήθηκε ελάχιστα από 110% το 1993 σε 111,3% το 1996. Χαρακτηριστικό είναι ότι η χώρα περνάει για πρώτη φορά σε πρωτογενές πλεόνασμα, προοδευτικά από 2,7% το 1994 σε 4,6% το 1996.
- Το 1996 αναλαμβάνει Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ ο Κωνσταντίνος Σημίτης. Η στρατηγική πολιτική του διαρκεί έως το 2004. Η πιστή εφαρμογή ενός νέου προγράμματος σύγκλισης επιτάχυνε τη μείωση των ελλειμμάτων και του πληθωρισμού και η χώρα εντάχθηκε στην ΟΝΕ. Το έλλειμμα από 7,4% το 1996

μειώθηκε στο 3,7% το 2000. Μείωση υπήρξε και στο χρέος, όπου από 111,3% το 1996 μειώθηκε σε 103,4% το 2000. Σε όλη τη διάρκεια της Κυβέρνησης, παρουσιάστηκαν πρωτογενή πλεονάσματα, με το μεγαλύτερο να εμφανίζεται τη χρονιά 1998 με 5%. Η στρατηγική απέδωσε ιδιαίτερα και τα αποτελέσματα στην οικονομία ήταν ορατά.

- Στη δεύτερη θητεία της Κυβέρνησης Σημίτη 2000-2004 συνεχίζεται η σταθεροποίηση της οικονομίας, αποκλιμακώνεται το δημόσιο χρέος, αλλά τα ελλείμματα εμφανίζουν μικρή τάση ανόδου. Άνοδο όμως φαίνεται να παρουσιάζει και η διαφθορά στην Ελλάδα. Είμαστε στην εποχή της προετοιμασίας των Ολυμπιακών Αγώνων. Υπάρχουν δουλειές, μεγάλα τεχνικά έργα, και οι εν γένει προοπτικές της χώρας, όπως την αντιλαμβανόμαστε, είναι ευοίωνες. Το

χρέος από 103,4% το 2000 μειώθηκε στο 98,9% το 2004 και το έλλειμμα από 4,5% αυξήθηκε ελαφρά στο 7,5% το ίδιο διάστημα. Το 2003 περνάμε πάλι σε πρωτογενές έλλειμμα, από πλεονάσματα.

Εξωτερικό χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ (%)



Το χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ, 1970–2010 με χρωματική ένδειξη της κυβέρνησης και του Πρωθυπουργού.

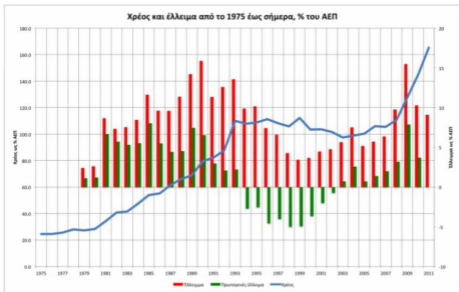
- Την περίοδο 2004–2009 αναλαμβάνει ο Κωνσταντίνος Καραμανλής. Κατά την πρώτη του θητεία, δεν πραγματοποιείται καμία ουσιαστική μεταβολή. Η δεύτερη θητεία 2007–2009 σηματοδοτεί το τέλος της ευημερίας καθώς ξεσπά η παγκόσμια οικονομική κρίση. Στην Ελλάδα, όλοι είναι σίγουροι ότι η κρίση δε θα τους αγγίξει, και πράγματι, η κρίση αργεί να έρθει στην Ελλάδα δυο χρόνια. Επί δεύτερης κυβέρνησης Καραμανλή πραγματοποιείται αλματώδης άνοδος του δημοσιονομικού ελλείμματος, που οφείλεται κυρίως στην αύξηση των δημοσίων δαπανών. Όσα “δικά μας παιδιά” έμειναν εκτός στην πρώτη διακυβέρνηση, “βολεύονται” με τη δεύτερη. Οι εξελίξεις αυτές πυροδότησαν την έκρηξη του δημοσίου χρέους από το 2009 και μετά, με αποτέλεσμα την αδυναμία δανεισμού από τις ξένες αγορές. Ο Καραμανλής, με ισχυρή κοινοβουλευτική

πλειοψηφία, δε μπορεί να διαχειριστεί την κατάσταση. Αντιλαμβάνεται την κατάσταση και ψελλίζει περί των οικονομικών μεγεθών που χειροτερεύουν επικίνδυνα. Είναι όμως ήδη αργά και η εύθραυστη κυβέρνησή του καταρρέει. Η κυβέρνηση Καραμανλή οδήγησε το έλλειμμα από 5,2% το 2005 στο υπερβολικό νούμερο του 15,5% το 2009. Το χρέος αυξήθηκε από 98,9% το 2004 σε 142,7% στις αρχές του 2010. Πλέον, ο δημοσιονομικός εκτροχιασμός είναι γεγονός.

- Τελευταία έρχεται η διακυβέρνηση του Γιώργου Παπανδρέου από το 2009 έως το 2011. Μετά από ένα σοκ που επέρχεται με την ανάληψη της εξουσίας και τη διαπίστωση ότι προβλέπεται δημοσιονομική κατάρρευση και αδυναμία δανεισμού από τις αγορές, το ΠΑΣΟΚ συμβάλει ώστε να δημιουργηθεί

ευρωπαϊκός μηχανισμός στήριξης με τη συμμετοχή του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου. Η χώρα προσφεύγει στο μηχανισμό για την εξασφάλιση της χρηματοδότησης της οικονομίας. Υπογράφονται Μνημόνια, με στόχο την εσωτερική υποτίμηση και τη μείωση του ελλείμματος, τα οποία εφαρμόζονται μερικώς, το δε έλλειμμα μέσα στο 2010 μειώνεται σημαντικά. Μισθοί και συντάξεις μειώνονται και ο κόσμος συνδέει τα Μνημόνια μόνον με αυτό αγνοώντας τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που προωθούνται. Η σχετικά ισχυρή κυβερνητική πλειοψηφία σταδιακά αποψιλώνεται, καθώς ο ένας μετά τον άλλον βουλευτές ανεξαρτητοποιούνται και αποχωρούν. Το οικονομικό και κοινωνικό κλίμα χειροτερεύει. Η κυβέρνηση καταρρέει και δίνει τη θέση της σε κυβέρνηση συνασπισμού

ΠΑΣΟΚ-ΝΔ-ΛΑΟΣ με πρωθυπουργό τον Λουκά Παπαδήμο, προκειμένου να υλοποιήσει μεταξύ άλλων το “κούρεμα” σημαντικού τμήματος του Ελληνικού χρέους. Και φτάνουμε έως σήμερα. Το 2010 το χρέος είχε φτάσει 142,7% του ΑΕΠ με το έλλειμμα να βρίσκεται στο 10,5%.

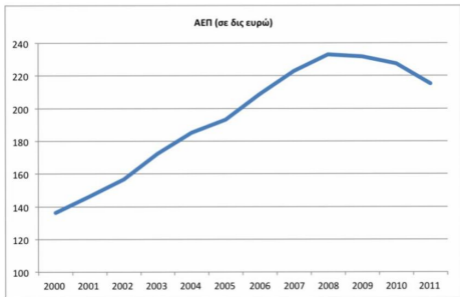


Έλλειμμα, πρωτογενές έλλειμμα, χρέος, ως ποσοστό του ΑΕΠ. Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ.

Η πορεία του ΑΕΠ (Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν)

Σύμφωνα με τις τελευταίες προβλέψεις και έως το τέλος του 2012, η χώρα μας θα έχει

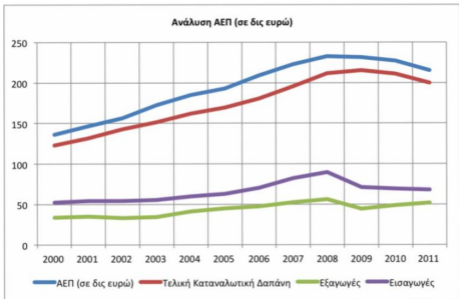
συμπληρώσει 4,5 έτη συνεχούς πτώσης του ΑΕΠ, το οποίο συνολικά θα έχει συρρικνωθεί κατά 14% από το 2008. Μια επίσης ένδειξη που αντιλαμβανόμαστε όλοι, είναι η αγορά των ακινήτων: η ικανότητα για αγορά ακινήτων μέσα στο 2011 κυμάνθηκε γύρω στο 25% του μέσου όρου της δεκαετίας 2000–2009. Ο συνδυασμός των πρόσφατων φορολογικών επιβαρύνσεων επί των ακινήτων και των ακόμα υψηλών τιμών τους, έχουν οδηγήσει σε σημαντική κάμψη της οικοδομικής δραστηριότητας. Η κάμψη αυτή με τη σειρά της, συμπαρασύρει τόσο την ανάγκη για εργατικό δυναμικό (αύξηση ανεργίας), όσο και τις αγορές κατασκευαστικών υλικών (και άλλη έμμεση αύξηση ανεργίας).



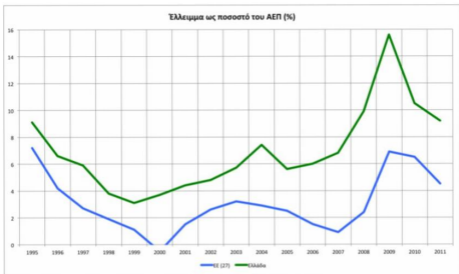
ΑΕΠ σε δις ευρώ, Πηγή ΕΛΣΤΑΤ (www.statistics.gr).

Ένα 97% της ανάπτυξης του ΑΕΠ μεταξύ 2000 και 2008 προωθήθηκε στην κατανάλωση πολύ περισσότερο από τον ευρωπαϊκό μέσον όρο, δημιουργώντας ένα αρνητικό εμπορικό ισοζύγιο, καθότι η εγχώρια παραγωγή δε μπορούσε να καλύψει τη ζήτηση. Παράλληλα οι επενδύσεις ακολούθησαν

αντιστρόφως ανάλογη πορεία (ήταν χαμηλές), εξαφανίζοντας και τις μελλοντικές προοπτικές για τόνωση της εγχώριας προσφοράς. Η δε σύνθεση των επενδύσεων ήταν άνιση: η Ελλάδα είχε αναλογικά πολύ μικρό ποσοστό ξένων επενδύσεων, μικρό ποσοστό δημοσίων επενδύσεων, και βασιζόταν κυρίως στις ιδιωτικές εγχώριες επενδύσεις^[3].



Ανάλυση ΑΕΠ σε δις ευρώ, Πηγή ΕΛΣΤΑΤ.



Έλλειμμα ως ποσοστό του ΑΕΠ για την Ελλάδα και την ΕΕ(27). Πηγή EUROSTAT.

Η ευθύνη της αριστεράς

Στις 13 εκλογικές αναμετρήσεις από την περίοδο της μεταπολίτευσης ο λαός επέλεξε να δώσει ψήφο εμπιστοσύνης για το σχηματισμό κυβέρνησης σε ένα από τα δύο μεγάλα

κόμματα. Το ΠΑΣΟΚ και τη Νέα Δημοκρατία. Τα ποσοστά των δύο μεγάλων κομμάτων ήταν αθροιστικά κατά μέσο όρο πάνω από το 75%, με μεγαλύτερο το 86,87% και με μικρότερο το 67,18%.

Τα κόμματα της κομμουνιστικής αριστεράς που εκπροσωπούνται στο ελληνικό κοινοβούλιο ανέκαθεν είχαν αθροιστικά μια δύναμη της τάξης του 8 έως 13%. Ποσοστό πολύ ικανοποιητικό όπως έχει δείξει η πολιτική ιστορία για να ανατρέψεις πολιτικές αντίθετες με τα δικά σου πιστεύω, στο πλαίσιο της λειτουργίας του δημοκρατικού μας πολιτεύματος. Οι δυνάμεις αυτές, το ΚΚΕ και ο Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου, ο σημερινός ΣΥΡΙΖΑ, είχαν τη δυνατότητα να αντιδράσουν όλα αυτά τα χρόνια ως κόμματα της αντιπολίτευσης και να εισηγηθούν προτάσεις ώστε να αλλάξει αυτό που εκείνοι πίστευαν ότι δεν είναι ορθό. Παρόλα αυτά, το μόνο που έκαναν, ήταν μια λαϊκίστικη πολιτική

υποσχέσεων και πελατειακών εξυπηρετήσεων που σε καμία περίπτωση δεν συνάδει με την κουλτούρα και την ιδεολογία της Αριστεράς.

Οι βουλευτές της Αριστεράς στο Κοινοβούλιο κατά μέσο όρο ήταν τριάντα, πριν τις τελευταίες εκλογικές αναμετρήσεις. Σε ένα σύνολο 300 βουλευτών είναι ένα επαρκές σύνολο για να κάνει νέες προτάσεις. Δυστυχώς όμως, τα κόμματα της Αριστεράς ηρνούντο κάθε συνεργασία, με αποτέλεσμα ποτέ να μη συμβάλουν προς τη διόρθωση της κατάστασης. Η κύρια πολιτική δύναμη των κομμουνιστών αριστερών έχει μεταφερθεί στα συνδικάτα. Μέσω του συνδικαλισμού ασκούσαν μια μορφή κοινωνικής πολιτικής. Τα κύρια μέσα τους ήταν η αύξηση της βίας, της αναρχίας, του τραμπουκισμού και η έλλειψη σεβασμού στους δημοκρατικούς θεσμούς.

Η πλειοψηφία των βουλευτών της Αριστεράς όχι μόνο δεν προτείνουν και δε βοηθούν στο πολιτικό και άρα κοινωνικό έργο

αλλά αποτελούν και φραγμό στις τεκμηριωμένες και σοβαρές προτάσεις των υπολοίπων. Παιχνίδια εντυλώσεων παίζονται συχνά, τα οποία αποκλειστικά ψηφοθηρικό σκοπό έχουν.

Όλα αυτά τα χρόνια ουδέποτε εκπρόσωπος της Αριστεράς αντέδρασε σε προσλήψεις, σε αυξήσεις μισθών, σε θέσπιση επιδομάτων, σε αυξήσεις συντάξεων, σε κοινωνικοποιήσεις επιχειρήσεων, σε απεργιακές κινητοποιήσεις ή σε διαδηλώσεις. Κανένας εκπρόσωπος της Αριστεράς δεν διαφώνησε με τις ψηφοθηρικές παροχές των Κυβερνήσεων του ΠΑΣΟΚ και της Νέας Δημοκρατίας. Αντίθετα, σε συζητήσεις και προτάσεις τους, ήθελαν και άλλες, πιο πολλές ακόμα παροχές. Κανένας εκπρόσωπος της Αριστεράς δεν προβληματίστηκε για τα καμένα και κλειστά μαγαζιά του κέντρου, το κλείσιμο των ξενοδοχείων, το κλείσιμο βιομηχανιών λόγω συνεχόμενων κινητοποιήσεων, τα γιαούρτια

και τους τραμπουκισμούς. Κανένας δεν εδήλωσε κάτι για τις μούτζες προς τη Βουλή, για τις απειλές οτι θα φύγουν νύχτα οι πολιτικοί με ελικόπτερο. Αντίθετα, ο κ. Τσίπρας δήλωνε στη Βουλή, οτι θα φοβόμαστε να βγούμε από το σπίτι μας. Οι ίδιοι Βουλευτές πρωτοστατούσαν σε κλεισίματα εργοστασίων και αποκλεισμό όσων ήθελαν να δουλέψουν, στο όνομα του δικαιώματος της απεργίας της μειοψηφίας.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα, σε συνεδρίαση φοιτητικών παρατάξεων σε σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, ο εκπρόσωπος της Αριστερής παράταξης πρότεινε τα εξής: πρώτος μισθός για τον κάτοχο πτυχίου να είναι καθαρά 1.250 ευρώ. Μέχρι να βρει εργασία, το κράτος να του παρέχει ασφαλιστική κάλυψη και μηνιαία αποζημίωση ίση με το μισό των θεωρητικά μελλοντικών του αποδοχών (1.250/2 = 625 ευρώ). Να χρηματοδοτεί το κράτος μεταπτυχιακές σπουδές σε όλους τους

φοιτητές καλύπτοντας πλήρως όλα τα έξοδα. Επίσης να υπάρχει χρηματοδότηση για όποιον νέο πτυχιούχο θελήσει να κάνει κάποιο νέο επαγγελματικό ξεκίνημα και να χρηματοδοτηθεί σε ποσοστό 80%!

Πώς όμως είναι δυνατό σε ένα κράτος που την ίδια στιγμή το θέλουν εκτός Ευρώπης, αποκομμένο από τον ιδιωτικό τομέα και μάλιστα πολέμιο της ιδιωτικής πρωτοβουλίας, εκτός πολιτικών συνεργασιών, εκτός καλοπροαίρετων συμμαχιών, να επιτευχθούν όλες αυτές οι καθόλου ευκαταφρόνητες απαιτήσεις; Από που θα προέλθουν τα χρήματα; Αυτό δεν το λέει κανείς τους.

Όταν στις εκλογές του 2009 ο Κ. Καραμανλής έκανε ό,τι περνούσε από το χέρι του για να παραδώσει την εξουσία στο ΠΑΣΟΚ, η Αριστερά έχανε τη μοναδική ευκαιρία που της δινόταν να συμβάλλει σε μια νέα ανατρεπτική προοδευτική πρόταση διακυβέρνησης.

[2] Αρχικά του “Private Sector Involvement”,
en.wikipedia.org/wiki/Private_sector_involvement [?]

[3] UNCTAD, Eurostat, MCKinsey 2012 [?]

5

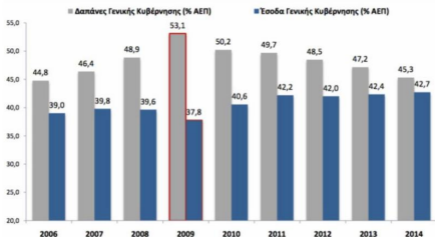
Πόσα και πώς

Ο τρόπος δημιουργίας των ελλειμμάτων

Το δημόσιο έλλειμμα είναι το ποσό (σε ευρώ ή ως ποσοστό του ΑΕΠ) κατά το οποίο τα έξοδα της κυβέρνησης υπερβαίνουν τα έσοδα κατά τη διάρκεια ενός έτους.

Δημόσιο Χρέος είναι το σύνολο των οφειλών, σε συμφωνημένες χρηματικές μονάδες, του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Υπό την έννοια ευρύτερος δημόσιος τομέας συμπεριλαμβάνονται όλα τα επίπεδα και τα

είδη δημόσιας διοίκησης ενός κράτους: κυβέρνηση, νομαρχία, δήμος, δημόσιες επιχειρήσεις κλπ. Το δημόσιο χρέος αυξάνεται από έτος σε έτος κατά το ποσό που ο ετήσιος κρατικός προϋπολογισμός παρουσιάζει έλλειμμα, ή αντιστρόφως μειώνεται κατά το ποσό που παρουσιάζει πλεόνασμα.



Πορεία εσόδων και δαπανών με την εφαρμογή του Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής. Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών 2010.

Η ύπαρξη ελλείμματος σε μια χρονιά σημαίνει με απλά λόγια ότι το κράτος κάνει περισσότερες δαπάνες από όσα εισπράττει από φόρους και λοιπά έσοδα. Η διαφορά αυτή καλυπτόταν τα προηγούμενα χρόνια με τον χαμηλού επιτοκίου δανεισμό, το δώρο της Ευρωζώνης. Η άθροιση των ελλειμμάτων από χρονιά σε χρονιά χτίζει το δημόσιο χρέος. Η παρατεταμένη παραμονή σε περιοχή υψηλών ελλειμμάτων (άνω του 3%) είχε ως αποτέλεσμα τη διόγκωση του χρέους και έτσι φτάσαμε σε σημείο που οι αγορές να θεωρήσουν ότι το χρέος μας δεν ήταν πλέον βιώσιμο, δηλαδή δε θα μπορούσαμε να το αποπληρώσουμε ποτέ. Για το λόγο αυτό, και σε συνδυασμό με τις επιπτώσεις της χρηματοπιστωτικής κρίσης, σταμάτησαν να μας δανείζουν σε ανεκτό επίπεδο επιτοκίων.



Επίπεδο δημοσίου χρέους σε χώρες της ΕΕ 2009 ως % του ΑΕΠ.

Πώς όμως είναι δυνατό να συμβαίνει αυτό σε μια χώρα σαν την Ελλάδα, που είχε υψηλά επίπεδα ανάπτυξης, πολύ πάνω από το μέσον όρο της Ε.Ε; Για τους εξής λόγους:

- Η ανάπτυξη ήταν κυρίως κρατικοδίατη και κατευθυνόταν στην κατανάλωση και λιγότερο στις επενδύσεις. Επιπλέον, οι

φόροι από την αύξηση της κατανάλωσης δεν μπορούσαν να εισπραχθούν αποτελεσματικά.

- Ο δημόσιος τομέας ήταν αναποτελεσματικός και χαμηλής παραγωγικότητας. Ένα δημόσιο που πολλαπλασιαζόταν και αυξανόταν χάριν της ίδιας της υπάρξής του.
- Η εθνική οικονομία σταδιακά συσώρευε διαρθρωτική αναποτελεσματικότητα.

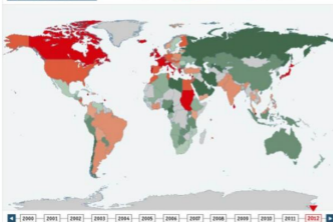
Είναι αστείο, αλλά ένα από τα βασικά επιχειρήματα της Αριστεράς για την έξοδο από την κρίση είναι σε γενικές γραμμές η συνέχιση και η ενίσχυση αυτού του κρατικοδίαιτου μοντέλου ανάπτυξης.

\$ 045,875,675,696,098

2012 GLOBAL PUBLIC DEBT

Total debt as % of GDP

Higher debt Lower debt



COMPARE COUNTRY DEBT

Greece

Public debt: **\$394,915,616,438**
 Public debt per person: **\$39,874.29**
 Population: **11,000,000**
 Public debt as % of GDP: **141.0%**
 Total annual debt change: **4.7%**

Close

Germany

Public debt: **\$2,383,959,726,627**
 Public debt per person: **\$28,726.58**
 Population: **83,000,000**
 Public debt as % of GDP: **77.8%**
 Total annual debt change: **3.9%**

Close

Italy

Public debt: **\$2,312,063,825,616**
 Public debt per person: **\$36,284.36**
 Population: **60,449,041**
 Public debt as % of GDP: **123.0%**
 Total annual debt change: **2.9%**

Close

Δημόσιο χρέος ανά χώρα (διαδραστικός χάρτης) ως % του ΑΕΠ. Πηγή: www.economist.com.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να πω ότι το ελληνικό δημόσιο χρέος είναι το υψηλότερο στην ΕΕ ως % του ΑΕΠ. Ακολουθούν η Ιταλία, Ιρλανδία, Πορτογαλία, Βέλγιο, Γαλλία και Ηνωμένο Βασίλειο πάνω από το μέσο όρο της ΕΕ. Επομένως δεν είμαστε οι μόνοι που

χρωστάμε. Δυστυχώς όμως, η οικονομία μας έχει πολλές παθογένειες. Το επίπεδο ανταγωνιστικότητας είναι χαμηλό, η παραγωγή σε όλους τους τομείς και οι εξαγωγές μας ομοίως χαμηλές, η επιχειρηματικότητα και οι επενδύσεις είναι επίσης σε χαμηλά επίπεδα. Όλα αυτά δημιουργούν μια αρνητική προοπτική για την οικονομία μας, η οποία δημιουργεί την εικόνα ότι το χρέος μας δεν είναι βιώσιμο, δηλαδή ότι δεν θα μπορέσουμε να το αποπληρώσουμε. Για αυτό και προσπαθούμε μέσω των μέτρων δημοσιονομικής προσαρμογής να κάνουμε τις παρεμβάσεις εκείνες που θα εκκινήσουν την οικονομία και θα δημιουργήσουν προϋποθέσεις ανάπτυξης. Δυστυχώς όμως, αυτή η διαδικασία ακολουθεί έναν κύκλο ύφεσης, στον οποίο το εισόδημα μας από παράλογα υψηλό (ήταν σε υψηλά επίπεδα λόγω δανεισμού και καταναλωτικών δαπανών και όχι λόγω παραγόμενης προστιθέμενης

αξίας) θα συρρικνωθεί συμπαρασύροντας αρχικά την ελληνική οικονομία σε ύφεση. Αυτό τον κύκλο ζούμε τώρα.

Κράτος	ΑΕΠ σε δισ \$ (2011)	ΑΕΠ % ΕΕ (2010)	Ετήσια μεταβολή ΑΕΠ % (2011)	ΑΕΠ ανά κάτοικο σε \$ (2011)	Χρέος ως % ΑΕΠ (2011)	Ελλειμμα ως % ΑΕΠ (2011)	Πληθωρισ- μός % (2011)	Ανεργία % (2012)
Ελλάδα	303	1.90%	-8.8	26.294	185.3	-9.8	3.1	21.9'
Ιταλία	2.198.70	12.70%	0.4	30.464	120.1	-3.9	2.9	10.1
Ιρλανδία	217.7	1.30%	0.9	39.639	108.2	-13.1	-1.8*	14.6
Πορτογαλία	238.9	1.40%	-1.6	23.361	107.8	-4.2	3.6	15.2
Βέλγιο	513.4	2.90%	1.9	37.737	98	-3.7	3.5	7.2
Γαλλία	2.776.30	15.80%	1.8	35.156	85.8	-5.2	2.3	10.1
Ηνωμ. Βασίλειο	2.417.60	13.90%	0.8	36.090	85.7	-8.3	3.3'	8.1'
ΕΕ	17.577.70	100	1.5	31.607	82.5	-4.5	3.1'	10.3
Γερμανία	3.577.00	20.20%	3	37.897	81.2	-1	2.5	5.6
Ουγγαρία	140.3	0.80%	1.7	19.591	80.6	4.3	3.9	10.9
Αυστρία	419.2	2.30%	3.1	41.822	72.2	-2.6	3.6'	4.1
Μάλτα	8.9	0.10%	2.1	25.428	72	-2.7	2.4'	6
Κυπρος	24.9	0.10%	0.5	29.074	71.6	-6.3	3.5	10.8
Ισπανία	1.493.50	8.70%	0.7	30.626	68.5	-8.5	3.1	24.8
Όλλανδία	840.4	4.80%	1.2	42.183	65.2	-4.7	2.5'	5.1
Πολωνία	513.8	2.90%	4.3	20.334	56.3	-5.1	3.9	9.9
Φινλανδία	266.6	1.50%	2.9	36.236	48.6	-0.5	3.3	7.6
Σλοβενία	49.6	0.30%	-0.2	28.642	47.6	-6.4	2.1	8.2
Δανία	333.2	1.90%	1	37.152	46.5	-1.8	2.7	7.8
Σλοβακία	96.1	0.50%	3.3	23.304	43.3	-4.8	4.1	13.6
Λιτονία	28.3	0.10%	5.5	15.662	42.6	-3.5	4.2	15.3'
Τσιχνα	215.3	1.20%	1.7	27.062	41.2	-3.1	2.1	6.7
Λιθουανία	42.7	0.20%	5.9	18.856	38.5	-5.5	4.1	13.7
Ξουηδία	538.2	2.80%	3.9	40.394	38.4	0.3	1.4	7.8
Ρουμανία	189.8	1.00%	2.5	12.478	33.3	-5.2	5.8	7.7
Λουξεμβούργο	58.4	0.30%	1.1	80.119	18.2	-0.6	3.7	5.4
Βουλγαρία	53.5	0.30%	1.7	13.597	16.3	-2.1	3.4	12.2
Εσθονία	22.2	0.10%	7.8	20.380	8	1	5.1	10.9'

Δημοσιονομικά στοιχεία κρατών ΕΕ. Ταξινόμηση ως προς χρέος % ΑΕΠ. Πηγή: Wikipedia.

Από τον προηγούμενο πίνακα παρατηρούμε τα ακόλουθα:

- Η Ελλάδα έχει το μεγαλύτερο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ στην ΕΕ και τη μεγαλύτερη πτώση του ΑΕΠ με μείωση 6,8% το 2011 σε σχέση με το 2010. Αυτό σημαίνει βαθιά ύφεση. Έχουμε επίσης το 2ο υψηλότερο έλλειμμα μετά την Ιρλανδία με 9,8% και τη 2η μεγαλύτερη ανεργία μετά την Ισπανία με 21,9%.
- Η αμέσως επόμενη χώρα στην κατάταξη του % χρέους είναι η Ιταλία με 120,1%, το οποίο λόγω του χαμηλού ελλείμματος 3,9% που παρουσιάζει και τους λοιπούς οικονομικούς δείκτες, θεωρείται βιώσιμο, τουλάχιστον μέχρι σήμερα.
- Οι περισσότερες χώρες της ΕΕ με εξαίρεση την Πορτογαλία και οριακά τη Σλοβενία παρουσίασαν αύξηση του ΑΕΠ, δηλαδή η οικονομία τους αναπτύχθηκε το 2011.

- Το ΑΕΠ ανά κάτοικο στην Ελλάδα είναι στην 17η θέση, με πρώτο το Λουξεμβούργο με 80.111 \$ κατ' έτος.
- Η Ουγγαρία μαζί με την Εσθονία και οριακά τη Σουηδία είναι οι μόνες χώρες που παρουσιάζουν πλεόνασμα. 17 χώρες έχουν έλλειμμα άνω του 3%.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθώ στο ρόλο των εποπτικών και ελεγκτικών μηχανισμών για την παρακολούθηση των δημοσιονομικών και άλλων στοιχείων. Έχει γίνει πολύς λόγος για το εάν δίναμε λάθος ή παραποιημένα στοιχεία (Greek statistics), εάν οι Ευρωπαίοι ήξεραν ή όχι τι γίνεται. Πρέπει να πω ότι σε περιπτώσεις με λανθασμένα δεδομένα υπήρξε παρέμβαση από την πλευρά της ΕΕ. Σε κάθε περίπτωση η ανεξαρτησία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (πρώην Ελληνικής Στατιστικής Υπηρεσίας) είναι προς τη σωστή κατεύθυνση, αν και ακόμα

χρηματοδοτείται από το ελληνικό Υπουργείο Οικονομικών. Θα πρέπει να υπάρξει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο συλλογής και επεξεργασίας τέτοιων δεδομένων κάτω από την ομπρέλα και χρηματοδότηση της Eurostat.

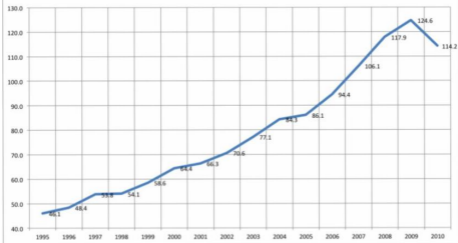
Ανάλυση Δαπανών Ελληνικού Κράτους

Για να αναδείξουμε τα αίτια που μας οδήγησαν στη σημερινή κατάσταση πρέπει να αναλύσουμε με περισσότερη λεπτομέρεια χωριστά τις δαπάνες και τα έσοδα του κράτους.

Το βασικό συμπέρασμα το οποίο θα αναδείξω από την ανάλυση των οικονομικών δεδομένων είναι ότι οι δαπάνες ξέφυγαν εκτός ελέγχου σταδιακά, με κορύφωση τις προεκλογικές περιόδους, χωρίς αυτό να οφείλεται κυρίως στη διαφθορά, στα

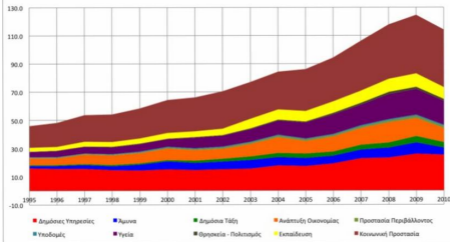
λαδώματα και τις υπεξαιρέσεις δημοσίου χρήματος. Χωρίς να θέλω να μειώσω την σοβαρότητά της διαφθοράς για την οποία θα αφιερώσω ξεχωριστή ενότητα του βιβλίου, θα αποδείξω ότι η εκτόξευση των κρατικών δαπανών οφειλόταν κυρίως στους μισθούς και τις συντάξεις και εν γένει στις προνοιακές και ασφαλιστικές δαπάνες.

Δαπάνες Γενικής Κυβέρνησης (δισ ευρώ)



*Δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης (σε δισ ευρώ). Πηγή:
EUROSTAT.*

Δαπάνες κατά κατηγορία (δix ευρώ)



Δαπάνες Γενικής Κυβέρνησης κατά κατηγορία (COFOG). Πηγή: EUROSTAT.

Για την ανάλυση, θα χρησιμοποιήσω τα στοιχεία του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (Υπουργείο Οικονομικών) για το έτος 2011. Μπορεί άλλα έτη να ήταν πιο αντιπροσωπευτικά για την ανάδειξη της πελατειακής σχέσης κράτους–κομμάτων, όπως το 2003 και το 2009, αλλά βρίσκω το 2011 πολύ χρήσιμο, καθότι αποτελεί το αποτέλεσμα

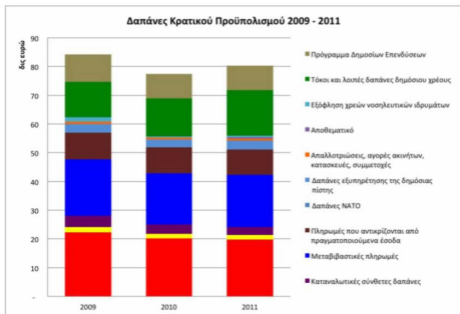
περίπου 2 ετών προσπαθειών για την δημοσιονομική προσαρμογή. Τα στοιχεία του 2011 έχουν μια ακόμη ιδιαιτερότητα, καθότι αφορούν ένα έτος όπου έχουμε τη μεγαλύτερη παγκοσμίως μείωση κρατικού ελλείμματος.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Κεντρική διοίκηση	-14.512	-23.073	-36.024	-26.610	-19.842	-11.771
Τοπική αυτοδιοίκηση	-133	-151	-61	-542	35	133
Όργανισμοί Κοινωνικής Ασφάλισης	170	402	-539	3.027	124	211
Γενική κυβέρνηση	-14.475	-22.822	-36.624	-24.125	-19.683	-11.427
% ΑΕΠ	-6,5	-9,8	-15,8	-10,6	-9,0	-6,4
Χρέος γενικής κυβέρνησης	239.300	263.131	299.537	329.351	352.050	309.300
% ΑΕΠ	107,4	113,0	129,3	144,9	161,7	145,5
ΑΕΠ	222.771	232.920	231.642	227.318	217.771	212.544

Αποτελέσματα γενικής κυβέρνησης 2007–2012 σε εκ. ευρώ. Πηγή: ΥΠΟΙΚ.

Οι συνολικές δαπάνες του τακτικού προϋπολογισμού του 2011, πλην χρεολυσιών και λοιπών ειδικών δαπανών, διαμορφώθηκαν στα 70.741 εκατ. ευρώ. Το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης μειώθηκε στο 9,0% του ΑΕΠ (φαίνεται στον προηγούμενο πίνακα), από 10,6% το 2010 και

15,8% το 2009. Σημειώνεται ότι ο κρατικός προϋπολογισμός περιλαμβάνει τον τακτικό προϋπολογισμό και το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων (ΠΔΕ).

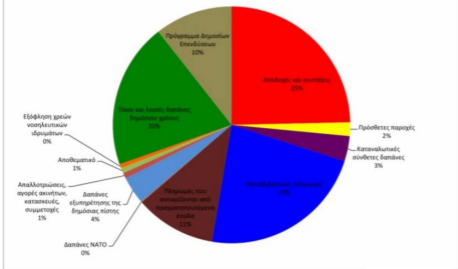


Δαπάνες Κρατικού Προϋπολογισμού 2009–2011.
Πηγή: ΥΠΟΙΚ.

Προτεραιότητα της λαϊκίζουσας αριστεράς και δεξιάς πάντοτε αποτελούσε η απενοχοποίηση του μισθολογικού κόστους, καθώς και των κοινωνικών παροχών διότι υποτίθεται ότι έτσι προστατεύουν τους ευνοημένους υψηλόμισθους και αργότερα υψηλοσυνταξιούχους του στενού και ευρύτερου δημόσιου τομέα, καθώς και τους εκμεταλλευόμενους το ασφαλιστικό σύστημα. Ας ρίξουμε μια ματιά όμως στα επιμέρους μεγέθη.

Πρόκειται να χωρίσω τις δαπάνες σε ανελαστικές και ελαστικές. Ανελαστικές είναι οι δαπάνες που δε μπορούν να μεταβληθούν εύκολα.

Δαπάνες Κρατικού Προϋπολογισμού 2011



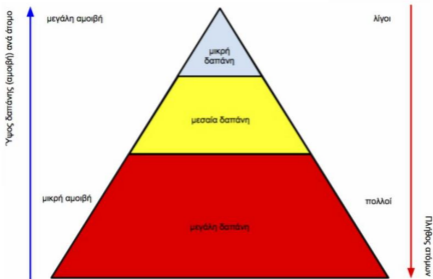
Κατανομή δαπανών κρατικού προϋπολογισμού 2011.

Αποδοχές και συντάξεις

Αφορούν τη μισθοδοσία, εργοδοτικές εισφορές και λοιπές παροχές των δημοσίων υπαλλήλων, εργαζομένων στις ένοπλες δυνάμεις, σώματα ασφαλείας, μισθοδοσία ιερέων κ.ά. Αποτελούν

μαζί με τις συντάξεις το 63% των δαπανών του ελληνικού κράτους, δηλαδή περίπου 63 δις ευρώ. Η κατηγορία αυτή, σύμφωνα με τους κρατιστές όλων των πολιτικών αποχρώσεων είναι πλήρως ανελαστική. Σίγουρα είναι η λιγότερο ελαστική δαπάνη ιδιαίτερα μετά τις μειώσεις της διετίας 2010–2011. Πλέον, επηρεάζεται λιγότερο από τη μέση αμοιβή ανά εργαζόμενο, και περισσότερο από τον αριθμό των εργαζομένων. Μικρές αμοιβές σε μεγάλο πλήθος, δημιουργούν μια μεγάλη δαπάνη.

Το σημείο αυτό είναι κατάλληλο για να παρουσιάσω την πυραμίδα των δαπανών.



Πυραμίδα δαπανών.

Η πυραμίδα ισχύει για κάθε είδους δαπάνη. Ας την εξειδικεύσουμε όμως για τους μισθούς και τις συνάξεις.

- Γαλάζια περιοχή: Λίγα στελέχη του δημοσίου πράγματι λαμβάνουν πολύ υψηλές αμοιβές. Στον άξονα του πλήθους

(κόκκινος άξονας) βρισκόμαστε στο λίγοι, και στον άξονα της κατ' άτομο αμοιβής βρισκόμαστε στο μεγάλη αμοιβή (μπλε άξονας). Το εμβαδόν της γαλάζιας περιοχής δίνει τη συνολική δαπάνη του κρατικού προϋπολογισμού για αυτή την κατηγορία των υψηλά αμειβομένων στελεχών.

- Κόκκινη περιοχή: Πολλά στελέχη του δημοσίου λαμβάνουν μικρές αμοιβές. Είμαστε σε πλήρη αντιστοιχία με τους δύο άξονες, πλήθος ατόμων – κόκκινος άξονας πολλοί, ύψος δαπάνης – μπλε άξονας μικρή. Το εμβαδόν της κόκκινης περιοχής δίνει τη συνολική δαπάνη ομοίως.
- Κίτρινη περιοχή: Είναι τα μεσαία στελέχη του δημοσίου. Ομοίως, το εμβαδόν της κίτρινης περιοχής δίνει τη συνολική δαπάνη.

Από αυτή την οπτικοποίηση που γίνεται με τη βοήθεια της πυραμίδας φαίνεται ξεκάθαρα ότι η μεγαλύτερη δαπάνη δεν την προκαλούν τα υψηλά αμειβόμενα στελέχη, που είναι λίγα, αλλά τα πολλά χαμηλά αμειβόμενα στελέχη. Η ίδια πυραμίδα ισχύει, για παράδειγμα, για τις “μίζες”, όπου λίγα στελέχη φάγανε πολλά, αλλά πολλά στελέχη φάγανε από λίγα. Ποια κατηγορία προκάλεσε τη μεγαλύτερη ζημιά;

Δεδομένου ότι οι προσλήψεις είναι και θα είναι ιδιαίτερα περιορισμένες, έως και 1 στις 10 αποχωρήσεις, η μισθολογική δαπάνη αναμένεται να μειωθεί σταδιακά στα επόμενα έτη. Οι συντάξεις αποτελούν επίσης ανελαστική δαπάνη. Σε αυτό το μέγεθος περιλαμβάνονται και τα γνωστά “εφ’ άπαξ” του δημοσίου. Σε σχέση με το 2009 παρατηρείται μείωση των δαπανών για μισθούς και συντάξεις. Αυτή προέρχεται από:

- τη μη χορηγηση αυξησεων σε μισθους και συνταξεις
- την περικοπη των επιδοματων κατα 20%
- τον αυξημενο αριθμο αποχωρησεων υπαλληλων λογω συνταξιοδοτησης
- την περικοπη των επιδοματων Πασχα, αδειας και Χριστουγεννων στους υπηρετουντες υπαλληλους.

Πρόσθετες παροχές

Οι δαπανες για προσθετες παροχες, στις οποιες περιλαμβανονται τα επιδοματα καταργηθεντων λογαριασμων, ειναι μειωμενες κατα 14,7%, κυριως λογω μειωσης των εν λογω επιδοματων κατα 20% και περιορισμου των δαπανων για υπερωριες και συμμετοχη στελεχων σε συμβουλια και επιτροπες.

Αποτελεί ένα μέγεθος το οποίο αυξάνεται σταδιακά μέσα στην τελευταία δεκαετία, ειδικά σε προεκλογικές περιόδους. Είμαι πεπεισμένος ότι ένα τμήμα του περιλαμβάνει ένα σημαντικό ποσοστό που αντιπροσωπεύει το “όλοι μαζί τα φάγαμε” —το άλλο μεγάλο τμήμα είναι οι μισθοί, και μετά από 30–40 έτη οι συντάξεις—, αυτό δε φαίνεται και από τα παραδείγματα που αναφέρονται στο παρόν βιβλίο. Προς το παρόν, μπορούμε να τη θεωρήσουμε και αυτή τη δαπάνη ανελαστική.

Καταναλωτικές και σύνθετες δαπάνες

Αφορούν τις λειτουργικές δαπάνες του δημοσίου, μια από τις κατηγορίες που αντιμετωπίζεται σχετικά άμεσα και με μικρό πολιτικό κόστος. Αυθαίρετα θα έλεγα ότι βρίσκονται στην ανελαστική περιοχή, περιλαμβάνοντας τα απαραίτητα, προκειμένου το κράτος να μπορέσει να λειτουργήσει. Ειδικότερα στην περίπτωση των

καταναλωτικῶν δαπανῶν εκτιμᾶται μείωση του κόστους μετακινήσεων κατά 23,6%, λειτουργικῶν δαπανῶν κατά 26,3% και προμηθειῶν κατά 19,4%.

Μεταβιβαστικές πληρωμές

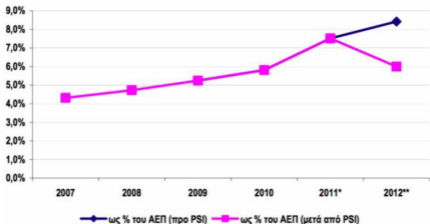
Αφορούν επιχορηγήσεις φορέων καθῶς και ειδικές δαπάνες, ὅπως εξόφληση χρεῶν νοσοκομείων παλαιότερων ετών. Περιλαμβάνονται κατηγορίες δαπανῶν ὅπως μισθοδοσία υπαλλήλων φορέων, λειτουργικὲς δαπάνες κ.ά. Λόγω της μη ορθῆς απεικόνισης των δαπανῶν, μέχρι πρόσφατα δεν ἦταν δυνατὴ ἡ κατηγοριοποίηση των δαπανῶν αυτῶν ἀνά κατηγορία. Σήμερα ἔχουν γίνει προσπάθειες για ορθὴ απεικόνιση των δαπανῶν, ὥστε τα ἔξοδα αὐτὰ να μην περιγράφονται ὡς “μαύρη τρύπα”. Για το λόγο αὐτό, καλύτερη εικόνα για το εἶδος των δαπανῶν ἔχουμε σε ἐπόμενο σχῆμα, ὅπου ἔχει γίνει απεικόνιση του εἴδους της δαπάνης.

Αποδιδόμενοι πόροι

Αφορούν αποδοσεις εσοδων σε ΟΤΑ και λοιπα νομικα προσωπα, καθως και επιστροφες δασμων.

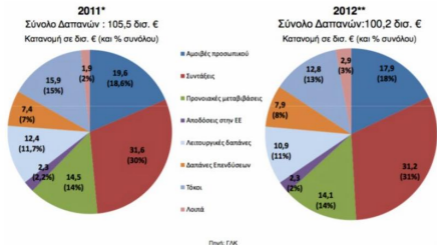
Τόκοι και λοιπές δαπάνες εξυπηρέτησης δημοσίου χρέους

Για το 2011 αποτελούν το 22% του τακτικού προϋπολογισμού, με προοπτική μείωσης αρκετά δις μετά την αναδιάρθρωση του 2012. Αποτελούν την απόδειξη του ότι βρισκόμαστε σε αυτή την κατάσταση ακριβώς επειδή τα προηγούμενα έτη “αξιοποιήσαμε” τα χρήματα τα οποία μας δάνειζαν, για κατανάλωση, και αύξηση του κόστους μισθοδοσίας μέσω των προσλήψεων. Πρέπει να σημειωθεί οτι μετά το PSI (Private Sector Involvement) οι δαπάνες αυτές για πρώτη φορά μειώνονται σημαντικά, περίπου 2,5% του ΑΕΠ.



Δαπάνες για τόκους χρέους κεντρικής διοίκησης % ΑΕΠ. Πηγή: ΥΠΟΙΚ.

Μη θέλοντας να επιβαρύνω τον αναγνώστη με άλλους αριθμούς θα κάνω τη διαπίστωση, κάτι το οποίο είναι προφανές για οποιονδήποτε ακόμα και εάν δεν έχει οικονομικές γνώσεις, ότι ένα περίπου 80% των εξόδων είναι θεωρητικά ανελαστικό.



Κατανομή δαπανών Γενικής Κυβέρνησης στον Προϋπολογισμό 2012. Πηγή: Προϋπολογισμός 2012, Μύθοι και αλήθειες, Φίλιππος Σαχινίδης.

Για όλους όσους ισχυρίζονται ότι τα ελλείμματα δημιουργήθηκαν επειδή κάποιοι “έφαγαν” από τις κρατικές προμήθειες, τις επενδύσεις, και εν γένει τις ελαστικές δαπάνες, κλπ, που αποτελούν περίπου το υπόλοιπο 20% των κρατικών δαπανών

(δαπάνες επενδύσεων, λειτουργικές δαπάνες, λοιπά), θα απαντήσω ως εξής:

Ας κάνουμε μια υπόθεση εργασίας, ότι η διαφθορά στις επενδύσεις και τις προμήθειες κλπ είναι 10% του συνολικού ποσού των δυο αυτών κατηγοριών, ένα αρκετά “λογικό” ποσόν σύμφωνα με τη διεθνή εμπειρία. Με μικρότερο ποσοστό, δωροδοκούμενος δεν αναλαμβάνει τον κίνδυνο, ενώ με μεγαλύτερο δε συμφέρει τον δωροδοκούντα. Με βάση τα στοιχεία, το 2011 το σύνολο των δαπανών σε επενδύσεις και κάθε είδους προμήθειες του δημοσίου είναι 20 δις ευρώ. Επομένως, το 10% αυτών είναι 2 δις ευρώ. Σε βάθος 10 ετών, αυτό το θεωρητικό ποσό ανέρχεται χονδρικά σε 20 δις €, το οποίο δεν αντιπροσωπεύει ούτε καν το 6% του συνολικού δημόσιου χρέους των 350 δις.

Συνεπώς θα πρέπει να αναζητήσουμε αλλού το υπόλοιπο 94% του δημοσίου χρέους, το οποίο οφείλεται σε πληρωμές για μισθούς,

συντάξεις και προνοιακές-ασφαλιστικές μεταβιβάσεις, που ανέρχονται για το 2011 σε 65,7 δις. Αυτός ο αριθμός, καθώς δεν συνδυάζεται με υψηλό παραγόμενο αποτέλεσμα, αντιλαμβανόμαστε ότι μας οδηγεί στο χρέος.

Πιο συγκεκριμένα, αυτή η κατηγορία δαπάνης προκλήθηκε:

- Για πληρωμές σε σκανδαλώδεις μισθούς, κατά πολύ υψηλότερους του ιδιωτικού τομέα, επιδόματα χωρίς αντίκρισμα, πλασματικές υπερωρίες, και εικονικές θέσεις εργασίας προϊσταμένων και διευθυντών, χωρίς αξιολόγηση και επαρκή έλεγχο.
- Για πληρωμές τεραστίων εφάπαξ και συντάξεων, κατά πολύ μεγαλύτερων και αυτών των λεγόμενων “ευγενών” ταμείων. Και δεν αναφέρομαι στις περιπτώσεις που ο αυτοαπασχολούμενος ασφαλισμένος

επιλέγει μεγαλύτερη ασφαλιστική κατηγορία και αποδίδει το αντίστοιχο ποσό, αλλά για την άνιση συνταξιοδοτική μεταχείριση μεταξύ εργαζομένων του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα, εις βάρος των πρώτων.

- Για προνοιακές πληρωμές σε συμπολίτες μας, χωρίς να το δικαιούνται.

Σίγουρα θα έχετε γνωρίσει κάποιον ή κάποια συνταξιούχο αρκετά νέο. Υπήρχαν διάφορες διατάξεις και νόμοι για συνταξιοδότηση με 15, 20 ή 25 χρόνια εργασίας. Ας υποθέσουμε ότι κάποιος δούλεψε 20 χρόνια, ελάμβανε μέσο μισθό 1000 ευρώ και $1/3$ του μισθού ήταν οι ασφαλιστικές εισφορές συνταξιοδότησης, δηλαδή 300 ευρώ μηνιαία. Χονδρικά λοιπόν, κατέβαλε στο ταμείο $300 \times 12 \times 20 = 72.000$ ευρώ. Εάν άρχισε να εργάζεται 25 ετών μετά τις σπουδές του, πήρε σύνταξη στα 45 του. Με βάση το σημερινό προσδόκιμο ζωής, θα ζήσει

μέχρι τα 80. Το οποίο σημαίνει ότι για 35 χρόνια θα λαμβάνει σύνταξη. Εάν λαμβάνει σύνταξη το 80% του μισθού που έπαιρνε, δηλαδή 800 ευρώ, το ασφαλιστικό ταμείο θα του καταβάλει $800 \times 12 \times 35 = 336.000$ ευρώ. Δηλαδή πλήρωσε 72.000 και θα λάβει 336.000, 4,6 φορές περισσότερα χρήματα. Τα επιπλέον χρήματα που θα τα βρει το ταμείο; Φυσικά από το κράτος, δηλαδή από δανεισμό.

Τους τόκους των δανείων που αποπληρώνουμε και αξιοποίησαν όλοι οι δεξιοί και αριστεροί είναι εύκολο να πούμε ότι “δεν τους πληρώνουμε”, παρόλο που φάγαμε όλοι μαζί τα δανεικά. Γιατί από την άλλη όλοι οι δήθεν αριστεροί και ανεξάρτητοι, ενώ έχουν λυσσάξει για τη δημιουργία διεθνούς επιτροπής λογιστικού ελέγχου του δημόσιου χρέους —ένα μέτρο, παρεμπιπτόντως που η διεθνής εμπειρία έχει αποδείξει ότι έχει αποτύχει όπου εφαρμόστηκε— δεν μιλάμε για την εθνική πλέον αναγκαιότητα επανεξέτασης

του συνόλου των προνοιακών μεταβιβάσεων; Ίσως διότι εκεί κρύβεται η κόπρος του Αυγείου, αρχίζοντας από τους ανάπηρους “μαϊμού”, τους τυφλούς οδηγούς της Ζακύνθου και της Χίου καθώς και εν γένει κάθε σπατάλη χωρίς αντίκρυσμα.

Επανέρχομαι στο θέμα της διαφθοράς ειδικότερα από “μίζες” σε προμήθειες και κάθε είδους συμβάσεις, που όπως προείπα, δε μπορεί να έχουν συνεισφέρει στο δημόσιο χρέος πέραν ενός μέγιστου 6%. Και αυτό διότι έχει όρια στο πόσοι και πόσα μπορούν να “φάνε” από μια κρατική προμήθεια. Υπάρχει ένα φυσικό όριο στο πόσα ο οποιοσδήποτε μπορεί να καταναλώσει και να αποταμιεύσει για τα παιδιά και τα εγγόνια του. Επιπρόσθετα, στα πολύ μεγάλα ποσά, η κατανάλωση αυτή αρχίζει και γίνεται ορατή, τόσο από τον κοινωνικό περίγυρο, όσο και από τις κρατικές οικονομικές υπηρεσίες. Όσο μεγαλύτερο το ποσόν, τόσο πιο εμφανές. Όσο

πιο εμφανές, τόσο πιο προκλητικό. Έτσι αποκαλύφθηκε η υπόθεση του Α. Τσοχατζόπουλου, ένα ζήτημα που με θλίβει ιδιαιτέρως και έτσι θα αποκαλυφθούν και άλλες όμοιες περιπτώσεις.

Οι μίζες δημιούργησαν ένα άλλο έμμεσο φαινόμενο. Τη συμβολή στην απαξίωση της ελληνικής παραγωγής και στην ανάπτυξη εγχώριας τεχνολογίας. Διότι οι αποφασίζοντες προτιμούσαν να ψωνίζουν π.χ. ένα μηχάνημα από μια γερμανική (ή οποιαδήποτε ξένη) εταιρία ώστε να είναι άμεσα πληρωτέα η μίζα στο λογαριασμό τους, παρά να αναθέσουν σε μια ελληνική, κρατική ή μη εταιρία την κατασκευή του.

Ήταν και εξακολουθεί να είναι πολύ πιο εύκολο —και δυστυχώς κοινωνικά πιο αποδεκτό— ο κάθε ένας μας να απομυζά ένα μικρό σχετικά ποσό, κάθε χρόνο, και για πολλά χρόνια, παρά να αποκομίσει ένα σημαντικό ποσόν μέσω ενός “λαδώματος”. Μετά δε από

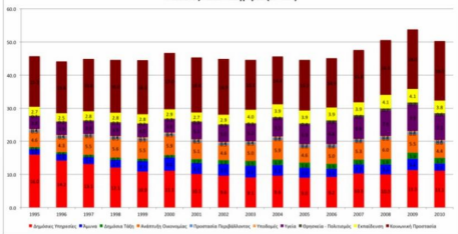
μερικά έτη εργασίας χωρίς κανένα ρίσκο (και πολλές φορές χωρίς καν ουσιώδη απασχόληση σε οργανισμούς χωρίς αντικείμενο) να λαμβάνει συντάξεις και να απολαμβάνει υγειονομικών καλύψεων κατά πολύ ανώτερες από εργαζόμενους του ιδιωτικού τομέα. Συνεπώς, είναι πολύ πιο επιβαρυντικό –σωρευτικά– για τον κρατικό προϋπολογισμό πολλοί να απομυζούν μικρά ποσά επί πολλά έτη, παρά λίγοι και μεγάλα ποσά για λίγα έτη. Θυμηθείτε την πυραμίδα των δαπανών που παρουσίασα.

Καταλήγοντας, όσον αφορά και τις κρατικές δαπάνες, αποδεικνύεται για άλλη μια φορά ότι “τα φάγαμε όλοι μαζί”, όχι τόσο από τη διαφθορά, αλλά κυρίως από τις άλλες κατηγορίες του κρατικού προϋπολογισμού, τους μισθούς, τις συντάξεις και τις προνοιακές μεταβιβάσεις. Η αποτύπωση του προϋπολογισμού κατά κατηγορίες δαπανών του προηγούμενου σχήματος μας δίνει

καλύτερη εικόνα για τη συμβολή των μισθών, των συντάξεων και των προνοιακών μεταβιβάσεων στις δαπάνες. Αποτελούν το 63% των δαπανών του ελληνικού κράτους, δηλαδή περίπου 63 δις ευρώ. Επομένως εύκολα γίνεται αντιληπτό ότι το συνολικό χρέος των 350 δις δημιουργείται κυρίως από τις ανωτέρω δαπάνες των 63 δις κατ' έτος που δεν είναι παραγωγικές, παρά από τα 2 δις ευρώ, που μπορεί να δίνονται ως “μίζες” κατ' έτος.

Ενδιαφέρον έχει δε να εξετάσουμε και το κύριο ερώτημα που τίθεται στην παρούσα ενότητα, δηλαδή το πότε. Από διερεύνηση των στοιχείων των κρατικών δαπανών κατά την τελευταία δεκαετία, αρκεί κανείς να δει την πορεία τους, ως ποσοστό επί του συνόλου του τακτικού προϋπολογισμού, για να βγάλει ορισμένα χρήσιμα συμπεράσματα.

Δαπάνες κατά κατηγορία (% ΑΕΠ)



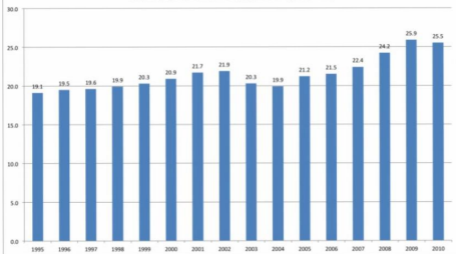
*Δαπάνες Γενικής Κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ.
Πηγή: EUROSTAT.*

- Οι δαπάνες για υγεία και κοινωνική προστασία μεταβάλλονται κατά μεγαλύτερο ποσοστό αυξητικά τις εκλογικές χρονιές, από τις μη εκλογικές χρονιές.
- Τα στοιχεία ετήσιας μεταβολής των ανωτέρω δαπανών (δηλαδή τρέχον έτος –

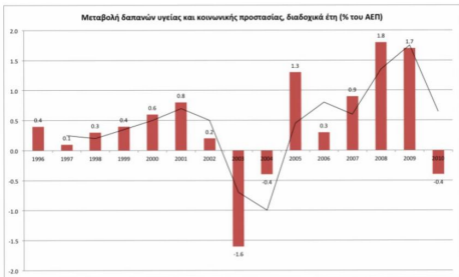
προηγούμενο) δείχνουν αύξηση 0,4% το 1996, 0,6% το 2000, -0,4% το 2004, 0,9% το 2007 και 1,7% το 2009.

- Αντίθετα, τις μη εκλογικές χρονιές, όπου υπάρχει αύξηση είναι μικρότερη, πχ 0,1% το 1997, 0,2% το 2002, 0,3% το 2006, ενώ όπου υπάρχει μείωση, είναι μεγαλύτερη, όπως -1,6% το 2003.

Δαπάνες υγείας και κοινωνικής προστασίας (% του ΑΕΠ)



Δαπάνες υγείας και κοινωνικής προστασίας ως ποσοστό του ΑΕΠ. Πηγή: EUROSTAT.



Μεταβολή δαπανών υγείας και κοινωνικής προστασίας ως ποσοστό του ΑΕΠ. Πηγή: EUROSTAT.

Δεν εκπλήσσομαι καθόλου που ο κ. Καραμανλής ουσιαστικά παρέδωσε την εξουσία στο ΠΑΣΟΚ στο τέλος του 2009, αδυνατώντας να λάβει τα απαραίτητα οικονομικά μέτρα. Βλέποντας, δε, την υφιστάμενη κατάσταση της ελληνικής οικονομίας, ελπίζω ότι το 2009 αποτελεί

ιστορικά την τελευταία προεκλογική περίοδο που είχαμε αυτά τα φαινόμενα εκτροχιασμού, και μάλιστα σε τέτοια έκταση. Χωρίς να θέλω να μετριάσω τις ευθύνες του ΠΑΣΟΚ τα προηγούμενα χρόνια, η ανικανότητα της κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας την περίοδο 2007–2009, σε συνδυασμό με την παγκόσμια οικονομική κρίση είναι αυτή που ξεχείλισε το ποτήρι.

Αρκεί όμως μόνον η ανασκόπηση των ανωτέρω δαπανών και ο εκτροχιασμός του ελλείμματος —σε σχέση και με τα έσοδα που θα δούμε αμέσως— για να τεκμηριωθούν επαρκώς οι λόγοι για τους οποίους οδηγηθήκαμε στην υφιστάμενη κατάσταση; Σαφώς όχι. Οι δαπάνες αυτές αποτελούν απλά μια “φωτογραφία” της οικονομικής κατάστασης τη δεδομένη χρονική στιγμή. Υπάρχουν πολλές ακόμα συνιστώσες που εξηγούν το “ποιοι”, το “πώς” και το “πότε”, πιο

αναλυτικά από τα νούμερα των δαπανών του κρατικού προϋπολογισμού.

Οι συνιστώσες αυτές περιλαμβάνουν την αναποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης, την ατιμωρησία, την ανοχή από τους πολίτες, την υπολειτουργία της δικαιοσύνης, τη διαφθορά, την παραοικονομία και την έλλειψη διαρθρωτικής αποτελεσματικότητας της ελληνικής οικονομίας. Τα ανωτέρω θα καλυφθούν διεξοδικά σε επόμενες ενότητες.

Ανάλυση Εσόδων Ελληνικού Κράτους

“Δυστυχώς επτωχέυσαμεν” είπε ο Χαρίλαος Τρικούπης το 1893 και “τελικώς επτωχέυσαμεν” ο Ελευθέριος Βενιζέλος το 1932. Οι δηλώσεις αυτές φαντάζουν τραγικά επίκαιρες την ώρα που γράφω αυτές τις

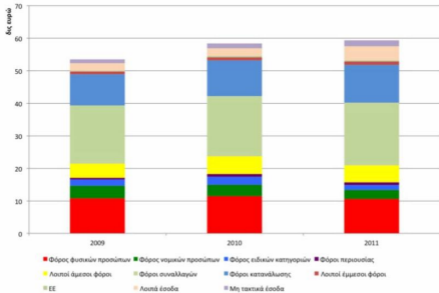
γραμμές, ειδικά για την ενότητα που αφορά τα δημόσια έσοδα. Μετά την τεκμηρίωση της προηγούμενης ενότητας για τις κρατικές δαπάνες, θα ήθελα να επισημάνω ότι τίποτα από όλα όσα υπομένουμε ως λαός από το 2010 και μετά δε θα είχε λάβει χώρα, εάν απλά τα κρατικά έσοδα ήταν μεγαλύτερα από τα έξοδα. Εάν κατά τη διάρκεια του 20ετούς ροκανίσματος των δημοσίων δαπανών και της πελατειακής κατάχρησης είχαμε επιστρέψει σε φόρους στο κράτος μια επαρκή αναλογία αυτών που είχαμε αποκομίσει ως άτομα από την ανάπτυξη της χώρας μας.

Εκτίμησή μου είναι ότι, κατά κανόνα, εκείνοι που “τα έτρωγαν” από τις δαπάνες του κρατικού προϋπολογισμού δεν ήταν οι ίδιοι με αυτούς που απέφευγαν να φορολογούνται. Πλην όμως, αυτό δεν αποτελεί παρά απόδειξη ότι στη χώρα μας τα έφαγαν πολλοί, οι περισσότεροι είτε με τον έναν, είτε με τον άλλο τρόπο. Και αυτό που θα μας απασχολήσει στην

παρούσα ενότητα είναι ο δεύτερος τρόπος: το πώς “τα φάγαμε όλοι μαζί” μειώνοντας με την φοροδιαφυγή και συχνά με την φοροκλοπή τα δημόσια έσοδα.

Η αποφυγή φορολόγησης αποτελεί διαχρονικά τον πυρήνα του προβλήματος των μειωμένων κρατικών εσόδων. Και για όσους σπεύσουν να ισχυριστούν ότι “εγώ δεν τα έφαγα”, δεν έχουν παρά να αναλογισθούν πόσες φορές δεν ζήτησαν αποδείξεις αγοράς ή παροχής υπηρεσιών, είτε από αμέλεια, είτε για να “γλιτώσουν τον ΦΠΑ” και είτε για να επιτύχουν μια καλύτερη τιμή. Η μη έκδοση απόδειξης είναι μια πράξη που μειώνει άμεσα την φορολογητέα ύλη και αποτελεί κοινή πρακτική της μεγάλης πλειοψηφίας των Ελλήνων.

Έσοδα τακτικού προϋπολογισμού



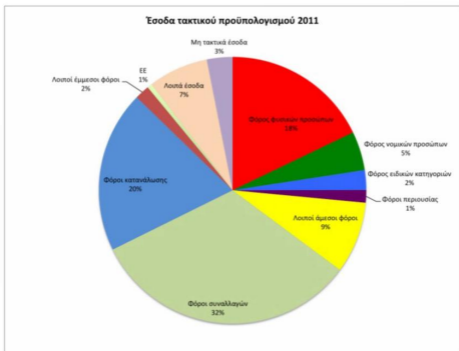
Έσοδα τακτικού προϋπολογισμού 2009–2011 ανά κατηγορία. Πηγή: ΥΠΟΙΚ.

Για να δώσω ένα παράδειγμα: μην ζητώντας απόδειξη π.χ. από έναν υδραυλικό, α) χάνεται και ο ΦΠΑ της εργασίας του β) μειώνεται εικονικά το φορολογητέο εισόδημά του και γ) του δίδεται κίνητρο να προμηθευτεί τα υλικά ή

ανταλλακτικά που θα χρησιμοποιήσει χωρίς απόδειξη, επεκτείνοντας τον κρικό της φοροδιαφυγής και στο μαγαζί από το οποίο προμηθεύεται κοκ. Για να δώσω μια ένδειξη για το εύρος της φοροδιαφυγής αυτού του είδους αρκεί να παραθέσω κάτι που είναι γνωστό σε όλους: το 2010 δόθηκαν φορολογικά κίνητρα για τη συλλογή αποδείξεων, με αποτέλεσμα την αύξηση των κρατικών εσόδων από τον ΦΠΑ. Μόνον που τα μέτρα ήταν ανεπαρκώς μελετημένα (το κίνητρο αυξανόταν υπέρμετρα ανάλογα με τον αριθμό των αποδείξεων) με τελικό αποτέλεσμα τη μείωση των φορολογικών εσόδων φυσικών προσώπων, λόγω υψηλών επιστροφών φόρων. Ακολούθως, φυσικά, αυτό ήταν από τα πρώτα μέτρα που τροποποιήθηκαν, με μείωση των κινήτρων αυτών.

Επιστρέφοντας όμως στο θέμα της ενότητας, την ανάλυση των δημοσίων εσόδων, κατ' αντιστοιχία με την προηγούμενη ενότητα,

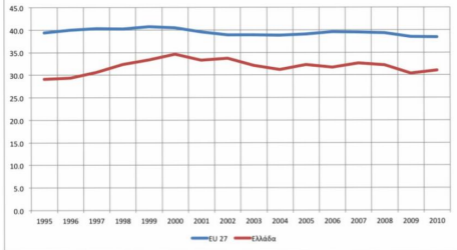
ας ρίξουμε μια ματιά στα έσοδα του κρατικού προϋπολογισμού για το ίδιο έτος, το 2011, όπως παρουσιάζονται στο σχήμα που ακολουθεί.



Κατανομή εσόδων κρατικού προϋπολογισμού 2011

Τη μερίδα του λέοντος στα έσοδα του κρατικού προϋπολογισμού το 2011 είχαν τα φορολογικά έσοδα με ποσοστό σχεδόν 35% για τους άμεσους φόρους και 54% για τους έμμεσους φόρους (ΦΠΑ, ειδικοί φόροι κατανάλωσης σε πετρελαιοειδή, τσιγάρα κοκ). Μπορεί να είναι το μεγαλύτερο ποσοστό από όλα τα έσοδα του προϋπολογισμού στη χώρα μας, όπως φαίνεται και από το σχήμα, αλλά αναλογικά με άλλες χώρες της Ε.Ε, είναι πιο χαμηλό, όπως φαίνεται και από τα επόμενα σχήματα.

Φορολογικά έσοδα ως ποσοστό του ΑΕΠ



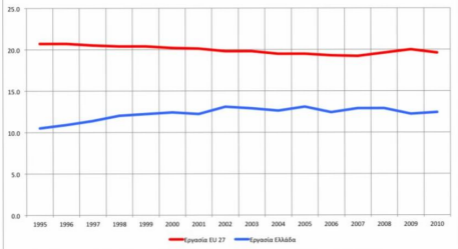
Φορολογικά έσοδα άμεσων φόρων ως ποσοστό του ΑΕΠ. Πηγή: EUROSTAT.

Μην μας ξεγελά μια διαφορά περίπου 8% για το 2010. Η διαφορά είναι πολύ μεγάλη, εκφραζόμενη ως ποσοστό του ΑΕΠ. Συγκεκριμένα, είναι $8\% \times 227$ δις ευρώ (ΑΕΠ Ελλάδας 2010) = 18,16 δις. Επομένως, εάν ήμασταν στον μέσο Ευρωπαϊκό όρο σχετικά με τα φορολογικά έσοδα, θα είχαμε περίπου 18

δισ παραπάνω εισπράξεις; Μήπως αυτό είναι που μας λείπει;

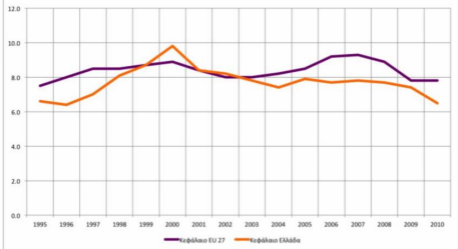
Σημειώνεται ότι βασικοί λόγοι έλλειψης των φορολογικών εσόδων είναι η ανικανότητα του φοροεισπρακτικού μας μηχανισμού και η αυξημένη διαφθορά και παραοικονομία. Πρόσφατη μελέτη για την παραοικονομία στην Ελλάδα υπολογίζει το μέγεθός της σε τουλάχιστον 52 δις ευρώ με τη χώρα μας να έρχεται στην 9η θέση μεταξύ των 27, και στην 4η θέση μεταξύ των 17 μελών της Ευρωζώνης. Σύμφωνα επίσης, με στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η Ελλάδα καταλαμβάνει την τελευταία θέση στην συγκέντρωση εσόδων από ΦΠΑ^[4].

Φόροι από εργασία ως ποσοστό του ΑΕΠ



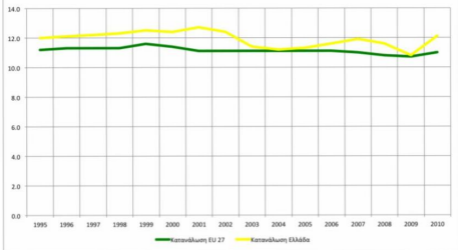
**Φορολογικά έσοδα από εργασία ως ποσοστό του ΑΕΠ.
Πηγή: EUROSTAT.**

Φόροι από κεφάλαιο ως ποσοστό του ΑΕΠ



Φορολογικά έσοδα από κεφάλαιο ως ποσοστό του ΑΕΠ. Πηγή: EUROSTAT.

Φόροι από κατανάλωση ως ποσοστό του ΑΕΠ



Φορολογικά έσοδα από κατανάλωση ως ποσοστό του ΑΕΠ. Πηγή: EUROSTAT

Μια άλλη κατηγορία, τα μη φορολογικά έσοδα, θα έλεγα ότι επί το πλείστον αποτελούν προσωρινά έσοδα. Για το 2011 ήταν 6,5 δις και περιλαμβάνουν έσοδα από τη νομιμοποίηση των αυθαιρέτων, των ημιυπαίθριων χώρων κ.α. Δε νομίζω ότι ο Ελληνικός λαός έχει ιδιαίτερα μεγάλες αντοχές για τέτοια

πρόσθετα μέτρα, ούτε αποτελούν κίνητρο για τη μείωση των οικοδομικών αυθαιρεσιών. Οι αλληπάλληλες ρυθμίσεις της τελευταίας 20ετίας έχουν μάλλον αποδείξει ακριβώς το αντίθετο.

Οι μεταβιβάσεις από την Ε.Ε, όπως είναι φυσικό, είναι μεγαλύτερες από τις σχετικές αποδόσεις στις δαπάνες, και το πλεόνασμα κατευθύνεται σε αναπτυξιακά μέτρα και επενδύσεις. Μπορεί να ακούγεται μικρό ως ποσοστό, αλλά ουσιαστικά αποτέλεσε έναν από τους σημαντικότερους μοχλούς ανάπτυξης στην χώρα μας, συγχρηματοδοτώντας μεγάλα και μικρά έργα υποδομής και βελτίωσης των κρατικών υπηρεσιών. Το ποσόν αυτό θα μπορούσε να είναι εξόχως μεγαλύτερο εάν είχαμε καταφέρει να απορροφήσουμε περισσότερα, ενώ σαφώς είχαμε τις ανάγκες, τη δυνατότητα και την τεχνογνωσία.

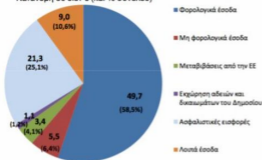
Χαμηλά επίσης κρίνω και τα έσοδα από άδειες και δικαιώματα του δημοσίου, έσοδο το

οποίο αποτελεί ένδειξη για την αποτελεσματικότητά μας ως κράτος να εξαργυρώσουμε την αξία των δημοσίων αγαθών, που ανήκουν σε όλους τους Έλληνες, όπως οι ραδιοσυχνότητες, οι άδειες των μεταλλείων κ.α. Το ίδιο ισχύει και για τα λοιπά έσοδα.

2011

Σύνολο Εσόδων: 85 δισ. € *

Κατανομή σε δισ. € (και % συνόλου)

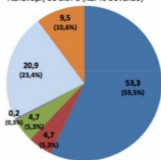


* Με επιστροφές φόρων 5 δισ. € που δεν εμφανίζονται στο γράφημα

2012

Σύνολο Εσόδων: 89,6 δισ. € **

Κατανομή σε δισ. € (και % συνόλου)



** Με επιστροφές φόρων 3,8 δισ. € που δεν εμφανίζονται στο γράφημα

Πηγή: ΓΑΚ

Κατανομή εσόδων Γενικής Κυβέρνησης 2011–2012. Πηγή: Προϋπολογισμός 2012, Μύθοι και αλήθειες, Φίλιππος Σαχινίδης.

Ένα άλλο σημείο που θα ήθελα να θίξω, όσον αφορά τα έσοδα είναι η απουσία μιας σταθερής φορολογικής πολιτικής. Το γεγονός ότι κάθε κυβέρνηση παρουσίαζε και διαφορετικό φορολογικό νομοσχέδιο, εκ του αποτελέσματος εκλαμβάνεται μόνον ως αρνητικό ως προς τις δυνατότητες

διαμόρφωσης μιας εικόνας σταθερότητας ενός πολιτισμένου κράτους, γεγονός που διαχρονικά διαμόρφωσε ένα δυσμενές επενδυτικό κλίμα στη χώρα μας. Ο επενδυτής, και ειδικά ο ξένος επενδυτής, για να προχωρήσει στην επένδυση, θέλει να γνωρίζει πόσα λεφτά θα βγάλει και κατ' επέκταση τι φόρους θα πληρώνει. Η Βαβέλ των φορολογικών υποχρεώσεων στην Ελλάδα, σε συνδυασμό με τη μαύρη οικονομία (φακελάκια, γρηγορόσημα κοκ) κάθε άλλο παρά ενθαρρυντικά λειτουργούν για επενδύσεις.

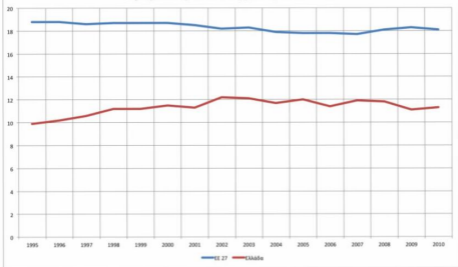
Για αυτά η ευθύνη είναι σημαντική, τόσο για το ΠΑΣΟΚ, όσο και για τη Νέα Δημοκρατία. Οι ευθύνες όμως δεν περιορίζονται μόνον στα δυο κυβερνητικά κόμματα της μεταπολίτευσης: Παρ' όλες τις όψιμες προσπάθειες για προσέλκυση και επιτάχυνση μεγάλων επενδύσεων από το εξωτερικό, είχαμε ως χώρα απέναντί μας τον "τιμωρό της

επιχειρηματικότητας”, την κομμουνιστική και μη αριστερά να κλείνει λιμάνια, να καθυστερεί με φασίζουσες συμπεριφορές επενδύσεις με πρόφαση την προστασία του περιβάλλοντος (ακόμα και αιολικά, φωτοβολταϊκά και γενικά επενδύσεις σε ΑΠΕ), να καταστρέφει τα ξενοδοχεία του κέντρου της Αθήνας με τις ανεπάλληλες διαδηλώσεις στο κέντρο και εν γένει να κάνει ό,τι χρειάζεται για να βλάψει την ανάπτυξη της χώρας μας και την προσέλκυση επενδύσεων. Η κομμουνιστική αυτή συμπεριφορά νοσταλγεί άλλες εποχές και αγνοεί την παγκοσμιοποίηση της οικονομίας. Εάν δεν δεχόμαστε εμείς επενδύσεις, θα το κάνουν άλλοι.

Ας επιστρέψουμε όμως στα έσοδα από τη φορολογία και ας τα δούμε σε μεγαλύτερη λεπτομέρεια, καθότι κρίνω ότι εκεί είναι που παρουσιάζονται τα μεγαλύτερα προβλήματα μας: είναι νομίζω σαφές ότι το χαμηλό ποσοστό συνολικών κρατικών εσόδων ως

ποσοστό του ΑΕΠ, αποτελεί άμεση απόδειξη ότι κάποιοι φοροδιαφεύγουν. Η φοροδιαφυγή είναι γνωστό ότι αποτελεί ένα από τα εθνικά “σπορ”, δε νομίζω ότι αυτό χρειάζεται ιδιαίτερη τεκμηρίωση. Θα ήθελα όμως, πριν προχωρήσω στην παράθεση διαφόρων παραδειγμάτων (τα οποία θα παρουσιασθούν σε άλλο κεφάλαιο), να προσεγγίσω το θέμα λιγότερο ανεκδοτολογικά.

Φόροι φυσικών προσώπων από εργασία ως ποσοστό του ΑΕΠ



Έσοδα από φόρους από εργασία φυσικών προσώπων, ως ποσοστό του ΑΕΠ. Πηγή: EUROSTAT

Όπως βλέπουμε από το ανωτέρω σχήμα, πάλι από τα στοιχεία της Eurostat, υπάρχει μια σημαντική διαφορά των φορολογικών εσόδων φυσικών προσώπων μεταξύ του μέσου όρου 27 Ευρωπαϊκών χωρών και της Ελλάδας, ως προς τα συνολικά έσοδα. Η διαφορά αυτή αντιστοιχεί περίπου σε 7%.

Ακριβώς από εκεί προέρχεται το πρόβλημα των δημοσίων εσόδων: κυρίως από τους ελεύθερους επαγγελματίες, και ως ένα σημείο από τα άλλα έσοδα των μισθωτών, τα οποία δεν εμφανίζονται (π.χ. διαφορές σε ενοίκια κ.α.). Μετά από αυτή την απλή διαπίστωση, είναι εύλογο να ρωτήσει κάποιος: Οι επιχειρήσεις δε φοροδιαφεύγουν στην Ελλάδα;

Πριν απαντήσω στο ερώτημα, θα ήθελα να αναφερθώ σε έναν επικοινωνιακό μύθο περί της φορολογικής πολιτικής, ότι δηλαδή εάν αυξήσουμε υπέρμετρα την φορολογία των πλουσίων και των μεγάλων επιχειρήσεων, θα λύσουμε το οικονομικό μας πρόβλημα και θα επέλθει κοινωνική δικαιοσύνη. Αυτό είναι ένα από τα αφελή επιχειρήματα της κομμουνιστικής αριστεράς, το οποίο αγγίζει προμελετημένα τις χορδές του λαϊκού φθόνου, των μη προνομιούχων για τον πλούτο των ολίγων. Πλην όμως αποτελεί μέγιστη πλάνη,

καθότι οι πλούσιοι είναι όντως ολίγοι. Και καθότι ολίγοι, ακόμα και με 99% συντελεστή να τους φορολογήσουμε (και αν καταφέρουμε να τα εισπράξουμε) το αποτέλεσμα θα είναι όχι μόνον οριακό σε πρόσθετα έσοδα, αλλά και προσωρινό. Σε δεύτερο δε χρόνο αρνητικό. Καθότι ο πλούτος αυτός των ολίγων, είναι συνδεδεμένος σαν τα συγκοινωνούντα δοχεία με τις μεγάλες επιχειρήσεις. Συνεπώς, το δευτερογενές αποτέλεσμα είναι η μείωση των ιδιωτικών επενδύσεων, μείωση των θέσεων εργασίας, μετεγκατάσταση επιχειρήσεων σε άλλες χώρες με πιο ευνοϊκό φορολογικό σύστημα κλπ. Για να μην παρεξηγηθώ, δε θεωρώ ότι οι ολίγοι θα πρέπει να απολαμβάνουν φορολογικής ασυλίας. Κάθε άλλο. Αλλά υπάρχει μια λεπτή ισορροπία μεταξύ της φορολογικής δικαιοσύνης και των αναπτυξιακών μέτρων, η οποία μεταβάλλεται ανάλογα με τις οικονομικές συνθήκες, όχι

μόνον στην χώρα μας, αλλά και σε σχέση με άλλες χώρες, διεθνώς.



Έσοδα από φόρους και εισφορές 2001–2012. Πηγή: Προϋπολογισμός 2012, Μύθοι και αλήθειες, Φίλιππος Σαχινίδης.

Επιστρέφοντας στο ερώτημα, εάν οι επιχειρήσεις φοροδιαφεύγουν στην Ελλάδα, έχω να απαντήσω ότι, τουλάχιστον με τα στοιχεία της τελευταίας 15ετίας από την Eurostat, η φορολόγηση των επιχειρήσεων ως ποσοστό του ΑΕΠ κινούνταν περί τον μέσο

όρο της Ευρώπης των 27. Με βάση αυτό το στοιχείο, δυο τινά μπορούν να συμβαίνουν: ή οι επιχειρήσεις σε όλη την Ευρώπη φοροδιαφεύγουν το ίδιο αποτελεσματικά, ή απλά δε θα πρέπει να αναζητήσουμε εκεί το λόγο για τον οποίο τα δημόσια έσοδά μας είναι χαμηλά. Και απ'ό,τι φαίνεται συμβαίνει το δεύτερο. Δεν αρνούμαι ότι πολλές φορές διάφοροι αποφεύγουν τους φόρους, πλην όμως αυτοί είναι βεβαιωμένοι φόροι. Πολλές φορές δε, λόγω της προσωρινής τους φύσης ως νομικά πρόσωπα που ανοίγουν και κλείνουν, αποτυγχάνουν και χρεωκοπούν.

Δια τις απόπου απαγωγής, επανέρχομαι λοιπόν στο πρώτο συμπέρασμα, ότι ο λόγος που έχουμε χαμηλά φορολογικά έσοδα, οφείλεται κυρίως στην φοροδιαφυγή της εργασίας. Οφείλεται κυρίως στην αδήλωτη εργασία ή στους ελεύθερους επαγγελματίες, στα αδήλωτα εισοδήματα και στην παραοικονομία. Ως χώρα, είμαστε πολύ πίσω

στη φορολόγηση των ελεύθερων επαγγελματιών, οι οποίοι παρεμπιπτόντως είναι περισσότεροι στην Ελλάδα σε σχέση με τον μέσον όρο της Ε.Ε. Φοροδιαφεύγουν όμως, ακριβώς επειδή έχουν αυτή τη δυνατότητα, λόγω του κακά σχεδιασμένου φορολογικού συστήματος και της ανικανότητας των κρατικών οικονομικών υπηρεσιών να εισπράξουν. Και ενώ η τεχνολογία μπορεί να δώσει λύσεις για την αλλαγή του τρόπου φορολόγησης, και την καταγραφή της συναλλαγής στην πηγή, εν τούτοις για κάποιο μαγικό λόγο παραμένουμε στο απαρχαιωμένο σύστημα των δηλώσεων, όπου ο καθένας μέσα από ένα δαιδαλώδες σύστημα δηλώνει ότι θέλει, και μετά καλείται να ελεγχθεί, να πληρώσει πρόστιμο κοκ. Σίγουρα πάντως το κράτος δεν λαμβάνει αυτά που πρέπει και πολλές φορές μέρος των φόρων που θα έπρεπε να πληρωθούν καταλήγει στις τσέπες άλλων που εκμεταλλεύονται την πολυπλοκότητα του

και τον αναχρονιστικό χαρακτήρα του συστήματος.

Είναι γνωστό το σύστημα 4-4-2 που ακούγεται στην πιάτσα για την εφορία. Από τις 10 οικονομικές μονάδες φόρου, 4 κερδίζει ο φορολογούμενος, 4 ο εφοριακός που ασκεί τον έλεγχο και 2 τελικά παίρνει το κράτος.

Έτσι, το βάρος πέφτει στους μισθωτούς και τους συνταξιούχους, που δεν έχουν κανέναν τρόπο να κρύψουν τα —κύρια, τουλάχιστον— εισοδήματά τους. Βέβαια, στον ιδιωτικό τομέα και σε μερικές περιπτώσεις υψηλά αμοιβομένων στελεχών, έχουν εφευρεθεί εξεζητημένοι τρόποι φοροδιαφυγής, με τη βοήθεια εταιριών σε άλλες χώρες. Είναι απλό: το στέλεχος πληρώνεται κάτι παραπάνω από τον βασικό μισθό, έστω 1000 ευρώ, και τα υπόλοιπα 3.000 ευρώ τα λαμβάνει από θυγατρική της εταιρίας στη Βουλγαρία, σε Βουλγάρικο λογαριασμό. Έτσι πληρώνει τον

φόρο που αναλογεί στην Βουλγαρία, αν τον πληρώνει και αυτόν, και το κράτος μας χάνει.

Αναφορικά με την ανικανότητα ή την έλλειψη πολιτικής βούλησης αρκεί να πω ότι μέσα στο 2011 υπήρχαν βεβαιωμένα περί τα 35 δις € φορολογικών οφειλών από 6.000 επιχειρήσεις και 5.000 φυσικά πρόσωπα.

Το ζήτημα είναι τι ακριβώς θα πρέπει να κάνουμε; Το “όλοι μαζί τα φάγαμε” δεν είναι όμως εγχειρίδιο δημοσιονομικής πολιτικής. Μπορώ όμως να σας πω τι δε θα πρέπει να κάνουμε, με μια ανεκδοτολογική αναφορά: προς τα τέλη της δεκαετίας του '90, στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, όταν ερχόταν η ώρα να κλείσει ο Κρατικός Προϋπολογισμός και προέκυπτε έλλειμμα, π.χ. 300 δις δραχμές, ο προϊστάμενος του προϋπολογισμού έδινε την εξής εντολή: “Γράψε και 300 δις δραχμές έσοδα από καταπολέμηση της φοροδιαφυγής”.

Μια πρόσθετη ένδειξη για το μεγάλο εύρος της φοροδιαφυγής, αλλά ταυτόχρονα και της

παραοικονομίας είναι η εξής: από το 2008 έως το 2011, που αποτέλεσαν έτη με βαθιά ύφεση, είχαμε σωρευτική μείωση του ΑΕΠ περί το 20%. Σε συνδυασμό δε με τις μειώσεις μισθών και συντάξεων από το 2010 και μετά, θα περίμενε κανείς ότι το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών της χώρας και κυρίως το εμπορικό ισοζύγιο εισαγωγές-εξαγωγές θα είχε παρουσιάσει βελτίωση. Και όμως από το 2009, που το ΠΑΣΟΚ παρέλαβε με έλλειμμα 15%, ενώ είχαμε όλες τις προϋποθέσεις για να μπορέσουμε να το μειώσουμε επαρκώς, έπεσε μόνον κατά 5% μέσα σε 2 έτη. Σε συνδυασμό με το ότι ένα μεγάλο τμήμα των αποταμιεύσεων έχει αποσυρθεί από τις τράπεζες και έχει φύγει για το εξωτερικό, η κατανάλωση κυρίως για εισαγόμενα αγαθά παραμένει ακόμα υπολογίσιμη και δυσεξήγητη. Αυτό ξεκάθαρα σημαίνει ότι πολλοί συμπολίτες μας έχουν αποθέματα εκτός τραπεζικού συστήματος, ποσά αφανή για το

φορολογικό σύστημα, κατά κανόνα προϊόντα φοροδιαφυγής, παραοικονομίας, ακόμα και διαφθοράς.

Κλείνοντας, θα ήθελα να τονίσω ότι δεν είναι όμως μόνον οι ελεύθεροι επαγγελματίες και η παραοικονομία που στερούν το κράτος μας από πολύτιμα έσοδα. Υπάρχουν και άλλοι παράγοντες, όπως το χαμηλό επίπεδο αξιοποίησης της δημόσιας περιουσίας, η ανικανότητα του κράτους να εισπράξει τους βεβαιωμένους φόρους φυσικών και νομικών προσώπων, που προανέφερα, καθώς και όλα τα γραφειοκρατικά εμπόδια που έχουμε θέσει στην επιχειρηματικότητα. Υπάρχει όμως και άλλος ένας, αφανής, παράγων: η ίδια μας η νοοτροπία. Εκπαιδεύοντας κομματικές στρατιές δημοσίων υπαλλήλων, διαμορφώσαμε μια κρατικοδίαιτη κουλτούρα και ένα στρεβλωμένο μοντέλο για τους νέους, στερώντας τους από την πρωτοβουλία να δημιουργήσουν και να επιχειρήσουν. Είμαστε

υπεύθυνοι για τα “κακομαθημένα” παιδιά μας. Και τώρα υφιστάμεθα τις συνέπειες και εμείς και εκείνα.

Σε μετεκλογική έρευνα έγκυρου οργανισμού αναδεικνύεται οτι στις τελευταίες εκλογές 32% των υπαλλήλων του δημόσιου τομέα εψήφισαν ΣΥΡΙΖΑ, 8,9% Χρυσή Αυγή και 7,8% Ανεξάρτητους Έλληνες. Καμαρώστε τους και χειροκροτήστε τις ηγεσίες που επιτέλους τους ενέπνευσαν!

[4] capital.gr 07.07.2012 [?]

6

Η διαφθορά στην Ελλάδα

Θλίβομαι που το γράφω, αλλά η Ελλάδα φέρεται ως μια βαθιά διεφθαρμένη χώρα. Σύμφωνα με παγκόσμια έρευνα του Οργανισμού Διεθνούς Διαφάνεια, η Ελλάδα το 2011 “κατέλαβε” την 80η θέση στην παγκόσμια κατάταξη διαφθοράς (CPI) σε σύνολο 183 χωρών. Ο σύνθετος δείκτης CPI (Corruption Perceptions Index) ελληνιστί “δείκτης αντίληψης διαφθοράς” κατατάσσει χώρες ανάλογα με το πόσο διεφθαρμένος εκλαμβάνεται από τους πολίτες ότι είναι ο δημόσιος τομέας τους, συνδυάζοντας και

δεδομένα που αφορούν τη διαφθορά και προκύπτουν από πρωτογενείς έρευνες και αντικατοπτρίζοντας αντιλήψεις παρατηρητών και ειδικών εντός και εκτός των χωρών. Επειδή στον δείκτη σημαντικό βάρος δίνεται στην αντίληψη των ιδίων των πολιτών κάθε χώρας, πρέπει να αναρωτηθούμε μέχρι ποιου σημείου μια ιδιάζουσα έλλειψη αυτοεκτίμησης δεν επηρεάζει υπέρμετρα αυτήν την κατάταξη.

Η κλίμακα αξιολόγησης είναι από το 0 (απόλυτα διεφθαρμένη) έως 10 (αδιάφθορη). Στην παγκόσμια κατάταξη βρίσκουμε τη Νέα Ζηλανδία τη Δανία, τη Φινλανδία τη Σουηδία και τη Σιγκαπούρη στις 5 πρώτες θέσεις με βαθμολογία 9,2–9,5 και στις τελευταίες θέσεις το Αφγανιστάν, τη Μιανμάρ, την Καμπότζη, την Βόρειο Κορέα και τη Σομαλία με βαθμολογία 1,0–1,5. Το 2011, λοιπόν, η Ελλάδα με βαθμολογία 3,4 κατέλαβε τη ζηλευτή 80η θέση, ισοβαθμώντας με την Κολομβία, το Ελ Σαλβαδόρ, το Περού και την

Ταϊλάνδη. Είναι η τελευταία χώρα της Ευρωζώνης και προ-τελευταία από την Ε.Ε., κάτω από τη Ρουμανία και πολύ κοντά στην τελευταία Βουλγαρία, που έχει βαθμολογία 3,3.

Μια άλλη καλή πηγή για το ύψος της διαφθοράς στην Ελλάδα, αλλά και σε ολόκληρη την Ε.Ε., αποτελεί το Ευρωβαρόμετρο. Στην πράξη, το Ευρωβαρόμετρο είναι δημοσκοπήσεις που αναθέτει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με τον τρόπο αυτό, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο προσπαθεί να καταλάβει καλύτερα τις αντιλήψεις και τις προσδοκίες των πολιτών για τις δικές του δραστηριότητες και για τις δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης γενικότερα. Οι έρευνες αυτές αποτελούν σημαντική βοήθεια για την προετοιμασία, τη λήψη αποφάσεων και την αξιολόγηση της εργασίας του. Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία

(Φεβρουάριος 2012)^[5] επιδείνωση των κρουσμάτων διαφθοράς στην Ελλάδα, την τελευταία τριετία, διαπιστώνει το 56% των πολιτών. Το αντίστοιχο ποσοστό στην ΕΕ είναι 47%. Ειδικότερα, όπως προκύπτει από την κοινοτική δημοσκόπηση, η διαφθορά στην Ελλάδα συνιστά “μεγάλο πρόβλημα” για το 98% των πολιτών, όταν στους 27 το αντίστοιχο ποσοστό είναι 74%.

Για τους Έλληνες, τα μεγαλύτερα κρούσματα δωροδοκίας και κατάχρησης εξουσίας για ίδιον όφελος είναι ιδιαίτερα διαδεδομένα μεταξύ των πολιτικών σε πανελλαδικό επίπεδο (78%), όσων εργάζονται στο χώρο της υγείας (φακελάκια - 75%) και των πολιτικών σε τοπικό επίπεδο (68%). Επίσης, το 73% των πολιτών στην Ελλάδα (29% στην ΕΕ) δηλώνουν ότι “επηρεάζονται προσωπικά” από τη διαφθορά στην καθημερινότητά τους, ενώ το 15% των πολιτών αναφέρουν ότι τον τελευταίο χρόνο τους

ζητήθηκε να δώσουν “φακελάκι” (8% στην ΕΕ). Όσον αφορά τους λόγους που οδηγούν στη διαφθορά, το 57% των Ελλήνων θεωρεί ότι “οι πολιτικοί δεν κάνουν αρκετά για την καταπολέμησή της”, το 43% ότι “υπάρχει ανομία”, το 40% ότι υπάρχουν “ισχυρές διασυνδέσεις” μεταξύ επιχειρηματιών και πολιτικών και το 37% ότι “οι νόμοι δεν εφαρμόζονται”. Παράλληλα, το 91% των Ελλήνων εκτιμά ότι “δεν υπάρχει επαρκής διαφάνεια στον έλεγχο της χρηματοδότησης των πολιτικών κομμάτων” (68% στην ΕΕ) και το 51% θεωρεί ότι “η διαφθορά συνδέεται με το οργανωμένο έγκλημα” (51% στην ΕΕ).

Ας δούμε αναλυτικότερα τι πιστεύει η ίδια η ελληνική κοινωνία για τη διαφθορά. Σύμφωνα με στοιχεία της Διεθνούς Διαφάνειας^[6] (www.transparency.gr), 467.000 πολίτες αυτής της χώρας έχουν έρθει αντιμέτωποι με τη διαφθορά στο δημόσιο τομέα. Πρόκειται για πολίτες που πλήρωσαν κάτι παραπάνω, το

γνωστό “γρηγορόσημο”, προκειμένου μια υπόθεσή τους να προχωρήσει πιο γρήγορα. Οι πρωταθλήτριες υπηρεσίες του Δημοσίου στον τομέα αυτού του είδους της μικρο-διαφθοράς είναι σύμφωνα με τα στοιχεία οι εξής:

- Νοσοκομεία (35%)
- Εφορίες (14%)
- Πολεοδομίες (12%)
- Νομαρχίες (4%)
- ΙΚΑ (4%)

Οι πέντε αυτές υπηρεσίες αντιπροσωπεύουν το μεγαλύτερο ποσοστό της μικρο-διαφθοράς που υπάρχει στη χώρα μας. Ο δε μέσος όρος των ποσών που πληρώθηκαν στο πλαίσιο των “συναλλαγών” αυτών ήταν 1.492 €. Η έκθεση της Διεθνούς Διαφάνειας, φτάνει δε σε σημείο να κάνει συνολική εκτίμηση-αποτίμηση αυτού του φαινομένου σε ετήσια βάση, όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα.

Εκτιμώμενο μέγεθος συνολικής διαφθοράς κατά το έτος 2007:

639 εκατ. €
(577-700 εκατ. €)

Εκτιμώμενο μέγεθος συνολικής διαφθοράς κατά το έτος 2008:

748 εκατ. €
(681-815 εκατ. €)

Εκτιμώμενο μέγεθος συνολικής διαφθοράς κατά το έτος 2009:

787 εκατ. €
(716-857 εκατ. €)

Εκτιμώμενο μέγεθος συνολικής διαφθοράς κατά το έτος 2010:

632 εκατ. €
(567-696 εκατ. €)

Μεταβολή 2009 - 2010:

-155 εκατ. €

*Εκτίμηση εξέλιξης συνολικής διαφθοράς στην Ελλάδα
(2007–2010).*

Το φαινόμενο της διαφθοράς δεν περιορίζεται μόνον σε αυτά τα πολλά και μικρά περιστατικά, αλλά και σε άλλα μικρότερα σε αριθμό και μεγαλύτερα σε μέγεθος. Περιπτώσεις όπως χρηματισμοί πολιτικών, διαφθορά στις προμήθειες του δημοσίου κλπ

υπάρχουν και ενδεχομένως να είναι σημαντικές σε μέγεθος. Δεν αποτελούν όμως το κύριο αντικείμενο του παρόντος βιβλίου, γιατί εκείνες αποτελούν περιπτώσεις που κυρίως “τα έφαγαν μόνοι τους”. Η μικροδιαφθορά, αποτελεί ένα ιδιαίτερα καλό παράδειγμα για το πόσο κοντά στην κοινωνία μας είναι οι πρακτικές αυτές οι οποίες εκκολάφθηκαν με τις πράξεις ή την απραξία μας. Και δημιούργησαν σωρευτικά μεγάλη ζημία.

Το παρόν βιβλίο δεν φιλοδοξεί να αποτελέσει εγχειρίδιο αναφοράς για φοιτητές της οικονομικής επιστήμης, πλην όμως από απλή ανασκόπηση των στοιχείων της διεθνούς έρευνας της Παγκόσμιας Διαφάνειας, βλέπει κανείς ότι οι γνωστές χώρες του ευρωπαϊκού Βορρά (αυτές που παρεμπιπτόντως μας “ταλαιπώρησαν” περισσότερο) Δανία, Φινλανδία, Σουηδία, Ολλανδία, Λουξεμβούργο και Γερμανία καταλαμβάνουν κορυφαίες

θέσεις στην παγκόσμια κατάταξη. Η διαφθορά αποτελεί ένα δύσκολο μέγεθος να το υπολογίσει κανείς με ακρίβεια, αλλά από ό,τι φαίνεται υπάρχει συσχέτιση μεταξύ διαφθοράς και οικονομικής ευρωστίας, όπως η τελευταία εκφράζεται με το κατά κεφαλήν ΑΕΠ. Και αυτό είναι φυσικό.

Η διαφθορά περιλαμβάνει μεγάλα τμήματα πλούτου, αδήλωτων ή και παράνομων δραστηριοτήτων τα οποία δεν φορολογούνται και ούτε φυσικά ρυθμίζονται, γεγονός που προκαλεί ανισοκατανομή εισοδήματος. Μπορεί αυτός ο παράνομος πλουτισμός λόγω διαφθοράς να διοχετεύεται στην αγορά, λόγω της κατανάλωσης, δεν διοχετεύεται όμως σίγουρα σε νέες επενδύσεις που θα δημιουργήσουν θέσεις εργασίας οπότε δεν έχει μεγάλη αναπτυξιακή ωφέλεια. Αυτή, λοιπόν, η άτυπη ανακατανομή εισοδήματος, ουσιαστικά εξισώνεται με φοροδιαφυγή, αναγκάζοντας

τους τίμιους να πληρώνουν περισσότερους φόρους από όσους τους αναλογούν.

Πιστεύω ότι ένα καλό σημείο από το οποίο μπορεί να αρχίσει κανείς για να αποτιμήσει τη διαφθορά, ειδικά στις επενδύσεις του δημόσιου τομέα είναι το ακόλουθο: αφού αφαιρεθεί ένα ποσοστό λόγω αναποτελεσματικότητας, το υπόλοιπο της διαφοράς μεταξύ της πραγματικής και της τελικής αξίας ενός π.χ κατασκευαστικού έργου, αντιπροσωπεύει σε μεγάλο βαθμό τη διαφθορά.

Αυτό όμως που λίγοι αντιλαμβάνονται, παρόλο που δεν απαιτεί οικονομικές γνώσεις πέραν της κοινής λογικής, είναι ότι η διαφθορά επηρεάζει πρωταρχικά τις επενδύσεις, αφ' ενός λόγω μεγαλύτερου κόστους και αφ' ετέρου λόγω μεγαλύτερης αβεβαιότητας. Πιο συγκεκριμένα:

- Το μεγαλύτερο κόστος προέρχεται από το κόστος της διαφθοράς για τον επενδυτή, μια εκροή που δεν έχει προστιθέμενη αξία για την εθνική οικονομία, παρά μόνον για ορισμένους επενδυτές που “διευκολύνονται” από τη διαφθορά. Επειδή όμως ωφελούνται μόνον ορισμένοι και όχι όλοι, δημιουργείται το φαινόμενο που στα οικονομικά ονομάζεται “ασύμμετρη πληροφόρηση”. Συνεπώς, για τους περισσότερους επενδυτές, υπάρχει το πρόσθετο κόστος, ενώ σε όλες τις περιπτώσεις δεν υπάρχει προστιθέμενη αξία για την εθνική οικονομία.
- Η αβεβαιότητα δημιουργείται τόσο από την ίδια τη διαφθορά, όσο και από τα μικρά της αδερφάκια τη γραφειοκρατία και την αδιαφάνεια. Οι δαιδαλώδεις, αδιαφανείς και χρονοβόρες διαδικασίες αποτελούν την ιδανική φωλέα εκκόλαψης

της διαφθοράς και αποτροπής των ευυπόληπτων επενδυτών.

Εδώ θα ήθελα να τονίσω ότι δεν υποστηρίζω ότι μια χώρα θα πρέπει να μην έχει διαδικασίες επιλογών και αξιολογήσεων των επενδύσεων. Ούτε ότι η ταχύτητα και παρεμβατικότητα των ρυθμιστικών και ελεγκτικών μηχανισμών θα πρέπει να προσαρμοστεί στους ρυθμούς που βολεύουν τους επενδυτές, εις βάρος της χώρας. Κάθε άλλο. Αλλά θα πρέπει να υπάρχει μια ισορροπία, έτσι ώστε οι πραγματικά απαραίτητες επενδύσεις με τα μεγαλύτερα οφέλη, να έχουν μικρότερα εμπόδια από ότι παρουσιάζεται σήμερα.

Η διαφθορά αποτελεί ένα μεγάλο τμήμα από όσα “φάγαμε όλοι μαζί”. Όχι όμως όλα, γιατί υπάρχουν πολλά ακόμα τμήματα της πίτας τα οποία θα αναλύσω σε επόμενες ενότητες του βιβλίου.

Τέλος, σχετικά με την παραοικονομία στην Ελλάδα, φαίνεται ότι το εύρος της είναι αρκετά μεγάλο. Πάντα όμως εκπλήσσομαι όταν διαβάζω για περιπτώσεις όπως αυτές που αποκαλύφθηκαν από την “Ημερησία”^[7]:

- Μισθωτός με καταθέσεις 41,5 εκ. €, αδήλωτα στην εφορία.
- Ιατροί του ΕΣΥ με καταθέσεις 1,4 εκ. €, 0,68 εκ. € και 0,98 εκ. € αντίστοιχα, μάλλον από “φακελάκια”.
- Εταιρεία κατασκευής ηλεκτρονικών ειδών που απέκρυψε έσοδα συνολικού ύψους 9,38 εκ. € σε δύο έτη. Επιβλήθηκαν πρόστιμα 18,7 εκ. €.
- Εταιρεία κατασκευής επίπλων και φωτεινών επιγραφών με εισπράξεις 5,87 εκ. € χωρίς παραστατικά μέσα σε 4 έτη.

Σύμφωνα με στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής^[8], η παραοικονομία στην Ελλάδα

εκτιμάται ότι ήταν 52 δις € για το 2011. Από τα ίδια στοιχεία προκύπτει ότι η Ελλάδα είναι η τέταρτη χειρότερη σε αυτόν τον τομέα μεταξύ των 17 κρατών μελών της Ευρωζώνης, ενώ παράλληλα είναι και η μοναδική χώρα στους 27 της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην οποία απουσιάζει μηχανισμός κοστολόγησης των φοροεισπρακτικών μηχανισμών. Πόσο μας κοστίζει όλο αυτό το φοροεισπρακτικό σύστημα και τελικά συμφέρει να λειτουργεί, όπως λειτουργεί;

[5] Τα ΝΕΑ 15.02.2012 [?]

[6] Εθνική Έρευνα για τη Διαφθορά στην Ελλάδα, Μάρτιος 2010 [?]

[7] Ημερησία, 02.06.2012 [?]

[8] Καθημερινή, 07.07.2012 [?]

7

Ειδικά θέματα και περιπτώσεις

Στο κεφάλαιο αυτό θα παραθέσω ενδεικτικά περιπτώσεις σπατάλης, κακής διαχείρισης και διαφθοράς, οι οποίες ήδη έχουν δημοσιευθεί και ελέγχονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Ο λόγος είναι απλός: οι καθημερινές ιστορίες που βλέπουν το φως της δημοσιότητας επιβεβαιώνουν τις πολλαπλές εστίες της γενικευμένης διαφθοράς και ενισχύουν την άποψη ότι “τα φάγαμε όλοι μαζί”.

Οι ιστορίες που όλοι παρακολουθούμε μπορούν να ομαδοποιηθούν σε:

- περιπτώσεις φοροδιαφυγής και εισφοροδιαφυγής
- περιπτώσεις μεμονωμένης κακοδιαχείρισης απάτης ή διαφθοράς
- περιπτώσεις γενικευμένης κακοδιαχείρισης απάτης ή διαφθοράς

Τους τελευταίους μήνες ιδιαίτερες αναφορές βλέπουμε για συλλήψεις υποχρέων “μεγάλων” οφειλών προς το Δημόσιο. Παρατηρούμε όμως ότι οι συλληφθέντες χρωστούν σχετικά μικρά ποσά, σε σχέση με τα ποσά που είχαμε δει στην περιβόητη λίστα με τους οφειλέτες του δημοσίου, των 39 δις. Όμως δεν πρέπει να ξεχνάμε το εξής: τα νούμερα αθροίζονται σε υπερβολικά μεγάλα σύνολα, από πολλές και μικρές περιπτώσεις. Είναι εξαιρετικά ζημιογόνο πολλοί, να χρωστάνε από λίγα. Και αυτά τα ποσά είναι που είναι πιο πιθανό να εισπραχθούν απ’ ότι στις περιπτώσεις που μερικοί χρωστάνε πολλά. Σε κάθε περίπτωση,

οι υπηρεσίες του κράτους θα πρέπει να εφαρμόζουν τις διαδικασίες και το νόμο χωρίς εξαίρεση με γνώμονα την αποτελεσματική είσπραξη των οφειλομένων.

Εισφοροδιαφυγή (εισφορές κοινωνικής ασφάλισης)

Το φαινόμενο της εισφοροδιαφυγής παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον γιατί είναι ένα από τα χαρακτηριστικά θέματα, στα οποία η φράση “τα φάγαμε όλοι μαζί” αναφέρεται. Πληρούνται σχεδόν το σύνολο των προϋποθέσεων για μια γενικευμένη ευθύνη. Διαπιστώνεται ευρεία και συλλογική συμμετοχή. Από την μελέτη του φαινομένου αυτού, αναδεικνύονται οι εξής επιμέρους συνιστώσες και χαρακτηριστικά:

- Η συμμετοχή μεγάλης μερίδας των πολιτών, εργοδοτών και εργαζομένων σε αυτό το φαινόμενο. Σαφώς όμως δεν υπάρχει ούτε σύγκλιση κινήτρων, ούτε είναι ίδιο το μερίδιο ευθύνης ανάμεσα στις δυο κατηγορίες.
- Η διαχρονική αδυναμία της Δημόσιας Διοίκησης και των ελεγκτικών μηχανισμών της.
- Η πολυνομία, κακή οργάνωση και γραφειοκρατία του ασφαλιστικού συστήματος.
- Η απάθεια των πολιτικών δυνάμεων για την αντιμετώπιση και επίλυσή του, λόγω του πολιτικού κόστους γενικότερα. Οι Κυβερνήσεις και τα κόμματα απέφευγαν επιμελώς τη σύγκρουση με τους εργοδότες και τα συνδικάτα καθώς και την ενδεχόμενη αύξηση του κόστους εργασίας. Οι τακτικές χαριστικές ρυθμίσεις για

ρύθμιση χρεών μάλλον έκαναν περισσότερο κακό παρά καλό.

- Η απάθεια των πολιτών, λόγω της έλλειψης κινήτρων και κοντόφθαλμης αντιμετώπισης. Η εισφοροδιαφυγή δεν αποτελεί θέμα μεγάλης προτεραιότητας ούτε για τους πολίτες, ούτε και για αυτούς που τους εκπροσωπούσαν διαχρονικά στην Ελλάδα.
- Το μέγεθος της ζημίας που υφίστατο και συνεχίζει να υφίσταται ο κρατικός προϋπολογισμός και ο Έλληνας φορολογούμενος–ασφαλισμένος είναι ετήσια περί τα 10 δισεκατομμύρια € κατά μέσο όρο από το 1990.

Η εισφοροδιαφυγή και η αδυναμία σύλληψης της ασφαλιστέας ύλης είναι ιδιαίτερα κρίσιμες στην περίπτωση των μισθωτών, για τους οποίους η ασφάλιση γεννά δικαιώματα παροχών, συντάξεως, ασφαλιστικής

περίθαλψης κοκ, ανεξαρτήτως εάν έχουν καταβληθεί ή όχι οι ασφαλιστικές εισφορές.

Εισφοροδιαφυγή είναι:

- Η μη εμφάνιση της ίδιας της επιχείρησης στο ασφαλιστικό σύστημα.
- Η μη εμφάνιση τμήματος των εργαζομένων της κάθε επιχείρησης, τμήματος του χρονικού διαστήματος που έχουν εργασθεί, ή τμήματος των αποδοχών τους, τα γνωστά “μαύρα” χρήματα.

Οφείλεται, δε, πρωταρχικά στην έλλειψη κοινωνικής και ασφαλιστικής συνείδησης τόσο από την πλευρά των εργοδοτών, όσο και από την πλευρά των εργαζομένων, στο μεγάλο ύψος —και ενδεχομένως αδικαιολόγητο— των ασφαλιστικών εισφορών και στο ότι η περιορισμένη εφαρμογή της αρχής της αναλογικής ανταποδοτικότητας αποτελεί

αντικίνητρο για τους εργαζόμενους που δεν πιέζουν ή και δεν απαιτούν την πλήρη ασφάλισή τους.

Εάν ληφθεί υπ' όψιν ότι υπάρχουν ασφαλισμένοι που ασφαρίζονται είτε με λιγότερες ημέρες είτε για χαμηλότερες αποδοχές από αυτές που πράγματι εισπράττουν, η εισφοροδιαφυγή ξεπερνά το 30% των περιπτώσεων. Ενδεικτικά αναφέρω ότι για το ΙΚΑ, και για τους 10 πρώτους μήνες του 2009, η εισφοροδιαφυγή ανήλθε σε 4,6 εκ. €, ενώ στον ΟΑΕΕ η μη καταβολή εισφορών ανέρχεται σε 30%. Σε απόλυτους δε αριθμούς η υστέρηση είσπραξης εισφορών για το ίδιο διάστημα ανήλθε σε 800 εκ. €.

Για το 2010, το ύψος της εισφοροδιαφυγής υπολογίσθηκε σε 8 δισεκατομμύρια ευρώ. Το ποσόν αυτό αφορά μόνον τις καθυστερούμενες εισφορές και όχι αυτές που σχετίζονται με την ανασφάλιστη εργασία, η οποία αποτελεί διαφορετικό φαινόμενο που συντελεί στην

εισφοροδιαφυγή, έχοντας πρόσθετες συνιστώσες που χρήζουν αντιμετώπισης. Τα τελευταία έτη το φαινόμενο αυτό φαίνεται να έχει οξυνθεί, με τους ελέγχους της Ειδικής Υπηρεσίας του ΙΚΑ να δείχνουν ότι 1 στις 10 επιχειρήσεις που απασχολούν προσωπικό είναι αναπόγραφες, δηλαδή το ασφαλιστικό σύστημα δεν τις γνωρίζει ως εργοδότες, και 2,5 στους 10 εργαζόμενους είναι ανασφάλιστοι.

Για το 2011, αναφέρθηκε για το ΙΚΑ^[9] ότι η ανασφάλιστη εργασία ξεπέρασε το 30%, από το 25% που βρισκόταν το 2010, το 50% των επιχειρήσεων απασχολεί ανασφάλιστο προσωπικό και η εισφοροδιαφυγή (μόνον για το ΙΚΑ) φτάνει τα 6 δισ. € ετησίως. Από τις 21.000 επιχειρήσεις που ελέγχθηκαν, το 6% ήταν αναπόγραφες, δηλαδή δεν τηρούσαν μητρώο ΙΚΑ ούτε είχαν ενημερώσει άλλες υπηρεσίες για το προσωπικό τους. Σε σύνολο 68.000 εργαζομένων, το 30% ήταν

ανασφάλιστοι ενώ ταυτόχρονα διαπιστώθηκαν 9.216 παραβάσεις.

Για το 2012, σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Εργασίας^[10], 802.000 φυσικά πρόσωπα αλλά και επιχειρήσεις και φορείς οφείλουν συνολικά στα ασφαλιστικά ταμεία 11 δισ. €, από τα οποία απαιτητά είναι τα δύο τρίτα, δηλαδή τα 7 δισ. Μόλις το 55% των ασφαλισμένων του ΟΑΕΕ καταβάλλουν εισφορές και μόνο το 62% των ασφαλισμένων του ΟΓΑ ανταποκρίνεται στις ασφαλιστικές τους υποχρεώσεις.

Εύκολα παρατηρούμε ότι το φαινόμενο διογκώνεται στις συνθήκες οικονομικής κρίσης που ζούμε. Δεν είναι δύσκολο να αποφύγεις την πληρωμή στο κράτος, όταν το τελευταίο δε μπορεί να οργανωθεί αποτελεσματικά, προκειμένου να εισπράξει.

Παράλληλα, οι πολιτικοί δεν αποτελούν και το καλύτερο παράδειγμα: μέχρι και τα πολιτικά κόμματα είναι ασυνεπή προς τις

υποχρεώσεις τους στο ΙΚΑ και τους εργαζόμενους τους. Σε συζήτηση που πραγματοποιήθηκε στη Βουλή στις 09.05.2012 για το ζήτημα της χρηματοδότησης των κομμάτων, ουδείς θέλησε να επιδιώξει τη θεσμοθέτηση εγγυήσεων ότι τα χρήματα αυτά θα διατεθούν προς εξόφληση έστω των μη καταβληθέντων ασφαλιστικών εισφορών^[11].

Είναι προφανές ότι επί πολλά έτη διαμορφώθηκε μια αντίληψη στους εργαζόμενους, ότι οι εισφορές και ιδιαίτερα το ύψος τους δεν ήταν κάτι σημαντικό, καθότι για μεγάλα εύρη κλιμακίων ασφαλιστικών εισφορών, οι προϋπολογιζόμενες συντάξεις ήταν ίδιες, οπότε και δεν υπήρχε κανένα κίνητρο για διαμαρτυρία ή αλλαγή της κατάστασης. Επιπρόσθετα, πολλοί εργαζόμενοι με κίνητρο το πρόσκαιρο φορολογικό όφελος, συμφωνούσαν με εργοδότες να παρουσιάζουν μικρότερο μισθό, ενώ παράλληλα τμήμα της διαφοράς

καλυπτόταν με “μαύρα” χρήματα ή με πληρωμή μέσω εταιριών του εξωτερικού, και το υπόλοιπο παρέμενε στους εργοδότες. Αυτή την κατάσταση εκμεταλλεύθηκαν οι εργοδότες προς όφελός τους και εις βάρος της βιωσιμότητας του ασφαλιστικού συστήματος και εν τέλει των φορολογουμένων. Ένα τελευταίο φαινόμενο που ενέτεινε την κατάσταση και δημιούργησε μια κουλτούρα αποφυγής πληρωμής και στην καλύτερη περίπτωση καθυστέρησεων και αναβολών, ήταν οι επί σειρά ετών ρυθμίσεις οφειλών, οι οποίες καθιερώθηκαν στη συνείδηση όλων ως “τακτικές” και προβλέψιμες, δημιουργώντας ένα αντικίνητρο για την έγκαιρη και συστηματική καταβολή των εισφορών. Και φυσικά όταν συσσωρεύεται η οφειλή, μετά πιο δύσκολα αποπληρώνεται.

Όπως ανέφερα και ανωτέρω, ένα μεγάλο τμήμα της εισφοροδιαφυγής οφείλεται στην αδήλωτη εργασία, όπου οι εργαζόμενοι δεν

εμφανίζονται πουθενά, ούτε φορολογικά ούτε ασφαλιστικά. Πολλές φορές, ούτε και οι ίδιες οι επιχειρήσεις. Τα αίτια του φαινομένου αυτού θα πρέπει να αναζητηθούν τόσο στην αύξηση της παραοικονομίας τα τελευταία έτη (σε πρόσφατη έκθεση για την Ελλάδα υπολογίζεται σε 52 δις ευρώ), στην εισροή μεγάλου αριθμού παράνομων μεταναστών στη χώρα μας, και στην απροθυμία ή έλλειψη πληροφόρησης και ενδιαφέροντος των τελευταίων για ένταξή τους στο ασφαλιστικό σύστημα.

Θα ήθελα να σημειώσω ότι ο αριθμός των ανασφάλιστων αλλοδαπών είναι άγνωστος (όπως και ο συνολικός αριθμός των αλλοδαπών που εργάζονται στην Ελλάδα). Μας είναι όμως γνωστό ότι στο μεν ΙΚΑ υπάρχουν περίπου 240.000 αλλοδαποί, στη δε ασφάλιση του ΟΓΑ περίπου 30.000. Εάν ισχύει ότι οι αλλοδαποί στην Ελλάδα ξεπερνούν το 1.000.000, συμπεραίνουμε ότι

ένα πολύ μεγάλο ποσοστό από τον συνολικό αριθμό είναι ανασφάλιστοι.

Μια άλλη κατηγορία ελεύθερων επαγγελματιών που σχετίζονται με επαγγέλματα για το σπίτι, όπως κηπουροί, οικιακές βοηθοί, κατ' οίκον νοσηλευτές κ.α. που είναι δύσκολο να ελεγχθούν, φαίνεται να συνεισφέρει επίσης καθοριστικά στην εισφοροδιαφυγή, με σκοπό το πρόσκαιρο όφελος ή απλά λόγω άγνοιας. Αναφέρω ως παράδειγμα το εργόσημο, ένα μέτρο-εργαλείο που δημιουργήθηκε για την αντιμετώπιση αυτής της κατάστασης, αλλά και για την αδήλωτη εργασία γενικότερα. Εκ του αποτελέσματος, φαίνεται ότι είχε περιορισμένο ενδιαφέρον^[12], καθότι ούτε επαρκές κίνητρο δόθηκε στους εργοδότες, ούτε εμφανή οφέλη για τους εργαζόμενους είχε.

Δυστυχώς έχουμε φτάσει στο σημείο που τα ασφαλιστικά ταμεία επιχορηγούνται με

μεγάλα ποσά κάθε έτος από τον κρατικό προϋπολογισμό για να καλύψουν τις υποχρεώσεις τους. Και είναι ακόμα πιο επικίνδυνο οτι η ετήσια προϋπολογισθείσα επιχορήγηση εξαντλείται σχεδόν στο 10 εξάμηνο του κάθε έτους. Από τον παρακάτω πίνακα φαίνεται οτι η χρηματοδότηση για το 2011 ήταν 16,6 δις ευρώ ενώ για το 2012 προβλέπεται να είναι 15,1 δις ευρώ.

Ασφαλιστικά ταμεία	2010 Πραγματοποιήσεις				2011 Εκτιμ. Πραγίσεων				2012 Προβλέψεις				Μεταβολή 2012/11 %
	Επιχειρησιακό	Αποδοχές	Τραπεζικό/Συντάξιμο	Λοιπά	Επιχειρησιακό	Αποδοχές	Τραπεζικό/Συντάξιμο	Λοιπά	Επιχειρησιακό	Αποδοχές	Τραπεζικό/Συντάξιμο	Λοιπά	
ΟΓΑ ⁽¹⁾	4.640	1.051	0	5.691	4.600	1.100	0	5.700	3.360	1.000	0	4.360	-23,5
ΙΚΑ – ETAM	2.335	0	0	2.335	3.698	0	0	3.698	2.158	0	0	2.158	-41,6
ΟΑΕΕ	850	31	412	1.293	891	11	400	1.302	800	44	320	1.164	-10,6
NAT	1.108	0	0	1.108	1.130	0	0	1.130	1.000	0	0	1.000	-11,5
ΤΑΠ – ΟΤΕ	865	0	0	865	550	0	0	550	550	0	0	550	0,0
ΕΤΑΑ	0	49	0	49	0	53	0	53	0	54	0	54	2,9
Αντιπαράρτη ένατη περιουσία στους τομείς Ασφάλισης ΔΕΗ	604	0	0	604	600	0	0	600	600	0	0	600	
Λοιποί ασφαλιστικοί οργανισμοί	20	2	0	22	10	2	0	12	26	2	0	28	135,4
ΕΚΑΣ (πλην Δημοσίου)	915	0	0	915	890	0	0	890	715	0	0	715	-19,7
ΟΓΙΑΔ	1.250	0	0	1.250	1.320	0	0	1.320	0	0	0	0	-100,0
ΕΟΠΥΥ	0	0	0	0	0	0	0	0	1.295	0	0	1.295	
ΑΚΑΓΕ	0	560	0	560	0	575	0	575	0	579	0	579	0,8
Λοιπές δαπάνες κοιν. ασφάλισης	0	0	0	0	0	0	0	0	2.080	0	0	2.080	
ΟΑΕΔ	379	0	0	379	764	0	0	764	500	0	0	500	-34,6
ΜΕΔ ⁽²⁾	449	0	0	449	0	0	0	0	0	0	0	0	
Σύνολο	13.213	1.892	412	15.318	14.453	1.741	400	16.594	13.084	1.679	320	15.083	-8,1

Χρηματοδότηση ασφαλιστικών ταμείων σε εκ. ευρώ.

Πηγή: ΥΠΟΙΚ.

Σε μια εποχή όπου η οικονομική κρίση κυριαρχεί στην καθημερινή μας ζωή, η αντιμετώπιση και πάταξη του φαινομένου της εισφοροδιαφυγής θα πρέπει να αποτελέσει προτεραιότητα. “Τα φάγαμε όλοι μαζί” γιατί οι πολιτικοί δεν προσπάθησαν αρκετά να βελτιώσουν την κατάσταση, συντηρώντας ένα ελλειμματικό σύστημα, οι εργοδότες είχαν το

κίνητρο του μεγαλύτερου κέρδους, οι εργαζόμενοι δεν είχαν κανένα κίνητρο, (ορισμένες φορές είχαν και αντικίνητρο μέσω της πρόσκαιρης αύξησης των αποδοχών τους με “μαύρα” λεφτά) και τέλος, οι πολίτες αντιμετώπιζαν το θέμα με κοντόφθαλμη λογική και απάθεια, χωρίς πραγματική ασφαλιστική συνείδηση.

Φοροδιαφυγή

Στο κεφάλαιο της ανάλυσης των εσόδων του κράτους έγινε εκτενής ανάλυση για τους φόρους που εισπράττονται κατά μέσο όρο από τα φυσικά πρόσωπα εντός Ελλάδος, σε σχέση με το μέσο όρο της Ευρώπης των 27.

Είναι θλιβερή η διαπίστωση ότι η φοροδιαφυγή αποτελεί εθνικό σπορ. Επιπλέον, ο φοροφυγάς, εθεωρείτο από τον

περίγυρό του ως έξυπνος και ικανός, ο οποίος καταφέρνει να ξεγελάει το κράτος.

Τα ερωτήματα είναι τα ακόλουθα: είναι η φοροδιαφυγή ακαταμάχητη; Και τότε δώσαμε αυτή τη μάχη για να το διαπιστώσουμε; Και πώς;

Με το παρόν φορολογικό σύστημα, το οποίο βασίζεται στην ειλικρίνεια των φορολογουμένων, είδος εν ανεπάρκεια δυστυχώς στη χώρα μας, και σε κανένα πρωτογενές δεδομένο, και με ένα νομοθετικό πλαίσιο τελείως χαλαρό και ανεπαρκές, είναι αδύνατον να δοθεί αποτελεσματικά η μάχη της φοροδιαφυγής.

Είχαμε στα χέρια μας εδώ και μερικές δεκαετίες έναν ισχυρό σύμμαχο, τη μηχανογράφηση. Δυστυχώς όμως, για μια σειρά από λόγους, ουδέποτε δημιουργήθηκε ένα ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα που θα καταγράφει τις συναλλαγές στην πηγή, θα αποθηκεύει τα φορολογικά στοιχεία των

φυσικών και νομικών προσώπων, θα τα διασταυρώνει και θα κάνει την εκκαθάριση φόρου. Να μη χρειάζονται πολύπλοκες δηλώσεις εισοδήματος, ούτε μεγάλη προσπάθεια από λογιστές, ούτε δυνατότητα συναλλαγής με τους εφοριακούς, ούτε δικηγόροι και δικαστές ως κατάληξη ρουτίνας. Από την άλλη όμως, εάν είχε γίνει αυτό το σύστημα, πόσοι θα έμεναν χωρίς αντικείμενο και δουλειά. Αυτό ίσως κάτι σημαίνει.

Σίγουρα άλλες χώρες έχουν λύσει το πρόβλημα αυτό και θα μπορούσαμε να λάβουμε τεχνογνωσία και εμπειρία. Δυστυχώς ούτε αυτό κάναμε. Αντίθετα, σπαταλήσαμε ένα μεγάλο ποσό χρημάτων για να μηχανογραφήσουμε τις διαδικασίες υποβολής δηλώσεων. Εάν όμως η δήλωση είναι μη ειλικρινής, είτε είναι χειρόγραφη, είτε ηλεκτρονική, μικρή σημασία έχει εάν έχουμε το τέλειο σύστημα ηλεκτρονικής

καταχώρησης. Δεν χτυπάμε αποτελεσματικά τη φοροδιαφυγή.

Πέρα από τις διαδικασίες και τα πληροφοριακά συστήματα, μεγάλος ασθενής είναι ο μηχανισμός είσπραξης των φόρων, ο οποίος αντικειμενικά έχει αποδειχθεί πλέον αναποτελεσματικός. Και αυτό, διότι για ακόμα μια φορά έμμεσα επιτρέπεται από το σύστημα η συναλλαγή με αποτέλεσμα την απώλεια εσόδων για το κράτος. Έχω υπόψη μου το εξωφρενικό γεγονός του επιδόματος των Υπαλλήλων του Υπουργείου Οικονομικών, το περίφημο ΔΙΒΕΤ. Θεσπίστηκε από τον Στέφανο Μάνο ως αντικίνητρο για το χρηματισμό των ελεγκτών. Πριν τις μειώσεις των μισθών, ήταν σχεδόν όσο ο κύριος μισθός των υπαλλήλων. Το ΔΙΒΕΤ υπολογιζόταν επί των βεβαιωθέντων προστίμων των εφοριακών και τελωνειακών, άσχετα εάν αυτά εισπράττονταν ποτέ ή όχι. Μήπως τώρα είναι

περισσότερο κατανοητό, για ποιο λόγο έχουμε 37 δις ανείσπρακτα πρόστιμα;

Μεγάλη πληγή επίσης αποτελεί και το σύστημα της “περαίωσης”. Η περαίωση, είναι μια ατομική κάθαρση φορολογικών αμαρτιών, την οποία οι απανταχού αμαρτωλοί φοροφυγάδες αναμένουν σε ετήσια βάση για να καλύψουν τις φορολογικές τους παραβάσεις. Με τον τρόπο αυτό, οποιοσδήποτε μπορεί να παρανομεί και να λαμβάνει το χαρτί της κάθαρσης πληρώνοντας 300 ευρώ ή κάποιο άλλο ευτελές ποσό, σε σχέση με αυτά που έχει κερδίσει στη διάρκεια της περιόδου.

Το μέγεθος της παραοικονομίας είναι πολύ μεγάλο αν το συγκρίνουμε με άλλες προηγμένες οικονομίες και εκτιμάται γύρω στο 25–28% του ΑΕΠ. Η φοροδιαφυγή στην Ελλάδα ακυρώνει ουσιαστικά τον όποιο αναδιανεμητικό χαρακτήρα του υπάρχοντος φορολογικού συστήματος. Η απόκρυψη

εισοδημάτων είναι ιδιαίτερα υψηλή στα μεγάλα εισοδήματα, όπου συχνά η φοροδιαφυγή μετατρέπεται σε φοροαποφυγή, με νομική κάλυψη.

Η φοροδιαφυγή ενθαρρύνεται από το ίδιο το φορολογικό σύστημα και υποθάλπεται από το πελατειακό κράτος. Για παράδειγμα, οι ευνοϊκές ρυθμίσεις για τους αγρότες επιτρέπουν μιας ευρείας έκτασης φοροδιαφυγή. Η φορολογική νομοθεσία είναι πολύπλοκη και αφήνει πολλά παράθυρα, οι νόμοι δεν εφαρμόζονται σε πολλές περιπτώσεις, ενώ οι πολιτικές παρεμβάσεις δεν αποτελούν εξαίρεση.

Ο νόμος για το άνοιγμα των τραπεζικών λογαριασμών ψηφίστηκε το 1995 και πρωτοεφαρμόστηκε το 2010, μετά από 15 χρόνια. Γιατί άραγε; Οι πρώτοι έλεγχοι των offshore εταιρειών άρχισαν πολύ πρόσφατα. Χαρακτηριστικά ειπώθηκε ότι το Κρανίδι είναι το Λιχτενστάιν της Ελλάδας, ένας φορολογικός

παράδεισος για τέτοιες εταιρείες: παράδειγμα αβελτηρίας, δυσλειτουργίας ή μάλλον προστασίας συγκεκριμένων συμφερόντων; Στις εφορίες υπάρχει απουσία κινήτρων και κυρώσεων για τους υπαλλήλους, καθώς και έλλειψη αντικειμενικής αξιολόγησης, ανεπαρκέστατοι έλεγχοι και ελάχιστη αξιοποίηση της τεχνολογίας. Και σε όλα αυτά, προστίθεται μια σχεδόν γενικευμένη διαφθορά.

Η φοροδιαφυγή και η φοροαποφυγή είναι εκτεταμένη στους ελεύθερους επαγγελματίες, τις επιχειρήσεις και τα άτομα μεγάλης οικονομικής επιφάνειας. Το σύστημα είσπραξης των φόρων διέπεται από την κακοδιοίκηση, στο ανθρώπινο δυναμικό, σε στόχους και αποτελέσματα, πάσχει από γραφειοκρατία, δεν αξιοποιείται η τεχνολογία και η κατάσταση επιβαρύνεται από πολιτικές παρεμβάσεις.

Δεν δίνονται κίνητρα στο ανθρώπινο δυναμικό και δεν υπάρχουν επιπτώσεις σε περίπτωση απιστίας. Υπάρχουν προϊστάμενοι ΔΟΥ που δεν διοικούν. Ειδικοί επιστήμονες με μεταπτυχιακά αξιοποιούνται στο γκισέ των εφοριών και προϊστάμενοι είναι απόφοιτοι λυκείου. Δεν γίνεται ουσιαστική εκπαίδευση.



Πλήθος υπογραφών σε εγκύκλιο.

Βασικά έργα πληροφορικής για την υποστήριξη του Υπουργείου Οικονομικών

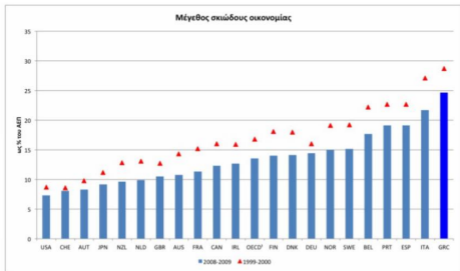
χρειάζονται χρόνια για να υλοποιηθούν (ακόμα και 8 χρόνια). Υπάρχει γενικευμένη απροθυμία χρήσης της τεχνολογίας και ο εξοπλισμός των εφοριών είναι απαρχαιωμένος. Οι πολιτικές παρεμβάσεις δημιουργούν πολλαπλά προβλήματα ομοίως. Έχουμε 2 ματαιώσεις σε 8 χρόνια του διαγωνισμού για το υπολογιστικό κέντρο της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων. Ο τ. Υπουργός Οικονομικών Γιώργος Αλογοσκούφης με απευθείας ανάθεση υπέγραψε την υλοποίηση του “Ηφαιστος” για 15 εκ. ευρώ, ενώ το κόστος ενός τέτοιου συστήματος θα μπορούσε να είναι 1 εκ. ευρώ. Υπάλληλοι της ΓΓΠΣ αποσπώνται σε άλλες άσχετες υπηρεσίες και γραφεία χωρίς να υπάρχει η δυνατότητα πρόσκλησης έμπειρων αναλυτών και προγραμματιστών από άλλες υπηρεσίες του δημοσίου, που θα ήθελαν να αξιοποιηθούν παραγωγικά.

Αναφερόμενοι στη φοροδιαφυγή πρέπει να σημειώσουμε ότι δεν ταυτίζεται με τη σκιώδη οικονομία. Μπορούμε να διακρίνουμε 4 περιπτώσεις όπου δεν έχουμε εισπραξη εσόδων για το κράτος από οικονομική δραστηριότητα:

- δραστηριότητες που φορολογούνται και δεν καταγράφονται (σκιώδης οικονομία)
- δραστηριότητες που δεν φορολογούνται και δεν καταγράφονται
- δραστηριότητες που καταγράφονται αλλά δεν φορολογούνται
- φορολογητέα ύλη που προέρχεται από δραστηριότητες παρελθόντων ετών που δεν φορολογούνται

Επιπλέον, η φοροδιαφυγή δεν ταυτίζεται με την φοροαποφυγή. Το μέγεθος της σκιώδους οικονομίας είναι για την Ελλάδα 25–28% του ΑΕΠ, για την Ιταλία 22–26%, για τη Γερμανία

15–17% και για τις ΗΠΑ 7–8% του ΑΕΠ.^[13] Άλλες μελέτες οδηγούν σε μεγαλύτερες εκτιμήσεις. Μελέτη του Τσάτσου (2001) την εκτιμάει σε 31–37% του ΑΕΠ για τα έτη 1982–1997, του Κανελλόπουλου (1995) σε 35% για το 1988 και του Βαβούρα και συν. 1995 σε 25–32% του ΑΕΠ, για τα έτη 1982–1988.



Συγκριτική ανάλυση μεγέθους σκιάδους οικονομίας.
 Πηγή: OECD economic surveys.

Μελέτη του ΟΑΣΑ για το 2011 αναφέρει: “Εάν η Ελλάδα μπορούσε να συλλέξει τον ΦΠΑ, τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης και τους φόρους φυσικών και νομικών προσώπων σε βαθμό όμοιο με τις άλλες χώρες μέλη του ΟΑΣΑ, τότε τα έσοδα από φόρους θα ανέβαιναν κατά 5% του ΑΕΠ”.

Σύμφωνα με στοιχεία του ΣΕΒ για το 2012, οι μισές ελληνικές οικογένειες (49%) δήλωσαν εισοδήματα κάτω του αφορολόγητου ορίου και δεν πλήρωσαν καθόλου φόρο, ενώ το 84% των φυσικών προσώπων καταβάλλει το 21% του συνολικού φόρου. Επιπρόσθετα, 1.000.000 ελεύθεροι επαγγελματίες πληρώνουν μόνον το 4% του φόρου που καταβάλλουν όλα τα φυσικά πρόσωπα. Σε σχέση με τις επιχειρήσεις, οι 1.500 μεγαλύτερες ελληνικές επιχειρήσεις πλήρωσαν το 67% του συνολικού φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων, ενώ 200.000 μικρές επιχειρήσεις που είναι το 99,3% του συνόλου των επιχειρήσεων,

πλήρωσαν κατά μέσον όρο μόνον 5.000 ευρώ η κάθε μία, δηλαδή όσο ένας μισθωτός των 2.000 ευρώ μηνιαίως.

Φοροδιαφυγή φυσικών προσώπων

Εύκολα διαπιστώνεται ότι το δηλωθέν εισόδημα των φυσικών προσώπων δεν μπορεί να ταυτίζεται με το πραγματικό. Στον παρακάτω πίνακα φαίνεται η κατανομή του αφορολόγητου εισοδήματος για ο ευρώ και από 1 έως 10.500 ευρώ (γενικό αφορολόγητο όριο 2009), ανά κατηγορία επαγγέλματος.

	δηλωθέν εισόδημα	
	€0	€1 - €10.500
μισθωτοί	0,0%	35,9%
συνταξιούχοι	0,0	57,4
ελεύθεροι επαγγελματίες	0,4	37,6
έμποροι κ.ά.	5,7	43,9
εισοδηματίες	68,4	23,8
γεωργοί κ.ά.	0,1	90,6
ΣΥΝΟΛΟ	15,0%	42,7%

Δηλωθέν εισόδημα φυσικών προσώπων 2009^[14].

Από τον πίνακα βλέπουμε αρκετά παράδοξα:

- 68,4% των εισοδηματιών δήλωσαν 0 ευρώ εισόδημα
- 37,6% των ελεύθερων επαγγελματιών δήλωσαν εισόδημα εντός του αφορολόγητου. Το ποσοστό αυτό είναι υψηλότερο των μισθωτών.
- 43,9% των εμπόρων δήλωσαν εισόδημα εντός του αφορολόγητου
- 90,6% των γεωργών δήλωσαν εισόδημα εντός του αφορολόγητου

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η ανάλυση που δείχνει το ποσοστό του εισοδήματος που αποκρύπτεται, ανά δεκατημόριο εισοδήματος.

εισόδημα που αποκρύπτεται ως % του πραγματικού εισοδήματος (ανά δεκατημόριο εισοδήματος)	
δεκατημόριο:	%
1 - φτωχότερο 10% πληθυσμού	9,9
2	10,4
3	11,2
4	5,1
5	5,7
6	7,0
7	7,9
8	7,3
9	6,8
10 - πλουσιότερο 10% πληθυσμού	14,7
πλουσιότερο 1% πληθυσμού	23,6
ΣΥΝΟΛΟ	9,9

Αποκρυπτόμενο εισόδημα ανά επίπεδο εισοδήματος.

Σε επίπεδο συνολικού πληθυσμού αποκρύπτεται εισόδημα 9,9%, με το πλουσιότερο 10% να αποκρύπτει 14,7% ενώ το πλουσιότερο 1% να αποκρύπτει 23,6%.

Το εισόδημα που αποκρύπτεται σύμφωνα με την πηγή είναι 0,6% από μισθούς, 0% από

συντάξεις, 52,9% από γεωργικές δραστηριότητες και 24,4% από ελεύθερο επάγγελμα και περιουσία. Εάν δεν υπήρχε η φοροδιαφυγή από το εισόδημα των φυσικών προσώπων, τα φορολογικά έσοδα θα ήταν αυξημένα κατά 35%.

Παρατηρώντας τα στοιχεία των ετών 2009, 2010 και 2011, και παρόλο που είμαστε σε περίοδο κρίσης και ύφεσης, βλέπουμε το δηλωθέν εισόδημα να αυξάνεται και παράλληλα ο φόρος να μειώνεται. Αυτό είναι λογικό. Διότι λόγω της ύφεσης και των μέτρων, παρατηρείται μείωση των εισοδημάτων, οπότε μείωση της φορολογητέας ύλης. Επομένως το κίνητρο φοροδιαφυγής πλέον είναι μικρότερο και οι δηλώσεις πιο κοντά στην πραγματικότητα.

Τον Απρίλιο του 2012 το Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος έλαβε από τις Ολλανδικές Αρχές έναν κατάλογο από 104 φυσικά πρόσωπα, που είναι μόνιμοι κάτοικοι

Ελλάδος, τα οποία δήλωναν ότι κατείχαν σκάφη αναψυχής αξίας 0,8 έως 5 εκ. € με έδρα την Ολλανδία. Μόνον που τα σκάφη ήταν ελλιμενισμένα στις μαρίνες Λαυρίου, Ζέας, Κρήτης, Κέρκυρας και Βόλου και οι ιδιοκτήτες τους είχαν “ξεχάσει” να τα δηλώσουν στη φορολογική τους δήλωση^[15]. Παρόμοιες διερευνήσεις προγραμματίζεται να γίνουν σε συνεργασία και με άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το παράδειγμα αυτό μπορεί να μην περιλαμβάνει μεγάλα ποσά φοροδιαφυγής, αλλά έχει περισσότερο επικοινωνιακή και διδακτική αξία, το πόσο προκλητικά μπορεί μια μερίδα εύπορων πολιτών να φοροδιαφεύγουν από το Ελληνικό κράτος.

Εντός του 2012, μεταξύ άλλων, το νέο μνημόνιο προέβλεπε 1.300 ελέγχους σε φυσικά πρόσωπα, τα οποία εμφανίζονται να έχουν μεγάλη ακίνητη περιουσία. Στο στόχαστρο των ελέγχων είναι δικηγόροι,

συμβολαιογράφοι, λογιστές, φοροτεχνικοί και μηχανικοί. Μετά από διασταυρώσεις που πραγματοποίησε η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων και έως τον Απρίλιο του 2012, εντοπίστηκαν 695 δικηγόροι και συμβολαιογράφοι, οι οποίοι κατείχαν μεγάλη ακίνητη περιουσία και ταυτόχρονα δήλωναν αναλογικά μικρά εισοδήματα^[16], τα οποία δεν δικαιολογούσαν την περιουσία αυτή. Προβλέπεται δε να ελεγχθούν ως προς το πόθεν έσχες, προκειμένου να διαπιστωθεί κατά πόσον αποκρύπτουν τα πραγματικά τους εισοδήματα ή απέκτησαν τα ακίνητα με χρήματα από παράνομες δραστηριότητες. Παραδείγματα περιλαμβάνουν συμβολαιογράφο Αθηνών με ακίνητα αξίας 3,5 εκ. € και ετήσιο εισόδημα 5000 €, δικηγόρο με περιουσία 2,7 εκ. € και εισόδημα 22.600 €.

Σε αυτό το σημείο ερωτώ: έπρεπε να περιμένουμε το μνημόνιο για να τεθούν ως στόχος η διενέργεια ελέγχων για την πάταξη

της φοροδιαφυγής και του οικονομικού εγκλήματος; Έπρεπε να μας το υποδείξουν άλλοι; Εμείς χρεωνόμασταν τόσα χρόνια.

Τον Απρίλιο του 2012 εντοπίστηκε από το ΣΔΟΕ αγρότης που δήλωνε ετήσιο εισόδημα 30.000 και ταυτόχρονα διέθετε 2-θέσια Ferrari 4,5 lt αξίας 200.000 ευρώ και μάλιστα με πινακίδες πολυτέκνου. Σύμφωνα με το ίδιο δημοσίευμα, οι ελεγκτές του Υπουργείου Οικονομικών υπολογίζουν ότι υπάρχουν άλλες 6.000–7.000 παρόμοιες περιπτώσεις φορολογούμενων με ιδιαίτερα ακριβά αυτοκίνητα και αναλογικά μικρά δηλωθέντα εισοδήματα.

Για την αύξηση των φορολογικών εσόδων θα πρέπει να απλοποιηθούν οι διαδικασίες, η νομοθεσία, να αποκτήσουμε σταθερό φορολογικό πλαίσιο, να αντιγράψουμε καλές διεθνείς πρακτικές, να χρησιμοποιήσουμε στο μέγιστο την τεχνολογία και να δουλέψουμε με επιχειρησιακό σχέδιο και στόχους.

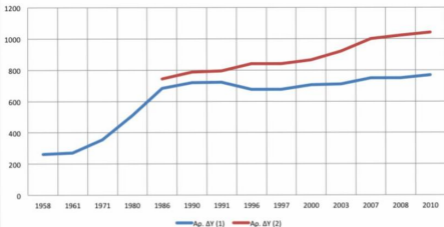
Το μέγεθος του δημοσίου και το μισθολογικό του κόστος

Η μέτρηση του αριθμού των υπαλλήλων του δημόσιου τομέα είναι εξαιρετικά δύσκολη υπόθεση. Οι πηγές είναι σκόρπιες, καλύπτουν κυρίως μόνο τον στενό δημόσιο τομέα και τους υπαλλήλους με σύμβαση αορίστου χρόνου, πρέπει να συνδυαστούν μεταξύ τους και δεν μπορούν να δώσουν με ασφάλεια ακριβή εικόνα. Μπορούν όμως να απεικονίσουν τάξη μεγέθους, που βέβαια επαρκεί για το συλλογισμό μας.

Παρατηρούμε ότι στη μετεμφυλιακή Ελλάδα ο αριθμός των δημοσίων υπαλλήλων παραμένει σχεδόν σταθερός. Η προτεραιότητα του κράτους είναι να μπει η χώρα σε τάξη και όχι η εξαγορά ψήφων. Στο παρακάτω σχήμα παρουσιάζεται ο αριθμός των δημοσίων

υπαλλήλων από τρεις πηγές. Η πηγή 1 είναι ο συνδυασμός στοιχείων από την Στατιστική Υπηρεσία, το Υπουργείο Εσωτερικών και άλλες πηγές. Η πηγή 2 είναι από τον International Labour Organization (www.ilo.org). Τα δεδομένα για το 2010 είναι από την απογραφή των δημοσίων υπαλλήλων που έγινε επί Κυβέρνησης Γ. Παπανδρέου (apografi.gov.gr).

Αριθμός Δημοσίων Υπαλλήλων



*Αριθμός δημόσιων υπαλλήλων σε χιλ., 1958–2010.
 Πηγές: (1) ΕΛΣΤΑΤ, ΥΠΕΣ, απογραφή ΔΥ, (2) International Labour Organization www.ilo.org.*

Μετά το 1974 παρατηρούμε μια σημαντική επιτάχυνση στο ρυθμό αύξησης των εργαζομένων στο στενό δημόσιο τομέα. Σημαντική είναι και η αύξηση των έκτακτων υπαλλήλων, των ένστολων, των εκπαιδευτικών και των εργαζομένων στις ΔΕΚΟ. Η εθνικοποίηση επιχειρήσεων και η ίδρυση μιας

σειράς κρατικών οργανισμών και φορέων πρόσθεσαν πολλές χιλιάδες στο προσωπικό του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Είναι σαφές ότι η αύξηση της δημόσιας απασχόλησης έγινε κατά κύριο λόγο μετά τη μεταπολίτευση.

Το 2000 το 21,1% της απασχόλησης είναι στο δημόσιο, με το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 14 να είναι στο 22,3%. Για πρώτη φορά το 2007, το ποσοστό απασχόλησης στην Ελλάδα στο δημόσιο γίνεται 22,3%, ελαφρώς μεγαλύτερο αυτό της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 13 που είναι 21,2%. Προφανώς όμως οι παρεχόμενες υπηρεσίες δεν εξαρτώνται μόνο από το μέγεθος ή τη δαπάνη, αλλά από την παραγωγικότητα του δημοσίου.

Μεγάλο ρόλο στην αύξηση του δημόσιου τομέα έπαιξαν οι πελατειακές σχέσεις. Όμως δεν είναι και ο μόνος λόγος. Η αύξηση των εργαζομένων στο δημόσιο οφείλεται επίσης στην μετακίνηση εργαζομένων από τον ιδιωτικό τομέα στο δημόσιο εξαιτίας της

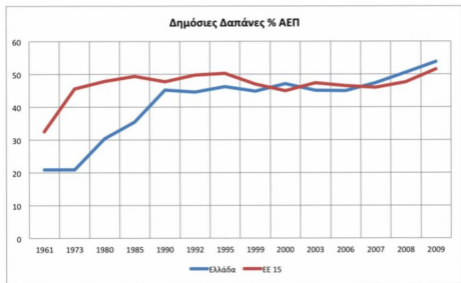
εθνικοποίησης μιας σειράς επιχειρήσεων (Ανδρεάδης, προβληματικές κ.ά) και της αύξησης των δραστηριοτήτων και ευθυνών του κράτους, χωρίς βέβαια να σημαίνει ότι οι προσλήψεις δεν ήταν περισσότερες από τις πραγματικές ανάγκες. Οι πέραν των αναγκών διορισμοί οφείλονται εκτός των πελατειακών σχέσεων σε κακή διάταξη και αξιοποίηση του προσωπικού, που δημιουργεί εστίες υπερσυγκέντρωσης και εστίες ελλείψεων, καθώς και σε αιτήματα ομάδων πίεσης, όπως είναι η αύξηση των καθηγητών στη μέση εκπαίδευση, όπου επί δεκαετίες αδικαιολόγητα ο αριθμός των καθηγητών αυξανόταν ταχύτερα από το μέσο ρυθμό αύξησης των μαθητών.

Την περίοδο 1961–1973 το ποσοστό των δημόσιων δαπανών στο ΑΕΠ ήταν 23,2%. Ο αριθμός αυτός ήταν ο χαμηλότερος στην ΕΕ 15, εκτός της Πορτογαλίας. Το 1980 το ποσοστό έφτασε στο 30%, παραμένοντας χαμηλότερο από το 45,6%, μέσο όρο της ΕΕ 15.

Ήταν τότε το χαμηλότερο στην ΕΕ. Η δραματική αύξηση του μεγέθους του κράτους έγινε στη δεκαετία του 80, όπου από 35% το 1981 ανέβηκε στο 42% το 1985 και στο 50% το 1990. Ο παραπάνω ρυθμός αύξησης ήταν ο μεγαλύτερος σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το 1990 ο δημόσιος τομέας δεν είναι πλέον από τους μικρότερους στην Ευρώπη, αλλά ούτε και από τους μεγαλύτερους. Το 1990 οι δημόσιες δαπάνες κατά μέσο όρο στην ΕΕ 15 ήταν 48%, δηλαδή κοντά στο ελληνικό 50%.

Από το 1991 μέχρι και το 2007 η άνοδος του μεριδίου των δαπανών της Γενικής Κυβέρνησης στο ΑΕΠ συγκρατήθηκε και παρέμεινε κοντά στον μέσο όρο της ΕΕ 15. Από το 2007 μέχρι το 2009 οι δημόσιες δαπάνες σημείωσαν νέα μεγάλη δραματική αύξηση με το μερίδιο του δημοσίου το 2009 να φτάνει το 53.8% με βάση τα αναθεωρημένα στοιχεία. Ακόμα μια φορά επιβεβαιώνεται ο

εκτροχιασμός των δημοσίων δαπανών επί Πρωθυπουργίας Κ. Καραμανλή.



Δημόσιες Δαπάνες ως ποσοστό του ΑΕΠ.

Ένα σημαντικό τμήμα του μισθολογικού κόστους στον στενό και ευρύτερο Δημόσιο τομέα αποτέλεσε το κόστος υπερωριών. Φυσικά, δεν αναφέρομαι στις πραγματικές υπερωρίες, οι οποίες είναι σωστό και δίκαιο να

αμείβονται. Είναι απόλυτα λογικό όταν σε μια υπηρεσία παρουσιάζεται ένας έκτακτος φόρτος εργασίας, αυτός να αντιμετωπίζεται με υπερωρίες των εργαζομένων της και όχι με νέες προσλήψεις. Ούτε θα επιχειρήσω να μπω στην περιπτωσιολογία του αν είναι φθηνότερο να δίδονται υπερωρίες σε σχέση με πρόσθετους εργαζόμενους. Αυτό είναι τεχνικό θέμα. Αναφέρομαι σε κάτι πιο απλό, αλλά και πιο δύσκολο να το αποδείξει κανείς: τις εικονικές υπερωρίες.

Οι εικονικές υπερωρίες αποτέλεσαν ένα πρόσθετο έσοδο για τους δημοσίους υπαλλήλους, τουλάχιστον εκείνους που ήταν αρκετά “τυχεροί” να υπηρετούν σε μια υπηρεσία που τις παρείχε.

Πώς όμως “τα φάγαμε όλοι μαζί” στο θέμα των υπερωριών; Είναι απλό. Αφ’ ενός δεν στήσαμε σωστά ή δεν ενεργοποιήσαμε μηχανισμούς ελέγχου και αφ’ ετέρου κρύβαμε το πρόβλημα κάτω από το χαλί: οι υπερωρίες,

ὅπως και κάποια ἀπό τα ἐπιδόματα ἀποτελοῦσαν ἓναν ἔμμεσο τρόπο αὐξησης του μισθοῦ, χωρὶς να ἔχουν κάποιο ἀντίκτυπο στην “παραγωγή”, δηλαδή στον σχεδιασμό και την υλοποίηση πολιτικῶν και στην ἐξυπηρέτηση του πολίτη. Υπεύθυνη για αὐτὰ τα νοσηρὰ φαινόμενα υπήρξαν —και εξακολουθοῦν να εἶναι— η πολιτικὴ διοίκηση της χώρας σε ὅλα τα ἐπίπεδα, ἀπὸ τους υπουργοὺς ἕως τους δημάρχους που εἴτε ἐνέκριναν αὐτὲς τις πρακτικὲς εἴτε ἀδρανοῦσαν στο να πάρουν μέτρα πάταξής τους. Δεν ἦταν ὁμως μόνον αὐτοί. Υπεύθυνοι ἦταν και ἐκεῖνοι που ἐν γνῶση τους εἰσέπρατταν αὐτὰ τα εἰσοδήματα, καθὼς και ἐκεῖνοι που διαρκῶς πίεζαν για την ἐφαρμογὴ των ρυθμίσεων ὅπως οι διάφορες συνδικαλιστικὲς ἐνώσεις.

Εἶμαι πεπεισμένος ὅτι στην προσπάθεια να ξεριζωθοῦν αὐτὲς οι παραφυάδες της ἀνορθολογικότητας, θα υπάρξουν και παράπλευρες ἀπώλειες. Κάποιες υπηρεσίες

που ενδεχομένως να μην είναι επαρκώς στελεχωμένες, να στερηθούν νόμιμες υπερωρίες. Αυτό που είναι όμως πιο σημαντικό, ακόμα και από τη μείωση του κόστους μισθοδοσίας από παράνομες υπερωρίες, είναι η αποκατάσταση —τουλάχιστον σε αυτόν τον τομέα— του αισθήματος της δικαιοσύνης των εργαζομένων στον ιδιωτικό τομέα και της εμπιστοσύνης τους στη δημόσια διοίκηση.

Θα παραθέσω ένα παράδειγμα τέτοιας κατάχρησης εις βάρος του προϋπολογισμού μισθοδοσίας μεγάλης ΔΕΚΟ. Το παράδειγμα δείχνει πόσο “εφευρετικοί” μπορούσαν να γίνουν κάποιοι πονηροί εργαζόμενοι, προκειμένου να αυξήσουν τα έσοδά τους.

Έχουμε μια εταιρία του δημοσίου, η οποία λειτουργεί με βάρδιες όλες τις ημέρες της εβδομάδος. Όπως είναι φυσικό, οι βάρδιες του Σαββατοκύριακου και των αργιών είναι οι πλέον δημοφιλείς, καθότι πληρώνονται πολύ

περισσότερο από αυτές των καθημερινών. Επειδή όμως οι βάρδιες προγραμματιζόνταν “κυκλικά”, έτσι ώστε όλοι οι εργαζόμενοι να έχουν ίσο μερίδιο στα Σαββατοκύριακα —κάτι το οποίο ελέγχεται σε καθημερινή βάση—, το ελληνικό δαιμόνιο βρήκε των εξής τρόπο. Εάν μια από τις καλοπληρωμένες βάρδιες προγραμματιζόταν για έναν νέο σε ηλικία (ο οποίος αμείβεται χαμηλότερα), αυτός την τελευταία στιγμή, λίγο πριν από την ανάληψη της βάρδιας, δήλωνε κώλυμα ή ασθένεια. Κατόπιν ένας “μιλημένος” υπάλληλος που ήταν επιφορτισμένος με την έκδοση των βαρδιών, καλούσε έναν αντικαταστάτη, ο οποίος, εντελώς τυχαία ήταν πάντα κοντά στη συνταξιοδότηση (ο οποίος είχε και το υψηλότερο μεροκάματο). Από τη συναλλαγή αυτή είχαμε τρεις κερδισμένους και έναν χαμένο:

- Τον μεγάλο σε ηλικία εργαζόμενο, ο οποίος έπαιρνε ένα υψηλό μεροκάματο.
- Τον μικρό σε ηλικία, ο οποίος έπαιρνε από τον μεγάλο ένα μικρό “χαρτζιλίκι”, χωρίς να χρειαστεί να αναλάβει τη βάρδια του.
- Τον υπάλληλο που προγραμματίζε τις βάρδιες, ο οποίος έπαιρνε από τον μεγάλο σε ηλικία ένα μικρό χαρτζιλίκι, αλλάζοντας απλά ένα όνομα στις βάρδιες.

Χαμένη, φυσικά ήταν η ΔΕΚΟ, η οποία πλήρωνε υψηλότερα αναλογικά μεροκάματα, με αποτέλεσμα υψηλότερα κόστη μισθοδοσίας, και κατά προέκταση το Ελληνικό Δημόσιο και ο φορολογούμενος, ο οποίος καλείτο να καλύψει τα “ανελαστικά” ελλείμματα.

Τέτοιες περιπτώσεις υπήρξαν πολλές στις ΔΕΚΟ. Ενδεχομένως να συνέβαινε και σε όλες τις ΔΕΚΟ που λειτουργούσαν Σαββατοκύριακα. Οι πολιτικά ορισμένοι

Διευθύνοντες Σύμβουλοι (ανεξαρτήτως του κόμματος που ήταν στην εξουσία), πλην ελαχίστων εξαιρέσεων, σπανίως παρενέβαιναν, καθότι οποιαδήποτε κακή δημοσιότητα για την ΔΕΚΟ που διοικούσαν ήταν κακή για τους ίδιους και τον εποπτεύοντα υπουργό. Εξάλλου οι πολιτικά οριζόμενες διοικήσεις πάντοτε είχαν μικρά περιθώρια ελιγμών, όντας ανάμεσα στις συνδικαλιστικές ενώσεις και τους εποπτεύοντες Υπουργούς. Οπότε, μικρές ιστορίες παρανομίας και διαφθοράς όπως αυτή, ουδέποτε γίνονταν γνωστές. Όταν όμως αυτού του είδους οι συναλλαγές γίνονταν ανενόχλητα επί πολλά έτη, ο καθένας μπορεί να βγάλει τα συμπεράσματά του. Αυτά τα “λίγα χρήματα” που δίνονταν επιπλέον αν πολλαπλασιαστούν με τον αριθμό των εργαζομένων και των ΔΕΚΟ όπου συνέβαινε αυτό, επί τόσα χρόνια, δημιουργεί ένα τεράστιο ποσό χρημάτων, το

οποίο σήμερα είναι μέσα στο έλλειμμα και όλοι μας καλούμαστε να το καλύψουμε.

Υπήρχαν βέβαια και επεκτάσεις του φαινομένου, καθώς μερικές φορές τις υπερωρίες δεν τις δούλευαν καν, και ένας, κυκλικά, χτύπαγε τις κάρτες παρουσίας όλων. Αυτό συνέβαινε κατά κόρον στην Ολυμπιακή Αεροπορία, πριν χρεοκοπήσει, από υπαλλήλους, οι οποίοι μου το είχαν μεταφέρει προσωπικά όταν ήμουν Υπουργός Μεταφορών.

Πολλές φορές, η αύξηση του ελλείμματος στις ΔΕΚΟ από υπερβολές και κακοδιαχείριση της μισθοδοσίας τους δεν ήταν άμεσα ορατή από τον μέσο πολίτη. Θα αναφερθώ στο παράδειγμα των αστικών συγκοινωνιών της Αθήνας. Η πρακτική που εφαρμόζετο εκεί, ήταν ότι οι ζημιές κάθε έτους περνούσαν στον ισολογισμό ως αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου του επόμενου έτους. Η πρακτική αυτή δεν ήταν παράνομη, πλην όμως όταν

αυτό γίνεται επί πολλά έτη και για μεγάλα ποσά ζημιών (προερχόμενων από τα τεράστια ελλείμματα), το αποτέλεσμα είναι να έχουμε ένα τεράστιο “εικονικό” μετοχικό κεφάλαιο, το οποίο αντιπροσωπεύει σε μεγαλύτερο ποσοστό τις εγγυήσεις του Ελληνικού Δημοσίου για την κάλυψη των δανείων, που με τη σειρά τους χρησιμοποιούνταν για την κάλυψη των ελλειμμάτων. Έτσι ήταν όλοι ευχαριστημένοι, η πολιτεία, οι διοικήσεις και οι ενώσεις των εργαζομένων κοκ.

Παραδείγματα που δείχνουν την ανισοκατανομή του εισοδήματος μεταξύ δημοσίων και ιδιωτικών υπαλλήλων καθώς και μεγάλα ποσά μισθοδοσίας στο δημόσιο είναι πολλά. Αναφέρω κάποια παραδείγματα από έκθεση της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων. Στον παρακάτω πίνακα παραθέτω για εταιρίες με μέσο ακαθάριστο μισθό άνω των 50.000 ευρώ τον

μέσο ακαθάριστο μισθό και τον αριθμό εργαζομένων,

Επιχείρηση	Αρ. Εργαζομένων	Μέσος ακαθάριστος μισθός
Δημόσια Επιχείρηση Αερίου (ΔΕΠΑ) ΑΕ	68	99.745
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	3.15	71.953
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	304	59.316
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΓΩΓΟΥ ΚΑΥΣΙΜΟΥ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ	4	58.957
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΘΕΑΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	5	57.946
ΣΤΑΔΙΟ ΕΙΡΗΝΗΣ-ΦΙΛΙΑΣ	189	57.191
ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ Α.Ε (πρώην ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ Α.Ε)	81	56.378
ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΑΕ	77	56.04
ΚΤΗΜΑΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ	161	54.322
Δημόσια Επιχείρηση Ανέγερσης Νοσηλευτικών Μονάδων (ΔΕΠΑΝΟΜ) ΑΕ	56	53.136
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΔΗΜΟΥ ΡΟΔΟΥ	225	51.051
ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ	3.147	50.211

Πίνακας φορέων με μέσο ακαθάριστο μισθό άνω των 50.000 ευρώ, 2010. Πηγή: ΓΓΠΣ.

Παρόμοια ποσά με τα τελευταία, βρίσκουμε σε πολλές εταιρίες, υπηρεσίες και οργανισμούς, όπως ο ΟΛΘ, το Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας, την Κτηματική Εταιρία του Ελληνικού Δημοσίου, τον ΟΔΔΥ, την ΕΥΔΑΠ, καθώς και διάφορες απίθανες περιπτώσεις όπως η Δημοτική Επιχείρηση Καθαριότητας Ρόδου, η

Δημοτική Επιχείρηση Θεάματος και Επικοινωνίας κ.ά.

Επιχείρηση	Αρ. εργαζομένων	Σύνολο ακαθάριστων αποδοχών
ΔΕΗ	31.336	1.229.403.499
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	19.849	544.864.518
Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος	14.101	530.262.465
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΑ	15.317	325.730.428
ΑΝΩΝΥΜΗ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΘΕΡΜΙΚΩΝ ΛΕΩΦΟΡΕΙΩΝ	8.925	247.995.440
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	3.15	226.652.557
ΑΤΕ	8.898	221.914.880
ΕΘΝΙΚΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	5.212	201.046.008
ΕΤΑΙΡΙΑ ΥΔΡΕΥΣΕΩΣ ΚΑΙ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΕΩΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	3.717	183.844.860
ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ	3.147	158.014.341
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	3.684	139.096.514
Ταχυδρομικά Ταμειάκια	2.779	112.024.945
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΑΕ	2.804	108.737.837
ΤΡΑΙΝΟΣΕ	1.904	83.568.020
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	2.827	83.324.081
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΑΕ	1.898	75.389.770
Ελληνικά Αμυντικά Συστήματα (ΕΑΣ) ΑΒΕΕ	1.819	65.324.935
ΗΛΕΚΤΡΟΚΙΝΗΤΑ ΛΕΩΦΟΡΕΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΑΘΗΝΩΝ - ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.	1.784	57.806.802
ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	1.747	56.287.342
ΜΟΝΑΔΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΜΟΔ	1.191	48.535.397
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ	2.072	43.179.392
ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	4.464	42.032.484

Πίνακας φορέων με κόστος μισθοδοσίας άνω των 40 εκ. ευρώ, 2010. Πηγή: ΓΓΠΣ.

Επιχείρηση	Μέγιστος ακαθάριστος μισθός
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	1.010.969
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΙΑ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	758.103
Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο	635.704
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΓΝΩΣΤΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ΑΕ	430.435
ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ	420.308
Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος	403.626
ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑΣ ΑΘΗΝΩΝ Α Ε	403.017
ΩΝΑΣΕΙΟ ΚΑΡΔΙΟΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ	385.185
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	342.930
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΑΕ	297.603
ΔΕΗ	294.840
Δημόσια Επιχείρηση Αερίου (ΔΕΠΑ) ΑΕ	247.732
ΑΤΕ	239.945
ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	186.063
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗΣ ΔΙΑΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ	181.687
ΟΛΥΜΠΙΑΚΕΣ ΑΕΡΟΓΡΑΜΜΕΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	174.971
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΔΗΜΟΥ ΡΟΔΟΥ	173.549
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΜΕΓΑΡΟΥ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΑΘΗΝΩΝ	168.542
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	167.701
ΕΝΙΑΙΟΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ	155.634
ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	154.961
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΒΙΟΙΑΤΡΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ Α ΦΛΕΜΙΓΚ	152.636
Εταιρεία Διαχείρισης Ειδικού Κεφαλαίου ΤΑΠ-ΟΤΕ (ΕΔΕΚΤ ΟΤΕ) ΑΕΠΕΥ	151.089

Πίνακας φορέων με μέγιστο ακαθάριστο μισθό άνω των 150.000 ευρώ, 2010. Πηγή: ΓΓΠΣ.

Είναι άξιο προσοχής οτι περισσότεροι από 800 φορείς του δημοσίου το 2010 δεν υπέβαλαν δήλωση παρακράτησης φόρου μισθωτών υπηρεσιών, ενώ αρκετοί φορείς παρουσίασαν

ελάχιστη παρακράτηση φόρου μισθωτών υπηρεσιών για το μέγιστο ακαθάριστο μισθό.

Άλλο παράδειγμα που έχω επανειλημμένως αναφέρει: ο δημόσιος οργανισμός ΑΓΡΟΓΗ, από το 1998 μέχρι το 2009 είχε μόλις 73 υπαλλήλους και, ξαφνικά, μέσα σε ένα Σαββατοκύριακο λίγο πριν τις εκλογές του 2009, απέκτησε άλλους 269!

Στοιχεία για τις μέσες αποδοχές και το συνολικό κονδύλι μισθοδοσίας στη ΔΕΗ έδωσε τον Ιούλιο του 2012 στη δημοσιότητα η διοίκηση της επιχείρησης, επισημαίνοντας ότι η μείωση του προσωπικού, των μισθών και των δαπανών για υπερωρίες, οδήγησαν σε μείωση του μισθολογικού κόστους κατά 700 εκατομμύρια ευρώ ή 41%, δηλαδή από 1,7 δισ. το 2009 σε 1 δισ. ευρώ το 2012. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΔΕΗ^[17], ο μέσος μισθός, συνολικές καθαρές αποδοχές σε δωδεκάμηνη βάση μαζί με υπερωρίες, αποζημιώσεις εκτός

έδρας, βάρδιες, κλπ., διαμορφώνεται στα 1.700 ευρώ και την τελευταία τριετία η μέση μισθολογική δαπάνη ανά εργαζόμενο μειώθηκε κατά 36%. Η ΔΕΗ επισημαίνει ότι παρά τις μειώσεις βελτιώθηκε η ποιότητα των υπηρεσιών προς τους πολίτες, καθώς ο μέσος ετήσιος χρόνος διακοπής ανά πελάτη λόγω βλάβης μειώθηκε, το 2011, σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά, κατά 9%, και συγκεκριμένα από 121 λεπτά σε 110 λεπτά, ενώ το πλήθος διακοπών ανά 100 km δικτύου στη χαμηλή τάση μειώθηκε κατά 12%, από 41% το 2010 σε 36% το 2011.

Συνεχίζοντας με τα παραδείγματα, η Έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου 2009 περιλαμβάνει περιπτώσεις για παράνομες αμοιβές προσωπικού και συνεργατών. Θα αναφέρω ορισμένα παραδείγματα:

- Καταβολή αμοιβών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε υπαλλήλους που δεν διέθεταν απολυτήριο λυκείου.
- Καταβολή επιδομάτων (π.χ. επίδομα διαχειριστικών λαθών) σε υπαλλήλους που δεν το δικαιούνται, καθώς και σε κατ' ευφημισμόν "διευθυντές", χωρίς διευθύνσεις.
- Καταβολή αμοιβών σε ιδιώτες για αντικείμενα που αποτελούν αρμοδιότητα δημοτικών υπαλλήλων.
- Παράνομες προσλήψεις εξωτερικών συνεργατών Δημάρχων με συμβάσεις έργων, χωρίς να προβλέπονται οι θέσεις εργασίας.
- Παράνομη καταβολή αποζημιώσεων υπερωριακής απασχόλησης χωρίς να δικαιολογούνται, χωρίς να έχουν εγκριθεί, καθώς και περιπτώσεις υπερωριών που

καταβλήθηκαν, ενώ η κατάλληλη υπουργική έγκριση ήρθε εκ των υστέρων.

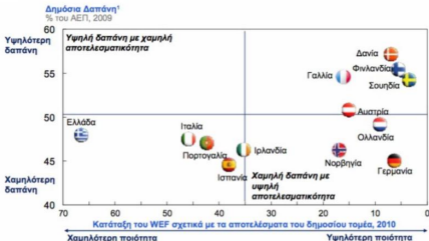
- Πληρωμή εξόδων κίνησης χωρίς ή με ελλιπή δικαιολογητικά.
- Προσλήψεις φυσικών προσώπων με σύναψη σύμβασης έργου και υπουργικές αποφάσεις έγκρισης και ανάθεσης έργου που καθόριζαν ως χρόνο έναρξης των συμβάσεων προγενέστερο των υπουργικών αποφάσεων.

Τέτοιου είδους αναφορές φθάνουν πλέον καθημερινά στα αυτιά μας μέσω των εφημερίδων του ραδιοφώνου και του διαδικτύου. Είναι κάτι που το θεωρώ ιδιαίτερα θετικό σε σχέση με παλαιότερες εποχές. Αν και σε πολλές περιπτώσεις οι καταγγελίες γίνονται λόγω φθόνου από συναδέλφους και συνεργάτες που δε συμμετέχουν στο πάρτυ καθότι “τα πράγματα έχουν δυσκολέψει”, δεν παύουν να είναι καταγγελίες και να δρουν

έστω και αποτρεπτικά για όσους εκμεταλλεύονται τα χρήματα του Έλληνα φορολογούμενου.

Συμπερασματικά, μπορούμε να πούμε ότι το ελληνικό κράτος μετά τον εμφύλιο δεν ήταν υπερτροφικό, με βάση τα στοιχεία. Μέχρι το 1980 μάλιστα, συγκρινόμενο με τα ευρωπαϊκά δεδομένα ήταν μικρό. Ακόμα και μετά, η αύξησή του δεν ξεφεύγει πολύ από τα ευρωπαϊκά δεδομένα. Η επικέντρωση στο μέγεθος και μόνο είναι άγονη και όχι διαφωτιστική. Η ουσία του προβλήματος είναι ότι το ελληνικό κράτος δεν είναι παραγωγικό. Ότι οι Έλληνες φορολογούμενοι δεν είναι διατεθειμένοι να χρηματοδοτήσουν το σημερινό κόστος συντήρησης του αναποτελεσματικού ελληνικού κράτους και επομένως το κόστος δεν μπορεί παρά να κοπεί. Δεν είναι θέμα φοροεισπρακτικού μηχανισμού αλλά βούλησης των πολιτών.

Το ελληνικό κράτος είναι μεγάλο σε σχέση με το εύρος και την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, ή αντίστροφα, θα μπορούσε να παρέχει τις ίδιες υπηρεσίες με λιγότερους πόρους. Το βασικό πρόβλημα του ελληνικού κράτους δεν είναι το μέγεθος αλλά η παραγωγικότητά του.



Δημόσια δαπάνη % του ΑΕΠ, 2009. Πηγή: McKinsey & Company Η Ελλάδα 10 χρόνια μπροστά. Η δημόσια δαπάνη δεν περιλαμβάνει πληρωμές για τόκους.

Εάν μελετήσουμε το παραπάνω γράφημα της McKinsey που απεικονίζει την ποιότητα σε σχέση με τις δαπάνες του δημοσίου για τις χώρες της ΕΕ, η Ελλάδα υπολείπεται του μέσου όρου της ποιότητας κατά 40 μονάδες, ενώ την ίδια στιγμή βρίσκεται στο μέσο όρο των δαπανών. Επομένως, εάν θεωρήσουμε ότι

θα πρέπει να μειώσουμε τις δαπάνες του δημοσίου ώστε να προσαρμοστούν στην ποιότητα που έχουμε σήμερα, θα πρέπει να μειώσουμε τις μισθοδοσίες κατά 40% περίπου. Αυτό σημαίνει 40% επί 25 δις = 10 δις.

Επομένως η σπατάλη που οφείλεται στην κακή λειτουργία του δημόσιου τομέα μπορεί να αποτιμηθεί σε 10 δις ετησίως. Το νούμερο αυτό μπορούμε να το συγκρίνουμε με τα 2 δις της σπατάλης από “μίζες”. Το συμπέρασμα είναι ότι κατ' έτος, οι λίγοι μπορούν να τρώνε 2 δις, και αυτά να φαίνονται περισσότερο, καθώς κατανέμονται σε λίγους, όμως οι πολλοί σπαταλούν 10 δις, αλλά επειδή είναι λίγα στον καθέναν, δεν φαίνονται, και έτσι δεν δίνει κανείς σημασία. Η συμβολή όμως αυτής της σπατάλης στο χρέος είναι 5-πλάσια κατ' έτος, από την σπατάλη των λίγων.

Στον παραπάνω υπολογισμό δεν υπολογίσαμε τη μείωση λειτουργικών δαπανών που θα έπρεπε να κάνουμε καθώς

και το μερίδιο των συντάξεων, οι οποίες δόθηκαν από αυτόν τον μη παραγωγικό δημόσιο τομέα. Επομένως, η πραγματική σπατάλη που γίνεται, που πληρώνουμε έναν δημόσιο τομέα, χωρίς να απολαμβάνουμε αντίστοιχες υπηρεσίες είναι παραπάνω από 10 δις κατ' έτος.

Περιπτώσεις

Ίσως να μην είναι ιδιαίτερα γνωστό στον πολύ κόσμο, αλλά ορισμένες θέσεις σε υπηρεσίες του στενού δημόσιου τομέα, όπως οι εφορίες, τα τελωνεία, οι πολεοδομίες κ.α. είναι πολύ δημοφιλείς σε ορισμένους που μπορούν να τις εκμεταλλευτούν κατάλληλα. Κατά καιρούς έχουν ακουστεί και γραφτεί διάφορα για κυκλώματα τα οποία υποτίθεται ότι “τακτοποιούν” τους ενδιαφερόμενους σε θέσεις που επιθυμούν. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον για μένα έχει όταν σε αυτά τα κυκλώματα

εμπλέκονται και πολιτικοί. Κάποιες από τις θέσεις αυτές μπορεί να είναι δημοφιλείς, γιατί προσφέρουν δυνατότητες παράνομου πλουτισμού, κάποιες γιατί προσφέρουν υψηλότερους μισθούς, κάποιες γιατί προσφέρουν μεγαλύτερες δυνατότητες αδιαφάνειας κατά τη μετάταξη, και κάποιες γιατί τα συνδυάζουν όλα αυτά μαζί.

Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα που θυμάμαι, είχε προκύψει τον Ιούλιο του 2009 μετά από σχετικό δημοσίευμα της εφημερίδας “Έθνος”, το οποίο αφορούσε μετατάξεις “μαϊμού” σε παραμεθόρια τελωνεία. Με βάση το δημοσίευμα αυτό, είχε γίνει σχετική ερώτηση προς τον τότε Υπουργό Οικονομικών της Νέας Δημοκρατίας από διάφορους βουλευτές του ΠΑΣΟΚ. Σύμφωνα λοιπόν με την έρευνα, είχε στηθεί ένας αποτελεσματικός μηχανισμός, ο οποίος πραγματοποιούσε μετατάξεις “ημετέρων” δημοσίων υπαλλήλων σε τελωνειακές υπηρεσίες ανά την Ελλάδα. Οι

θέσεις αυτές είχαν μεγάλες αποδοχές και υψηλά επιδόματα, με υποχρέωση όμως παραμονής στην παραμεθόριο 10 έτη. Πλην όμως, οι περισσότεροι από τους “επιτυχόντες υποψήφιους” αποσπάστηκαν σε κεντρικές υπηρεσίες του τόπου διαμονής τους, ή απλά παρέμειναν στα κομματικά γραφεία στα οποία εργάζονταν έτσι κι αλλιώς από πριν. Ο κατάλογος των επιτυχόντων ήταν εντυπωσιακός, σύμφωνα με το δημοσίευμα, καθότι περιελάμβανε:

- Γιο κηπουρού πρώην υπουργού
- Σύζυγο πρώην βουλευτή
- Ανηψιό πρώην γενικού γραμματέα
- Διάφορους συνεργάτες υπουργών, βουλευτών κ.ά.

Άλλο χαρακτηριστικό είναι ότι αγνοήθηκαν πλήρως οι πραγματικές ανάγκες των Υπηρεσιών, όπως για παράδειγμα του

Τελωνείου Αστακού, που υπήρχε εισήγηση για μείωση του προσωπικού και μεταφορά στο Τελωνείο Πάτρας λόγω φόρτου εργασίας. Στον Αστακό λοιπόν, δημιουργήθηκαν πέντε νέες κενές θέσεις προς μετάταξη, πλέον των δέκα μετατάξεων που είχαν ήδη γίνει το προηγούμενο έτος. Οι διαδικασίες της επιλογής μεταξύ των υποψηφίων ήταν πλήρως αδιαφανείς, ενώ αγνοούνταν δημόσιοι υπάλληλοι με τα κατάλληλα προσόντα (πτυχίο σχολής δημόσιας διοίκησης, γνώσεις ξένων γλωσσών κ.ά.) προς όφελος των ημετέρων που διέθεταν το καλύτερο προσόν: ποιο είναι αυτό; Οι κατάλληλες γνωριμίες.

Σε αυτό το σημείο θα ήθελα να δούμε πάλι πόσες προϋποθέσεις πρέπει να πληρούνται σε μια χώρα, προκειμένου να μπορεί να πραγματοποιηθεί μια τέτοιας ευρέως κλίμακας “επιχείρηση”:

- Δυνατότητα “δημιουργίας” θέσεων εργασίας σε οργανισμούς και υπηρεσίες που δεν έχουν ανάγκη πρόσθετου προσωπικού.
- Δυνατότητες απόσπασης υπαλλήλων με αδιαφανείς διαδικασίες.
- Αδιαφανείς διαδικασίες επιλογής υποψηφίων σε μεταθέσεις και μετατάξεις.
- Απουσία λογοδοσίας διοικήσεων (και ενδεχομένως δυνατότητας αντίδρασης) των οργανισμών πρόλευσης και προορισμού των μετακινούμενων υπαλλήλων.
- Ανορθολογικές μισθολογικές διαφορές μεταξύ θέσεων εργασίας στο δημόσιο με τα ίδια περίπου τυπικά προσόντα.
- Χρονικές προϋποθέσεις και περιορισμοί διατήρησης προσωπικού σε παραμεθόριες περιοχές που μπορούν να ξεπεραστούν με τις κατάλληλες διαδικασίες.

- Οργανωμένος κομματικός μηχανισμός που μπορεί να ενορχηστρώσει μια τέτοια επιχείρηση και να δημιουργήσει θέσεις εργασίας.
- Κρατικοδίαιτος κομματικός στρατός που εκμεταλλεύεται τις θέσεις που δημιουργούνται.
- Λαός με χαμηλά αντανακλαστικά.

Περιπτώσεις σαν αυτές που ανέφερα, είμαι σίγουρος ότι υπήρξαν, και ενδεχομένως να υπάρχουν ακόμα, πολλές. Είναι χαρακτηριστικό ότι σύμφωνα με στοιχεία του οργανισμού Διαφάνεια Ελλάς, ένα ποσοστό περί του 10% θεωρεί απόλυτα θεμιτό το να βάλουμε “μέσον”, προκειμένου να διοριστεί κάποιος συγγενής μας. Η επιθυμία για μια κάλυψη “θέσης στο Δημόσιο” είναι τόσο μεγάλη, που οι εμπλεκόμενοι μπορούν να κάνουν τα πάντα για να το επιτύχουν.

Μια περίπτωση αφορά των Δήμο Πατρέων, στον οποίον το 2005 μετακινήθηκαν 9 υπάλληλοι —ως αορίστου χρόνου— από την Εταιρία Τουριστικής Ανάπτυξης Αχαΐας (ΕΤΑΑ). Μετά από έλεγχο που διενέργησε η υπηρεσία του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, οι 5 από αυτούς ήταν με σύμβαση ορισμένου χρόνου και οι 4 δεν είχαν καμία σχέση εργασίας με την ΕΤΑΑ.

Μια άλλη περίπτωση είναι αυτή της Κτηματολόγιο ΑΕ. Σε έλεγχο που πραγματοποιήθηκε στην εταιρία αυτή του ευρύτερου δημόσιου τομέα —και εκτός δικαιοδοσίας ΑΣΕΠ— αποκαλύφθηκαν τα εξής: μέχρι τον Μάιο του 2009 προσλήφθηκαν 139 εργαζόμενοι, εκ των οποίων μόνον οι 40 με προϋποθέσεις δημοσιότητας (δημοσίευση αγγελίας σε έντυπα—εφημερίδες).

- Η εταιρία, τυχαία, δεν διέθετε εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας ως όφειλε και ως εκ

τούτου ήταν “ελεύθερη” να διαμορφώνει και να προσαρμόζει τις διαδικασίες προσλήψεων κατά το δοκούν.

- Δεν υπήρχε σύστημα αξιολόγησης και κριτήρια για τις προσλήψεις. Επιπρόσθετα δεν κρατούντο πρακτικά των συνεντεύξεων.
- Σε “πρακτικά αξιολόγησης” που βρέθηκαν, η πρόσληψη ήταν ανατιολόγητη και δεν βασιζόταν ούτε σε τυπικά προσόντα, όπως εκπαίδευση και εμπειρία σε παρόμοιο αντικείμενο.
- Ένα σημαντικό τμήμα των 139 εργαζομένων προέρχονταν από συγκεκριμένους νομούς εκτός Αττικής. Εύλογο είναι το ερώτημα το πώς λειτούργησαν τα κανάλια πληροφόρησης και προσλήψεων. Η απάντηση μάλλον θα πρέπει να δοθεί από τους πολιτευτές των

περιφερειών αυτών που λειτούργησαν ως γραφεία εύρεσης εργασίας στο δημόσιο.

Ασφαλιστικά Ταμεία και Κοινωνικές Παροχές

Ένα ιδιαίτερα δυσάρεστο φαινόμενο είναι το γεγονός της μακροχρόνιας κλοπής εις βάρος των ασφαλιστικών ταμείων. Υπήρχαν περιπτώσεις όπου πρόσωπα και μηχανισμοί με δόλο ζημίωσαν το ΙΚΑ και άλλους ασφαλιστικούς οργανισμούς και περιπτώσεις όπου πολλοί ωφελήθηκαν παθητικά από κλαδικές συμφωνίες, διακανονισμούς και αιτήματα. Με τον τρόπο αυτό ορισμένα από τα ταμεία σε συνεργασία με τις εκάστοτε πολιτικές ηγεσίες της χώρας διαμόρφωσαν ευνοϊκούς όρους για τους ασφαλισμένους τους,

εις βάρος όλων των υπολοίπων, αλλά και εν τέλει σε βάρος του Έλληνα φορολογούμενου.

Με το ξέσπασμα της οικονομικής κρίσης, όπως και σε πολλές άλλες περιπτώσεις, άρχισαν να έρχονται στην επιφάνεια και να γίνονται γνωστά στο ευρύ κοινό περιστατικά και περιπτώσεις ουσιαστικής κλοπής του χρήματος των ασφαλιστικών ταμείων:

- Βάσει καταγραφής που πραγματοποιήθηκε στα ασφαλιστικά ταμεία, βρέθηκε ότι καταβάλλονται συνολικά 77 επιδόματα, από τους φορείς των υπουργείων Υγείας και Εργασίας αλλά και από το υπουργείο Οικονομικών, εκ των οποίων τα 55 δεν συνδέονται με οποιοδήποτε εισοδηματικό κριτήριο.
- Από τους 260.000 “δικαιούχους” των επιδομάτων, σε καταγραφή που πραγματοποιήθηκε, δεν εμφανίσθηκαν 35-40 χιλιάδες άτομα. Σύμφωνα με

εκτιμήσεις του Υπουργείου Εργασίας, ένα περίπου 20% όσων λαμβάνουν επιδόματα, δεν τα δικαιούνται.

Πολλές από τις επιμέρους περιπτώσεις ήταν γνωστές και παλαιότερα, πλην όμως οι πελατειακές σχέσεις του πολιτικού συστήματος, η γενική απάθεια της κοινωνίας και η έλλειψη σύγχρονων εργαλείων πληροφορικής και διαχείρισης, συνεισέφεραν στο να μείνουν στην αφάνεια. Σύμφωνα με δηλώσεις του Υπουργού Εργασίας της κυβέρνησης Παπαδήμου, τον Φεβρουάριο του 2012, “κάποιοι εισέπρατταν μαϊμού συντάξεις επί δυο δεκαετίες”^[18]. Ο αριθμός των “μαϊμού” αυτών συντάξεων εκτιμήθηκαν σε 40.000 για το ΙΚΑ και 8.500 για τον ΟΕΚ, ενώ παράλληλα διακόπηκαν και 21.000 “μαϊμού” επιδόματα του ΟΓΑ. Το κόστος όλων των ανωτέρω σε ετήσια βάση ήταν 405 εκ. €, ήτοι 4,5 δις

περίπου σε βάση δεκαετίας. Αυτό σήμερα είναι μέσα στο χρέος της χώρας.

Τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης για την καταβολή μαϊμού συντάξεων σε χιλιάδες άτομα δίχως να πληρούν τις προδιαγραφές, έδωσε ο οικονομικός εισαγγελέας Γρηγόρης Πεπόνης τον Φεβρουάριο του 2012. Αφορμή στάθηκαν καταγγελίες που έγιναν στον Τύπο, σύμφωνα με τις οποίες γύρω στα 20.000 άτομα φέρεται ότι λάμβαναν μαϊμού συντάξεις με αποτέλεσμα το κόστος για τα ασφαλιστικά ταμεία να είναι τεράστιο. Μάλιστα ο αρμόδιος υπουργός Κοινωνικών Ασφαλίσεων υποστήριξε ότι το συνολικό ποσό ξεπερνά τα 120 εκατ. ευρώ. Η έρευνα θα πρέπει να οδηγήσει σε πρόσωπα ή συγγενείς τους που ελάμβαναν παράνομα τις συντάξεις, στους υπαλλήλους και τα στελέχη των ταμείων που τις ενέκριναν και τις χορηγούσαν και να αποτυπωθούν με ακρίβεια τα ποσά που δόθηκαν ώστε να διεκδικηθούν εντόκως πίσω.

Από το Υπουργείο Κοινωνικών ασφαλίσεων έγινε γνωστό ότι πέραν των ποινικών κυρώσεων, θα αναζητηθούν αναδρομικά όλα τα ποσά που έχουν εισπραχθεί παράνομα με διάφορους τρόπους από το ασφαλιστικό σύστημα, με συντάξεις μαϊμού ή επιδόματα που δεν τα δικαιούνται κάποιος και τα οποία ανέρχονται σε 2,5 δις. Αναφέρθηκε μάλιστα χαρακτηριστικά η περίπτωση ασφαλισμένου, που λάμβανε σύνταξη από το 1978 μέχρι σήμερα χωρίς να τη δικαιούται. Επίσης από τον επανέλεγχο των επιδομάτων, συντάξεων και παροχών θα εξοικονομηθούν συνολικά 4,5 δις ευρώ από τα οποία το 1,5 δις αφορά παράνομες συντάξεις, ενώ 3,2 δις ευρώ αναμένεται να εξοικονομηθούν από την περιστολή της φαρμακευτικής δαπάνης.

Σημειώνεται επίσης ότι το σύνολο των επιχορηγήσεων από τον Κρατικό προϋπολογισμό προς τα ασφαλιστικά ταμεία από το 2002 έως το 2012, ανήλθε στα 154,5 δις

ευρώ ενώ επιπλέον 42,7 δις ευρώ έχουν προϋπολογιστεί για τη διετία 2013–2015.

Ακούω σε συζητήσεις ορισμένους να λένε ότι για την οικτρή οικονομική κατάσταση των ασφαλιστικών ταμείων φταίει το κούρεμα του PSI. Προφανώς και συνέβαλε. Όπως και συνέβαλαν οι ατυχείς επενδυτικές τοποθετήσεις των διοικήσεων των ταμείων σε ομόλογα και μετοχές που απαξιώθηκαν. Όμως όποιος υποστηρίζει ότι φταίει μόνο αυτά, προφανώς λαϊκίζει και δημαγωγεί.

Περιπτώσεις

Τη διετία 2011–2012 άρχισαν να έρχονται στην επιφάνεια αποδείξεις διαφθοράς επίορκων υπαλλήλων ασφαλιστικών ταμείων, τα οποία στοίχισαν στον Ελληνικό λαό πολλά εκατομμύρια ευρώ, επί άγνωστο αριθμό ετών.

Το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα^[19] αφορά τις αποκαλύψεις για το ΙΚΑ Καλλιθέας,

το ΙΚΑ Πατησίων, καθώς και άλλα 5 υποκαταστήματα για τα οποία υπάρχουν υπόνοιες και διενεργείται έρευνα. Οι διωκτικές αρχές δεν οδηγήθηκαν στην ανακάλυψη της απάτης από τα πολυτελή περιουσιακά στοιχεία των επίορκων υπαλλήλων ή έλεγχο του πόθεν έσχες, αλλά από ένα ειδικό πληροφοριακό σύστημα, που υλοποιήθηκε το Νοέμβριο του 2011, και το οποίο πραγματοποίησε διασταυρώσεις στοιχείων και περιέργων συναλλαγών. Το μέγεθος της απάτης, μόνο στο ΙΚΑ Καλλιθέας υπολογίζεται σε 15 με 20 εκ. € από το 2003 έως το 2011, ενώ υπάρχουν υπόνοιες και για άλλα υποκαταστήματα.

Η απάτη γινόταν ως εξής: το κύκλωμα είχαν οργανώσει 20 άτομα, υπάλληλοι του ΙΚΑ σε συνεργασία με ιδιώτες, 500 άτομα συνολικά —μερικοί εκ των οποίων εν αγνοία τους—, σύμφωνα με εκτιμήσεις της Οικονομικής Αστυνομίας. Οι υπάλληλοι ενέκριναν νοσήλεια για εικονικές νοσηλείες σε νοσοκομεία στα

οποία υποτίθεται ότι είχαν εισαχθεί οι ιδιώτες. Οι τελευταίοι εισέπρατταν τα νοσήλεια από το ΙΚΑ, κρατούσαν ένα μικρό τμήμα και επέστρεφαν το υπόλοιπο στους επίορκους υπαλλήλους. Αντίστοιχα, ενέκριναν χορηγήσεις διαφόρων επιδομάτων σε μη δικαιούχους, οι οποίοι πάλι κρατούσαν ένα μικρό τμήμα και επέστρεφαν το υπόλοιπο.

Οι επίορκοι υπάλληλοι έφτασαν σε τέτοιο βαθμό απληστίας που χορηγούσαν ακόμα και επιδόματα τοκετού σε άγαμο, ή σε άγαμο που λάμβανε επιδόματα για πέντε παιδιά! Τόσο σίγουροι ήταν οτι το σύστημα του ΙΚΑ δεν θα κατάφερνε ποτέ να αποκαλύψει την απάτη.

Παρόμοια περίπτωση αποκαλύφθηκε και στο ΙΚΑ Πατησίων^[20], όπου φαίνεται να πραγματοποιούνται χορηγήσεις συντάξεων σε ανύπαρκτους ασφαλισμένους.

Πρόσφατα επίσης, μετά το σκάνδαλο στο ΙΚΑ Καλλιθέας με τις χιλιάδες παράνομες συναλλαγές και τα επιδόματα-μαϊμού που

ζημίωσαν το Ίδρυμα με εκατομμύρια ευρώ, αποκαλύφθηκε και νέα απάτη. Η Δίωξη Ηλεκτρονικού Εγκλήματος κατάφερε να αποκαλύψει μεγάλη υπόθεση πλαστογραφίας που αφορά σε δεκάδες περιστατικά ηλεκτρονικής υποβολής, μέσω του διαδικτύου, ψευδών Αναλυτικών Περιοδικών Δηλώσεων. Η ζημιά για το ΙΚΑ υπολογίζεται ότι ξεπερνά τα 3 εκατομμύρια ευρώ.^[21] Η έρευνα ξεκίνησε ύστερα από καταγγελίες της διοίκησης του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ότι άγνωστα άτομα με τη χρήση συνολικά 47 ηλεκτρονικών ιχνών, είχαν υποβάλει μέσω διαδικτύου, ψευδείς Αναλυτικές Περιοδικές Δηλώσεις (ΑΠΔ). Ειδικότερα, δήλωναν είτε εικονικά, είτε πραγματικά με πιστωμένα ένσημα, εργαζομένους ατομικών εμπορικών επιχειρήσεων, αλλοδαπούς και ημεδαπούς, καθώς και ημέρες απασχόλησης, που δεν αντιστοιχούσαν στην πραγματικότητα.

Οι ψευδώς δηλωμένοι εργαζόμενοι έπαιρναν τα σχετικά ένησημα ασφάλισης και τις λοιπές παροχές (δώρα, επιδόματα, παροχές υγείας, κάρτες παραμονής και εργασίας στη χώρα, κ.λπ.), χωρίς όμως να καταβάλλονται ποτέ οι αντίστοιχες εργοδοτικές εισφορές. Από την αστυνομική διαδικτυακή έρευνα, που έγινε στο πλαίσιο άρσης του απορρήτου και την ψηφιακή ανάλυση των στοιχείων, εντοπίστηκαν “γεωγραφικά” συγκεκριμένα σημεία προέλευσης των ηλεκτρονικών ιχνών, σε περιοχές της Αττικής.

Μια άλλη περίπτωση ήταν αυτή του ΟΑΕΔ^[22]. Μετά από διασταυρώσεις στοιχείων, όπως στην περίπτωση του ΙΚΑ, αποκαλύφθηκε ότι πραγματοποιούνται χιλιάδες εισπράξεις επιδομάτων από μη δικαιούχους, Έλληνες και αλλοδαπούς. Μετά από έλεγχο της Διεύθυνσης Επιθεώρησης του Οργανισμού για πληρωμές κατά τη διετία 2009–2011, διαπιστώθηκαν διπλές καταβολές

επιδομάτων στα ίδια πρόσωπα, πληρωμές εποχιακών και οικογενειακών επιδομάτων σε μη δικαιούχους ή και σε ανύπαρκτους ασφαλισμένους, ή ακόμη και σε άτομα που προσκόμιζαν πλαστές βεβαιώσεις (π.χ. καταγγελίες συμβάσεων εργασίας και άδειες διαμονής). Η εφημερίδα “Ημερησία” προσθέτει ότι οι έλεγχοι εντόπισαν, ακόμη, παράνομες πληρωμές επιχορηγήσεων σε εταιρείες αλλά και αντικανονικές τοποθετήσεις προστατευόμενων από το νόμο ατόμων σε θέσεις εργασίας. Τα χρήματα φαίνεται να τα εισέπρατταν υπάλληλοι του ΟΑΕΔ (μέχρι και μαθητευόμενη του προγράμματος stage φαίνεται να συμμετείχε στο κύκλωμα), πλαστογραφώντας εντάλματα πληρωμών.

Πιο συγκεκριμένα, και σύμφωνα με τις εκθέσεις της επιθεώρησης:

- Χορηγούνται εποχιακά επιδόματα σε μη δικαιούχους. Μόνον από μια υπηρεσία του ΟΑΕΔ, εντοπίστηκαν 401 παράτυπες χορηγήσεις, ή το 11,5% των δικαιούχων.
- Πληρώνονταν επιδόματα ανεργίας με πλαστά και παραποιημένα έγγραφα και δικαιολογητικά.
- Εντοπίσθηκαν δικαιούχοι με τον ίδιο αριθμό μητρώου και διαφορετικό ονοματεπώνυμο.
- Καταβλήθηκαν οικογενειακά επιδόματα σε ασφαλισμένους “φαντάσματα”.
- Πολλοί “ασφαλισμένοι” διπλο-πληρώθηκαν.
- Κάποιες εταιρίες διπλο-πληρώθηκαν για τα προγράμματα ΛΑΕΚ (επιδότηση της εκπαίδευσης των εργαζομένων).
- Πληρώνονταν επιδόματα σε αλλοδαπούς με πλαστές ή κλεμμένες άδειες παραμονής.

- Επιδοτήθηκαν παράνομα εταιρίες που είτε είχαν μετακινηθεί, είτε συγχωνευθεί.
- Προσλήφθηκαν εργαζόμενοι ως άτομα με ειδικές ανάγκες, χωρίς να πληρούν τις προϋποθέσεις.

Ένα κωμικό παράδειγμα είναι το γνωστό στους περισσότερους “χωριό των τυφλών” στη Ζάκυνθο. Αν και στη χώρα μας το ποσοστό ατόμων με αναπηρία είναι μικρότερο από τον μέσο όρο της Ευρώπης, κάποιες περιοχές φαίνεται ότι τους προσελκύουν. Στη Ζάκυνθο, λοιπόν, κάποιοι επιτήδευοι, προφανώς σε συνεργασία με μέλη της ιατρικής κοινότητας, είχαν βρει μια πολύ πετυχημένη συνταγή, προκειμένου να καρπώνονται ένα μηνιαίο πρόσθετο εισόδημα, εις βάρος του Έλληνα φορολογούμενου. Είναι χαρακτηριστικό ότι ο αριθμός των ατόμων στη Ζάκυνθο που εντάχθηκαν στην κατηγορία με προβλήματα όρασης και λάμβαναν το σχετικό επίδομα,

διπλασιάστηκε από το 2004 στο 2011! Σύμφωνα με δημοσιεύματα^[23] από τους συνολικά 700 “τυφλούς” στη σχετική απογραφή που πραγματοποιήθηκε τον Μάρτιο του 2012, εμφανίσθηκαν μόνον οι 100, και από αυτούς, μετά από έλεγχο, διαπιστώθηκε ότι οι πραγματικά έχοντες προβλήματα όρασης ήταν μόνον οι 40, αριθμός που αντιστοιχεί στον ευρωπαϊκό μέσον όρο. Δηλαδή εδικαιούνται το επίδομα 40 άτομα, πραγματικά τυφλοί, και το ελάμβαναν 700! Πρόσφατα (Ιούλιος 2012), ανήλθε στην επιφάνεια και ακόμα ένα χωριό τυφλών στη Χίο. Ήδη βρίσκεται σε εξέλιξη σχετική έρευνα.

Πιο τραγική είναι παρόμοια υπόθεση που αποκαλύφθηκε στην Αλεξανδρούπολη^[24]. Κύκλωμα είχε οργανώσει μηχανισμό που χαρακτήριζε απολύτως υγιή παιδιά ως κωφάλαλα, προκειμένου το κράτος να τους χορηγεί το σχετικό προνοιακό επίδομα των 362 € μηνιαίως. Το κύκλωμα φαίνεται ότι

δρούσε από το 2006, με συνολική ζημία για Δημόσιο περί το 1 εκ. €. Σύμφωνα με το πόρισμα του Σώματος Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας Πρόνοιας τα παιδιά δεν φαινόταν να αντιμετωπίζουν προβλήματα ακοής και ομιλίας, και συνεπώς δεν ήταν δικαιούχοι. Οι έλεγχοι πραγματοποιήθηκαν σε 13 σχολεία, όπου οι δάσκαλοι των παιδιών κατέθεσαν ότι οι εν λόγω μαθητές δεν αντιμετώπιζαν προβλήματα ομιλίας και ακοής. Το κύκλωμα φαίνεται ότι πλαστογραφούσε ακόμα και ιατρικές γνωματεύσεις, ενώ είχε φτάσει και σε σημείο να εκπαιδεύει τα παιδιά, προκειμένου να ξεγελάσουν τους ιατρούς ότι έχουν πρόβλημα ακοής.

Ένα άλλο περιστατικό που περιελάμβανε, για άλλη μια φορά τυφλούς, αποκάλυψε ο Υφυπουργός Υγείας τον Απρίλιο του 2012. Σύμφωνα με δημοσίευμα^[25], μετά από σχετική καταγγελία στο Υπουργείο Υγείας, ελεγκτές του εν λόγω υπουργείου

πραγματοποίησαν έφοδο σε μικρό χωριό της Εύβοιας, όπου και εντοπίσθηκαν 14 άτομα χαρακτηρισμένοι ως τυφλοί να παίζουν χαρτιά σε καφενείο του χωριού. Ένας εξ' αυτών, με ολική τύφλωση ήταν εκείνος που κρατούσε το σκορ σε σημειώσεις. Για την περίπτωση αυτή ήδη πραγματοποιείται έρευνα, για τα μέσα και τις μεθόδους που αυτοί οι συμπολίτες μας χαρακτηρίσθηκαν τυφλοί. Ο Υπουργός Υγείας, στο ίδιο πλαίσιο, κατήγγειλε ότι στο Δήμο Θεσσαλονίκης, μόνον μέσα στο 2010 αυξήθηκαν τα προνοιακά επιδόματα κατά σχεδόν 11 εκ. € ετησίως, προβάλλοντας σοβαρές επιφυλάξεις στο κατά πόσο η αύξηση αυτή οφείλεται σε μη ιατρικούς λόγους.

Σχετικά μεγάλες αυξήσεις, περί το 30% την τριετία 2009–2011, για επιδόματα αναπηρίας παρουσιάστηκαν στη Θεσσαλονίκη και τη Θεσσαλία. Σύμφωνα με δηλώσεις του διοικητή του ΙΚΑ, το Ίδρυμα θα κινηθεί δικαστικά για την επιστροφή των χρημάτων του. Ποτέ δεν

είναι αργά για να αποδοθεί η κοινωνική δικαιοσύνη. Αντίστοιχα κωμικοτραγικές είναι οι περιπτώσεις των άνω των 9.000 αιωνόβιων που βρέθηκαν στην απογραφή του ΙΚΑ το 2009, καθώς και οι 4.500 αποβιώσαντες των επικουρικών ταμείων, τη σύνταξη των οποίων καρπώνονταν οι συγγενείς τους.

Μπορεί βέβαια κάποιος να πει ότι τα επιδόματα τυφλότητας των 250–300 € δεν είναι το βασικό αίτιο, και ότι άλλα, πιο σημαντικά αίτια οδήγησαν τη χώρα μας εκεί που βρίσκεται σήμερα. Και όμως αυτό είναι λάθος. Γιατί μαζί με όλα τα υπόλοιπα που καλύπτονται στο πλαίσιο του παρόντος βιβλίου, δείχνουν πώς “τα φάγαμε όλοι μαζί”. Γιατί για κάθε έναν συνταξιούχο ή ανάπηρο “μαϊμού” αντιστοιχούν τουλάχιστον δυο άτομα, τα οποία είτε εισέπρατταν και έπρατταν την παρανομία, είτε ήταν συνεργοί με τη σιωπή τους.

Ένα άλλο σημείο που θα ήθελα να αναφέρω στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης, είναι ότι πολλές φορές το ίδιο το σύστημα υπολογισμού των συντάξεων και των επιδομάτων ΕΚΑΣ δίνει κίνητρα εισφοροδιαφυγής σε εργοδότες και ασφαλισμένους. Χαρακτηριστικό είναι ότι συμφέρει έναν εργαζόμενο να δηλώσει περί τις 4.500 ημέρες εργασίας, προκειμένου να λάβει το ΕΚΑΣ, καθότι θα λάβει υψηλότερη σύνταξη σε σχέση με έναν συνταξιούχο που έχει δηλώσει 8.000 ημέρες εργασίας και δε δικαιούται ΕΚΑΣ. Αυτό αποτελεί ένα παράδειγμα για την προχειρότητα με την οποία γίνεται ο σχεδιασμός, καθώς και τη χαμηλή αποτελεσματικότητα των ελεγκτικών μηχανισμών του Δημοσίου.

Όταν η διαφθορά πλέον έχει ποτίσει τον κοινωνικό ιστό σε τέτοιο βαθμό, δεν εκπλήσσομαι για οτιδήποτε άλλο μπορεί να αποκαλυφθεί στο μέλλον.

Δαπάνες στον Τομέα της Υγείας

Στον τομέα της υγείας υπάρχουν πολλά και διάφορα παραδείγματα κακής διαχείρισης, απάτης και διαφθοράς, που επί χρόνια επιβάρυναν τον προϋπολογισμό της χώρας, σε όφελος διαφόρων κυκλωμάτων ιατρών, φαρμακοποιών, εταιριών προμήθειας φαρμάκων και νοσοκομειακών υλικών και πολιτών. Εάν θέλουμε να κατηγοριοποιήσουμε τα περιστατικά:

- Περιπτώσεις υπερσυνταγογράφησης
- Προμήθειες νοσοκομείων σε υψηλότερες τιμές από τις τρέχουσες
- Επιδόματα αναπηρίας σε μη δικαιούχους
- Συντάξεις σε αποθανόντες

Πολύ ορθά, ο περιορισμός της φαρμακευτικής δαπάνης, υπήρξε από τις άμεσες προτεραιότητες της κυβέρνησης Παπανδρέου, το 2009. Τα στοιχεία ήταν συντριπτικά: η φαρμακευτική δαπάνη στη Ελλάδα το 2009 ήταν το 2,7% του ΑΕΠ, ενώ ο μέσος όρος 25 χωρών στην Ευρώπη ήταν μόλις 1,8% (στοιχεία ΕΟΦ). Αυτό δεν μπορούσε να σημαίνει βέβαια ότι οι Έλληνες αρρωσταίνουν περισσότερο.

Η σπατάλη στην φαρμακευτική δαπάνη, που μεγάλο μέρος της οφείλεται στη διαφθορά, είναι μεγαλύτερη από 2 δισ. ευρώ ετησίως. Η φαρμακευτική δαπάνη το 2000 ήταν μόλις 2,6 δισ. ευρώ και έφθασε το 2009 στα 9,3 δισ. ευρώ. Η αύξηση είναι υπέρογκη και οι δαπάνες ξέφυγαν από κάθε όριο. Αξιοσημείωτο είναι ότι η χώρα μας παρουσίασε σχεδόν τις ίδιες δαπάνες σε φαρμακευτική δαπάνη με την Ισπανία, η οποία αριθμεί 5 φορές παραπάνω πολίτες.

Ειδικότερα, από το 2007 μέχρι το 2009 η δαπάνη αυξήθηκε κατά 20% χωρίς καμία λογική εξήγηση.

Ιδιαίτερη προσπάθεια για την πάταξη του φαινομένου έγινε με την εφαρμογή της ηλεκτρονικής συνταγογράφησης. Μπορεί ακόμα και σήμερα να μην έχουμε το τέλειο σύστημα, και φυσικά μπορεί πολλοί να έχουν ταλαιπωρηθεί από την εφαρμογή του, όμως η καταγραφή των συναλλαγών στην πηγή, στην περίπτωση μας η καταγραφή των συνταγών, είναι ιδιαίτερα σημαντική για τον εντοπισμό φαινομένων απάτης και διαφθοράς. Μπορούμε να έχουμε δεδομένα για το τι συνταγογραφεί ένας γιατρός, τι πουλάει από συνταγές ένα φαρμακείο και πόση είναι η δαπάνη ενός ασθενή. Εμφανίστηκε περίπτωση, που δεκάδες “ασθενείς”, ελάμβαναν συνταγή από γιατρό στην Κηφισιά, και την εκτελούσαν στο Περιστέρι. Και μάλιστα, το ύψος των συνταγών αυτών σε

μηνιαία βάση ήταν αρκετές εκατοντάδες χιλιάδες ευρώ. Μπορεί αυτό να είναι τυχαίο; Φυσικά όχι. Χωρίς την ηλεκτρονική συνταγογράφηση, αυτό δεν θα γινόταν ποτέ γνωστό.

Τα ποσά που δαπανώνται για τον τομέα της Υγείας είναι πράγματι υπερβολικά μεγάλα. Ορισμένα από αυτά είναι απαραίτητα. Κάποια άλλα όμως, θα μπορούσαν να αποφευχθούν ή και να επιτευχθούν μεγάλες εκπτώσεις. Μια μεγάλη πληγή αφορά τον τρόπο με τον οποίο πραγματοποιούνται οι προμήθειες στα νοσοκομεία. Ένα σύνηθες φαινόμενο είναι οι διαδοχικές απευθείας αναθέσεις σε εταιρίες, κάνοντας κατάτμηση της εκάστοτε προμήθειας σε μικρότερα (και άρα νόμιμα ποσά), έτσι ώστε να αποφεύγονται οι “χρονοβόροι” διαγωνισμοί.

Υπάρχουν τρόποι περιορισμού του φαινομένου της απάτης στις δαπάνες συνταγογράφησης καθώς και στις δαπάνες

προμηθειών των νοσοκομείων. Για τις προμήθειες των νοσοκομείων, όπου εφαρμόστηκε πλατφόρμα ηλεκτρονικών δημοπρασιών, η τιμή των φαρμάκων-αναλωσίμων έπεσε εξαιρετικά. Αυτό σημαίνει ότι ο σωστός ανταγωνισμός των προμηθευτών μπορεί να δώσει χαμηλές τιμές. Τεχνολογικές λύσεις υπάρχουν, δυστυχώς όμως δεν εφαρμόζονται καθολικά. Ορισμένες Υγειονομικές Περιφέρειες εφαρμόζουν με δική τους πρωτοβουλία συστήματα ηλεκτρονικών προμηθειών και παρατηρητηρίου τιμών αναλωσίμων με πολύ καλά αποτελέσματα.

Έχουν γίνει αναφορές, σε πόσο πιο υψηλές τιμές προμηθεύονται τα ελληνικά νοσοκομεία τα ίδια αναλώσιμα, σε σχέση με άλλα νοσοκομεία του εξωτερικού. Συμβαίνει επίσης το φαινόμενο, γιατροί να πετάνε στα σκουπίδια υλικά, πχ στεντ των 1.500 ευρώ (χρησιμοποιείται για μπαλονάκια, εμφράγματα κοκ), προκειμένου να

προμηθευτούν άλλα για να κάνουν τζιρο. Γιατροί του δημοσίου χρόνια απολάμβαναν πλούσιων παροχών των φαρμακευτικών εταιριών, ταξίδια με τις οικογένειές τους, εξοπλισμός σπιτιού, υπολογιστές, κινητά τηλέφωνα, λάστιχα για το αυτοκίνητο κοκ, και προφανώς όλα αυτά με κάποιο αντάλλαγμα: τις πωλήσεις υλικού στις κλινικές των νοσοκομείων και ενδεχομένως την προώθηση συγκεκριμένων φαρμάκων στους ασθενείς. Φίλος μου είπε ότι στη Γερμανία, κάθε κλινική έχει συγκεκριμένο όριο προμηθειών. Υπεύθυνος είναι ο Δ/ντης της κλινικής και σε περίπτωση που οι δαπάνες συστηματικά υπερβαίνουν το όριο, η κλινική μπορεί να κλείσει. Επομένως, ο Δ/ντης και οι εταιρίες προμηθειών, έχουν συμφέρον για την επίτευξη καλής τιμής. Εδώ γίνεται κάποια διαπραγμάτευση; Δυστυχώς δεν γίνεται, με αποτέλεσμα σήμερα να μην έχουμε τη δυνατότητα ελλείψη χρημάτων να

προμηθευτούμε όντως απαραίτητα αναλώσιμα, και να κάνουν οι γιατροί μας ιατρική του '60.

Περιπτώσεις

Παραθέτω παραδείγματα από την Έκθεση του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης 2010, καθώς και την Έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου του 2009 που αφορούν την υγεία και την κοινωνική πρόνοια.

- Το Νοσοκομείο Άγιος Παύλος της Θεσσαλονίκης για ένα διάστημα πλήρωσε ενοίκιο και ασφάλιστρα μισθίου 13.000 € στην Ιερά Μονή των Αδελφών του Ελέους, χωρίς να μπορεί να χρησιμοποιήσει το ακίνητο, καθότι γίνονταν εργασίες ανακαίνισης. Και όλα αυτά, ενώ στη μεταξύ τους σύμβαση αναφερόταν ρητά ότι το μίσθωμα και τα ασφάλιστρα μισθίου

θα ξεκινούσαν μετά την ολοκλήρωση των εργασιών.

- Νοσοκομείο Παιδων “Αγία Σοφία”: σε διαγωνισμό ύψους 2,7 εκ. € για διάφορα αντιδραστήρια, έγινε κατακύρωση σε 8 εταιρίες. Μόνον που:
 - Ένα προς προμήθεια είδος μοιράσθηκε μεταξύ περισσότερων της μιας εταιρίας, χωρίς να λαμβάνεται υπ’ όψη το κριτήριο της χαμηλότερης τιμής,
 - Ορισμένα από τα προς προμήθεια είδη κατακυρώθηκαν σε εταιρίες που δεν ήταν μειοδότες.
 - Ορισμένα είδη κατακυρώθηκαν σε εταιρίες, τα προϊόντα των οποίων είχαν κριθεί τεχνικά ως μη αποδεκτά.

Ακολουθούν παραδείγματα παράτυπων ενταλμάτων του 2009 που “έπιασε” το Ελεγκτικό Συνέδριο:

- Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Πατρών: 3,8 εκ. € για προμήθεια φαρμάκων.
- Άγιος Σάββας: 180.000 € για προμήθεια υλικών οστεοσύνθεσης.
- Κοργιαλένειο–Μπενάκειο Γ.Ν. Αθηνών: 1,7 εκ. € για ορθοπεδικά υλικά.
- Γ.Ν. Μελισσίων Αμαλία Φλέμινγκ: 204.000 € για βηματοδότες.
- Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Πατρών με 7,2 εκ. € για ορθοπεδικά και προσθετικά υλικά.
- Γ.Ν. Χαλκίδας: 650.000 € για ορθοπεδικά και προσθετικά υλικά.
- Γ.Ν. Ρεθύμνης: 225.000 € για ορθοπεδικά και προσθετικά υλικά.

Άλλα παραδείγματα από το Ελεγκτικό Συνέδριο περιλαμβάνουν:

- Το “Σκυλίτσειο” Νοσοκομείο Χίου φέρεται ότι το 2009 κατέβαλλε τόκους υπερημερίας ύψους 39.000 € για οφειλές για τις οποίες δεν είχε συμβατική υποχρέωση.
- Το Γενικό Νοσοκομείο Ρεθύμνης μετά από δικαστική διαμάχη, κατέβαλε αποζημίωση ύψους 7.000 € σε υπάλληλό του. Ουδέν μεμπτό στην καταβολή οπουδήποτε ύψους αποζημίωσης, μόνον που:
 - Η απόφαση δεν ήταν τελεσίδικη.
 - Το ποσόν που δόθηκε ως αποζημίωση ήταν μεγαλύτερο από αυτό που είχε διεκδικήσει ο εργαζόμενος.

Στον ευαίσθητο τομέα της υγείας, ένα συγκεκριμένο περιστατικό μου έχει κάνει

ιδιαίτερη εντύπωση και δείχνει πόσο σαθρός είναι ο διοικητικός μηχανισμός των νοσοκομείων: σε έλεγχο από την υπηρεσία του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, βρέθηκαν 444 φακέλοι ασθενών του Γ.Ν. Λαϊκό σε ιδιωτική κλινική. Επιπρόσθετα ένας μεγάλος αριθμός φακέλων του εν λόγω νοσοκομείου βρέθηκαν διασκορπισμένοι σε διάφορους χώρους και γραφεία του νοσοκομείου. Η αρχειοθέτηση ήταν ανύπαρκτη και ο χειρισμός των φακέλων γίνονταν σε πολλές περιπτώσεις και από ιδιώτες εξωτερικούς συνεργάτες και εθελοντές. Είναι νομίζω σαφές πόσο σημαντικό αγαθό είναι η διαφύλαξη των προσωπικών δεδομένων και του ιατρικού απορρήτου. Είναι προφανές ότι ο λόγος που γινόταν αυτή η διαχείριση των φακέλων ασθενών εντός και εκτός νοσοκομείου, ήταν η εξυπηρέτηση και αύξηση της ιδιωτικής πελατείας των γιατρών.

Μια άλλη χαρακτηριστική περίπτωση για την πολλές φορές ανεξέλεγκτη κατάσταση στον τομέα του μισθολογικού κόστους στο δημόσιο τομέα είναι αυτή του Υπουργείου Υγείας. Από έλεγχο που πραγματοποίησε η υπηρεσία του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, διαπιστώθηκαν τα εξής ανατριχιαστικά:

- Διπλή μισθοδοσία του υποδιοικητή του Εθνικού Κέντρου Επιχειρήσεων Υγείας από τον εν λόγω οργανισμό, όσο και από την πολυκλινική του Ολυμπιακού Χωριού.
- Μη νόμιμη αμοιβή 31 εργαζομένων της Υπηρεσίας Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου και της Υπηρεσίας Δημοσιονομικού Ελέγχου του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους στο εν λόγω Υπουργείο. Έχει πάντα ιδιαίτερο ενδιαφέρον όταν ο ένας ελεγκτικός μηχανισμός του κράτους “ξεσκεπάζει” τον

άλλον, ειδικά όταν αναφερόμαστε στο Ελεγκτικό Συνέδριο, το οποίο το 2009 μείωσε τα έξοδα του Δημοσίου πάνω από 0.5 δισεκατομμύρια €.

- Συμμετοχή μεγάλου αριθμού στελεχών σε πολυάριθμες επιτροπές. Από τις πρόσθετες αμοιβές αυτές, 6 εργαζόμενοι λάμβαναν μεγαλύτερο μισθό από τον Πρόεδρο του Αρείου Πάγου.

Μια ιδιαίτερα εφευρετική περίπτωση που αποκαλύφθηκε^[26] το 2012 αφορά το λεγόμενο “Σκάνδαλο της Ωχράς Κηλίδος”. Πρόκειται για μια υπόθεση την οποία διερευνούσε επί μήνες το ΣΔΟΕ: πρόκειται για περίπτωση εξαγωγής πληρωμένου από το Ελληνικό κράτος φαρμακευτικών σκευασμάτων, αξίας άνω των 1.000 € ευρώ έκαστο για την ομώνυμη οφθαλμολογική πάθηση. Μετά από καταγγελία που έγινε τον Απρίλιο του 2011 στην Καλαμάτα, εντοπίστηκαν ύποπτες

κινήσεις φαρμάκων μεγάλης αξίας και εξαγωγές προς Κύπρο και Γερμανία. Οι έλεγχοι οδηγήθηκαν στην Αθήνα και την Κέρκυρα, όπου αποκαλύφθηκε ότι συμμετείχαν και άλλα φαρμακεία. Το κύκλωμα δρούσε ως εξής: Ιατροί συνταγογραφούσαν ακριβά φάρμακα (για την ωχρά κηλίδα, για αρθριτικά ή αντικαρκινικά) σε εικονικούς ασθενείς, παρακρατούσαν τα φάρμακα και τα προωθούσαν στα φαρμακεία και από εκεί στις φαρμακαποθήκες προς εξαγωγή, πιθανώς επί πολλά συναπτά έτη. Στο σκάνδαλο φαίνεται να εμπλέκεται και καθηγητής οφθαλμολογίας της Αθήνας. Για να αντιληφθούμε το ύψος της απάτης, μόνον από ένα φαρμακείο, από τις εξαγωγές αυτές, προέκυπτε κέρδος 960.000 €.

Άλλη μια, ιδιαίτερα εφευρετική απάτη, που προέκυψε παράλληλα με το σκάνδαλο της “ωχράς κηλίδος” αφορά την εξαπάτηση ασφαλιστικών ταμείων, τα οποία πλήρωναν συγκεκριμένη εταιρία μαϊμού για την

ενοικίαση συσκευών οξυγόνου για πνευμονοπαθείς^[27]. Το κύκλωμα φαίνεται να αποτελείτο από ιατρούς στην Πελοπόννησο, οι οποίοι εξέδιδαν γνωματεύσεις πνευμονοπάθειας σε ιδιώτες, χωρίς να τους εξετάσουν στο 95% των περιπτώσεων, οι οποίοι με τη σειρά τους εξουσιοδοτούσαν την εταιρία ενοικίασης συσκευών οξυγόνου να εισπράττει από τα ασφαλιστικά ταμεία. Η απάτη αυτή φαίνεται να έχει ξεκινήσει το 2006, ζημιώνοντας κατά πολλά εκατομμύρια τα ήδη προβληματικά ασφαλιστικά ταμεία.

Όλοι θα θυμάστε τις χρυσές δουλειές που έκαναν οι φαρμακευτικές εταιρίες, τις παροχές που έδιναν στα στελέχη τους και στους “συνεργαζόμενους γιατρούς” μέσω ταξιδίων, δώρων, ηλεκτρονικές συσκευές, κινητά τηλέφωνα, laptop κοκ, με την ανταπόδοση φυσικά της προώθησης των δικών τους προϊόντων. Και στο σημείο αυτό δεν μιλάμε για περιπτώσεις απάτης ή

υπερσυνταγογράφησης, αλλά για τις κανονικές περιπτώσεις αντιμετώπισης ασθενών. Σκεφθείτε, ότι όλα αυτά τα κόστη καλύπτονταν από την υπερτιμολόγηση των υλικών και φαρμάκων και ότι σε τελική ανάλυση όλα αυτά τα χρήματα καλούμαστε σήμερα όλοι μας να τα πληρώσουμε.

Περιπτώσεις από Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης

- Διδυμότειχο. Το Ελεγκτικό Συνέδριο, σύμφωνα με την Έκθεση του 2009, εντόπισε δυο παράτυπα χρηματικά εντάλματα μισθοδοσίας και εξόδων κίνησης για υπαλλήλους που μετακινήθηκαν στο Δήμο από δημοτικές επιχειρήσεις υπό εκκαθάριση, το ένα ύψους 80.000 € και το δεύτερο

240.000 €. Τα παράτυπα χρηματικά εντάλματα γύρισαν πίσω στο Δήμο, ο οποίος δεν τα υπέβαλε ξανά για έγκριση.

- Χρηματικό ένταλμα ύψους 43.000 € προς την HELLEXPO ΑΕ από το Δήμο Θεσσαλονίκης. Ελέγχθηκε και μειώθηκε κατά 7.300 €.
- Δ. Παναγιάς, Νομός Χαλκιδικής. Μόνο για την τήρηση των πρακτικών, έπρεπε να εξαντληθούν οι 429 νόμιμες ώρες υπερωριών, με την προσθήκη 44 ωρών για εργασία από τις 10 το βράδυ έως τις 6 το πρωί, και άλλες 109 ώρες για υπερωρίες σε Κυριακές και αργίες. Συνολικές αμοιβές 4.300 €. Το ίδιο και για τον Δήμο Θέρμης, στα 1.600 €.
- Έξοδα παράστασης δημάρχου, αντιδημάρχων και προέδρου δημοτικού συμβουλίου Δήμου Ελλήσποντου, Ν. Κοζάνης, 80.000 € για το 2008 και το

2009. Επειδή φαίνεται ότι είχε γίνει κάποιο σφάλμα στον υπολογισμό τους, περικόπηκαν κατά 23.000 €.

- Ο Δήμος Ασκίου του Νομού Κοζάνης προέβη σε επιχορηγήσεις σε συλλόγους και σωματεία ύψους 33.000 €. Τα οποία κόπηκαν, καθότι υπερέβαιναν το 1,5% των τακτικών εσόδων του, όπως ορίζει ο νόμος.
- Ο Δήμος Καλαμπάκας, έδωσε, από την επιχορήγησή του, 30.000 € στις τοπικές ενορίες για ανέγερση ναού και άλλα σχετικά. Μόνο που αυτό απαγορεύεται από τον Κ.Δ.Κ, και τα χρηματικά εντάλματα επιστράφηκαν, χωρίς να επανυποβληθούν στο Ελεγκτικό Συνέδριο. Επίσης, προσπάθησε να πληρώσει έναν εργολάβο με 28% κέρδος (σύνολο 19.000 €). Μόνο που το νόμιμο ποσοστό είναι 18% και εγκρίθηκε μόνον περίπου το ήμισυ του ποσού.

- Ο Δήμος Παλαμά προσπάθησε παράτυπα να κατατμήσει χωματουργικά έργα ύψους 46.000 €, προκειμένου να δοθούν χωρίς διαγωνισμό με απευθείας αναθέσεις. Το Ελεγκτικό Συνέδριο το εντόπισε. Τα χρηματικά εντάλματα δεν υποβλήθηκαν εκ νέου.
- Στον Δήμο Λαγανά, σε μια παραγγελία κάδων απορριμμάτων αξίας 25.000 €, παρατηρήθηκαν ορισμένα χωροχρονικά παράδοξα:
 - Η μελέτη των τεχνικών προδιαγραφών και ο προϋπολογισμός συντάχθηκαν σε χρόνο προγενέστερο της έγκρισης της αρμόδιας δημορχιακής επιτροπής.
 - Κάποιοι από τους κάδους παραδόθηκαν όχι μόνον πριν από την υπογραφή της σύμβασης, αλλά και πριν από τη διενέργεια του διαγωνισμού.

- Κάποιοι από τους κάδους παραδόθηκαν εκπρόθεσμα, χωρίς όμως να επιβληθεί το πρόστιμο στον εργολάβο. Επίσης τα έξοδα δημοσιότητας δεν παρακρατήθηκαν από την αμοιβή του.

Η πλημμελής παρακολούθηση των τεχνικών έργων φαίνεται ότι στοίχισε σημαντικά στους δημότες του εκάστοτε δήμου, αλλά και στον Έλληνα φορολογούμενο. Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι οι Δήμοι Αγρινίου, Αιγίου και Μεσσάτιδος Αχαΐας, οι οποίοι αποπειράθηκαν να βαπτίσουν ως “συμπληρωματικές” ορισμένες εργασίες, οι οποίες ήταν απαραίτητο να γίνουν επειδή τα εν λόγω έργα είχαν υλοποιηθεί πλημμελώς και είχαν αστοχίες. Τα ποσά ανά δήμο ήταν 251, 134 και 80 χιλιάδες ευρώ αντίστοιχα.

Πολλές φορές οι δήμοι επιμένουν να επιχορηγούν δημοτικές επιχειρήσεις για τα

λειτουργικά τους έξοδα, παρόλο που μπορεί να μην είναι βιώσιμες. Τέτοιες περιπτώσεις για το 2008 στην Αττική περιλαμβάνουν τον Δήμο Κερατσινίου (120.000 €), το Δήμο Πειραιά (512.000€) και το Δήμο Αχαρνών (790.000 €). Είναι εύκολο να κάνεις κοινωνική πολιτική με χρήματα άλλων.

- Ο Δήμος Αχαρνών ήταν πρωταθλητής στο μέσο ύψος χρηματικών ενταλμάτων που απορρίπτονται από το Ελεγκτικό Συνέδριο. Ενδεικτικά αναφέρονται μόνο για το 2008, ποσά 94.000 και 537.000 € για χρηματοδότηση κοινωφελών επιχειρήσεων.
- Ο Δήμος Καματερού αποπειράθηκε να πληρώσει 45.000€ για να αγοράσει οχήματα από δημοτική επιχείρησή ιδιοκτησίας του, η οποία τελούσε υπό εκκαθάριση. Και ως γνωστόν, μετά την εκκαθάριση όλα τα περιουσιακά στοιχεία

της δημοτικής επιχείρησης μεταβιβάζονται ατελώς στο Δήμο που τις ίδρυσε.

- Ο Δήμος της Αθήνας προνοεί ακόμα και για τις παραβάσεις των υπαλλήλων του. Είχε προβλέψει 7.500 € για πληρωμές κλήσεων των οδηγών απορριμματοφόρων. Μόνον που οι κλήσεις αφορούν το άτομο που έκανε την παράβαση και όχι τον ιδιοκτήτη του οχήματος, και συνεπώς δεν προβλέπονται αυτές οι δαπάνες.
- Ο Δήμος Αμαρουσίου στις δαπάνες μιας προγραμματικής σύμβασης με δημοτική επιχείρηση ιδιοκτησίας του, είχε συμπεριλάβει και αποσβέσεις.
- Ο Δήμος της Αθήνας πλήρωσε χιλιομετρικές αποζημιώσεις για τη χρήση ΙΧ εργαζομένων του, συνολικού ύψους 169.000 €. Μόνον που αυτές οι μετακινήσεις δε συνδέονταν με την επίβλεψη ή την υλοποίηση κάποιου

δημοτικού έργου και συνεπώς ήταν παράτυπες.

Ορισμένοι Δήμοι φαίνεται πώς έχουν μειωμένες ικανότητες απλής διαχείρισης έργων και συμβάσεων, αλλά αυξημένη ροπή σε αμφίβολες πρωτοβουλίες. Παραδείγματα:

- Δήμος Μαραθώνα, πληρωμή έργου 323.000 €. Εκδόθηκε χωρίς να υπάρχουν εγκεκριμένες πιστώσεις και παρά την εντολή της Περιφέρειας να παύσουν άμεσα οι εργασίες. Επίσης δεν είχε τα κατάλληλα συνοδευόμενα δικαιολογητικά και το κυριότερο εκδόθηκε, παράτυπα, μετά την περίοδο κατά την οποία έγινε η πιστοποίηση του έργου.
- Δήμος Κορυδαλλού, πληρωμή έργου 131.000 €. Δεν είχε πρωτόκολλο παραλαβής του έργου, ο πίνακας εργασιών έγινε μετά από 2 χρόνια και περιελάμβανε

μόνο την αμοιβή του εργολάβου για πρόσθετες εργασίες και μάλιστα χωρίς την έγκριση του δήμου. Ο υπολογισμός της δαπάνης είχε γίνει χωρίς περιγραφή εργασιών, χωρίς αναλωθέντα υλικά, χωρίς τιμές, και χωρίς αντιστοίχιση του ποια δαπάνη αφορά ποιο τμήμα του έργου.

- Δήμος Ταύρου, πληρωμή 25.000 € έργου ευρωπαϊκού προγράμματος ενεργειακής ανάπλασης του 1997 το 2009, ενώ αυτό είχε λήξει πριν 9 έτη χωρίς να δοθεί παράταση. Επιπρόσθετα, αφορούσε συνήθεις εργασίες επισκευής μιας ιδιωτικής πολυκατοικίας, η οποία δεν αποτελούσε σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Προγράμματος “τοπικό φυσικό πόρο και πηγή ενέργειας”, ούτε ήταν μεταξύ των στοιχείων του “φυσικού, αρχιτεκτονικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος”.
- Ο Δήμος Κηφισιάς αποδέχθηκε προσφορά 77.000 € για σακούλες απορριμμάτων,

ενώ υπήρχε σε επαναληπτικό διαγωνισμό προσφορά με μικρότερη τιμή.

- Ο πρώην Δήμος Καλυβίων–Θορικού το διάστημα 1995–1999 πραγματοποίησε απ' ευθείας αναθέσεις 1,18 εκ. €, χωρίς να συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις. Τα έργα αφορούσαν βρεφονηπιακό σταθμό και έργα οδοποιίας.
- Στον Δήμο Αγίων Θεοδώρων, σε διαγωνισμό για τη βελτίωση του τοπικού ποδοσφαιρικού γηπέδου, τόσο η οικονομική προσφορά του εργολάβου, όσο και τα πρακτικά του διαγωνισμού που διενεργήθηκε γι' αυτό το λόγο, έφεραν χειρόγραφες διορθώσεις. Για κάποιον που δεν γνωρίζει τι σημαίνει κανονισμός προμηθειών, αυτή είναι από τις χειρότερες παρατυπίες.
- Στον Δήμο της Βόρειας Κυνουρίας προσπάθησαν να αποζημιώσουν τους

τοπικούς άρχοντες με 28.000 € για έξοδα κίνησης, τα οποία όμως δικαιολογούνται μόνον όταν μετακινούνται εκτός έδρας του Δήμου και όχι γενικά για την άσκηση των καθηκόντων τους, όπως έγινε με τη συγκεκριμένη περίπτωση.

- Στον Δήμο Μυκόνου, όπως και σε πολλούς άλλους δήμους της Ελλάδας, φαίνεται ότι προσπαθούσαν να αυξήσουν τους μισθούς των υπαλλήλων τους με πλάγιους τρόπους: καταβολή σε είδος το 2009, 46.000 € για γάλα και 76.000 € για είδη ένδυσης παρελθόντων ετών, χωρίς να συντρέχει κάποιος αντικειμενικός λόγος αδυναμίας για τη μη χορήγησή τους κατά το έτος που το προσωπικό τα δικαιούνται.
- Η Κάλυμνος κατέβαλε 620.000 € σε Εκκλησιαστικά Συμβούλια Ιερών Ναών, χωρίς καν να έχει προηγηθεί αίτηση των τελευταίων στην οποία να προσδιορίζονται που θα πάνε τα χρήματα. Άλλα 250.000 €

δόθηκαν παράτυπα για επιχορηγήσεις διαφόρων συλλόγων. Επίσης δόθηκαν 652.000 € για ενοικίαση μηχανημάτων, χωρίς να έχει πραγματοποιηθεί δημοπρασία.

- Στο Δήμο Αγίου Νικολάου Κρήτης προμηθεύθηκαν 69.000 € τεχνικά υλικά (μπετόν, οπλισμό, αλουμίνια κλπ.) για έργο για το οποίο δεν είχε εκδοθεί οικοδομική άδεια.

Σε πολλές περιπτώσεις ΟΤΑ, διαπιστώνεται σημαντική ανικανότητα (ή και δόλος) στην οικονομική τους διαχείριση. Σύμφωνα με στοιχεία της Γενικής Διεύθυνσης Επιθεώρησης του Υπουργείου Οικονομικών από διαχειριστικούς και οικονομικούς έλεγχους σε δήμους^[28], προέκυψαν τα εξής ενδεικτικά:

- Διαχειριστικό έλλειμμα 1,8 εκ. € στο δήμο Φιλιατών Ν. Θεσπρωτίας.

- Διαχειριστικό έλλειμμα 1,2 εκ. € στο δήμο Προσοτσάνης Ν. Δράμας.
- Διαχειριστικό έλλειμμα 0,9 εκ. € στο δήμο Μηχανιώνας.
- Διαχειριστικό έλλειμμα 0,8 εκ. € στο δήμο Παγγαίου.
- Μη απόδοση δικαιωμάτων υπέρ του δημοσίου 0,4 εκ. € από το υποθηκοφυλακείο δήμου Θεσπιών Ν. Βοιωτίας

Περιπτώσεις από Υπουργεία, ΔΕΚΟ και υπηρεσίες της Γενικής Κυβέρνησης

Η Έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου του 2009 περιλαμβάνει πολλές περιπτώσεις παρατυπιών σχετικά με υπουργεία και ΔΕΚΟ:

- Στο Υπουργείο Εθνικής Αμύνης το συνολικό ποσό των 800.000 € που αφορούσε ανταλλακτικά αεροσκαφών ήταν εσφαλμένο, καθότι όταν έκαναν ξανά την πρόσθεση των επιμέρους ποσών, το άθροισμα βγήκε 280.000 € λιγότερο.
- Στο Υπουργείο Ενέργειας, Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής αποπειράθηκαν να εγγραφούν ως συνδρομητές σε εφημερίδες και έντυπα του Σαββατοκύριακου με το σύνολο των ενθέτων (CD και DVD), οι οποίες στοιχίζουν πολύ περισσότερο (ενδεχομένως και διπλάσια τιμή) από τα απλά έντυπα.
- Στο Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων από λογαριασμούς 57.000 € για λογαριασμούς υπηρεσιακών κινητών τηλεφώνων το 2009, τα 10.000 € αφορούσαν γραπτά μηνύματα (SMS).

- Στον Οργανισμό Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης δόθηκαν 106.000 € σε διδάσκοντες που αφ' ενός δεν είχαν την κατάλληλη ειδικότητα για το μάθημα που δίδασκαν και αφ' ετέρου δεν ήταν πιστοποιημένοι.
- Μόνο για το 1988, κατεβλήθησαν από την Αγροτική Τράπεζα επιδοτήσεις 11,4 εκ. € (συμπεριλαμβανομένων των προσαυξήσεων) ως οικονομικές ενισχύσεις για την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας. Μόνον που οι επιδοτήσεις αυτές δεν συνοδεύονταν από τα κατάλληλα δικαιολογητικά. Η υπόθεση έχει πάρει τη δικαστική οδό.
- Ο Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού εκπληρώνοντας τον στόχο του για προώθηση του Ελληνικού Τουρισμού, το 2008 χορήγησε 40.000 € στον Σύλλογο Υπαλλήλων ΕΟΤ για εκδρομή τους στη Βαρκελώνη.

- Η ΗΣΑΠ ΑΕ με το επίδομα “πλυσίματος χεριών” προσπάθησε να περάσει από το Ελεγκτικό Συνέδριο σχέδιο σύμβασης 600.000 € για πρόσθετη υγειονομική ασφάλιση των εργαζομένων και των μελών των οικογενειών τους. Μόνον που τέτοιου είδους παροχή δεν προβλέπεται από κανένα νόμο, απόφαση διαιτησίας ή συλλογική σύμβαση.
- Σε έργο του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου για κατασκευαστικές εργασίες στη σχολή Ηλεκτρολόγων Μηχανικών, διαπιστώθηκε ότι από ποσόν 300.000 € που πληρώθηκε, οι 250.000 € είχαν καταβληθεί ξανά σε προγενέστερο χρόνο.
- Το Υπουργείο Μεταφορών το 2009 προέβη σε δαπάνη 230.000 € σε εκδοτικές επιχειρήσεις για την προβολή της αναγκαιότητας αποκρατικοποίησης της Ολυμπιακής Αεροπορίας (μάλλον προς

τους εκπροσώπους των σχετικών συνδικαλιστικών ενώσεων). Φυσικά, το Ελεγκτικό Συνέδριο είχε αντίθετη άποψη, καθότι με τη δαπάνη αυτή το Υπουργείο δεν διαφήμιζε κάποια υπηρεσία του.

- Το ΙΚΑ ΕΤΑΜ το 2009 κατέβαλε 132.000 € για φόρμες εργασίας, παροχή η οποία είχε καταργηθεί από το 2003. Επίσης, το 2009 αποπειράθηκε να καταβάλει σε επιτροπή αξιολόγησης διαγωνισμού προμηθειών 8.000 € για εργασίες που είχαν πραγματοποιηθεί έως και ένα έτος πριν τη δημοσίευση του διαγωνισμού. Το ποσό μειώθηκε μετά από έλεγχο στα 2.300 €.

Ο σιδηρόδρομος, και οι μεταφορές γενικότερα, αποτέλεσαν ένα πεδίο όπου οι διοικήσεις και ενώσεις εργαζομένων είχαν στήσει ένα τεράστιο φαγοπότη. Πρόσφατα διάβασα^[29] ότι 13 στελέχη του ΟΣΕ αντιμετωπίζουν τις

κατηγορίες της απιστίας και της άμεσης συνέργειας σε απιστία, για την περίοδο 2004–2007, επί υπουργίας Μιχάλη Λιάπη. Η δικογραφία αφορά:

- Αλλαγή προδιαγραφών σε τροχαίο υλικό.
- Καθυστέρηση παράδοσης πληροφοριακού συστήματος.
- Ενοικίαση από τον ΟΣΕ οκτώ συρμών τύπου Desiro, με 1 εκ. € μηνιαίως, ενώ υπήρχε ρήτρα στη σύμβαση για παραχώρηση δωρεάν συρμών σε περίπτωση καθυστέρησης παράδοσης, από την κοινοπραξία Siemens–Ελληνικά Ναυπηγεία.

Κατά τη διάρκεια της θητείας μου ως Αντιπρόεδρος της Κυβέρνησης, έφτασε στα χέρια μου μελέτη που είχε ως αντικείμενο την αντικατάσταση του μεταφορικού έργου των επιβατικών συρμών του ΟΣΕ με λιμουζίνες

τεσσάρων ατόμων. Η μελέτη αποδεικνυε ότι εάν κάθε επιβάτη που χρησιμοποιεί για την μετακίνησή του τον ΟΣΕ τον παραλάμβανε από το σπίτι του μια λιμουζίνα τεσσάρων ατόμων και τον μετέφερε στον τόπο τελικού προορισμού του, δηλαδή στο σπίτι του ή όπου αλλού πήγαινε και όχι στον σταθμό, το συνολικό κόστος για το δημόσιο θα ήταν μικρότερο, από αυτό που πληρώνει τώρα για τον ΟΣΕ!

Εισιτηριοδιαφυγή των Αστικών Συγκοινωνιών

Ένα άλλο προσφιλές παράδειγμα που αποδεικνύει το πώς η κακώς εννοούμενη κοινωνική “αλληλεγγύη” κάνει ζημιά στο Δημόσιο είναι η εισιτηριοδιαφυγή που είναι ιδιαίτερα εμφανής στο σύστημα αστικών συγκοινωνιών την Αθήνας.

Τουλάχιστον 44 εκατ. ευρώ το έτος στοιχίζει στον ΟΑΣΑ η εισιτηριοδιαφυγή και χτυπάει “κόκκινο” ιδίως στα λεωφορεία και τα τρόλεϊ, αποτελώντας τη βασική τροχοπέδη για το νοικοκύρεμα των οικονομικών αποτελεσμάτων των δημόσιων εταιρειών συγκοινωνιών. Πρέπει στη ζημία να προστεθούν περίπου 1.000.000 εισιτήρια μαϊμού που κυκλοφορούν στην αγορά και αυξάνουν τα ελλείμματα του ΟΑΣΑ. Σημειώνεται ότι το 2006 η εισιτηριοδιαφυγή ήταν 18 εκατ. ευρώ.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΟΑΣΑ, το 2011, 20% - 25% των επιβατών έκανε διαδρομές με τα δημόσια μέσα μεταφοράς είτε χωρίς να επικυρώσει εισιτήριο είτε χρησιμοποιώντας πλαστό εισιτήριο είτε με επαναχρησιμοποιημένα εισιτήρια που αλλάζουν χέρια πριν από τη χρονική λήξη τους. Η λαθρεπιβίβαση αν και πάντα αποτελούσε πρόβλημα για τον ΟΑΣΑ, τείνει λόγω και της οικονομικής κρίσης να λάβει

διαστάσεις επιδημίας, ενώ διευρύνει τη μαύρη τρύπα των ζημιών του Οργανισμού.

Σύμφωνα με τον πρόεδρο του ΟΑΣΑ το πρόβλημα είναι εντονότερο σε λεωφορεία και τρόλεϊ, όπου το ποσοστό των λαθρεπιβατών υπολογίζεται σε 15%, ενώ σχετικά ελεγχόμενη είναι η κατάσταση στα μέσα σταθερής τροχιάς λόγω των “κλειστών” σταθμών. Στους Ηλεκτρικούς Σιδηροδρόμους φτάνει το 12%, ενώ στο Μετρό δεν ξεπερνά το 4%. Πάντως, σε μεγάλη πληγή για τα έσοδα των συγκοινωνιακών φορέων έχει μετατραπεί η νέα συνήθεια της παράδοσης από επιβάτη σε επιβάτη των εισιτηρίων που δεν έχουν λήξει. Είναι το εισιτήριο που βλέπουμε αφημένο πάνω στο μηχάνημα ακύρωσης...

Η εισιτηριοδιαφυγή εμφανίζεται με δύο μορφές: Η πρώτη μορφή αφορά τον επιβάτη που δεν επικυρώνει το εισιτήριό του, ή δεν έχει καν εισιτήριο, και ουσιαστικά αξιοποιεί τους πόρους που του παρέχει το κράτος για ένα

μικρό αντίτιμο —κάτω του κόστους— χωρίς να το πληρώνει. Αυτή η μορφή εισιτηριοδιαφυγής είναι και η επικρατούσα και σύμφωνα με διάφορες μετρήσεις ανά τα έτη, κυμαίνεται περίπου μεταξύ 20% και 30% αν και υπάρχουν ενδείξεις και για μεγαλύτερα μεγέθη. Η εισιτηριοδιαφυγή αυτή είναι αποτέλεσμα της μακροχρόνιας ανικανότητας των διοικήσεων και του ελεγκτικού μηχανισμού των ΔΕΚΟ των συγκοινωνιών να χειριστούν το θέμα, καθώς και της πολιτείας στο να λάβει τα απαραίτητα μέτρα. Παλαιότερα, στα λεωφορεία και τα τρόλλεϋ ο έλεγχος εισιτηρίων ήταν εθελοντικός και εκτελείτο κυρίως από οδηγούς, όταν είχαν ρεπό ή μεταξύ βαρδιών, και μάλιστα εκτός ωρών αιχμής. Το γεγονός αυτό περιόριζε σημαντικά τις δυνατότητες προγραμματισμού των απαιτούμενων ελέγχων. Πώς να προγραμματίσεις σε βραχυπρόθεσμη βάση τι ελέγχους θα κάνεις, σε ποιες γραμμές και ποιες ώρες, όταν δε

μπορείς να γνωρίζεις πόσους ελεγκτές διαθέτεις και πότε; Στον δε ηλεκτρικό σιδηρόδρομο, παρόλο που οι ελεγκτές ήταν αποκλειστικής απασχόλησης, το αποτέλεσμα που παρουσίαζαν ήταν θλιβερό.

Είναι προφανείς οι λόγοι που ο Ηλεκτρικός είχε ελάχιστα έσοδα από πρόστιμα. Αλλά, οι ελεγκτές δεν έβγαιναν για έλεγχο, σε αντιδιαστολή με την ΑΜΕΛ που λειτουργεί τις Γραμμές του Μετρό και φάνηκε να έχει πιο αποτελεσματική διοίκηση. Κάτι παρόμοιο πρέπει να συνέβη και με τους ελεγκτές που προσέλαβε ο ΟΑΣΑ. Κάποιος έπρεπε να τους ελέγχει και αυτούς. Το τελικό αποτέλεσμα ήταν υψηλή απώλεια εσόδων για το κράτος μέσω του υψηλού ελλείμματος των φορέων. Διότι τελικά, οι φορείς αυτοί, καλύπτουν τα ελλείμματά τους από το κράτος.

Αυτή ήταν, και ενδεχομένως να είναι ακόμα η κατάσταση του ελέγχου εισιτηρίων. Η σταδιακή απουσία και η

αναποτελεσματικότητα των ελέγχων δημιούργησαν μια πεποίθηση ότι οι αστικές συγκοινωνίες είναι δωρεάν, καθότι πολλοί παρανομούσαν και ελάχιστοι επιμωρούντο. Χαρακτηριστικό παράδειγμα που μου έχει αναφέρει γνωστός μου που διέμενε κοντά στην Κηφισιά και χρησιμοποιούσε καθημερινά τον ηλεκτρικό, είναι ότι από τη (σχεδόν μηδενική) συχνότητα των ελέγχων σε σχέση με τον αριθμό των ταξιδίων που πραγματοποιούσε, είχε υπολογίσει στατιστικά ότι τον συνέφερε να πληρώνει τα πρόστιμα, εάν και όποτε τον έπιαναν, από το να αγοράζει εισιτήρια.

Η δεύτερη μορφή, αφορά τον επιβάτη που δίνει το ενιαίο, νόμιμα επικυρωμένο εισιτήριο του αποβιβαζόμενος από το όχημα ή τον συρμό ή το αφήνει επάνω σε ένα εμφανές σημείο (π.χ. πάνω σε ένα ακυρωτικό μηχάνημα στο μετρό), προκειμένου να το παραλάβει κάποιος άλλος. Σημειώνω ότι τα ενιαία εισιτήρια των συγκοινωνιών της Αθήνας

έχουν ισχύ για 1,5 ώρα από την πρώτη επικύρωσή τους. Με την επίδειξη αυτή “κοινωνικής αλληλεγγύης” ο πολίτης, ενεργά, εκτελεί ένα θεάρεστο δωρεάν για τον ίδιο φιλανθρωπικό έργο, προσφέροντας ένα ήδη κάτω του κόστους αντίτιμο για επιδοτούμενο μεταφορικό έργο, εις βάρος των οικονομικών αποτελεσμάτων των φορέων αστικών συγκοινωνιών και εν τέλει του φορολογούμενου πολίτη.

Μπορεί ένα εισιτήριο του 0,7–1,4 € να μην ακούγεται κάτι σημαντικό, αλλά όπως και σε πολλές άλλες περιπτώσεις που “όλοι μαζί τα φάγαμε”, εάν το δούμε διαχρονικά, και επί το πεδίο εφαρμογής το ποσόν που μαζεύεται είναι αξιοσημείωτο (πυραμίδα των δαπανών).

Για την αντιμετώπιση της εισιτηριοδιαφυγής, ο ΟΑΣΑ προχώρησε στη δημιουργία ειδικής οργανικής μονάδας ελεγκτών κομίστρου, στην οποία θα ενταχθούν όλοι οι ελεγκτές από όλα τα μέσα μαζικής

μεταφοράς. Το νέο σώμα αποτελείται από 158 ελεγκτές αποκλειστικής απασχόλησης. Σήμερα, το μετρό διαθέτει 60 ελεγκτές και το τραμ 20, ενώ τους ελέγχους στα 1.800 λεωφορεία και τα 200 τρόλεϊ κάνουν περίπου 230 υπάλληλοι, στην πλειονότητά τους οδηγοί οι οποίοι απασχολούνται ως ελεγκτές στον ελεύθερο χρόνο τους. Ωστόσο, ο αποτελεσματικός έλεγχος των εισιτηρίων σε όλα τα μέσα θα απαιτούσε περί τα 500 άτομα.

Το παράδειγμα του 9,84 FM

Ένα πραγματικά πολύ καλό παράδειγμα που δείχνει τη συνυπευθυνότητα όλων των πολιτικών δυνάμεων και σχηματισμών που πέρασαν από το ελληνικό Κοινοβούλιο και τα κατά τόπους δημοτικά συμβούλια, είναι η περίπτωση του ραδιοσταθμού 9,84 του Δήμου Αθηναίων. Η περίπτωση του 9,84 θα

μπορούσα να πω ότι αποτελεί —κατ’ αναλογία— πιο τρανταχτό παράδειγμα από την ξεχειλωμένη —από τον τεράστιο αριθμό προσωπικού— ΕΡΤ, καθότι εκεί πραγματικά “τα έφαγαν όλοι μαζί”.

Ο Αθήνα 9,84 είναι ένας ιστορικός σταθμός, γιατί είναι ο πρώτος νόμιμος μη κρατικός σταθμός που λειτούργησε στην Αθήνα. Την περίπτωση του την κοιτάζω με θλίψη. Είναι πραγματικά κρίμα μια τόσο όμορφη και ευγενική προσπάθεια να καταντήσει έτσι. Ας είμαι όμως πιο συγκεκριμένος: ο 9,84 ανέκαθεν χρηματοδοτείτο από τον προϋπολογισμό του Δήμου Αθηναίων, και γι’ αυτό δεν είχε απασχολήσει παρά ελάχιστα τη δημοσιότητα. Τα οικονομικά του αποτελέσματα (ζημιές) μετακυλίνουν στο έλλειμμα του Δήμου Αθηναίων, αυξάνοντάς το πχ για το 2009 κατά 10 εκ. €, και ως εκ τούτου γίνονται λιγότερο αντιληπτά από τις ζημιές άλλων ΔΕΚΟ. Αυτό που γίνεται κάθε

οικονομικό έτος είναι ο Δήμος Αθηναίων να επιδοτεί τον 9,84 με το ποσό που απαιτείται για την κάλυψη του ελλείμματός του. Η άμεση αυτή επιδότηση βαπτίζεται αμοιβή για την παροχή υπηρεσιών ενημέρωσης και προβολής του Δήμου. Τα υπόλοιπα έσοδα του 9,84 καλύπτουν περίπου το 10% - 15% του λειτουργικού του κόστους και προέρχονται από διαφημίσεις, εκδηλώσεις κ.α.

Η ακροαματικότητά του είναι μέτρια ως μικρή και ως εκ τούτου τα έσοδά του είναι περιορισμένα. Επιπρόσθετα, εφαρμόζοντας μια ήπια στρατηγική, δεν υλοποιεί επιθετικές πολιτικές μάρκετινγκ για προσέλκυση νέων πελατών, καθότι επιδοτείται, προκειμένου να μη στερεί σημαντικά έσοδα από άλλους ιδιωτικούς σταθμούς που βασίζονται σε αυτά τα έσοδα για να επιβιώσουν. Το βασικό επιχείρημα για τη λειτουργία του είναι ότι αποτελεί τη “φωνή” και το “δωρεάν” όργανο δημοσιότητας του Δήμου Αθηναίων.

Προφανώς αυτό δεν ισχύει, διότι εάν ο Δήμος διέθετε τα 10 εκ. € ετησίως (του ελλείμματος που παράγει) ως διαφημιστική δαπάνη σε άλλα ιδιωτικά και δημόσια μέσα (τηλεόραση, άλλοι ραδιοφωνικοί σταθμοί και internet), ενδεχομένως η επικοινωνία του να ήταν πιο αποτελεσματική και η φωνή να ακουγόταν καλύτερα.

Πώς όμως ένας “μικρός” ραδιοφωνικός σταθμός μπορεί να παράγει ένα τόσο μεγάλο ετήσιο έλλειμμα; Αυτό γίνεται προφανές, εάν εξετάσει κανείς τον αριθμό του προσωπικού του, και ειδικά τον αριθμό των δημοσιογράφων που εργάζονται σε αυτόν. Όταν ένας άλλος σταθμός, ο ΣΚΑΙ για τη λειτουργία του ραδιοφώνου και τηλεόρασης απασχολεί 60 περίπου εργαζόμενους συνολικά, ο “πολύς” 9,84 απασχολούσε το 2008 συνολικά 283 εργαζόμενους. Αν εξαιρέσουμε 30 εργαζόμενους που απασχολούνται στον αδελφό ραδιοφωνικό

σταθμό AIR που εκπέμπει από τις ίδιες εγκαταστάσεις, ο αριθμός αυτός μειώνεται στους 223 εργαζόμενους. Περίπου τέσσερις φορές περισσότεροι από όσους χρειάζεται. Το μέγεθος της ανορθολογικότητας γίνεται προφανές, όταν κάνουμε συγκρίσεις με ραδιοφωνικούς σταθμούς του εξωτερικού, όπως π.χ. ο γαλλικός RMC της Γαλλίας, ο οποίος απασχολούσε το 2008 111 εργαζόμενους και μάλιστα σε εθνικό επίπεδο. Οι δε δημοσιογράφοι του και ραδιοφωνικοί παραγωγοί που απασχολούσε ως μόνιμο προσωπικό και με σύμβαση έργου έφτασαν να είναι τόσοι πολλοί, που από κάποια στιγμή και μετά η διοίκηση επέβαλε τα εκάστοτε προγράμματα να γίνονται με δυνάδες. Και το πιο ωραίο δεδομένο είναι ότι στον ραδιοσταθμό υπάρχει μια άτυπη κατανομή των δημοσιογράφων ανάλογα με τον πολιτικό χώρο προέλευσης, δηλαδή τηρείται μια κατά προσέγγιση αναλογία με την κατανομή των

πολιτικών δυνάμεων στο Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Αθηναίων.

Το κίνημα “Δεν Πληρώνω”

Παρόλο που το δήθεν προοδευτικό και ανατρεπτικό κίνημα “δεν πληρώνω” και οι αρχές που πρεσβεύει, με την πρώτη ματιά δεν άπτονται του αντικειμένου του βιβλίου, με μια πιο προσεκτική ματιά, τα πράγματα αλλάζουν. Είναι γνωστό σε όλους ότι κίνημα αυτό αποτελεί έμπνευση του ομίλου ΣΥΡΙΖΑ / ΚΚΕ / ΠΑΜΕ, εμπλουτισμένη με διάφορα περίεργα παρακλάδια και απίθανους τύπους σε κεντρικό και τοπικό επίπεδο, ακολουθούμενους από μια ορδή απληροφόρητων πολιτών ενωμένους σε “τζιχάντ”, με σκοπό να καταστήσουν κυρίαρχη τάση, το να μην πληρώνουν οι πολίτες διόδια, εισιτήρια αστικών συγκοινωνιών, είσοδο σε παραλίες, τις υπηρεσίες των ΔΕΚΟ, φόρους

κ.ά. Θα μείνω όμως πιο πολύ στο θέμα των διοδίων, αφού το θέμα της εισιτηριοδιαφυγής το κάλυψα σε προηγούμενη ενότητα.

Είναι προφανές ότι σε περιόδους κρίσης, όποια μορφή και να έχει αυτή, τα άκρα του πολιτικού φάσματος γίνονται πιο δημοφιλή, γιατί βρίσκονται ολοένα και περισσότερα ευήκωα ώτα να ακούσουν και να ακολουθήσουν τα επαναστατικά ή ψευδοπατριωτικά καλέσματα τους. Μια δυσάρεστη διαπίστωση που έχω κάνει κατ' επανάληψη, είναι ότι ο απληροφόρητος πολίτης γίνεται εύκολα ευάλωτος και εξαγοράσιμος, όταν νιώσει ότι καταλατούνται “σταθερές” της ζωής του, ειδικά εάν αυτές βασίζονται σε ένα ανορθολογικό εποικοδόμημα. Μια τέτοια περίπτωση είναι και το κίνημα “δεν πληρώνω”.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, και με πυρήνα έμπνευσης τις μεθοδολογίες της Κομμουνιστικής Αριστεράς, σε συνδυασμό με

αναρχοαυτόνομες πρακτικές στυλ ΣΥΡΙΖΑ, γίνεται μια επικίνδυνη, κατά την άποψή μου, απόπειρα να περάσουν σε ευρύτερα στρώματα μηνύματα ενάντια στην επιχειρηματικότητα και τις επενδύσεις. Και όλα αυτά με προκάλυμμα την αγανάκτηση του “μέσου” πολίτη για κάποιες, σημαντικές σε ορισμένες περιπτώσεις, αυξήσεις τιμών διοδίων, αλλά και τις διαδικασίες παραχώρησης των αυτοκινητοδρόμων, τη διαφθορά στις προμήθειες και άλλα. Τραγικό και κωμικό συνάμα είναι ότι ορισμένοι από τους ηγέτες του ΣΥΡΙΖΑ είναι οι ίδιοι εργολάβοι ή νεώτεροι βλαστοί επιτυχημένων εργολαβικών οικογενειών, την εποχή της χούντας για παράδειγμα. Με άλλα λόγια, διαμαρτυρόμενοι για τη διαφθορά ή για τις οικονομικές και πολιτικές επιλογές μιας επένδυσης που ίσως δε θα γινόταν με άλλο τρόπο χρηματοδότησης, στερούν από την επιχείρηση που λειτουργεί συμφωνημένα έσοδα.

Όμως το σημαντικό για το ελληνικό Δημόσιο εδώ δεν είναι τα έσοδα αυτά καθ' αυτά. Είναι αφ' ενός η ανικανότητα της πολιτείας να επιβάλλει την έννομη τάξη σε μια εξόφθαλμη παράβαση του νόμου και αφ' ετέρου το επικοινωνιακό πλήγμα που δέχεται η χώρα και η επακόλουθη απώλεια εμπιστοσύνης των επενδυτών, κυρίως του εξωτερικού.



Αφίσα από το κίνημα δεν πληρώνω.

Για όσους αντιλαμβάνονται έστω και με την κοινή λογική τις καταστάσεις αυτές, το κίνημα

“δεν πληρώνω” αποτελεί μια παραλλαγή ενός σύγχρονου, ξεκάθαρα φασιστικού αντάρτικου πόλεως που σκοπό έχει τη διατάραξη της έννομης τάξης με προκάλυμμα μια κίβδηλη φρασεολογία αναδιανομής —κομμουνιστικής έμπνευσης.

Δεν ισχυρίζομαι ότι η τιμολογιακή πολιτική των εταιριών διαχείρισης αυτοκινητοδρόμων είναι η ιδανική, ούτε ότι οι συμβάσεις που συνάψαμε για την κατασκευή τους δεν έχρηζαν βελτιώσεων. Κάθε άλλο. Από το να διαμαρτυρόμαστε από τις υλοποιούμενες πολιτικές και την ενίοτε αναποτελεσματική διοίκηση από μια το πολύ μέτρια δημόσια διοίκηση, μέχρι να παραβιάζουμε την έννομη τάξη, υπάρχει πολύ μεγάλη απόσταση.

Είναι σαφές ότι η λογική αυτή μπορεί με την εξέλιξη της οικονομικής κρίσης να λάβει περαιτέρω δραματικές διαστάσεις, όπως π.χ. δεν πληρώνω τους φόρους μέχρι και “δεν πληρώνω το ενοίκιο του σπιτιού μου”. Ας

αναλογιστούμε όλοι τις ευθύνες μας. “Δωρεάν φαγητό” στα οικονομικά δεν υπάρχει. Εάν δεν πληρώσω εγώ, κάποιος άλλος θα πρέπει να πληρώσει για μένα. Και αυτό άμεσα ή έμμεσα θα γίνει από τον Έλληνα φορολογούμενο.

*Συνδικαλιστικές ενώσεις. Το
παράδειγμα του τέως Οργανισμού
Εργατικής Εστίας και της
ΓΕΝΟΠ-ΔΕΗ*

“Μια μικρή πόλη θα μπορούσε να χτιστεί από τα ποσά που απορροφήθηκαν μέσω του Οργανισμού Εργατικής Εστίας”^[30]. Αυτό γλαφυρά έγραψε ο αρθρογράφος, και έχει δίκιο. Ο Οργανισμός αυτός, μέχρι και την ενσωμάτωσή του στον ΟΑΕΔ το 2012, εποπτευόταν από το Υπουργείο Απασχόλησης, με τους πόρους του να προέρχονται αποκλειστικά από τους εργαζόμενους και τους

εργοδότες με ισόποση εισφορά, χωρίς καμία επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού. Βασικές αρμοδιότητες του περιελάμβαναν τη διαχείριση των Δελτίων Κοινωνικού Τουρισμού, Οργανωμένες εκδρομές, πολιτιστικά προγράμματα, βιβλία, λειτουργία βρεφονηπιακών σταθμών σε όλη την Ελλάδα, λειτουργία Κέντρων Εργαζόμενης Νεότητας κ.α. Μόνο που:

- Η αύξηση στα έξοδα μισθοδοσίας ξεπέρασε το 400% μέσα σε 10 έτη (2001–2010), και των λειτουργικών εξόδων σχεδόν το 500%.
- Τα έξοδα που αφορούσαν “διεθνείς επαφές” —βλέπε ταξίδια— αυξήθηκαν πάνω από 1000%!
- Τα έξοδα για την κάλυψη συνδικαλιστικών αναγκών έφτασαν την ίδια περίοδο τα 117 εκ. €.

Το γεγονός ότι ο οργανισμός δεν επιβάρυνε τον κρατικό προϋπολογισμό, δεν σημαίνει ότι δεν επιβάρυνε τον πολίτη, καθότι παρακρατείτο ένα ποσόν υπέρ του ΟΕΕ από κάθε εργοδότη και εργαζόμενο (κρατήσεις υπέρ τρίτων). Σύμφωνα με ένα παράθυρο που υπάρχει στον σχετικό νόμο, ένα 15% - 25% μπορεί να παρακρατηθεί για συνδικαλιστικές οργανώσεις.

Οι επιθεωρητές δημόσιας διοίκησης δεν έχουν δικαίωμα ελέγχου σε συνδικαλιστικές ενώσεις, γιατί οι τελευταίες είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου. Διατάχθηκε όμως διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης από τον αρμόδιο εισαγγελέα. Στο εν λόγω πόρισμα περιλαμβάνονται 180 σωματεία, μεταξύ των οποίων οι ενώσεις εργαζομένων της ΔΕΗ, του ΟΤΕ, της ΕΥΔΑΠ, κ.α.

Χαρακτηριστική περίπτωση είναι η συνδικαλιστική οργάνωση ΓΕΝΟΠ της ΔΕΗ. Η Εισαγγελία Πρωτοδικών της Αθήνας

άσκησε κακουργηματικές διώξεις και μάλιστα σε συνδυασμό με την επιβαρυντική περίσταση του νόμου 1608/50 περί καταχραστών του δημοσίου, για το “μεγάλο φαγοπότι” που είχε στηθεί στη ΓΕΝΟΠ-ΔΕΗ. Οι διώξεις στρέφονται κατά των νομίμων εκπροσώπων της επιχείρησης που ήταν στα ηνία της ΔΕΗ τη δεκαετία 1999-2010, αλλά και σε βάρος των νομίμων εκπροσώπων της ΓΕΝΟΠ-ΔΕΗ και του Οργανισμού Κοινωνικών Εκδηλώσεων της ΔΕΗ (ΟΚΔΕ). Για την υπόθεση διενεργήθηκε προκαταρκτική εξέταση από τους εισαγγελείς με αφορμή το πόρισμα του γενικού επιθεωρητή δημόσιας διοίκησης τον Απρίλιο του 2011.

Σε αυτό καταγράφονταν παράνομες και υπέρογκες ενισχύσεις της ΔΕΗ προς τη ΓΕΝΟΠ-ΔΕΗ, ανυπαρξία ουσιαστικού διαχειριστικού ελέγχου από τη ΔΕΗ των δαπανών που η ίδια εκάλυπτε κ.α. Μάλιστα, στο ίδιο πόρισμα γινόταν ιδιαίτερη μνεία

στα 5.000.000 ευρώ που δόθηκαν το 2005 και το 2006 για προγράμματα κοινωνικού τουρισμού, ταξίδια για τα οποία δεν αναγράφονταν ο σκοπός τους ούτε όμως τα ονόματα των συμμετεχόντων, πολυτελή δώρα, γεύματα κλπ.

Του πορίσματος του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης ακολούθησε και φορολογικός έλεγχος από το ΣΔΟΕ στα τιμολόγια, ο οποίος ανέδειξε υπερκοστολογήσεις ταξιδιών, μελέτες που ανατέθηκαν σε συγγενικά πρόσωπα συνδικαλιστών, πληρώθηκαν αλλά δεν έγιναν ποτέ, αλλά και σωρεία άλλων παρατυπιών που χρήζουν ποινικής αξιολόγησης.

Σύμφωνα με την εφημερίδα “Έθνος”, στο πόρισμα του ΣΔΟΕ γίνεται λόγος για 16 επισκέψεις συνδικαλιστών της ΓΕΝΟΠ σε χώρες της Ευρώπης και των ΗΠΑ. Ωστόσο, πολυδάπανες είναι οι φιλοξενίες συνδικαλιστών από άλλα κράτη στην Ελλάδα,

με το συνολικό κονδύλι να ξεπερνά τα 2 εκατ. ευρώ.

Όπως προκύπτει από τα σχετικά τιμολόγια που πλήρωνε η ΔΕΗ, στελέχη της ΓΕΝΟΠ και του Οργανισμού Κοινωνικών Δραστηριοτήτων των Εργαζομένων της ΔΕΗ έκαναν 16 ταξίδια σε χώρες της Ευρώπης και διοργάνωσαν 10 φιλοξενίες Μαροκινών, Τυνησιών, Καναδών, Σέρβων, Βοσνίων, Ρουμάνων και Γάλλων, ενώ έγιναν και τρία πανάκριβα συνέδρια.

Τα τιμολόγια δείχνουν πως έγιναν με τριγωνικές τιμολογήσεις και τα έξοδα όλων αυτών των δραστηριοτήτων αυξάνονταν συνεχώς. Για παράδειγμα, μια 15ήμερη φιλοξενία 37 Καναδών “φουσκώθηκε” στα 115.440 ευρώ με βάση το τελικό τιμολόγιο τουριστικού γραφείου. Προηγουμένως, ένα άλλο γραφείο είχε ανεβάσει το κόστος στα 75.000 ευρώ, ενώ τα 31 παραστατικά δείχνουν

ότι οι πραγματικές δαπάνες ήταν 37.307,84 ευρώ.

Την ίδια ώρα, για ταξίδι επτά ημερών σε Βερολίνο και Πράγα, όπου συμμετείχαν 30 συνδικαλιστές, η ΔΕΗ κλήθηκε να πληρώσει το ποσό των 75.570 ευρώ, την ίδια ώρα που τα παραστατικά μιλούν μόνο για 26.935 ευρώ.

Επίσης, ένα άλλο ταξίδι 30 ατόμων σε Βιέννη και Βουδαπέστη τον Σεπτέμβριο του 2009 κόστισε 95.542 ευρώ, ενώ τα παραστατικά δείχνουν ότι το κόστος ήταν λιγότερο από τα μισά, δηλαδή 44.117 ευρώ.

Εντύπωση προκαλεί ένα άλλο ταξίδι στη Γενεύη, το διάστημα 26.10.2010–30.12.2010, για το οποίο η ΔΕΗ κατέβαλλε 30.500 ευρώ. Το συγκεκριμένο ταξίδι δεν έγινε ποτέ.

Κλειστά επαγγέλματα

Μου έστειλαν μια φωτογραφία φορτηγού, η οποία κυκλοφορεί στο διαδίκτυο, όπου ο ιδιοκτήτης –προφανώς– έχει γράψει “Μαζί τα φάγαμε, χώρια πεινάμε”.



Φωτογραφία φορτηγού που κυκλοφορεί στο διαδίκτυο.

Μου δίνεται έτσι η αφορμή να ασχοληθώ με τα “κλειστά επαγγέλματα”, στα οποία συγκαταλέγεται και αυτό του φορτοεκφορτωτή.

Ποια είναι τα κλειστά επαγγέλματα; Σύμφωνα με δημοσίευμα της εφημερίδας “Το ΒΗΜΑ” στις 17.01.2011 θα καταργούνταν για τα παρακάτω επαγγέλματα τα ακόλουθα:

1. Δικηγόροι: καταργούνται οι ελάχιστες αμοιβές, οι γεωγραφικοί περιορισμοί στην άσκηση του επαγγέλματος, οι περιορισμοί στη διαφήμιση.
2. Συμβολαιογράφοι: καταργούνται οι ελάχιστες αμοιβές, η απαγόρευση στη διαφήμιση, οι γεωγραφικοί περιορισμοί.
3. Φαρμακοποιοί: καταργούνται ποσοστά μικτού κέρδους από την πώληση προϊόντων (ήταν εγγυημένο 30%), πληθυσμιακά όρια για τον αριθμό των φαρμακείων.

4. Μηχανικοί: καταργούνται οι ελάχιστες υποχρεωτικές αμοιβές κατά την έκδοση οικοδομικών αδειών.
5. Ορκωτοί ελεγκτές: αίρονται οι γεωγραφικοί περιορισμοί στην άσκηση επαγγέλματος.
6. Οδοντοτεχνίτες: καταργείται το κληρονομικό δικαίωμα για τη μεταβίβαση μονάδας.
7. Μεταφραστές υπουργείου Εξωτερικών: στο εξής δεν θα είναι ορκωτοί, καταργείται η οριζόμενη αμοιβή βάσει πινάκων.
8. Ναυτικοί Πράκτορες: απελευθέρωση αδειών.
9. Εκμετάλλευση λάντζας: απελευθέρωση αδειών.
10. Εκμίσθωση θαλασσιών μέσων αναψυχής: απελευθέρωση αδειών.
11. Θαλάσσια ταξί: απελευθέρωση αδειών.

12. Πωλητές και παραγωγοί–πωλητές λαϊκών αγορών: καταργούνται οι περιορισμοί για τις άδειες και την ποσότητα των προϊόντων που επιτρέπεται να πωλούν.
13. Υπαίθριο πλανόδιο εμπόριο και υπαίθριο στάσιμο εμπόριο: καταργούνται ο περιορισμός για τη μεταβίβαση των αδειών, τα πληθυσμιακά κριτήρια για τη χορήγηση αδειών, η απαγόρευση για την άσκηση κι άλλης επαγγελματικής δραστηριότητας.
14. Επιβατικά ταξί Δημόσιας Χρήσης (αγοραία): καταργείται ο περιορισμός για τον αριθμό των αδειών, απελευθερώνονται τα κόμιστρα.
15. ΚΤΕΛ: καταργούνται οι ποσοτικοί και γεωγραφικοί περιορισμοί και οι ελάχιστες αμοιβές.
16. Κρεοπώλες–εκδοροσφαγείς: στο εξής δεν θα απαιτείται άδεια.

17. Ωδεία, μουσικές σχολές: δεν θα απαιτείται άδεια λειτουργίας.
18. Φορτοεκφορτωτές: καταργείται η άδεια.
19. Λιμενεργάτες: καταργείται η άδεια.
20. Γεωπόνοι, γεωλόγοι, ιχθυολόγοι: στο εξής δεν θα απαιτείται άδεια από το ΓΕΩΤΕΕ.

Έχουν προσδιορισθεί 136 “κλειστά επαγγέλματα” για τα οποία υπήρχε ο σχεδιασμός να καταργηθεί οποιαδήποτε ρύθμιση που:

- Περιορίζει τον αριθμό προσώπων που έχουν πρόσβαση στο επάγγελμα.
- Εξαρτά τη χορήγηση άδειας από εκτίμηση ύπαρξης πραγματικής ανάγκης.
- Θέτει γεωγραφικά όρια στο δικαίωμα άσκησης του επαγγέλματος.
- Ορίζει ελάχιστες αποστάσεις μεταξύ ασκούντων το επάγγελμα.

- Απαγορεύει τη δημιουργία περισσότερων εγκαταστάσεων από το ίδιο πρόσωπο.
- Επιβάλλει ή απαγορεύει τη διάθεση αγαθών από ορισμένου είδους επαγγελματική εγκατάσταση.
- Επιβάλλει ή απαγορεύει την άσκηση επαγγέλματος υπό ορισμένη εταιρική μορφή.
- Περιορίζει τη συμμετοχή στο εταιρικό κεφάλαιο με κριτήριο την επαγγελματική ιδιότητα των συμμετεχόντων.
- Επιβάλλει υποχρεωτικές κατώτατες τιμές.
- Υποχρεώνει τον ασκούντα το επάγγελμα να προσφέρει μαζί με τη δική του υπηρεσία και άλλες συγκεκριμένες υπηρεσίες.

Εντύπωση θα σας κάνει η πληροφορία ότι “ο φύλακας κατασχεμένου πλοίου” είναι στη λίστα των 136 κλειστών επαγγελμάτων.

Εδώ να πω ένα ανάλογο. Εάν ανοίξει κάποιος καφετέρια σε μια πλατεία, μπορεί ελεύθερα δίπλα του να ανοίξει και κάποιος άλλος καφετέρια. Και να δημιουργηθεί ανταγωνισμός για την τιμή και την ποιότητα του καφέ κοκ. Και για αυτό συνήθως οι πλατείες είναι γεμάτες καφέ και δημιουργείται εστία οικονομικής δραστηριότητας. Φαντάζεστε ο νόμος να έλεγε οτι σε μία πλατεία θα υπάρχει μία καφετέρια, και το κατώτατο κέρδος στον καφέ θα είναι 30% του κόστους; Παράλογο δεν ακούγεται; Γιατί όμως αυτό να γίνεται πχ για τα φαρμακεία;

Είναι περιττό να θυμίσω τις λυσσαλέες αντιδράσεις όσων είδαν τα προνόμιά τους να χάνονται. Θυμόμαστε όλοι τις κινητοποιήσεις των ταξιτζήδων πέρσι το καλοκαίρι, των φορτοεκφορτωτών, των φαρμακοποιών κοκ. Και προφανώς, δεν χρειάζεται ιδιαίτερη τεκμηρίωση να φανταστεί κανείς το μέγεθος των προνομίων σε οικονομικούς όρους που

διακυβεύεται, στην περίπτωση που αυτά καταργηθούν. Θυμόμαστε επίσης την καταψήφιση της τροπολογίας για τους φαρμακοποιούς στη Βουλή, ακόμα και από Βουλευτές του ΠΑΣΟΚ. Και ήταν θλιβερό, οτι έδιναν διαπιστευτήρια στη συντεχνία των φαρμακοποιών με αυτή τους την πράξη.

Οι ανωτέρω περιορισμοί, όσοι υπήρχαν στο παρελθόν και όσοι υφίστανται ακόμα και σήμερα, δημιουργούν στρεβλώσεις στην οικονομία. Καταργείται κάθε έννοια υγιούς ανταγωνισμού, δημιουργούνται συστήματα πελατειακών σχέσεων (πχ για να πάρει κάποιος άδεια απευθύνεται στον αρμόδιο τοπικό άρχοντα), οι τιμές είναι υψηλότερες για τους καταναλωτές με ενδεχόμενη χαμηλότερη ποιότητα και ενισχύεται η παραοικονομία. Οι άδειες των ταξί που πωλούνταν προς 200.000 ευρώ ήταν μαύρη συναλλαγή, χωρίς να αποδίδεται πουθενά φόρος εισοδήματος, κεφαλαίου και υπεραξίας. Σε τελική ανάλυση

μειώνεται η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και οι πολίτες απολαμβάνουν χειρότερης ποιότητας υπηρεσίες και ακριβότερες, από ότι εάν δούλευε ο ανταγωνισμός.

Σύμφωνα με την “Καθημερινή”^[31], στα “χαρτιά” έμεινε το άνοιγμα των κλειστών επαγγελμάτων, αφού οι πολιτικές ηγεσίες των υπουργείων και η διοίκηση λειτουργούν συχνά ως προστάτες διαφόρων συντεχνιών, είτε ζητώντας εξαιρέσεις είτε καθυστερώντας την έκδοση των απαιτούμενων εφαρμοστικών διατάξεων ή την προετοιμασία των αναγκαίων Προεδρικών Διαταγμάτων. Οι καθυστερήσεις που σημειώνονται οδήγησαν την ελληνική πλευρά να ζητήσει, σύμφωνα με πληροφορίες, παράταση από την Ευρωπαϊκή Ένωση για την ολοκλήρωση των απαιτούμενων ενεργειών έως το τέλος του 2012, ενώ το αρχικό χρονοδιάγραμμα προέβλεπε ότι αυτές θα ολοκληρώνονταν μέχρι το τέλος Σεπτεμβρίου.

Το Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ) εκτιμά ότι το άμεσο όφελος από την απελευθέρωση των επαγγελμάτων θα ήταν αύξηση του ΑΕΠ κατά 0,94% έως 1,88%, ποσοστό ιδιαίτερα σημαντικό στην σημερινή υφεσιακή ελληνική οικονομία.

Επομένως, ο κ. ιδιοκτήτης φορτηγού που λέει ότι αυτός “δεν έφαγε” ψεύδεται. “Έφαγε” κατά κόρον διότι και αυτός και άλλοι σαν κ’ αυτόν προστατεύονταν από το πελατειακό κλειστό συντεχνιακό σύστημα.

Προμήθειες του δημοσίου

Η διαφθορά από τις προμήθειες του δημοσίου μπορεί να έχει πάρει σημαντική δημοσιότητα, πλην όμως η συνεισφορά της στο έλλειμμα και κατ’ επέκταση στο χρέος δεν είναι ιδιαίτερα σημαντική. Πέραν ορισμένων εξαιρέσεων, που

επιβιβαιώνουν τον κανόνα, υπάρχει ένα όριο στη διαφθορά στις προμήθειες. Η “μίζα” ως ποσοστό επί του προϋπολογισμού του έργου ή της προμήθειας, από ένα ποσοστό και άνω, δεν είναι πλέον συμφέρουσα για τον εργολάβο ή τον προμηθευτή ώστε να πραγματοποιήσει το έργο ή να προχωρήσει στην πώληση, γιατί με δεδομένο τον ανταγωνισμό που συμπιέζει τις τιμές, θα το κάνει κάτω του κόστους. Το όριο αυτό σίγουρα δεν μπορεί να υπερβαίνει το 10%. Τιμές που παίζουν στην αγορά είναι 2–3% για πολύ μεγάλα έργα (π.χ. σταθμούς παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας) και 5% για άλλες προμήθειες και αγορές.

Η διαφθορά αυτού του είδους συνήθως περιλαμβάνει ένα μικρό σύνολο ατόμων. Εμπλέκονται οι προμηθευτές και από την πλευρά του δημοσίου μικρές ανεξάρτητες ομάδες ατόμων, συνήθως υπηρεσιακών παραγόντων, ή ακόμα και ένα άτομο. Φαίνεται όμως ότι αποτελεί ένα φαινόμενο με

σημαντική γεωγραφική διασπορά, με έντονη την παρουσία του τοπικού στοιχείου, τόσο από την πλευρά της τοπικής αυτοδιοίκησης, όσο και των εκάστοτε τοπικών ιδιωτών εργοληπτών.

Πλέον των ηχηρών περιπτώσεων, όπως είναι αυτή του Άκη Τσοχατζόπουλου, οι περιπτώσεις διαφθοράς που έχουν αναδειχθεί με πρωταγωνιστές μέλη του ελληνικού κοινοβουλίου είναι λίγες. Δεν γνωρίζω εάν αυτό είναι αποτέλεσμα συγκάλυψης ή ακραιφνούς τιμότητας των Ελλήνων πολιτικών, ή κάτι ανάμεσα στα δυο. Η ουσία είναι ότι αυτές οι περιπτώσεις λαμβάνουν μεγάλη δημοσιότητα και είναι μια από τις αιτίες της αναξιπιστίας του πολιτικού συστήματος.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο εντοπίζει ότι τις περισσότερες περιπτώσεις διαφθοράς αποτελούν οι απευθείας αναθέσεις χωρίς διαγωνιστικές διαδικασίες και χωρίς να

συντρέχουν ουσιαστικοί λόγοι υλοποίησης, τεχνικοί, έκτακτη ανάγκη, απρόβλεπτες καταστάσεις κλπ. Οι αναθέσεις αυτές πραγματοποιούνται με κατάτμηση του αντικειμένου ενός έργου με σαφώς ενιαίο χαρακτήρα και αποτελέσματα, σε μικρότερα έργα, τα οποία μπορούν να ανατεθούν απ' ευθείας με νόμιμο τρόπο, καθότι δεν ξεπερνούν τα νόμιμα όρια ανάθεσης, τα οποία είναι ανάλογα την υπηρεσία και τη φύση του έργου από 15.000 έως 45.000 €. Η ανάθεση εμφανίζεται ως νόμιμη. Η κατάτμηση είναι ύποπτη.

Με τον τρόπο αυτό ανατίθενται προς εκτέλεση έργα μεγάλου προϋπολογισμού, παρακάμπτοντας τον ελεύθερο ανταγωνισμό, πράγμα που σημαίνει υψηλότερες τιμές και αμοιβές για τον εργολήπτη και τους συμμετέχοντες στο έργο. Στα τεχνικά έργα παρουσιάζεται επίσης το φαινόμενο για ένα έργο, π.χ. ενός Δήμου, να γίνονται 2 και 3

μελέτες, στην πορεία των χρόνων, οι οποίες έχουν το ακριβώς ίδιο αντικείμενο, απλά για να πληρωθούν 2-3 μελετητικά γραφεία ή μελετητές.

Η Κυβέρνηση Παπανδρέου έκανε μια φιλότιμη προσπάθεια για να ισχύσει η διαδικασία ηλεκτρονικών προμηθειών στο δημόσιο. Αυτό σήμαινε τα ακόλουθα πράγματα:

- Συγκέντρωση όλων των αναγκών των υπηρεσιών σε βασικά είδη (commodities) πχ. χαρτί, γραφική ύλη κοκ και διενέργεια μεγάλων διαγωνισμών, που λόγω οικονομιών κλίμακας θα οδηγούσαν σε καλύτερες τιμές.
- Κατάρτιση μητρώου προμηθευτών του δημοσίου και έναρξη παρατηρητηρίου τιμών. Είναι χρήσιμο να ξέρεις 500 φύλλα χαρτί A4 φωτοτυπικού πόσο τα αγοράζει μαζικά το δημόσιο, ως μεγάλος πελάτης.

- Διενέργεια ηλεκτρονικών πλειστηριασμών μεταξύ των υποψηφίων προμηθευτών με ποιοτικά κριτήρια on-off και κριτήριο κατακύρωσης την χαμηλότερη τιμή.
- Παροχή υπηρεσίας logistics προς το Δημόσιο. Δηλαδή αυτό σημαίνει ότι εάν όλα τα σχολεία χρειάζονται για 3 χρόνια από 3 μπάλες ποδοσφαίρου κατ' έτος, διενεργείται μια φορά διαγωνισμός με αντικείμενο τόσες μπάλες, όσα είναι τα σχολεία χ 3 μπάλες χ 3 χρόνια ώστε να επιτευχθεί καλύτερη τιμή, φυλάσσονται οι μπάλες από τον ανάδοχο σε δικές του εγκαταστάσεις και παραδίδονται σταδιακά στην πορεία του χρόνου σύμφωνα με τα αιτήματα των σχολείων.

Για την υποστήριξη των ανωτέρω (και μερικών άλλων ιδιαίτερα χρήσιμων υπηρεσιών) ευρίσκεται σε σχεδιασμό εδώ και περίπου 8 χρόνια έργο πληροφορικής με αντικείμενο

“Σύστημα Ηλεκτρονικών Προμηθειών του Δημοσίου” συνολικού προϋπολογισμού 10 εκ. ευρώ. Το καλό της υπόθεσης είναι οτι χρηματοδοτείται από το ΕΣΠΑ. Το κακό της υπόθεσης είναι οτι για δυσεξήγητους λόγους ακόμα δεν λειτουργεί, με αποτέλεσμα το δημόσιο να χάνει ουδείς γνωρίζει πόσα λεφτά, κατ’ έτος από τη μη λειτουργία του.

Υπήρχε και εναλλακτικός τρόπος που είχαμε εξετάσει: η χρήση από τις υπηρεσίες, με δική τους πρωτοβουλία, αντίστοιχων συστημάτων ηλεκτρονικών προμηθειών, που υπάρχουν στην αγορά, και εξυπηρετούν ιδιωτικές εταιρίες και ομίλους στις προμήθειές τους. Μάλιστα, ο όμιλος της Eurobank είχε παραχωρήσει δωρεάν τη χρήση του συστήματός του, δι επιστολής του Διευθύνοντος Συμβούλου, παροχή που το δημόσιο για λόγους που ποτέ δεν εξηγήθηκαν δεν αξιοποίησε ποτέ. Επιπρόσθετα, δεν υπήρξε πίεση ή εγκύκλιος προς τις υπηρεσίες

προκειμένου άμεσα να γίνονται οι προμήθειες κατά τον τρόπο που αναφέρθηκε παραπάνω, και όταν το σύστημα του δημοσίου είναι έτοιμο, να χρησιμοποιηθεί τότε αυτό. Στο ενδιάμεσο όμως, δεν θα έχανε χρήματα το δημόσιο από την μη επίτευξη καλύτερης τιμής. Ποτέ δεν είναι αργά και ελπίζω η παρούσα Κυβέρνηση σε συνεργασία με τις υπηρεσίες του δημοσίου να κινηθούν ανάλογα.

Σε διάφορες περιπτώσεις διαπιστώθηκαν παράνομες επεκτάσεις συμβάσεων, χωρίς αυτές να προβλέπονται. Αναφέρονται χαρακτηριστικά παραδείγματα:

- Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Καρδίτσας, σε διαγωνισμό για προμήθεια καυσίμων, κατακύρωσε την προμήθεια σε υποψήφιο που, μεταξύ άλλων, προσέφερε και τύπο καύσιμου που δεν περιλαμβάνονταν στη διακήρυξη και εμφανίσθηκε για πρώτη φορά στο πρακτικό της επιτροπής που

πραγματοποίησε την κατακύρωση του διαγωνισμού.

- Το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού Σχολικών Κτιρίων φαίνεται ότι αγνοεί τα όργανα στα οποία η διοίκηση ανέθεσε την αξιολόγηση των προσφορών: ενέκρινε προμήθεια θρανίων αξίας 3 εκ. €, τα οποία η αρμόδια Επιτροπή Αξιολόγησης είχε κρίνει ακατάλληλα και εκτός των τεχνικών προδιαγραφών της διακήρυξης. Το ίδιο έγινε και με έναν άλλο διαγωνισμό για καθίσματα, ύψους 1,9 εκ. €.
- Ο στρατός δεν έμεινε έξω στις πολλές αποκαλύψεις για διαφθορά που άρχισαν να γίνονται επίκαιρο θέμα μέσα στο 2011 και 2012. Τον Μάρτιο του 2012^[32] το ΣΔΟΕ, μετά από καταγγελία, πραγματοποίησε αιφνιδιαστικό έλεγχο στο 95ο Τάγμα Μηχανικού στη Ρόδο και συνέλαβε έναν οδηγό να εξέρχεται του στρατοπέδου με δύο τόνους πετρελαίου

θέρμανσης, χωρίς κανένα παραστατικό. Μετά φαίνεται ότι επικράτησε το νεοελληνικό αλαλούμ και ο οδηγός αφέθηκε ελεύθερος, για να συλληφθεί εκ νέου μετά από εντολή του επικεφαλής του ΣΔΟΕ και του Οικονομικού Εισαγγελέα. Μαζί με τον οδηγό συνελήφθη και ο διοικητής του Τάγματος, ο υπεύθυνος των δεξαμενών καύσιμου και ο οδηγός του βυτιοφόρου. Σύμφωνα με πληροφορίες της εφημερίδας, υπήρχαν ενδείξεις ότι ο τελικός αποδέκτης των καυσίμων ήταν εργολάβος τεχνικών έργων του στρατού.

- Άλλη μια περίπτωση διαφθοράς στον στρατό αποκαλύφθηκε τον Μάιο του 2012. Σύμφωνα με δημοσίευμα^[33] εξαρθρώθηκε κύκλωμα λαθρεμπορίας καυσίμων στη Λάρισα, που τα τελευταία δυο έτη είχε υπεξαιρέσει πάνω από 45.000 λίτρα καυσίμων του στρατού, με συνολική απώλεια για το Κράτος άνω των

106.000 €, συμπεριλαμβανομένων δασμών και φόρων. Το κύκλωμα φαίνεται να αποτελείτο από δυο αξιωματικούς και έναν πολιτικό υπάλληλο στρατιωτικής μονάδας, καθώς και άλλα δυο άτομα. Το κύκλωμα μετάγγιζε τα υγρά καύσιμα του στρατού σε μεγάλες δεξαμενές που είχαν τοποθετηθεί σε αγρόκτημα στο Ομορφοχώρι Λάρισας και σε βυτιοφόρα των ιδιωτών πρατηριούχων σε αποθήκη στην περιοχή. Είμαι απόλυτα σίγουρος ότι η σύλληψη παρόμοιων περιστατικών όπως αυτό και το άλλο στη Ρόδο που αναφέρθηκε προηγουμένως είναι μόνον η αρχή, και ότι σε βραχύ χρονικό διάστημα θα υπάρξουν και άλλες αποκαλύψεις. Δεν υπάρχει κανένας λόγος στρατιωτικοί υπάλληλοι να είναι λιγότερο διεφθαρμένοι από τους υπόλοιπους και οι ελάχιστες καταγγελίες που υπήρξαν τα τελευταία έτη

θα αντικατασταθούν με πληθώρα αποκαλύψεων.

Θα ήθελα στο σημείο αυτό να θυμίσω το εξής: εάν οι δαπάνες για προμήθειες του δημοσίου είναι περί τα 20 δις ετησίως, και η μέγιστη “μίζα” που μπορεί να πάρει κάποιος είναι 10%, και αν υποθέσουμε ότι όλοι παίρνουν τη μέγιστη μίζα, το κόστος αυτό είναι 2 δις ετησίως. Φυσικά δεν είναι μικρός ο αριθμός, αλλά σίγουρα με το ποσό αυτό δεν φτάσαμε στα 350 δις χρέος...

Υπάρχει φυσικά και η περίπτωση που τα ίδια τα έργα υπερδιαστασιολογούνταν πολλές φορές, πέραν του τυπικού 10% μιας μίζας. Τέτοιες περιπτώσεις είναι οι χωματουργικές εργασίες. Εργολάβος μου είχε πει κάποτε την εξής ιστορία: έκανε για πρώτη φορά έργο χωματουργικών. Για να πληρωθεί, έπρεπε να συμπληρώσει ένα έντυπο, στο οποίο υπολογιζόταν με κάποια μέθοδο το κόστος της

εργασίας και κατ' επέκταση η αμοιβή του. Η αμοιβή σχετιζόταν με τον όγκο χωμάτων που μετακίνησε, το είδος του εδάφους, μαλακό, βραχώδες κοκ. Ανάλογα με το τι συμπλήρωνες, πληρωνόσουν. Φυσικά δεν υπήρχε δυνατότητα επαλήθευσης των στοιχείων, διότι ουδείς μπορούσε εκ των υστέρων να δει εάν όντως λες αλήθεια στο πόσο χώμα μετακίνησες και εάν ήταν βράχος.

Λοιπόν, συμπληρώνει το έντυπο και το δίνει στον αρμόδιο υπάλληλο. “Το έχεις συμπληρώσει λάθος του λέει. Φύγε και έλα σε μια βδομάδα, θα στο φτιάξω εγώ”. Πράγματι, μετά από μία εβδομάδα, του δίνει ο υπάλληλος το έντυπο. Είχε κοστολογήσει το έργο 1000 οικονομικές μονάδες, ενώ αρχικά ο εργολάβος το είχε κοστολογήσει 100, έχοντας συμπεριλάβει το κόστος του, το κέρδος του και ένα μικρό χαρτζιλίκι για τον υπάλληλο. “Μα είναι 10 φορές παραπάνω”, του λέει. “Και τι σε πειράζει” του απαντά ο υπάλληλος. “Θα πάρεις

1000, κρατάς τα 400, μου δίνεις τα 600, για να δώσω και στα παιδιά” (εννοούσε τα άλλα δύο μέλη της επιτροπής παραλαβής). Και επέμενε να τα δώσει ο ίδιος στα παιδιά. Και ο εργολάβος, φοβούμενος να αρνηθεί διότι έκανε και άλλα έργα, έκανε αυτό που του είπε ο υπάλληλος. Και όλοι έμειναν ευχαριστημένοι, και το κράτος χρεώθηκε 9 φορές παραπάνω.

Παραμένοντας στις προμήθειες, θα παραθέσω ακόμα ένα παράδειγμα που δείχνει την ανικανότητα του Ελληνικού Κράτους να χειριστεί τα του οίκου του με αποτελεσματικότητα. Τις προμήθειες τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών.

Το ετήσιο κόστος όλων των τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών του δημοσίου υπολογίζεται^[34] σε 300 εκ. € ετησίως και περιλαμβάνει σταθερά, κινητά τηλέφωνα και πρόσβαση στο internet για το σύνολο της κεντρικής κυβέρνησης και φορέων του

Ελληνικού Δημοσίου. Σε μια εποχή που μέχρι και το τελευταίο σπίτι (και φυσικά οι επιχειρήσεις) μπορεί να εκμεταλλευθεί προσφορές των εταιριών τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών για να μειώσει το κόστος του, και όλοι μας αλλάζουμε συνεχώς παρόχους με κριτήριο τη συμφερότερη προσφορά (τιμή και υπηρεσίες), το Ελληνικό κράτος αδυνατεί να ολοκληρώσει μια δράση, με την οποία θα ενοποιηθούν όλοι οι σχετικοί λογαριασμοί του και θα εκδίδεται ένας ενιαίος λογαριασμός πληρωμής για όλες τις υπηρεσίες, με πιθανή εξοικονόμηση περί τα 150 εκ. €, δηλαδή ωφέλεια 50%.

Όσο και αν σας φαίνεται απίστευτο, το δημόσιο “ψωνίζει” από την αγορά τηλεπικοινωνιών σαν πελάτης λιανικής και όχι σαν μεγάλος πελάτης, ή σαν επιχειρησιακός πελάτης. Και φυσικά αυτό διόλου δεν ενοχλεί τους παρόχους, και κυρίως τον ΟΤΕ που έχει τη μερίδα του λέοντος στην παροχή

τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών του δημοσίου, και ο οποίος, να θυμίσω, δεν ανήκει πλέον στο κράτος αλλά σε ιδιώτες επενδυτές.

Η συγκέντρωση όλων των λογαριασμών σε ένα σημείο θα μπορούσε να γίνει άμεσα και γρήγορα. Εάν το κράτος δεν μπορεί, ας ζητήσει από τον ΟΤΕ και τους άλλους παρόχους να του δώσει συγκεντρωτικά όλους τους λογαριασμούς υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου. Αμέσως το δημόσιο θα ζητούσε τιμές χονδρικής και ειδικό τιμοκατάλογο, ο οποίος εκτιμώ ότι θα ήταν τουλάχιστον 30% χαμηλότερος από τον τιμοκατάλογο λιανικής.

Βρίσκεται βέβαια σε σχεδιασμό το “Σύζευξις II”, το οποίο αποτελεί τη συνέχεια του δικτύου του δημοσίου Σύζευξις I. Το Σύζευξις II φιλοδοξεί να αποτελέσει ένα δίκτυο τηλεπικοινωνιών του δημοσίου. Το δημόσιο δεν θα προμηθεύεται από την αγορά, αλλά από αυτό το δίκτυο, το οποίο φυσικά θα λειτουργεί με τη συνεργασία των παρόχων της

αγοράς. Η υλοποίησή του θα στοιχίσει περίπου 650 εκ. € για 5 έτη λειτουργίας, με ένα μέρος των χρημάτων να προέρχεται από το ΕΣΠΑ. Υπολογίζεται ωφέλεια της τάξης του 55%.

Ένας από τους λόγους που δεν μπορούμε να μαζέψουμε τους λογαριασμούς είναι ότι δεν γνωρίζουμε σε πόσα ακίνητα είναι διεσπαρμένο το Ελληνικό Δημόσιο (κατ' εκτίμηση 55.000), και ποιο είναι το ακριβές τηλεπικοινωνιακό κόστος, καθότι πολλοί φορείς και υπηρεσίες δεν αποτυπώνουν το κόστος αυτό με τον ορθό τρόπο λογιστικά (στους αντίστοιχους κωδικούς) και τον κρύβουν σε διάφορους κωδικούς. Έως το 2017 που θα λειτουργήσει το Σύζευξις II, σε 5 έτη δηλαδή, θα έχουμε πετάξει άλλα 750 εκ. € στα σκουπίδια, για αναγνωρισμένες δαπάνες που θα μπορούσαμε να έχουμε αποφύγει. Και αυτά θα μπουν στο χρέος.

Θα παρουσιάσω μια ακόμα χρησιμότητα του προγράμματος “Διαύγεια” (diavgeia.gov.gr) ,

το οποίο η κυβέρνηση του Γ. Παπανδρέου υλοποίησε, και στο οποίο αναρτώνται όλες οι αποφάσεις της δημόσιας διοίκησης που σχετίζονται με δαπάνες. Την εποχή πριν το Διαύγεια, υπάλληλοι “πληροφορούσαν” με το αζημίωτο στελέχη και ιδιοκτήτες επιχειρήσεων που ανέμεναν μια απόφαση από το δημόσιο σχετικά με κάποια προμήθεια ή την παροχή κάποιου έργου. Με τον τρόπο αυτό οι υπάλληλοι έβγαζαν κάτι παραπάνω και οι εταιρίες ήταν ενήμερες για το εάν θα κάνουν τη δουλειά. Σήμερα η πληροφορία αυτή παρέχεται εύκολα και δωρεάν μέσω του διαδικτύου. Αυτό είναι ένα παράδειγμα ότι η ελεύθερη δημοσίευση δεδομένων στο διαδίκτυο, μεταξύ άλλων, καταπολεμά τη διαφθορά και τις σχέσεις μαύρης οικονομίας.

Αυθαίρετα

Η ιστορία της ανοικοδόμησης αυθαιρέτων αποτελεί ένα ακόμα κεφάλαιο για το πώς “όλοι μαζί τα φάγαμε”: πολιτικοί, πολεοδόμοι, αστυνομία, μάντρες υλικών οικοδομών, πολιτικοί μηχανικοί, συνεργεία εργασιών (υδραυλικοί, ηλεκτρολόγοι, πλακάδες, οικοδόμοι), αγοραστές και ιδιοκτήτες ακινήτων. Όλοι μαζί συνέθεσαν ένα πάζλ “ελεγκτή” και κατ’ ευφημισμὸν ελεγχόμενου. Κάτω από την επιτηδευμένη αδιαφορία των υπευθύνων και το κυριότερο την ανοχή της πλειοψηφίας φύτερωναν σαν μανιτάρια παράνομες μόνιμες και εξοχικές κατοικίες σε περιοχές εκτός σχεδίου πόλεως και χωρίς κανέναν νόμιμο ὄρο δόμησης.

Άπειρες φορές τα αυθαίρετα αποτέλεσαν θέμα στην επικαιρότητα των μέσων μαζικής

ενημέρωσης. Κι αυτές όμως επικεντρώθηκαν στα αυθαίρετα των επωνύμων και ουδέποτε ασχολήθηκαν με το πρόβλημα στο σύνολό τους. Η ζημιά όμως στην Ελλάδα γίνεται περισσότερο από τα 1.000.000 αυθαίρετα των 80 τετραγωνικών και λιγότερο από 10 αυθαίρετα των 300 τετραγωνικών –αν και εξίσου αξιόποινα κατά τα άλλα είναι και τα δύο.

Το ζήτημα των αυθαιρέτων αποτελεί πρωταρχικά μια περίπτωση κοινωνικής αδικίας. Διαμέσου της παρανομίας και της ανοχής, ορισμένοι συμπολίτες μας απέκτησαν φθηνή στέγη, αγνοώντας όρους δόμησης, υποδομές, περιβάλλον και αισθητική, μετατρέποντας προνομιούχες και φυσικού κάλλους περιοχές, σε τριτοκοσμικές φαβέλες ή σε συνοικίες από προκλητικές “κιτς” βίλες, ανάλογα με την περίπτωση. Τις ελάχιστες φορές που το ελληνικό κράτος αποφάσιζε να παρέμβει σε εξόφθαλα παραδείγματα

αυθαιρέτων π.χ. πάνω στο κύμα, επιστρατεύονταν ηλικιωμένοι, ανάπηροι και καρκινοπαθείς, πρόθυμοι να ξαπλώσουν μπροστά στη μπουλντόζα της νομαρχίας και να προωθήσουν στην κοινωνία το απελπισμένο μήνυμα ενός νοικοκυραίου που το μόνο που επιθυμεί είναι ένα κεραμίδι πάνω από το κεφάλι του και τίποτα παραπάνω. Τότε διάφοροι δημοσιογράφοι, ιδίως της τηλεόρασης, έκαναν εκστρατείες ενημέρωσης για το “πρόβλημα” των αυθαιρέτων και μεταβάλλονταν σε δακρүζοντες υπερασπιστές του ταλαίπωρου “παράνομου οικιστή”. Αυτόν όμως τον πιο ταλαίπωρο που είχε σεβαστεί το νόμο και δεν είχε αποκτήσει αυθαίρετο εξοχικό ή έμενε με νοίκι, ποιος θα τον υπερασπιζόταν;

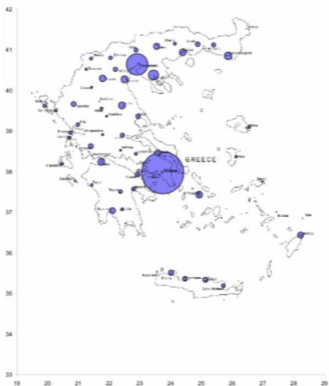
Μετά από σειρά νόμων, ειδικών ρυθμίσεων και διαδικασιών νομιμοποιήσεων, οι οποίες κάθε φορά υποτίθεται ότι ήταν και οι “τελικές”, τόσο η κοινωνική αυτή αδικία, όσο

και ο αριθμός των αυθαιρέτων δε σταμάτησε να αυξάνεται. Για να κάνω μια ιστορική αναδρομή, το θέμα έχει αντιμετωπιστεί διαχρονικά:

- “Αν το δηλώσεις, μπορεί να το σώσεις” το σύνθημα των ρυθμίσεων Τρίτη το 1983. Στη ρύθμιση αυτή εντάχθηκαν 500.000 κτίσματα.
- Το 1994 επετράπη η ηλεκτροδότηση και η υδροδότηση, εάν στο αυθαίρετο στεγαζόταν άνθρωποι με ανίατες ασθένειες. Ξαφνικά όλα τα αυθαίρετα έγιναν μόνιμες κατοικίες ανήμπορων ηλικιωμένων και βαριά ασθενών.
- Το 2004 προβλέφθηκαν βαριά πρόστιμα “διατήρησης” αυθαιρέτων κτισμάτων με άγνωστα και αμφίβολα αποτελέσματα^[35].
- Το 2010 η ελληνική πολιτεία με τον νόμο 3845 έδωσε την ευκαιρία να τακτοποιηθούν οι υπερβάσεις δόμησης

που είχαν γίνει κατά συρροή σε κτίρια που είχαν μεν ανεγερθεί με άδεια αλλά την είχαν παραβεί κλείνοντας παράνομα χώρους που είχαν δηλωθεί ως αδόμητοι αξιοποιώντας τον κανονισμό για την διαμόρφωση του εξωτερικού κυρίως περιγράμματος του κτιρίου (ημιυπαίθριοι).

- Το 2011 ξεκινάει νέα ρύθμιση νομιμοποίησης των αυθαιρέτων με την ισχύ του νόμου 4014/2011.



*Γεωγραφική κατανομή δηλώσεων νόμου 3843/2010
(ημιπαιθριοί)*

Πέραν της ανοχής των πολιτών, είχαμε και την
“ανοχή” των πολιτικών, οι οποίοι

εκμεταλλεύθηκαν τους πρώτους τόσο ψηφοθηρικά, κυρίως σε τοπικό επίπεδο, αλλά και οικονομικά. Προεκλογικά, υπόσχεση για νομιμοποίηση και εξυγίανση, μετεκλογικά φόροι και πρόστιμα.

Για να πάρουμε μια αίσθηση για το μέγεθος, και σε συνέχεια των τελευταίων μέτρων που πάρθηκαν για τη νομιμοποίησή τους το 2011, πάνω από 300.000 αυθαίρετες κατοικίες δηλώθηκαν έως και την άνοιξη του 2012. Ο συνολικός αριθμός τους υπολογίζεται ότι ανέρχεται σε 1.000.000.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΤΕΕ), τα έσοδα από την καταβολή του παραβόλου και του ειδικού προστίμου έχουν φθάσει τα 600.000.000 ευρώ (Ιούνιος 2012), ενώ τα διαφυγόντα έσοδα του δημοσίου από ΦΠΑ που δεν πληρώθηκε, φόρους εισοδήματος που δεν αποδόθηκαν, υλικά που δεν τιμολογήθηκαν κοκ υπολογίζεται σε 50 δις ευρώ. Για να

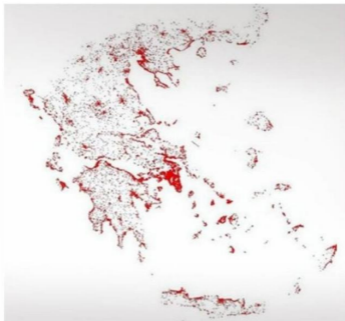
έχουμε αίσθηση του μεγέθους, το ποσό αυτό είναι το 40% της πρώτης δανειακής σύμβασης της χώρας (130 δις).

Η Αττική είναι πρωταθλήτρια σε αριθμό αυθαιρέτων ακόμα και σε εντός σχεδίου περιοχές με πάνω από 99.000 αυθαίρετα. Κάνοντας την έρευνα για το παρόν βιβλίο εντόπισα ορισμένους εφευρετικούς τρόπους εκμετάλλευσης της αυθαιρέτης δόμησης. Δημοφιλής δραστηριότητα είναι η νομιμοποίηση αυθαιρέτου, χωρίς να υπάρχει, ώστε να χτιστεί μετά την αναγνώρισή τους ως νόμιμο. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η παρακάτω φωτογραφία όπου φαίνεται πως είχαν δηλωθεί τρία αυθαίρετα κτίσματα και υπήρχε μόνο ένα. Έτσι κατοχυρωνόταν η έκταση και στη συνέχεια θα ξεκινούσε η “νόμιμη” οικοδόμηση.



Καταγραφή ως αυθαίρετων ανύπαρκτων κτισμάτων.

Από το χάρτη με τα αυθαίρετα κτίσματα σε όλη την επικράτεια φαίνεται ότι οι μεγαλύτερες πυκνότητες εμφανίζονται στην Αττική και παραλιακά.



Αυθαίρετα κτίσματα στην επικράτεια.

Τέλος, μεγέθυνση του χάρτη για την περιοχή της Μυκόνου, περιοχής με ιδιαίτερη ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια, έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

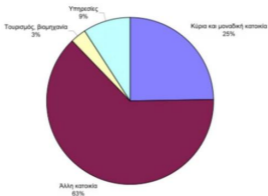


Αυθαίρετα στη Μύκονο.

Η Μύκονος, η Σαντορίνη, η Ρόδος και άλλα κοσμοπολίτικα νησιά είναι μετά την Αττική πρωταγωνιστές στα όργια της αυθαίρετης δόμησης. Από εξέταση δορυφορικών φωτογραφιών προέκυψε ότι μεγάλος αριθμός αυθαιρέτων ανεγέρθηκε μετά το χρόνο που προέβλεπε ο σχετικός νόμος, δηλαδή τον Ιούλιο 2011. Οι ιδιοκτήτες των ακινήτων, ή

εικονικών ακινήτων, δήλωναν ψευδώς ότι έχουν ολοκληρώσει και τον σκελετό της οικοδομής, όπως προέβλεπε ο νόμος, και συνεπώς μπορούσαν να ενταχθούν στη σχετική ρύθμιση. Για τον λόγο αυτό έφταναν μέχρι και σε σημείο να επεξεργάζονται ψηφιακά τις φωτογραφίες, προκειμένου να “φυτέψουν” αυθαίρετα ακόμα και όπου ακόμα δεν υπήρχαν.^[36]

Κατανομή των δηλώσεων αυθαιρέτων σύμφωνα με την επικρατούσα χρήση



Κατανομή των δηλώσεων αυθαιρέτων σύμφωνα με τη χρήση.

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία των δηλώσεων, το 63% των περιπτώσεων αυθαιρέτων χρησιμοποιείται ως άλλη κατοικία, το 25% ως κύρια και μοναδική κατοικία και το υπόλοιπο 12% ως άλλες χρήσεις. Το 67% των δηλώσεων είναι εκτός

σχεδίου πόλεως και το 33% εντός σχεδίου πόλεως.

Η υπόθεση των αυθαιρέτων θα αποδείξει πως ένα τεράστιο μέρος των αποταμιεύσεων των Ελλήνων πήγε για την κατασκευή παράνομων κατοικιών, έχοντας ζημιώσει το ελληνικό κράτος κατά 50 δις ευρώ.

Αποδείξεις

Μεγάλη απώλεια φορολογητέας ύλης και κατ' επέκταση εσόδων για το κράτος αποτελεί η μη έκδοση απόδειξης από επιχειρήσεις, εμπορικά καταστήματα και ελεύθερους επαγγελματίες. Σίγουρα όλοι έχουμε αντιμετωπίσει το φαινόμενο να μη μας δώσουν απόδειξη, ή να μας προτείνουν να μη μας δώσουν απόδειξη (ή τιμολόγιο) “κόβοντας” μας τον ΦΠΑ. Στη δεύτερη περίπτωση, εμείς ωφελούμαστε διότι θα πληρώσουμε λιγότερα και ο πωλητής

ωφελείται ποικιλοτρόπως, όπως θα δούμε στη συνέχεια.

Με βάση την εμπειρία, πρωταθλητές στο σπορ της μη έκδοσης απόδειξης είναι εστιατόρια και ταχυφαγεία παράδοσης φαγητών (delivery), ελεύθεροι επαγγελματίες όπως ηλεκτρολόγοι, υδραυλικοί κλπ, ότι σχετίζεται με τον καλλωπισμό των κυριών, πχ κομμωτήρια, ινστιτούτα νυχιών κοκ. Άπειρα παραδείγματα μπορεί να παραθέσει κανείς.

Τι γίνεται όμως όταν κάποιος δεν κόβει απόδειξη; Μεγάλη ζημιά για το δημόσιο, σημαντικό κέρδος για τον φοροφυγά, πισώπλατο χτύπημα στον έντιμο ανταγωνιστή του. Έχετε ποτέ αναρωτηθεί ποιες είναι οι συνέπειες όταν επιτρέπετε σε κάποιον να μην σας δώσει απόδειξη, είτε γιατί είστε γαλαντόμος είτε ασυνείδητος καταναλωτής; Γνωρίζετε ότι σας πάνει κορόιδο αφού κερδίζει περισσότερο από το ΦΠΑ που σας “χαρίζει” τόσο απλόχερα;

Εκτός από την ζημία στο δημόσιο, την οποία σε τελική ανάλυση και εσείς θα κληθείτε να πληρώσετε μέσω της φορολογίας, η μη έκδοση απόδειξης οδηγεί στην στρέβλωση του ανταγωνισμού. Μπορεί να αισθάνεστε χαρούμενοι που βοηθάτε κάποιον συνάνθρωπο σας και παράλληλα εκδικείστε το κράτος που σας ταλαιπωρεί, δεν πρέπει να ξεχνάτε όμως ότι συγχρόνως κάνετε κακό σε κάποιον άλλο συνάνθρωπό σας που πιθανόν παλεύει να ανταγωνιστεί τον συγκεκριμένο φοροφυγά με νόμιμο και ηθικό τρόπο.

Ελεγκτίνοντας το συλλογισμό μου θέλω να δώσω την ακόλουθη συμβουλή: σε κάθε περίπτωση, προτρέπω όλους να ζητούν πάντοτε απόδειξη ή τιμολόγιο για προϊόντα και υπηρεσίες. Στην περίπτωση όμως που κάποιος μπει στον πειρασμό να μην ζητήσει, με αντάλλαγμα “να γλιτώσει το ΦΠΑ” μην το δεχτείτε. Ακόμα και τότε σας κλέβουν. Θα πρέπει να απαιτήσετε να γλιτώσετε το ΦΠΑ +

ένα τουλάχιστον 20% έκπτωση επί της τιμής χωρίς ΦΠΑ, διότι αυτός που δεν σας κόβει την απόδειξη γλιτώνει ένα 40% από μη φορολόγηση.

Η Κυβέρνηση Παπανδρέου σχεδίασε και υλοποίησε την κάρτα αποδείξεων ή αλλιώς “φοροκάρτα”. Η Κάρτα Αποδείξεων είναι ένα χρήσιμο εργαλείο στα χέρια του πολίτη για τη συλλογή των αποδείξεων, καθώς του επιτρέπει κάθε στιγμή να γνωρίζει τι έξοδα έχει κάνει, αποφεύγοντας τη χρονοβόρο καταγραφή των αποδείξεων στο τέλος του έτους. Η χρήση της είναι προαιρετική και ασφαλής, καθώς δεν γίνεται καταγραφή των συνηθειών του καταναλωτή αλλά καταγράφεται μόνο το συνολικό ύψος των αγορών του. Η Κάρτα Αποδείξεων μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε κάθε συναλλαγή, ανεξάρτητα αν αυτή γίνεται με τη χρήση μετρητών, πιστωτικών καρτών ή άλλου τρόπου πληρωμής (www.gsis.gr/karta)



Κάρτα αποδείξεων του ΥΠΟΙΚ.

Σκοπός της κάρτας είναι να δυναμώσει τη φορολογική συνείδηση των καταναλωτών–πολιτών για να ζητάνε αποδείξεις, να δημιουργήσει ένα εργαλείο πίεσης για να ζητάει κάποιος απόδειξη—κάποιοι δυσκολεύονται να ζητήσουν απόδειξη, ενώ είναι πιο εύκολο να πουν “μου περνάς την κάρτα;”— καθώς και το Υπουργείο Οικονομικών να μπορέσει να παρακολουθεί

τον τζίρο των καταστημάτων από δεδομένα συναλλαγών για να κάνει διασταυρώσεις. Σε κάθε περίπτωση, στο τέλος του έτους, οι πολίτες δεν χρειάζεται να μαζεύουν και να αθροίζουν τις αποδείξεις τους, αλλά τις έχουν καταχωρημένες στην ηλεκτρονική τους θυρίδα.

Δυστυχώς, σχετικά μικρός αριθμός πολιτών χρησιμοποιεί συστηματικά την κάρτα, περίπου 10.000, παρόλο που οι συνολικές ενεργοποιήσεις ξεπερνούν τις 57.000. Αιτίες της μικρής χρήσης των καρτών είναι το αβέβαιο φορολογικό καθεστώς. Ο πολίτης δεν ξέρει αν πρέπει να δηλώσει αποδείξεις, ή όχι. Το τοπίο είναι θολό σε ότι αφορά τα κίνητρα συλλογής αποδείξεων. Αποτρεπτικά λειτουργεί επίσης η απουσία κάθε άμεσου κινήτρου, όπως άμεση μείωση ΦΠΑ στην αγορά ή καθημερινές και μηνιαίες κληρώσεις. Οι προτάσεις αυτές είχαν γίνει και δυστυχώς δεν εισακούστηκαν.

Αναποτελεσματικότητα Πειθαρχικών Μηχανισμών

Σύμφωνα με την Έκθεση του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης 2010, σε ένα 52% των ενστάσεων η αρχική ποινή κρίνεται επιεικής, ενώ σε 26% από τις υπηρεσίες γίνεται μη ορθή εκτίμηση των αποδείξεων.

Κατά το έτος 2010 ο αριθμός υποθέσεων που χειρίσθηκε το γραφείο του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης ανήλθε στις 1.407, ιδιαίτερα αυξημένος κατά 46% σε σχέση με το 2009, λόγω της σημαντικής αύξησης των καταγγελιών των πολιτών. Κατά 34% οι περιπτώσεις που ελέγχονται αφορούν ζητήματα οικονομικής διαχείρισης, κατά 14% πολεοδομικά θέματα και κατά 10% τον τομέα υγείας και πρόνοιας.

Πρωταθλήτριες περιφέρειες είναι οι Ιονίου, Βορείου και Νοτίου Αιγαίου, Πελοποννήσου και Μακεδονίας με άνω των 20 υποθέσεων ανά 10.000 κατοίκους. Οι υποθέσεις όπου υπάλληλοι ενός δημόσιου ή εποπτευόμενου φορέα δεν τιμωρούνται επαρκώς από τα εκάστοτε πειθαρχικά συμβούλια είναι συχνές. Αυτό ακριβώς το φαινόμενο της ατιμωρησίας είναι που συντηρεί, ή και αυξάνει τα φαινόμενα διαφθοράς και κακοδιαχείρισης, ενώ παράλληλα περιορίζει και τις καταγγελίες, επειδή ακριβώς δεν εφαρμόζονται οι κατάλληλες ποινές. Συχνά επίσης οι πολίτες φοβούνται μην εκτεθούν στην αντεκδίκηση τοπικής ή κλαδικής “μαφίας” υπαλλήλων συνενόχων του καταγγελλόμενου.

Παραθέτω ορισμένες από τις πιο ενδιαφέρουσες περιπτώσεις που περιλαμβάνονται στην Έκθεση Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, 2010.

- Ιατρός του ΕΣΥ απουσίαζε αδικαιολόγητα από εφημερία. Δεν του επιβλήθηκε καμία ποινή. Αυτό δε θα ήταν τόσο ενοχλητικό εάν λόγω της απουσίας του δε χανόταν πολύτιμος χρόνος κατά την προσκόμιση ενός ασθενή σε κρίσιμη κατάσταση, ο οποίος και τελικά απεβίωσε.
- Υπάλληλος Πολεοδομίας διαχειριζόταν και υπέγραφε παράτυπες οικοδομικές άδειες τις οποίες χειριζόταν ο σύζυγός της. Δεν της επιβλήθηκε ποινή.
- Υπάλληλος Περιφέρειας με πράξεις ή παραλείψεις του συνεισέφερε στον θανάσιμο τραυματισμό εργαζόμενου από διαφημιστική πινακίδα. Δεν επιβλήθηκε ποινή.
- Υπάλληλος ΟΤΑ Αττικής δημιούργησε ελλείμματα σε δυο Δήμους συνολικού ύψους σχεδόν 19 εκ. €. Επιβλήθηκε η ποινή της παύσης για 6 μήνες.

- Εκπαιδευτικός, πρόεδρος εξεταστικής επιτροπής ιδιωτικού ΤΕΕ, αλλοίωσε συστηματικά καρτέλες μαθητών, απουσίες, γραπτά εξετάσεων κ.α. Δεν επιβλήθηκε ποινή για παράβαση καθήκοντος.
- Υπάλληλος σε Πανεπιστήμιο, ο οποίος μαζί με άλλα 14 άτομα συνεισέφερε μέσα σε 5 έτη (1999–2004) ώστε το Πανεπιστήμιο να ζημιωθεί κατά 7 εκ. € από υπεξαίρεση πετρελαίου κίνησης. Στον υπάλληλο δεν επιβλήθηκε καμία ποινή. Το κύκλωμα υπέγραφε ψευδείς (μικρότερες) ποσότητες παραληφθέντος πετρελαίου, και το υπόλοιπο το διοχέτευε στην αγορά. Σε μια παραλαβή υπέγραψαν για ποσότητα μεγαλύτερη από τη χωρητικότητα της δεξαμενής του καυστήρα.
- Υπηρεσιακό Συμβούλιο ΟΤΑ Ν. Αττικής δεν επέβαλε καμία ποινή σε υπάλληλο,

ελεγκτή εσόδων-εξόδων ο οποίος παραπέμφθηκε για έλλειμμα 52,9 εκ. €.

- Το Υπηρεσιακό Συμβούλιο του Υπουργείου Οικονομικών επέβαλλε την ποινή της προσωρινής παύσης για 4 μήνες σε τελωνειακό (καθώς και σε άλλους συνεργούς του αντίστοιχες ποινές), ο οποίος διοχέτευε κατασχεθέντα τσιγάρα. Από απογραφή που διενεργήθηκε, υπήρχε έλλειμμα 462.000 πακέτων, για τα οποία η ζημιά του Δημοσίου ανήλθε σε 1,3 εκ. €.
- Το Υπηρεσιακό Συμβούλιο του Υπουργείου Οικονομικών επέβαλε την ποινή της προσωρινής παύσης 6 μηνών σε υπάλληλο ΔΟΥ, η οποία, όπως απολογιστικά διαπιστώθηκε, απουσίαζε περίπου δύο εβδομάδες ανά μήνα χωρίς δικαιολογία, με δική της βούληση.
- Προϊστάμενος πειθαρχικού συμβουλίου του Υπουργείου Παιδείας δεν επιμελήθηκε

εγκαίρως της πειθαρχικής διαδικασίας κατά διευθύντριας του πρώην ΔΙΚΑΤΣΑ, και η πειθαρχική δίωξη ακυρώθηκε λόγω παραγραφής.

Σε ορισμένες —ιδιαίτερα προκλητικές— περιπτώσεις απαλλαγών ή ασήμαντων ποινών από κατ' ευφημισμόν “υπηρεσιακά πειθαρχικά συμβούλια”, η υπηρεσία του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης έχει προσφύγει κατά τελεσίδικων αποφάσεων Διοικητικών Δικαστηρίων και Εφετείων. Η πλειοψηφία των περιπτώσεων αφορούν εργαζόμενους που απουσιάζουν δόλια από την υπηρεσία τους, γνωρίζοντας ότι θα απαλλαγούν ή θα τιμωρηθούν ελάχιστα.

Και ως ελάχιστα, εννοώ οποιαδήποτε ποινή π.χ. υποχρεωτικής αργίας, η οποία είναι μικρότερη από το διάστημα κατά το οποίο απουσίασε αδικαιολόγητα. Και για να κάνω μια μικρή παρένθεση, θεωρώ την

αδικαιολόγητη απουσία ιδιαίτερα ζημιογόνο —ίσως περισσότερο από την ατιμωρησία της— καθότι δημιουργεί στην εκάστοτε υπηρεσία μια κουλτούρα χαλαρότητας, η οποία είναι ιδιαίτερα μεταδοτική από τους παλαιότερους στους νέους υπαλλήλους.

Μια πραγματικά προκλητική περίπτωση αφορούσε μια υπάλληλο, η οποία τιμωρήθηκε με στέρηση της δυνατότητας προαγωγής για δυο έτη. Μόνον που η συγκεκριμένη υπάλληλος ήταν ήδη στο ανώτατο ιεραρχικό κλιμάκιο, οπότε το μόνο νόημα που είχε η ποινή ήταν να ξεγελάσει τους ελεγκτικούς και πειθαρχικούς θεσμούς του Κράτους.

Εδώ θα πρέπει να προσθέσω ότι ένα από τα χαρακτηριστικά του παλαιότερου νομικού πλαισίου για τα πειθαρχικά συμβούλια ήταν η συμμετοχή συνδικαλιστών σε αυτά. Ευτυχώς, με το νέο θεσμικό πλαίσιο αυτό άλλαξε. Στην συντριπτική πλειοψηφία των περιπτώσεων, οι συνδικαλιστικοί εκπρόσωποι ψήφιζαν για

απαλλαγή (αθώωση), αναβολή εξέτασης (με στόχο την παραγραφή), ή στη χειρότερη περίπτωση τη μικρότερη δυνατή ποινή. Χαρακτηριστική περίπτωση αποτελεί ο πρώην ΗΛΠΑΠ, που λειτουργούσε τα τρόλεϋ της Αθήνας, όπου για μεγάλο αριθμό ετών οι εκπρόσωποι των συνδικαλιστών ψήφιζαν πάντα απαλλαγή, αναβολή ή στην χειρότερη περίπτωση τη βαριά ποινή της γραπτής επίπληξης.

Μη σύννομη οικονομική διαχείριση

Σύμφωνα με στοιχεία του Ελεγκτικού Συνεδρίου για το έτος 2009^[37] κρίθηκαν μη νόμιμα εντάλματα ύψους 647,4 εκ. €.

Από αυτές τις δαπάνες, ένα μεγάλο τμήμα αφορούσε πάγιες πληρωμές (μισθοί, επιδόματα, πρόσθετες αμοιβές), οι οποίες πληρώνονται —όπως είναι φυσικό— σε

τακτική βάση επί σειρά ετών. Συνεπώς το ποσό των μη νόμιμων δαπανών είναι αρκετά μεγαλύτερο από 647 εκατομμύρια, κάτι το οποίο θα πρέπει να διερευνηθεί και το οποίο προστέθηκε στο χρέος της χώρας.

Ένα άλλο σημαντικό δεδομένο είναι ότι με βάση τα απολογιστικά στοιχεία για τους ελέγχους του 2008, τα μη νόμιμα ποσά που διαπιστώθηκαν ήταν 106,4 εκ. €. Τι ακριβώς έγινε και μέσα σε ένα έτος, από το 2008 στο 2009 αυξήθηκε η παρανομία και οι παραλείψεις κατά περίπου 540 εκ. €; Δεδομένου ότι οι απολογισμοί ολοκληρώνονται με χρονική διαφορά, 1 έως 2 έτη μετά το κλείσιμο του ημερολογιακού έτους, θέλω να πιστεύω ότι αυτή η αύξηση της αποτελεσματικότητας αποτελούν ενδείξεις αφύπνισης τόσο της κοινής γνώμης λόγω της οικονομικής κρίσης, όσο και εντατικοποίηση των ελέγχων από πλευράς Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Επιδοτήσεις της ΕΕ προς την Ελλάδα. Αξιοποιήθηκαν;

Η Ελλάδα από το 1985 λαμβάνει χρήματα από την Ευρωπαϊκή Ένωση για να επιτύχει με την σταδιακή ανάπτυξη της την σύγκλιση με τα υπόλοιπα κράτη μέλη. Σημείο αφετηρίας είναι τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα (ΜΟΠ) στα οποία συμμετείχε η Ελλάδα από το 1985 έως το 1988 και αποτελούν τον πρόδρομο των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης (ΚΠΣ), καθώς μέσω αυτών δρομολογήθηκε για πρώτη φορά μια συντονισμένη στρατηγική οικονομικής σύγκλισης μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ. Ας μου επιτραπεί εδώ να περιαιτολογήσω λίγο. Τα ΜΟΠ ήταν όχι μόνο δική μου προσωπική επιτυχία από την άποψη της διαπραγμάτευσης αλλά και εντελώς

πρωτότυπο για το ελληνικό ΥΠΕΞ σύλληψη στρατηγικού σχεδίου.

Θα αναφέρω μια χαρακτηριστική ιστορία διαπραγμάτευσης αυτών των ενισχύσεων για την Ελλάδα στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

Το πρωτόκολλο για την ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό των υπηρεσιών υγείας καθώς και το πρωτόκολλο για την ανέγερση, διαρρύθμιση και εξοπλισμό κέντρων επαγγελματικής κατάρτισης περιλαμβάνονταν στον Κανονισμό 815/1984 του Συμβουλίου. Συνολικά αφορούσαν 120 εκατ. ECU. Τα πρωτόκολλα αυτά συναντούσαν το κτηνώδες βέτο των Βρετανών, οι οποίοι πιθανόν νόμιζαν ότι όσα λεφτά και να δώσει κάποιος στους Έλληνες θα πάνε χαμένα, ή ότι το κράτος δεν πρέπει να ξοδεύει πολλά για κοινωνική αντίληψη, ή το πιθανότερο και τα δύο. Έγινε η σχετική συζήτηση και οι Βρετανοί για πολλοστή φορά έθεσαν το βέτο τους. Ακολουθούσε μια άλλη πολιτική

χρηματοδότησης ανέργων στις περιοχές βιομηχανικής παρακμής του κέντρου της Αγγλίας, όπου κατά σύμπτωση εκλεγόταν και ο υπουργός Εξωτερικών της Thatcher, Sir Geoffrey Howe. Όταν το θέμα απαγγέλθηκε από τον προεδρεύοντα, εγώ εσήκωσα το χέρι μου και έβαλα βέτο. Ο Howe εσηκώθηκε αμέσως από τη θέση του, έκανε τον γύρο του τραπεζιού ενώ η συνεδρίαση συνεχιζόταν και ήρθε να μου μιλήσει: “Προφανώς εδώ κάνετε κάποιο λάθος” μου είπε. “Γιατί είστε εναντίον των προγραμμάτων για την τεχνική κατάρτιση και τη δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης για τους ανέργους της περιοχής μου;”. Του απάντησα: “Γιατί και εσείς είστε αντίθετοι με τα δύο πρωτόκολλά μου”. Με κοίταξε εντελώς παράξενα. Υποθέτω ότι μέχρι τότε δεν μου είχε δώσει ούτε μια δεκάρα σημασία. “Μα είναι τελείως άσχετα τα μεν από τα δε” μου είπε. Του είπα: “Συμφωνώ μαζί σου, αλλά αν δεν πάρω τα λεφτά μου, δεν θα πάρεις ούτε εσύ τα

δικά σου”. “Μα αυτό είναι εκβιασμός” μου απάντησε. “Νομίζω οτι το βρήκες, αυτό ακριβώς είναι” του είπα.

Με κοιτάξε με ακόμα πιο παράξενο ύφος, γύρισε στη θέση του και μετά από σύντομη συνεννόηση με τους συνεργάτες του ζήτησε να επανέλθουν τα δύο θέματα, διότι πρέπει να έχει γίνει κάποιο λάθος. Επέρασαν τα πρωτόκολλά μας και βεβαίως μετά πέρασε και η δική του χρηματοδότηση. Γύρω μου οι διπλωμάτες της ελληνικής αντιπροσωπείας με κοίταζαν με το στόμα ανοιχτό. Είχαν τρομοκρατηθεί από τη προβολή της αντίθεσής μας και φαντάζονταν δεν ξέρω τι. Εγώ όμως γύριζα πίσω στην Αθήνα με 120 εκατ. ECU, 60 για τα κέντρα επαγγελματικής κατάρτισης και 60 για την αποκατάσταση ατόμων που πάσχουν από ψυχικές και διανοητικές ασθένειες, που μεταφράστηκαν σε αντίστοιχες υποδομές.

Έχω τη φιλαυτία να πιστεύω ότι ο Mitterrand είχε ένα ενδιαφέρον για μένα μετά την επιτυχή έκβαση των ΜΟΠ, που η Γαλλία τυπικά είχε εγκρίνει αλλά στην πράξη υπονόμει, διότι θα ήταν ένα από τους χρηματοδότες και επομένως το ταμειακό ισοζύγιο της δράσης θα ήταν εις βάρος της. Ο Mitterrand ο οποίος, όπως και πολλοί άλλοι, δεν πίστευε ότι το όλο εγχείρημα θα είχε επιτυχή έκβαση, απέκτησε τη συνήθεια να με προσφωνεί κάθε φορά που με έβλεπε με την έκφραση “Retoutable Ministre”, που σημαίνει “φοβερό ή επικίνδυνο υπουργό”. Προφανώς εννοούσε για το πορτοφόλι της “Μαριάννας”, όπως ονομάζουν οι Γάλλοι τη Δημοκρατία τους.

Η διάρκεια εφαρμογής των ΜΟΠ ορίστηκε για τα έτη 1986–1989 και η κοινοτική συμμετοχή για την Ελλάδα θα έφθανε τα 2,5 δισεκατομμύρια ECU.

Το 1989 τα ΜΟΠ διαδέχεται το 1ο ΚΠΣ γνωστό και ως Πακέτο Ντελór, το οποίο κατανέμει τους πόρους των διαρθρωτικών ταμείων στήριξης στοχευμένα σε τομεακούς και περιφερειακούς επιχειρησιακούς άξονες. Η αναπτυξιακή πολιτική που προωθείται μέσω αυτών των αξόνων αποτελεί σημείο αναφοράς για το κάθε ΚΠΣ που θα ακολουθήσει στην συνέχεια. Οι δαπάνες που διατέθηκαν για την υλοποίηση του 1ου ΚΠΣ ανέρχονται συνολικά σε 13,91 δις ECU, τα οποία δόθηκαν από τα Διαρθρωτικά Ταμεία, από την Εθνική Χρηματοδότηση και Δάνεια της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων.

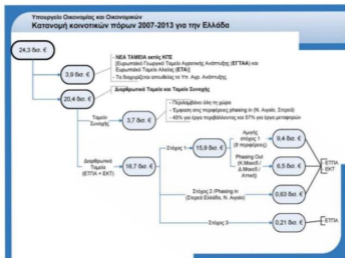
Το 2ο ΚΠΣ ή Β' Πακέτο Ντελór με χρονική διάρκεια από το 1994 έως το 1999 υιοθετεί τους βασικούς άξονες του 1ου ΚΠΣ θέτοντας ταυτόχρονα και νέους αναπτυξιακούς στόχους. Το συγκεκριμένο πακέτο συμπίπτει χρονικά με την προσπάθεια ένταξης της Ελλάδας στην Οικονομική Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ) και

συμμετέχει σημαντικά στην υλοποίηση μεγάλων αναπτυξιακών έργων. Το σχέδιο χρηματοδότησης για το 2ο ΚΠΣ άντλησε πόρους από τα Διαρθρωτικά Ταμεία, το Ταμείο Συνοχής, την Εθνική Δημόσια Δαπάνη, από Ιδιωτικά Κεφάλαια και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Το συνολικό ποσό που διατέθηκε για την υλοποίησή του ανήλθε στα 21,05 δις ECU.

Το 2000 ενεργοποιείται το 3ο ΚΠΣ το οποίο βασίζεται στα ήδη υλοποιημένα έργα των προηγούμενων πλαισίων στήριξης και στοχεύει σε μεγάλα έργα υποδομής σε τομείς κλειδιά της ελληνικής οικονομίας, όπως η αγροτική πολιτική, ο τουρισμός και η ναυτιλία. Στην ίδια χρονική περίοδο, λόγω της υπερδραστηριότητας στις κατασκευές υποδομών για την διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων, που χρηματοδοτούνται κατά κόρον από το 2ο και το 3ο ΚΠΣ, η ελληνική οικονομία παρουσίασε έναν

αλματώδη πλην όμως πρόσκαιρο ρυθμό ανάπτυξης. Η χρηματοδότηση του 3ου ΚΠΣ ανήλθε σε 48,30 δις ευρώ.

Από το 2007 και με ορίζοντα ολοκλήρωσης το 2013 υλοποιείται στην χώρα το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ), το οποίο στην ουσία είναι το 4ο και τελευταίο ΚΠΣ σύμφωνα με τα έως τώρα δεδομένα. Σε αυτό δίνεται έμφαση σε νέους αναπτυξιακούς άξονες που αφορούν κυρίως στην αύξηση μεγεθών όπως η παραγωγικότητα, η απασχόληση, το βιοτικό επίπεδο και η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας. Το σύνολο των Κοινοτικών Πόρων για την υλοποίηση του ΕΣΠΑ σύμφωνα με τον προγραμματισμό ανέρχεται σε 24,3 δις ευρώ.



Ανάλυση του ΕΣΠΑ.

Εάν αθροίσουμε τα ανωτέρω ποσά για τα Κοινοτικά Πλαίσια στήριξης υπολογίζουμε συνολικά άνω των 100 δις ευρώ τα τελευταία 15 χρόνια.

Πέραν των κοινοτικών πλαισίων στήριξης, δεν θα πρέπει να ξεχάσουμε τις αγροτικές επιδοτήσεις που ελάμβανε —και λαμβάνει— η χώρα μας, στο πλαίσιο της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Κοινή Αγροτική Πολιτική αποτελεί την ενοποιημένη Αγροτική Πολιτική των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Περιγράφει ένα σύνολο νόμων σχετικών με την γεωργία και την διακίνηση αγροτικών προϊόντων και διαχειρίζεται όλες τις παραμέτρους, όπως η σταθερότητα των τιμών, η ποιότητα των προϊόντων, η επιλογή προϊόντων, η χρήση του εδάφους και η απασχόληση στον αγροτικό κλάδο.

Άρχισε να ισχύει το 1962, στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ), προδρόμου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), με στόχο τη διάθεση τροφίμων στους Ευρωπαίους καταναλωτές σε ανεκτές τιμές αλλά και τη δίκαιη αμοιβή των παραγωγών και την, κατ'επέκταση, εξασφάλιση λογικού βιοτικού επιπέδου για τους γεωργούς.

Σε όλη τη διάρκεια της σαραντάχρονης πορείας της, η ΚΑΠ αποτέλεσε έναν από τους

πιο σημαντικούς τομείς πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθορίζοντας το σύνολο των κανόνων και μηχανισμών, που ρυθμίζουν την παραγωγή, το εμπόριο και την επεξεργασία των γεωργικών προϊόντων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Γενικότερα, βασίστηκε πάνω στην αρχή της ενότητας των γεωργικών προϊόντων, στην κοινοτική προτίμηση και στην χρηματοδοτική αλληλεγγύη. Η ΚΑΠ στη πορεία της υπέστη αρκετές μεταρρυθμίσεις—κατά περιπτώσεις ριζικές— εξελισσόμενη ώστε να ανταποκρίνεται στις μεταβαλλόμενες ανάγκες της κοινωνίας.

Με τη μείωση του αριθμού των απασχολούμενων στον τομέα της γεωργίας άρχισε και η σταδιακή μείωση του ποσοστού χρηματοδότησης που αναλογεί στην ΚΑΠ, από τους πόρους της ΕΕ. Σήμερα πλέον, μετά και τη νέα διεύρυνση της ΕΕ, κύριος στόχος της πολιτικής αυτής είναι ο ρόλος της γεωργίας στη διαφύλαξη και τη διαχείριση των φυσικών

πόρων στο πλαίσιο της αειφόρου ανάπτυξης, των γεω-περιβαλλοντικών μέτρων, κ.ά. Η ΚΑΠ έχει γίνει αντικείμενο κριτικής από πολλούς. Τον Μάιο του 2007 η Σουηδία έγινε η πρώτη χώρα της ΕΕ που υποστήριξε πως η πολιτική των αγροτικών επιδοτήσεων πρέπει να εγκαταλειφθεί, εκτός αυτών που σχετίζονται με την προστασία του περιβάλλοντος.

Αγροτικές επιδοτήσεις

Παρόλη την υποστήριξη του αγροτικού τομέα από τα χρήματα της ΚΑΠ, η συμβολή του πρωτογενούς τομέα στη διαμόρφωση της εγχώριας ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας της χώρας παρουσιάζει ταχεία μείωση τα τελευταία έτη, από 9,9% το 1995 στο 3,3% το 2008. Το μερίδιο του πρωτογενούς τομέα στην εγχώρια παραγωγή μειώθηκε κατά 6,6% από το 1995 και κατά 3,3% του ΑΕΠ από το 2000. Η παραγωγή του γεωργικού τομέα στην

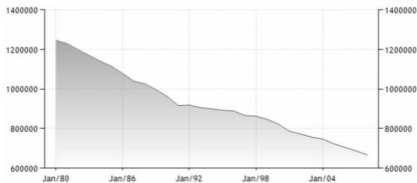
Ελλάδα φθίνει με πολύ υψηλότερο ρυθμό σε σύγκριση με οποιαδήποτε άλλη χώρα της ΕΕ.

Το εμπορικό ισοζύγιο αγροτικών προϊόντων παρουσιάζει έλλειμμα που αυξήθηκε με μέσο ετήσιο ρυθμό 10,9% την περίοδο 1998–2008. Η μέση ετήσια αύξηση των εισαγωγών (5,8%), ήταν υψηλότερη από εκείνη των εξαγωγών (2,9%). Ειδικότερα στην περίοδο 2001–2008, η αύξηση των εξαγωγών ήταν μόλις 1,1% ετησίως, ενώ η αύξηση των εισαγωγών ήταν 6% ετησίως. Από τα στοιχεία της Τραπέζης της Ελλάδος προκύπτει ότι το 2007 οι εξαγωγές αγροτικών προϊόντων αποτέλεσαν το 18,6% περίπου της αξίας των συνολικών εξαγωγών αγαθών της χώρας, ενώ αντιστοίχως οι εισαγωγές σε αγροτικά προϊόντα ήταν το 13,6% των συνολικών εισαγωγών αγαθών.

Η μεγάλη πτώση του μεριδίου του αγροτικού τομέα στην παραγωγή συνοδεύθηκε και από την πτώση του μεριδίου του στην απασχόληση, από 30,3% το 1980 σε 17% το

1998, σε 12,6% το 2004 και σε 11,2% το 2008.^[38] Το ποσοστό αυτό εξακολουθεί να είναι πολύ υψηλότερο από το αντίστοιχο στην ΕΕ-15 που ήταν 3,8% το 2004. Το ποσοστό των αυτοαπασχολούμενων αγροτών στην Ελλάδα έχει διαμορφωθεί στο 80,7% το 2008, έναντι 63,8% στην Ιταλία. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται κυρίως στη νομιμοποίηση των εργαζόμενων μεταναστών στον αγροτικό τομέα τα τελευταία έτη, ενώ οι βασικές γεωργικές και κτηνοτροφικές εργασίες στις ελληνικές αγροτικές εκμεταλλεύσεις πραγματοποιούνται σήμερα κατά βάση από μετανάστες. Η απασχόληση των μελών της οικογένειας των αγροτών έχει μειωθεί σημαντικά. Σύμφωνα με την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού της ΕΣΥΕ, οι απασχολούμενοι στον αγροτικό τομέα το 2008 ήταν 496.000 ή το 11,2% της συνολικής απασχολήσεως στη χώρα (4.539.000 άτομα).

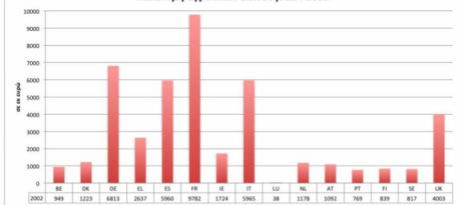
Εκτός από αυτούς υπάρχουν και οι απασχολούμενοι μερικής απασχολήσεως.



Οικονομικά ενεργός πληθυσμός στην αγροτική παραγωγή στην Ελλάδα. Πηγή: Worldbank.

Με βάση τα στοιχεία (ΕΕ) η κατ' έτος επιδότηση των αγροτών από την ΚΑΠ υπολογίζεται σε περίπου 2,5 δις ευρώ. Επομένως, ένας πρόχειρος υπολογισμός μας δίνει 50 δις ευρώ για τα τελευταία 20 χρόνια.

Κατανομή αγροτικών επιδοτήσεων 2002



Κατανομή αγροτικών επιδοτήσεων 2002.

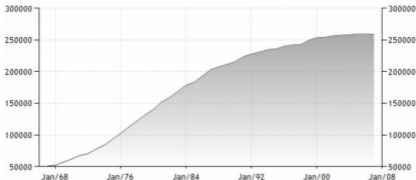
Δεν βλέπουμε δηλαδή μια ανάπτυξη της ελληνικής γεωργίας. Ως ένα βαθμό είναι φυσιολογικό, καθώς οι σύγχρονες —και ώριμες— οικονομίες μεταβάλλονται και μετασχηματίζονται σε οικονομίες δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα. Η μείωση όμως των δεικτών δεν δικαιολογείται.

Σίγουρα σας έρχεται στο μυαλό αυτό που προτίθεμαι στη συνέχεια να γράψω. Ώθησαν τους Έλληνες γεωργούς οι επιδοτήσεις αυτές,

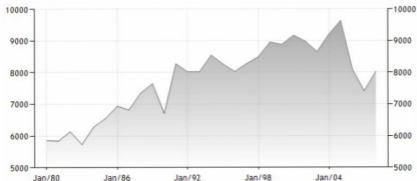
να γίνουν πιο ανταγωνιστικοί, να βρουν νέες καλλιέργειες, να αγοράσουν νέα σύγχρονα μηχανήματα, να εφαρμόσουν νέους τρόπους τυποποίησης και διακίνησης, να γίνουν πιο ανταγωνιστικοί στο ευρωπαϊκό και παγκόσμιο περιβάλλον; Μέχρι ενός σημείου. Φίλος γεωργός από το Άργος, συνεχώς μου εξομολογείται, ότι η συντριπτική πλειοψηφία των συναδέλφων του, αξιοποίησε τις επιδοτήσεις αυτές για να αγοράσουν διαμερίσματα, αυτοκίνητα πολυτελείας και για την άσκηση άλλων ευγενών σπορ τα οποία δεν μου επιτρέπεται να περιγράψω.

Βέβαια, με τα χρήματα της ΚΑΠ έγιναν επενδύσεις, αγοράστηκε εξοπλισμός όπως τρακτέρ ή άλλα μηχανήματα και αυξήθηκε το κατά κεφαλή εισόδημα από αγροτική παραγωγή. Παρόλο που οι αγρότες αριθμητικά φθίνουν, οι νέοι τρόποι παραγωγής αυξάνουν το κατά κεφαλή εισόδημα. Γενικά όμως, σύμφωνα και με

παλαιότερη δήλωση του Προέδρου της ΠΑΣΕΓΕΣ, “οι επιδοτήσεις της ΚΑΠ έβγαλαν τους Έλληνες αγρότες εκτός παραγωγής”^[39].



Πλήθος τρακτέρ στην Ελλάδα. Πηγή: Worldbank.



Προστιθέμενη αξία ανά εργάτη, αγροτικός τομέας, στην Ελλάδα. Πηγή: Worldbank.

Αυτό είναι η μία παράμετρος. Η μερική αξιοποίηση των επιδοτήσεων σε μια αναπτυξιακή κατεύθυνση. Η άλλη παράμετρος όμως είναι, αν εδικαιούνται οι αγρότες μας, όλες αυτές τις επιδοτήσεις;

Σίγουρα θα έχετε ακούσει για την περίπτωση όπου το άθροισμα της επιφάνειας των επιδοτούμενων ελαιοδέντρων στην Κρήτη ήταν ίσο με την επιφάνεια όλης της Ιταλίας, ή την περίπτωση που ένα κοπάδι ζώα σε ένα

χωριό έκανε βόλτες από στάνη σε στάνη, και κάθε κτηνοτρόφος απογραφόταν με αυτό.

Άπειρες τέτοιες ιστορίες που τις γνωρίζουν όσοι συμμετείχαν. Οι γεωργοί, οι ελεγκτές και τα στελέχη των αρμόδιων υπηρεσιών και φυσικά και οι πολιτικοί κάθε επιπέδου (Υπουργοί, Βουλευτές, Δήμαρχοι, Κοινοτάρχες κοκ), που με τα χρήματα της ΚΑΠ πήγαιναν στο καφενείο του χωριού, μοίραζαν το χρήμα και εξαγόραζαν ψήφους. Και σίγουρα τις ιστορίες αυτές τις γνώριζαν πολλοί περισσότεροι. Εθεωρείτο μάγκας όποιος κοροΐδευε την Ευρωπαϊκή Ένωση και ελάμβανε επιδότηση που δεν εδικαιούτο.

Θέλω να σημειώσω και κάτι τελευταίο. Μην θεωρήσετε ότι είμαστε ο μοναδικός έξυπνος λαός, που κοροϊδέψαμε τους υπόλοιπους Ευρωπαίους και τους πήραμε επιδοτήσεις, που δεν τις δικαιούμαστε. Αντίθετα, οι Ευρωπαίοι ήξεραν —και ξέρουν— πολύ καλά τι γίνεται και σε πολλές περιπτώσεις έχουν παρέμβει στο

παρελθόν για τη διόρθωση στρεβλώσεων. Σε άλλες, πάλι, περιπτώσεις, δεν προχωράνε σε ενέργειες, προφανώς για κάποιους τεκμηριωμένους λόγους ή γιατί τα ίδια ή ανάλογα συμβαίνουν και σε άλλες χώρες.

Επιδότησεις για την Κοινωνία της Πληροφορίας

Για την προώθηση της Κοινωνίας της Πληροφορίας (ΚτΠ) στην Ελλάδα με τρόπο συνεκτικό και ολοκληρωμένο, δημιουργήθηκε στο 3ο ΚΠΣ ένα ξεχωριστό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Το επιχειρησιακό πρόγραμμα για την Κοινωνία της Πληροφορίας είχε προϋπολογισμό περίπου 2,8 δις και οι αντίστοιχες δράσεις εκτελέστηκαν το διάστημα 2004–2009. Αντίστοιχες δράσεις για την Κοινωνία της Πληροφορίας περιλαμβάνονται και στο ΕΣΠΑ. Μέχρι τον Μάρτιο του 2012, σε επιχειρησιακά

προγράμματα του ΕΣΠΑ είχαν ενταχθεί έργα Κοινωνίας της Πληροφορίας περίπου 1,1 δις ευρώ. Επίσης, υπολογίζεται, ότι από τον τακτικό προϋπολογισμό των Υπουργείων δαπανώνται κατ' έτος περίπου 400 εκατομμύρια ευρώ για αντίστοιχες δράσεις.

Εάν αθροίσουμε τα ανωτέρω ποσά, μπορούμε να υπολογίσουμε ότι από το 2004 έως σήμερα, έχουμε δαπανήσει περίπου 7 δις ευρώ για δράσεις Κοινωνίας της Πληροφορίας και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Θεωρεί κανείς ότι σήμερα έχουμε αντίστοιχες υποδομές και υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης από το δημόσιο; Δυστυχώς όχι.

Η Ελλάδα σήμερα κατατάσσεται τελευταία ή προτελευταία χώρα της ΕΕ των 27 στους περισσότερους δείκτες που έχει θέσει η Κομισιόν στο πλαίσιο της στρατηγικής “Ψηφιακό Θεματολόγιο (Digital Agenda) 2020”. Σύμφωνα με την τελευταία αξιολόγηση του “Ψηφιακού Θεματολογίου”, η χώρα μας

βρίσκεται στις τελευταίες θέσεις σε 55 επιμέρους δείκτες χρήσης και αξιοποίησης των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών (ΤΠΕ), ενώ μόνον σε 12 δείκτες πλησιάζουμε τον μέσο όρο της Ευρώπης. Ο μόνος δε από τους 67 δείκτες που αξιολογεί το “Ψηφιακό Θεματολόγιο” και ο οποίος βρίσκεται σε καλή θέση σε σύγκριση με τις άλλες χώρες, είναι η κάλυψη ευρυζωνικών συνδέσεων που παρέχεται στο σύνολο του πληθυσμού. Αλλά ακόμη και αυτό είναι αποτέλεσμα της ιδιωτικής πρωτοβουλίας και όχι της πολιτείας.

Η Κυβέρνηση Παπανδρέου πολύ νωρίς ανέδειξε 24 βασικές δράσεις–παρεμβάσεις ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, οι οποίες εάν είχαν υλοποιηθεί θα προσέφεραν δημοσιονομική ωφέλεια κατ’ έτος άνω των 10 δις ευρώ, χωρίς να υπολογίζουμε τα πολλαπλασιαστικά οφέλη για την εθνική οικονομία (antiproedros.gov.gr/ict). Μερικές δράσεις από αυτές είναι η ηλεκτρονική

συνταγογράφηση, η πάταξη του λαθρεμπορίου καυσίμων, η κάρτα πολίτη, η επένδυση σε υποδομές ευρυζωνικότητας (Fiber to the Home), το Σύζευξις ΙΙ, κεντρικές υπολογιστικές υποδομές για το δημόσιο (G-cloud), πληροφοριακά συστήματα νοσοκομείων, ενιαία αρχή μισθοδοσίας και μητρώο δημοσίων υπαλλήλων, ηλεκτρονικές προμήθειες κ.ά. Δυστυχώς, για πολλούς λόγους που ξεφεύγουν από τους σκοπούς του βιβλίου αυτού, δεν έγιναν όσα έπρεπε για την προώθηση των τόσο σημαντικών αυτών παρεμβάσεων. Σημειώνεται, ότι η υλοποίηση των παρεμβάσεων αυτών (10 δις ωφέλεια) θα οδηγούσε ενδεχομένως στο να μην καταλήξουμε στην εφαρμογή οριζοντίων περικοπών σε μισθούς και συντάξεις στο πλαίσιο της δανειακής σύμβασης (περίπου 4 δις).

Αντίθετα, τα προηγούμενα χρόνια σχεδιάστηκαν και υλοποιήθηκαν συστήματα

πληροφορικής για το δημόσιο, δαπανώντας τεράστια ποσά, τα οποία για πολλούς λόγους ουδέποτε λειτούργησαν παραγωγικά. Σύμφωνα με την “Καθημερινή”^[40], μια από τις μεγαλύτερες τρύπες του 3ου ΚΠΣ ήταν τα έργα ανάπτυξης “πυλών (portals)” διαδικτύου. Συνολικά από τα 2,8 δισ. ευρώ που δόθηκαν την περίοδο του 2000–2009 στην υλοποίηση έργων ΤΠΕ, περίπου 200 εκατ. ευρώ ξοδεύτηκαν στη δημιουργία portals τα οποία τελικά κατέληξαν να αποτελούν διαδικτυακές σελίδες (sites), οι οποίες μάλιστα ήταν στατικές στο περιεχόμενό τους και τελικά χωρίς ουδεμία συμβολή στην πληροφόρηση ή την εξυπηρέτηση ή τη μείωση της γραφειοκρατίας. Πρόκειται για παρεμβάσεις αξίας ίσως μερικών εκατοντάδων ευρώ που έγιναν με δαπάνες ύψους 100.000 ευρώ και άνω. Κάθε δήμος, κάθε κοινότητα, την περίοδο εκείνη έρχονταν με ένα αίτημα για τη δημιουργία (μηχανογραφημένου)

πρωτοκόλλου και ενός site. Τραγικό λάθος στον σχεδιασμό ήταν η απουσία μιας κεντρικής διαχείρισης αυτών των αιτημάτων και η ανάθεσή τους μετά από διαγωνισμό, σε έναν ή περισσότερους αναδόχους. Χρήσιμο εργαλείο επιλογής αναδόχων θα ήταν η συμφωνία πλαίσιο (framework agreement), η οποία για πρώτη φορά εφαρμόστηκε σε έργο των συγχωνεύσεων-καταργήσεων φορέων του δημοσίου.

Αντίστοιχη πονεμένη ιστορία είναι η ανάπτυξη ασύρματων δικτύων σε δημόσιους και ιδιωτικούς χώρους (wi fi hotspots) για πρόσβαση στο διαδίκτυο. Και εκεί παρατηρήσαμε να εγκρίνονται έργα άνω των 100.000 ευρώ, τα οποία στην ουσία κόστιζαν όχι πάνω από μερικές εκατοντάδες ευρώ, για το ίδιο αποτέλεσμα.

Περίοπτη θέση σε όλα τα “portals” που αναπτύχθηκαν στο 3ο ΚΠΣ είχε η εθνική διαδικτυακή πύλη γνωστή ως “Ερμής”

(www.ermis.gov.gr). Η πύλη αυτή θα αποτελούσε το σημείο επαφής της δημόσιας διοίκησης με τους πολίτες. Μάλιστα κατά τον τότε υπουργό κ. Π. Παυλόπουλο, η πύλη “Ερμής” αποτελούσε τον βασικότερο πυλώνα του προγράμματος “Πολιτεία”, βάσει του οποίου θα επανιδρύονταν το κράτος από την Κυβέρνηση Καραμανλή.

Η πύλη “Ερμής” κόστισε περίπου 7,5 εκατ. ευρώ και τελικά ολοκληρώθηκε τον Μάρτιο του 2009. Μέχρι σήμερα, διάφορες συμβάσεις “επέκτασης” έχουν ανεβάσει το κόστος στα περίπου 10 εκ ευρώ. Παρά το εξαιρετικά υψηλό κόστος της πύλης, τα αποτελέσματα είναι ιδιαίτερα αμφίβολα. Η πύλη σήμερα έχει μόνο μερικές δεκάδες χιλιάδες χρήστες και δυστυχώς η εμμονή του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης για βελτιώσεις και περαιτέρω συμβάσεις παραμένει αμείωτη, αντί στρατηγικά να στραφεί κάπου αλλού. Είμαι σχεδόν βέβαιος, ότι οι περισσότεροι από

τους αναγνώστες αυτού του βιβλίου ουδέποτε έχουν χρησιμοποιήσει την πύλη, αλλά αγνοούν και την ύπαρξή της και υπομένουν καθημερινά την παραδοσιακή γραφειοκρατία στις συναλλαγές τους με το δημόσιο.

Ακόμη και σήμερα, οι πολίτες προστρέχουν στα Κέντρα Εξυπηρέτησης Συναλλαγών (ΚΕΠ) ή τις υπηρεσίες, αντί να υποβάλουν τα αιτήματά τους από τον υπολογιστή στο σπίτι τους. Αντίθετα, καλό παράδειγμα είναι το tax-isnet, το οποίο έχει μερικά εκατομμύρια χρήστες και το οποίο παρέχει ικανοποιητικές υπηρεσίες προς τους πολίτες.

Συμπεράσματα για τις επιδοτήσεις

Από τα παραπάνω φαίνεται ότι τα χρήματα που έλαβε η Ελλάδα από την ΕΕ μέσω των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης και της ΚΑΠ μάλλον δεν έπιασαν τόπο. Αντί να γίνουν παραγωγικές επενδύσεις, οι οποίες θα είχαν το

ζητούμενο πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα για την εθνική οικονομία, τα χρήματα φαγώθηκαν μέσα από ένα φαύλο σύστημα πολιτικών παροχών, υπερτιμολογήσεων και άχρηστων επενδύσεων και αγορών και τελικά οδηγήθηκαν στην αποταμίευση (υψηλά κεφάλαια) ή την κατανάλωση. Εκεί όμως συμμετείχαν όλοι. Πολιτικοί, δήμαρχοι, αγρότες, μέτοχοι εταιριών πληροφορικής, στελέχη εταιριών πληροφορικής, διεφθαρμένοι δημόσιοι υπάλληλοι, διεφθαρμένοι πολίτες και πολλοί άλλοι ακόμα.

Ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας και διαρθρωτικές αλλαγές

Η αντίσταση στην εφαρμογή διαρθρωτικών αλλαγών είναι μεταξύ άλλων αιτιών αποτέλεσμα ενός πλέγματος συμφερόντων που

συνολικά εκφράζει όλους τους συνδαιτυμόνες στο κοινό τραπέζι της σπατάλης και της υπερχρέωσης. Η διαρθρωτική ανταγωνιστικότητα στην περίπτωση της Ελλάδας αντιμετωπίζει μια πλειάδα από ανορθολογισμούς που επηρεάζουν βαθιά την ελληνική οικονομία. Περιλαμβάνει παραμέτρους όπως η ευκολία ανοίγματος και κλεισίματος μιας επιχείρησης, η βραδυκίνητη και διεφθαρμένη γραφειοκρατία του Δημοσίου, η αναποτελεσματικότητα και η χαμηλή παραγωγικότητα της Δημόσιας Διοίκησης, η ταχύτητα και η ποιότητα απονομής της δικαιοσύνης κ.α.

Η βελτίωση της διαρθρωτικής ανταγωνιστικότητας έχει ιδιαίτερα μεγάλη σημασία. Σύμφωνα με μελέτη του IOBE^[41], η χαμηλή διαρθρωτική ανταγωνιστικότητα αποτελεί την τροχοπέδη που εμποδίζει να αποδώσουν τα οικονομικά μέτρα που έχουμε λάβει για τη μείωση του κόστους εργασίας, με

στόχο τη μείωση της ανεργίας. Οι διαρθρωτικές αδυναμίες αποτελούν εμπόδιο στη μετατροπή των εξοικονομήσεων μισθολογικού κόστους σε νέες θέσεις εργασίας, γιατί η ζήτηση μειώνεται, λόγω της ανεργίας. Φαύλος κύκλος δηλαδή.

Οι διαρθρωτικές αλλαγές, με ναυαρχίδα το άνοιγμα των κλειστών επαγγελματιών έχει αντιμετωπίσει σημαντικές αντιστάσεις από τμήματα της ελληνικής κοινωνίας. Από φορτηγατζήδες–αυτοκινητιστές, μέχρι δικηγόρους και φοροτεχνικούς. Όλοι αυτοί φωνάζουν για τις “ιδιαιτερότητες” του επαγγέλματος τους ή για το πώς και πόσο αποτελεί “λειτουργήμα”, για την προστιθέμενη αξία των δραστηριοτήτων τους, για την ανάγκη προστασίας από την πολιτεία, και άλλα περίεργα. Το γεγονός ότι το θέμα των ταξιτζήδων έχει απασχολήσει τόσο πολύ την ελληνική (και διεθνή) κοινή γνώμη με διαμαρτυρίες, έκτροπα, απεργίες κλπ δείχνει

το μέγεθος της αντίστασης που κάθε μια από αυτές τις ομάδες μπορεί να εμφανίσει, και πόσο μπορεί να δοκιμάσει τις αντοχές της ελληνικής κοινωνίας. Μπορεί το όλο θέμα, για το σύνολο αυτών των επαγγελμάτων, να έχει τακτοποιηθεί νομοθετικά, ο δρόμος προς την εφαρμογή του νόμου και την υλοποίηση των επιμέρους διατάξεων, θα είναι δύσκολος και επίπονος.

Οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, η μείωση των κρατικών δαπανών, η αύξηση της παραγωγικότητας και των δημοσίων εσόδων, η μείωση του κράτους και η αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας σαμποτάρονται από το ισχυρό πλέγμα του βολέματος και των συμφερόντων που έχει οικοδομηθεί, και έχει εδραιώσει ισχυρούς μηχανισμούς και θύλακες αντίστασης στην πρόοδο και την αλλαγή.

Οι ρίζες του οικονομικού παρακράτους διασφαλίζουν τη διαιώνιση μικρών και

μεγάλων συμφερόντων, υποβοηθούμενων από το υφιστάμενο πολιτικό σύστημα. Το εκάστοτε κόμμα που αναλαμβάνει τη διακυβέρνηση της χώρας δρα ως χωνευτήρι επιμέρους προτεραιοτήτων που διαιωνίζουν τις πελατειακές σχέσεις.

[9] Ριζοσπάστης 12.02.2012 [?]

[10] SKAI.gr, 14.03.2012 [?]

[11] Καθημερινή, 10.05.2012 [?]

[12] Καθημερινή, 23.02.2012 [?]

[13] Schneider F. (2011). The shadow economy and shadow economy labor force: What do we (not) know [?]

[14] Matsaganis M., Flevotomou M., Distributional applications of tax evasion in Greece, Hellenic Observatory, LSE, 2010. [?]

[15] Καθημερινή, SKAI.gr 27.04.2012 [?]

-
- [16] Ημερησία, 28.04.2012 [?]
- [17] Καθημερινή, 19.07.2012 [?]
- [18] Τηλεόραση Σκάϊ 06.03.2012 [?]
- [19] Βήμα, 26.02.2012 [?]
- [20] Έθνος, 17.04.2012 [?]
- [21] Ημερησία 11.07.2012 [?]
- [22] Ημερησία, 06.08.2011 [?]
- [23] Capital.gr, 15.03.2012, www.capital.gr/News.asp?id=1440861 [?]
- [24] Ημερησία, 14.05.2012 [?]
- [25] Το Βήμα, 04/04/2012 [?]
- [26] Βήμα 29.04.2012 [?]
- [27] Βήμα 2.05.2012 [?]
- [28] Έκθεση Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης 2010 [?]
- [29] Ναυτεμπορική, 06.07.2012 [?]
- [30] Επενδυτής, 28.05.2012 [?]

[31] Καθημερινή, 14.07.2012 [?]

[32] Τα Νέα, 03.03.2012 [?]

[33] Ναυτεμπορική, 22/05/2012 [?]

[34] Βήμα, 19.04.2012 [?]

[35] Βήμα, 28.04.2011 [?]

[36] Ημερησία, 03.04.2012 [?]

[37] Έκθεση Ελεγκτικού Συνεδρίου 2009,
Μάρτιος 2011 [?]

[38] “Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της
Ελλάδος 2007–1013”, σελ. 7–8. [?]

[39] agrotypos.gr 17.05.2012 [?]

[40] Καθημερινή 21.03.2012 [?]

[41] “Επενδύσεις, Ανάπτυξη, Ανεργία –
Προτάσεις βελτίωσης στο μείγμα οικονομικής
πολιτικής για την καταπολέμηση της ανεργίας και
ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας.” IOBE,
Ιανουάριος 2012 [?]

8

Ιστορίες μαζί τα φάγαμε από το internet

Πριν από μερικές εβδομάδας προσθέσαμε στην ιστοσελίδα μου www.pangalos.gr φόρμα καταγραφής ιστοριών “όλοι μαζί τα φάγαμε”. Καλώ τους πολίτες να στείλουν τη δική τους ιστορία, ή μια ιστορία την οποία είναι σε θέση να γνωρίζουν.

Θέλω να συμβάλλω στο να αποκτήσουμε όλοι μεγαλύτερο βαθμό αυτογνωσίας σχετικά με τη συμμετοχή μας, άμεση ή έμμεση, ενεργή ή παθητική στην σημερινή δύσκολη κατάσταση. Οι νέοι μας πρέπει να δουν τι λάθη κάναμε, και να κάνουν κάτι άλλο. Να

θελήσουν να δημιουργήσουν, να ρισκάρουν, να δοκιμάσουν να επιτύχουν. Το μοντέλο της κρατικοδίαιτης οικονομίας δεν έχει κανένα μέλλον. Δυστυχώς ή ευτυχώς σήμερα δεν είμαστε ούτε μόνοι ούτε απομονωμένοι. Καλούμαστε καθημερινά να ανταγωνιστούμε άλλες χώρες και λαούς, με φθηνότερα εργατικά χέρια, με μεγαλύτερη τεχνογνωσία, με πρόσβαση σε κεφάλαια. Εάν δεν τα καταφέρουμε εμείς θα χάσουμε.

Το κεφάλαιο αυτό του βιβλίου θα εμπλουτίζεται συνεχώς μέσα από τον δικτυακό τόπο mazi-ta-fagame.gr. Αναπτύξαμε σχετικό λογισμικό στο διαδίκτυο, ώστε να καταγράφονται οι ιστορίες πιο εύκολα και γρήγορα και να δημοσιεύονται αμέσως. Πρέπει να βοηθήσουμε στην κατανόηση της αιτίας των σημερινών μας δεινών μέσα από τα παραδείγματα που όλοι έχουμε να δώσουμε.

Ακολουθούν στη συνέχεια ορισμένες ιστορίες από όσες κατατέθηκαν στην σελίδα

www.pangalos.gr/portal/

[?page_id=3067](#). Πολλές από τις ιστορίες έχουν υποβληθεί επώνυμα με αναφορά σε συγκεκριμένα ονόματα και υπηρεσίες. Για ευνόητους λόγους, στο πλαίσιο των στόχων του παρόντος βιβλίου, από τις ιστορίες αυτές έχουν αφαιρεθεί τα προσωπικά δεδομένα και δημοσιεύονται όλες ανώνυμα. Βέβαια δεν αποκλείεται μερικές από αυτές τις καταγγελίες, εφ' όσον προσυπογράφονται και οι καταγγέλλοντες συμφωνούν να διαβιβαστούν στον εισαγγελέα, τους αρμόδιους Υπουργούς, τον Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης ή την δίωξη οικονομικού εγκλήματος.

Στις ιστορίες που ακολουθούν και δημοσιεύονται διατηρήσαμε τη σύνταξη των αποστολέων, κάναμε όμως παρεμβάσεις στην ορθογραφία. Στόχος είναι οι μαρτυρίες να είναι όσο το δυνατό πιο γενικές, αναγνώσιμες και χαρακτηριστικές. Σε μερικές, όταν

εγκαλούμαι, αισθάνθηκα την ανάγκη να απαντήσω.

Δημόσια Διοίκηση – Υπηρεσίες Υπουργείων – Τοπική Αυτοδιοίκηση

Φίλη που έχει μερικά ελαιόδενδρα στο κήπο του σπιτιού της και κατόρθωσε να εισπράττει επιχορήγηση ως ελαιοπαραγωγός. Ο σύντροφος της παίρνει σύνταξη από την πρόνοια (;), αν και κατά κοινή ομολογία ουδέποτε εργάστηκε.

Τις δεκάδες κλήσεις που μου χουν "σβήσει" για παράνομο παρκάρισμα. Πάρκαρα παράνομα αλλά είχα δόντι!

Μου είχε γίνει πρόταση το 1989 από βουλευτή της Ν.Δ. να κάνω αίτηση πρόσληψης στο ΙΚΑ αντί εκατό ψήφων και τα ονόματα των ψηφοφόρων θα τα παρέδιδα στον βουλευτή σε λίστα. Το 1990 μου είχε γίνει πρόταση από βουλευτή του ΠΑΣΟΚ επίσης αντί λίστας εκατό ψηφοφόρων ώστε να προσληφθώ ως υπάλληλος στην γεωπονική σχολή. Το 1992 άλλη "προσφορά" από συνδικαλιστή της αριστεράς και πάλι έναντι λίστας εκατό ψήφων (ταρίφα;) για πρόσληψή μου στην ΔΕΗ. Αρνήθηκα σε όλες διατηρώντας την αξιοπρέπειά μου πλην όμως δουλειά δεν βρήκα ποτέ παρά μόνο περιστασιακά και σήμερα είμαι άνεργος. Προσπάθησα δύο φορές να

φτιάξω δική μου επιχείρηση αλλά στάθηκε αδύνατον διότι δεν είχα χρήματα για να λαδώσω κανέναν απ' όσους μου ζήτηγαν φακελάκι, από το ΙΚΑ και τον εφοριακό μέχρι τον πυροσβέστη και τον γραμματέα του επιμελητηρίου, όλοι θέλαν φακελάκι και ήταν πολλοί! Πάρα πολλοί. Αναγκάστηκα κι έδωσα φακελάκι για δίπλωμα οδήγησης αλλιώς δεν το έπαιρνα με τίποτα, για την γέννα των παιδιών μου αλλιώς θα γένναγε στον δρόμο και για την εγχείρηση καρδιάς του πατέρα μου αλλιώς θα χειρουργούνταν μετά θάνατο. Στις δε επιχειρήσεις που εργάστηκα οι εφοριακοί περνούσαν τακτικά εισέπρατταν το φακελάκι τους κι όλα μέλι γάλα. Γ.Β.

Δήμος χ - Περίοδος 2007-2011, Τοποθεσία: χ. Στην συγκεκριμένη Επιχείρηση ΙΔ Δικαίου Μονομετοχική η οποία είχε υπ ευθύνη της 3 αναψυκτήρια οι περισσότερες εκδηλώσεις (βαφτίσια, γάμοι, μνημόσυνα) ήταν "μαύρες" χωρίς απόδειξη και τα λεφτά πήγαιναν στην τσέπη του τότε Υπεύθυνου, γνωστό μουσικό, και μέρη των κλεμμένων (και από άλλες..μεθόδους) στον Αντιδήμαρχο Οικονομικών της χ. Ο τότε Δήμαρχος τα γνώριζε όλα (είχε καταγγελίες για φοροδιαφυγή) αλλά δεν έκανε τίποτα διότι όλοι ήταν ρουσφέτια του. Αποτέλεσμα. Η χ χρεοκόπησε και οι τότε εργαζόμενοι, νυν απολυμένοι είναι ακόμα απλήρωτοι. Αποδείξεις για τα οικονομικά εγκλήματα; καμία.

Με τη συμπλήρωση των 20 ετών αποφάσισα να πάρω το δίπλωμα οδήγησης. Είμαι κάτοικος Ιλισσίων, συγκεκριμένα Άνω Ιλισσίων, όπου υπάρχουν αρκετές σχολές οδήγησης. Μία εξ αυτών είναι ασφαλώς μεγαλύτερη. Με μια πρόχειρη έρευνα διαπιστώνει κανείς πως τα εξέταστρα που ζητούνται από τη συγκεκριμένη σχολή είναι αρκετά υψηλότερα συγκριτικά με τις παρακείμενες, με διαβεβαίωσαν, ωστόσο, πως αξίζει τον κόπο, επειδή έχει ικανούς δασκάλους. Οι δάσκαλοι ήταν πραγματικά πολύ ικανοί. Λίγες ημέρες πριν τις εξετάσεις, κατά τις τελευταίες ώρες των μαθημάτων, δέχθηκα την ερώτηση από τον δάσκαλο, με το ανάλογο ύφος: “πώς τη βλέπεις τη δουλειά; Το

χουμε;” Απάντησα πως δεν θα είχα μάλλον πρόβλημα. Συνέχισε : “πάντως να ξέρεις είναι Μ...ς, όποτε τους γουστάρει περνάνε κόσμο. Αν θες γίνεται να το κανονίσουμε. Δε λέει τώρα να κόβεις και να τα ξαναδίνεις να περάσεις”. Στη συνέχεια μου εξήγησε πως υπάρχουν δυο κατηγορίες υποψηφίων, αυτοί που πάνε με αυτοπεποίθηση —κι αν περάσουν έχει καλώς— και αυτοί που είναι βέβαια καλοί, αλλά θέλουν να το διασφαλίσουν. Και επιβεβαιώθηκε, καθώς φίλος πράγματι εξετάστηκε χωρίς χρηματισμό και πέρασε, ενώ άλλος είχε κοπεί, αφού ο εξεταστής κατέβηκε και μέτρησε την απόσταση του τροχού από το πεζοδρόμιο με μέτρο και τον έκοψε για 1 εκατοστό! Σημειώνω πως κατά την “εξέτασή” μου

είχαν δώσει όλοι οι εξεταζόμενοι (8 άτομα) τα 200 απαραίτητα ευρώ. Δεν κράτησε πάνω από 6 λεπτά. Επιβεβαιώθηκε η διάχυτη αντίληψη περί του κλασσικού διεφθαρμένου δημοσίου υπαλλήλου, δεν έκαναν ερωτήσεις, δεν έκαναν παρατηρήσεις, σαν να μην υπήρξαν.

Πρώην πρόεδρος δημοτικού συμβουλίου σε μικρό Δήμο της Αττικής “έτυχε” να ορισθεί, μαζί με την γυναίκα του, προσωρινός ενεργειακός επιθεωρητής. Τυχαίο; Δεν νομίζω...

Εκπαίδευση – Παιδεία

Φοιτητής της Φιλοσοφικής Σχολής. Η καθηγήτρια χορηγεί τρία (3) πανεπιστημιακά συγγράμματα (χοντρό εξώφυλλο - έγχρωμες ολοσέλιδες εικόνες, τιμή λιανικής 80 ευρώ έκαστο) δωρεάν. Η ύλη προέρχονταν μόνο από κάποια φυλλάδια. Μαζί τα φάγαμε...

Ο καθηγητής πανεπιστημίου δίνει την προετοιμασία συνεδρίου (και το σχετικό κονδύλι) στο γιο του ο οποίος είναι ιδιοκτήτης σχετικής εταιρείας.

Άκουσα από έμπειρο καθηγητή στο Δ.Π.Θ όταν ήμουν λέκτορας Π.Δ. 407 εκεί:

1) αγορές τηλεοράσεων και εκτυπωτών τελευταίας τεχνολογίας για γραφεία τακτικών καθηγητών (εννοείται με λεφτά του δημοσίου). Ορισμένοι εξ αυτών έχουν να πατήσουν χρόνια στα γραφεία τους —σύμφωνα με την ίδια πληροφόρηση.

2) για υπαλλήλους Δ.Π.Θ. που έπαιρναν επίδομα ηλεκτρονικού υπολογιστή, ενώ δεν ήξεραν ούτε πώς ανοίγει ο υπολογιστής. Μάλλον σπατάλη υπάρχει και όχι υποχρηματοδότηση στα Α.Ε.Ι.

Δημόσιο λύκειο στον Πειραιά
οργανώνει την πενθήμερη,

συμφωνώντας για μίζα από ένα πρακτορείο (παγκοίμως ομολογουμένη για τις ανάγκες του σχολείου). Μίζα δίνει άλλο πρακτορείο στο 15μελές, αλλά τη δουλειά παίρνει το πρώτο πρακτορείο. Το δεύτερο (που έδωσε στα παιδιά) απαιτεί από το σχολείο τα λεφτά (μια και δεν πήρε τη δουλειά), οι πιτσιρικάδες δεν τα επιστρέφουν και ο Διευθυντής βάζει το σύλλογο γονέων να πληρώσει τη δεύτερη μίζα. Την επόμενη χρονιά ξαναγίνεται το ίδιο αλλά τα πιτσιρικά επιστρέφουν τα χρήματα, αφού κλήθηκε αστυνομία! (ΜΙΑ ΜΙΖΑ ΑΛΛΟΤΕ ΦΤΑΝΕΙ ΚΙ ΑΛΛΟΤΕ ΟΧΙ)

Δημόσιο λύκειο στον Πειραιά
απασχολεί για τα αποτελέσματα των

Πανελλαδικών (1-20 Ιουλίου) τέσσερις (4) εκπαιδευτικούς (που πληρώνονται παραπάνω —μέρες Ιουλίου—, μια και είναι περίοδος αδειάς) αλλά στην τελική εκκαθάριση πληρώνονται 5-6 καθηγητές! (παρότι 1-2 δεν εμφανίστηκαν ποτέ!) Ένας, δε, από τους "ευεργετηθέντες" είναι και υπεύθυνος εργαστηρίου Φυσικής, που παρότι ζητώνται στο ίδιο διάστημα κάποια στατιστικά για το —αιωνίως αχρησιμοποίητο— εργαστήριο Φυσικής (8 εκ. δραχμές εξοπλισμού στη φορμόλη), ζητά, τηλεφωνικά, από το Διευθυντή να βάλει υπογραφές τυπικά στα χαρτιά!

κ. Πάγκαλε

Είμαι φρέσκο-συνταξιούχος εκπαιδευτικός (Φυσικής Αγωγής) και σχετικά με το περιβόητο “μαζί τα φάγαμε”, θέλω να καταθέσω την προσωπική μου εμπειρία. Συχνά είχα αντιπαραθέσεις με συναδέλφους εκπαιδευτικούς για την συγκεκριμένη φράση. Με επέπλητταν γιατί ενστερνιζόμουν τέτοιες απόψεις, αφού οι ίδιοι για παράδειγμα δεν μετείχαν σε αντίστοιχες παθογένειες.

Τους θύμιζα τότε ότι στο σχολικό συγκρότημα που μεταξύ άλλων φιλοξενείται και το σχολείο μας, τα τελευταία 20–25 χρόνια έχει υποστεί τόσους βανδαλισμούς, για την αποκατάσταση των οποίων θα μπορούσε να χτιστεί τουλάχιστον άλλο ένα συγκρότημα. Η ευθύνη δε της εκπαιδευτικής κοινότητας, μέρος της

οποίας είμαστε κι εμείς, έχει τεράστιες ευθύνες για την αδυναμία–αδιαφορία να προστατεύσουμε, έως και την συμμετοχή μας, συμπαράσταση, συνεργία σε επαισχυντες καταλήψεις, δήθεν για το καλό και την πρόοδο της παιδείας. Με την λήξη δε των οποιών (καταλήψεων) είχαμε πάντα βανδαλισμούς, κλοπές και καταστροφές εκπαιδευτικού υλικού. Συνήθως δε τα “χρεώναμε” σε εξωσχολικά άτομα, ενώ γνωρίζαμε άριστα, ότι συνέβαινε το ακριβώς αντίθετο.

Δύο φορές καταστράφηκε ολοσχερώς το αμφιθέατρο του συγκροτήματος. Στη μία από αυτές και στην “διαδικασία” νομιμοποίησης της κατάληψης, μετείχε και η Δήμαρχος (Κ.Κ.Ε. παρακαλώ), προκειμένου να

βεβαιώσει ότι όλα βαίνουν καλώς και υπάρχει η σχετική πλειοψηφία. Άλλες τόσες καταστροφές είχαν υποστεί τα Γυμναστήρια. Ούτε πολύζυγα άφησαν, ούτε πάγκους, ούτε στρώματα γυμναστικής. Όλα θυσία στον “βωμό” της επαναστατικής γυμναστικής. Κι εμείς καμαρώναμε απ’ το απέναντι καφενείο που μας φιλοξενούσε.

Αλλά ανάλογες καταστροφές είχαμε και κατά την διάρκεια λειτουργίας των σχολείων. Καθημερινά δεκάδες θρανία, καρέκλες και άλλα υλικά, στοιβάζονταν στο προαύλιο, χωρίς να συγκινείται ουδείς. Κάποτε κατήγγειλα μαθητή στον Διευθυντή του Λυκείου που συν λειτουργούσαμε, ότι πέταξε καρέκλα από τον 1ο όροφο του σχολείου και έσκασε δίπλα σε μαθήτρια του Γυμνασίου (την

τραυμάτισε ευτυχώς ελαφρά) για να πάρω την απάντηση από τον ανεκδιήγητο Λυκειάρχη, μετά από λίγο, ότι έγινε κατά λάθος (επρόκειτο βλέπεις για τον πρόεδρο του 15μελούς και πρωτοστατούντα στις παραπάνω ενέργειες). Θα μπορούσα να περιγράψω δεκάδες τέτοια ανάλογα περιστατικά.

Θέλω δε να αναφέρω ότι τα ανωτέρω, λίγο πολύ συνέβαιναν στην πλειοψηφία των σχολείων της χώρας μας, με μικρότερη ή μεγαλύτερη ένταση και συχνότητα.

Γίνεται λοιπόν αντιληπτό από τα ανωτέρω, ότι η φράση αυτή (μαζί τα φάγαμε) βρίσκει δικαίωση και στον ευαίσθητο χώρο της εκπαίδευσης.

Νοιώθω την ανάγκη να αναφέρω όλα αυτά, επειδή εκτιμώ το πολιτικό

σας θάρρος και επειδή όπως πληροφορούμαι, συγκεντρώνετε στοιχεία σχετικά με το θέμα.

Με εκτίμηση, Σ. Μ.

Τ.Ε.Ι Πειραιά 1993-2002.
 Βαθμολογίες σε εξετάσεις 90% δεκάρια... Φυσικά συμφωνία "διδασκόντων" με "φοιτητοπατέρες". Φυσικά αφού το Τ.Ε.Ι. και όταν το "διοικούσε" οικτρός πασόκος πρόεδρος, σαν junior partner της δεξιάς, πραγματικός πρόεδρος ήταν ο αρχιΔΑΠιτης του Τ.Ε.Ι. Η ΔΑΠ έβγαινε πρώτη στις εκλογές γιατί ταπετσάριζε με πλακάτ το 8ο της επιφάνειας των τοίχων και ταβανιών της σχολής. Οι άλλοι παραπονιόταν γιατί να έχουν μικρότερο ποσοστό

επιφανείας, η ΔΑΠ έκανε τα μεγαλύτερα πάρτυ, τις περισσότερες εκδρομές στη Μύκονο και πράγματι είχε τις ομορφότερες ... Από οικογενειοκρατία, άλλο τίποτα ...

Σπούδασα στο Πανεπιστήμιο Κρήτης το 2001-2005. Κατά την περίοδο εκείνη τα βιβλία ήταν δωρεάν, παίρναμε όλοι δωρεάν φαγητό από το εστιατόριο και επιδότηση ενοικίου. Το οικογενειακό εισόδημα για όλα αυτά ήταν περί τα 35.000 ευρώ και το αφορολόγητο 12.000. Προφανώς και δεν ισχύουν πουθενά αλλού αυτά τα έξοδα του κράτους για τους φοιτητές. Επίσης, δεν υπήρχε έλεγχος σε πόσα μαθήματα θα εγγραφείς / πάρεις

βιβλία. Γέμισα μια βιβλιοθήκη. Και
εγώ έφαγα δυστυχώς...

Ένοπλες δυνάμεις – στρατός

Το 2000 αφού μου ήρθε το χαρτί της
στρατιωτικής μου κατάταξης και είχα
κληθεί να υπηρετήσω στο πεζικό,
πλησίασα κάποιο οικογενειακό γνωστό
μου, που εργαζόταν στο γραφείο του κ.
Άκη, υπουργού άμυνας τότε και του
ζήτησα μετάταξη στην αεροπορία. Το
αίτημα μου ικανοποιήθηκε άμεσα και
φαντάζομαι από τις τύψεις του, ο κ.
υπουργός, για την αδικία εις βάρος
των άλλων πολιτών θα παρήγγειλε ένα
σετ πυραύλων συνοδευόμενο από την
κατάλληλη μίζα. Ή ίσως να θεώρησε

ότι αυτή η τάση του Έλληνα πολίτη να ζητά διευκολύνσεις από αυτούς που τον εξουσιάζουν να νομιμοποιεί αυτές τις πρακτικές. Μπορεί όντως να είχε μια ταρίφα μεγέθους: ένα ευρώ για κάθε "διευκόλυνση" ή μήπως δύο; Ή μήπως δέκα. Κάν' το χίλια και βλέπουμε. Και αν δεν φτάνουν ξαναπαίρνουμε. Τελικά μαζί τα φάγαμε. Α ναι και αντέγραφα σε 5 μαθήματα στη σχολή και μπήκα και καμιά 10αρια φορές στα λεωφορεία χωρίς εισιτήριο. Να μην πούμε για τη φοροδιαφυγή που κάνω ως μισθωτός.....

Υπηρέτησα την θητεία μου το 2007 ως έφεδρος αξιωματικός , κατά κύριο λόγο σε ένα ακριτικό νησί του Αιγαίου.

Για αρκετούς μήνες ήμουν αξιωματικός 2 γραφείων, 1 Γραφείο (αλληλογραφία μεταξύ άλλων) και Γραφείου κινήσεως... βολές, οχυρωματικά έργα, συντηρήσεις στρατοπέδου, πληρώθηκαν απ' το κράτος και δεν έγιναν ποτέ, καύσιμα της υπηρεσίας σε ιδιωτικά ΙΧ, στρατιωτικά οχήματα για βόλτες, προμήθειες τροφίμων και για το σπίτι του διοικητή και του υποδιοικητή. Αλλά το πιο εκκωφαντικό που συζητήθηκε και λίγο αν θυμάμαι καλά ήταν ένα υπόστεγο σκύλων που κόστισε δεκάδες χιλιάδες ευρώ και ήταν 4 σίδερα με μια λαμαρίνα (εγκαινιάστηκε από ανώτερο αξιωματικό μάλιστα) ...

1996 νέος στρατιώτης στην Θήβα. Ημέρα που θα μαθαίναμε τις μεταθέσεις μας. Στις 20.00 το βράδυ μας ανακοινώνονται οι μεταθέσεις. Εγώ και άλλα δύο άτομα από την πυροβολαρχία έχουμε μετάθεση στην Λήμνο. 07:00 το πρωί ξεκινάμε από Θήβα. Εγώ Λήμνο. Οι άλλοι δύο, Στρατονομία στην Αθήνα. Πότε πρόλαβαν να αλλάξουν μεταθέσεις μέσα στην νύχτα;;; Πήγα Λήμνο μόνος μου από την πυροβολαρχία. 18 ημέρες μετά έγιναν τα Ίμια. Ήμουν στην πρώτη γραμμή. Μαζί τα φάγαμε... Σε κάθε σημείο της άπληστης ζωής μας. Κάθε μέρα. Κάθε ώρα.

1996 εν μέσω στρατιωτικής θητείας. Δαπάνη στο 4ο γραφείο για να έρθει ιδιωτικό όχημα να αδειάσει τον βόθρο του στρατοπέδου. 45.000 δραχμές. Το "ιδιωτικό" όχημα ήταν το βυτίο από το διπλανό στρατόπεδο. Ολόκληρος ο μεταχειρισμένος εξοπλισμός πετάχτηκε έξω από το στρατόπεδο σε κάτι συκιές για να μην τα δει ο Ταξίαρχος στην επιθεώρηση. Κλέψαμε 4 ζαμπονάκια και 2 μπύρες γερμανικές από το συσσίτιο και τα καταναλώσαμε στο περίπολο 12-3. Μαζί τα φάγαμε... κάθε μέρα τα έβλεπα και τα βλέπω ακόμα κάθε μέρα. Ακόμα και τώρα που είναι αργά. Υπάρχουν αμετανόητοι ακόμα.

Όταν το 2003 για να μετατεθώ από την πόλη Χ στην πόλη ΧΧ, πήγα στο πολιτικό γραφείο του κ. ΧΧΧ βουλευτή της ΝΔ, η υποδοχή η εξυπηρέτηση και η οργάνωση ήταν άριστη. Ήταν η πρώτη μου φορά και ΕΞΕΠΛΑΓΗΝ. Εδώ είναι μαγαζί κανονικό.....σκεφτόμouνα σαστισμένος.....Η μετάθεση έγινε κατά παράβαση των στρατιωτικών κανόνων και ίσως εις βάρος άλλου αξιωματικού, και εγώ ψήφισα τον βουλευτή. Αυτή η μετάθεση είχε για μένα σημαντικότατο οικονομικό όφελος. Άρα έφαγα και 'γω. Όσο μπορούσα. Αν μπορούσα θα έτρωγα παραπάνω. Συγγνώμη που δεν κοινοποιώ περισσότερα στοιχεία...Αντισυνταγματάρχης χμ... βλέπετε !!!!!

Επενδύσεις – επιχειρήσεις

Επιδότησεις 50% επιδοτούμενες από το κράτος και 50% από τον υποψήφιο. Αντικείμενο: Νέες επιχειρήσεις. Η οδηγία... "Να μου βγει χωρίς να βάλω ευρώ από την τσέπη μου". Προϋπολογισμός 50.000 ευρώ. (από 25.000 έκαστος).

Το μαγείρεμα: Γραφείο. Πραγματική αξία 250. Αξία για την επιδότηση: 2.500 ευρώ. Καρέκλα. Πραγματική αξία 50. Αξία για την επιδότηση: 750 ευρώ. Βάψιμο: Πραγματική αξία μηδέν. Αξία για την επιδότηση: 3.000 ευρώ. Υδραυλικά: Πραγματική αξία μηδέν. Αξία για την επιδότηση: 7.000 ευρώ. Πλακάκια:

Πραγματική αξία *Praktiker* 200 ευρώ.
Αξία για την επιδότηση 5.000 ευρώ.
Αποτέλεσμα: Κλείσιμο της επιχείρησης
από 6 μήνες έως 2 χρόνια. Τυπικά
παραμένει ανοιχτή μέχρι το πέρας της
5ετίας. Ναι... Μαζί τα φάγαμε.

Φρουτάκια 1994–2000. Αδέρφια
φρουτέμπορες ηλεκτρονικών
παιχνιδιών με ένα μικρό κατάστημα
στο κέντρο της πόλης μετά από μερικά
χρόνια κατέληξαν να έχουν ιδιοκτησία
ολόκληρο το κέντρο της πόλης. Μισθοί
ολόκληροι καταβροχθίζονταν εντός
λίγων ωρών. Κολλητός φίλος
στρατιωτικός "έπαιξε" μισθό και δώρο
Χριστουγέννων από τις 23:00 το
βράδυ μέχρι τις 03.00. Ο τζίρος που
έκανε στο μαγαζί ήταν 750.000

δραχμές. Την μεταφορά των χρημάτων από τα καταστήματα στο γραφείο έκανε ο Χρήστος (φουσκωτός) με τρεις φουσκωτούς φίλους με ένα καρτσάκι 4 κιβωτίων τύπου νουνού γεμάτα χαρτονομίσματα. Τρεις φορές την ημέρα τις καλές ημέρες. Μαζί τα φάγαμε και είναι αλήθεια που απελευθερώνει.

Επιδόματα – Συντάξεις – Αμοιβές

Όταν γύριζε ο μπαμπάκας / μαμάκα πριν τις 15:00 στο σπίτι δεν ήξερε κανένα από τα άλλα μέλη οτι είχε κάνει κοπάνα; Τον κατήγγειλαν; Όσους διόρισε / βοήθησε / βόλεψε ο Άκης τώρα που αποδείχτηκε σκάρτος

ζήτησαν να παραιτηθούν /
επαναξιολογηθούν;

Στις κρατικές τράπεζες, όπως και στην Τράπεζα της Ελλάδος γινότανε πάρτυ με τις υπερωρίες... κόσμος έβγαζε 20 μισθό, έφτιαξε εξοχικά... δυστυχώς δεν έχω νούμερα, καλό θα ήταν να ζητηθούν από την ΤτΕ, την Εμπορική, Αγροτική Εθνική τι πλήρωναν για υπερωρίες και τι % τις μισθοδοσίας ήταν αυτό.

Περί τα μέσα της δεκαετίας του '80, πολύ καλός φίλος με τον οποίο υπήρξαμε συμμαθητές για 9 χρόνια, τελείωνε τα ΤΕΙ και έκανε την

πρακτική άσκησή του στη ΔΕΗ Μυτιλήνης. Το καλοκαίρι που βρεθήκαμε στη Μυτιλήνη (γεννηθήκαμε και μεγαλώσαμε στη Λέσβο) μας ενημέρωσε για τα συνεργεία που κάθε μέρα βγαίνουν στα χωριά για να κάνουν νέες συνδέσεις και ενώ μπορούν να κάνουν 7-8 συνδέσεις τη μέρα, κάνουν μόνο 3-4 και μετά κάθονται σε ένα καφενείο και πίνουν μπύρες για 2-3 ώρες. Ακόμη τότε δεν είχαμε αναπτύξει την αίσθηση του "κοινού καλού" και μας φαινόταν "ηρωική" η στάση τους! Σήμερα πιστεύω ότι αυτοί οι άνθρωποι έκλεβαν από την τσέπη της κοινωνίας.

Έχω αρκετά μεγάλη ακίνητη περιουσία και σεβαστό εισόδημα από ενοίκια και μέχρι πρότινος και από μισθωτή εργασία, τα οποία είναι όλα δηλωμένα στη φορολογική μου δήλωση. Προ καιρού απολύθηκα από την εργασία μου και όπως προβλεπόταν, έπαιρνα επίδομα ανεργίας! Απίθανο; Δηλωμένο εισόδημα 50,000 / έτος από ενοίκια και μου δίνουν και επίδομα ανεργίας!

Ήμουν εγγεγραμμένη στον ΟΑΕΔ και δούλευα μαύρα για να έχω 2 εισοδήματα.... το αποτέλεσμα, βέβαια, ήταν πως ο τύπος που του δούλευα μαύρα μου φάγε όλα τα λεφτά, για τους 8 μήνες που του δούλευα και γω

δεν μπορούσα να κινηθώ νομικά εναντίον του!

Η οικογένειά μου νοίκιαζε το 2008-2009 ένα διαμέρισμα στο Χαλάνδρι με ενοίκιο 1200 ευρώ τον μήνα. Το σπίτι αυτό το νοίκιαζε η Τράπεζα της Ελλάδας για έναν υπάλληλό της (Β.Π.) ο οποίος δούλευε ως θυρωρός στην πύλη του Νομισματοκοπείου στην Μεσογείων. Η δουλειά του ήταν στις 8:00-9:00 πμ να ανοίγει την πύλη για τα αυτοκίνητα των υπαλλήλων το πρωί. Αντίστοιχα στις 15:00 άνοιγε την πύλη για την αποχώρηση των υπαλλήλων. Γι' αυτό τον υπάλληλο η Τράπεζα της Ελλάδος του πλήρωνε ενοίκιο 1200 ευρώ τον μήνα!! Το ενοίκιο ήταν

ΑΣΧΕΤΟ με τον μισθό του. (Εννοείται ότι μπορώ να προσκομίσω και συμβόλαιο).

Στεγαστικό επίδομα σε πρωτοετείς φοιτητές εφάπαξ 1000 ευρώ. Υποτίθεται για οικογένειες με χαμηλό εισόδημα. ΣΩΣΤΑ. Ο γιος μου δεν το δικαιούται διότι μαζί με τη γυναίκα μου, ως δημόσιοι υπάλληλοι, φτάνουμε κοντά τα 38.000 ευρώ. Μια παρέα γνωστών κοριτσιών - φοιτητριών, περιχαρείς αφού πήραν το επίδομα θα το χρησιμοποιήσουν για να καλύψουν 7 μέρες ΜΟΝΟ τη διαμονή σε πολυτελές ξενοδοχείο της Πάρου (800 περίπου ευρώ η μία). Υπολογίστε και τα υπόλοιπα έξοδα που θα χρειαστούν...1500 τουλάχιστον κατ'

άτομο. Οι οικογένειες δηλώνουν άπορες (οι γνωστές επαγγελματικές ομάδες), παίρνουν το επίδομα και μετά το χρησιμοποιούν όπως περιέγραφα. Στην υγεία όλων των υπολοίπων κορόιδων. ΥΓ. Ο πραγματικά άπορος φοιτητής μάλλον θα το αξιοποιούσε αλλιώς.

ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ ΙΚΑ, για συνταξιούχους. 450 περίπου ευρώ για τη διαμονή κυρίως (για θαλάσσια μπάνια ή λουτρά, ατόμων που έχουν ανάγκη μετά από απόφαση σχετικής επιτροπής). Τι γίνεται όμως αν αυτά τα άτομα τελικά αποφασίσουν να μην πάνε; Η διαδικασία προχωράει κανονικά, ο ξενοδόχος κόβει απόδειξη ότι διέμενε ο πελάτης, εισπράττει τα

μισά, δίνει στο δικαιούχο τα άλλα μισά και όλα καλάΧρόνια αυτή η πατέντα.

Αργόμισθος πτωχευμένης ΔΕΚΟ κατάφερε να εισπράξει αποζημίωση δις για την απόλυσή του. Ακόλουθα με ψευδή ιατρικά πιστοποιητικά για καρκίνο λαμβάνει αναπηρική σύνταξη μέχρι σήμερα...

Μία από τις πρώτες προτεραιότητες του ΠΑΣΟΚ όταν ανέβηκε στην εξουσία ήταν να αναγνωρίσει την Εθνική Αντίσταση στα χρόνια της κατοχής, κάτι που έκανε την Βραδυνή και τη Ακρόπολη της εποχής εκείνης

να λυσσάξουν με πρωτοσέλιδα του τύπου "Αναγνωρίζουν τους σφαγείς με τα κονσερβοκούτια" κλπ. Στα πλαίσια της αναγνώρισης λοιπόν, ψηφίστηκε νόμος για την συνταξιοδότηση των αντιστασιακών και πριμοδότηση των παιδιών τους με μόρια για διορισμό στο Δημόσιο. Το τι έγινε το υπολπεύεστε... Ύστερα από μερικά χρόνια βρέθηκαν συνταξιοδοτούμενοι, οι οποίοι στα χρόνια της Κατοχής ήταν 6 ετών ή βρέφη, ή ακόμα κι αγέννητοι... Ωραία ιστορία ε;

Τι να λέμε. Η φράση αυτή, αν και σχολιάστηκε τόσο αρνητικά είχε ένα μεγάλο μέρος αλήθειας μέσα της. Προφανώς δεν τα φάγαμε μαζί όλοι στον ίδιο βαθμό, όμως ο καθένας

έφαγε όσα μπορούσε περισσότερα ανάλογα με τη θέση του. Ο εργολάβος έφαγε πολλά, ορισμένοι πολιτικοί έφαγαν περισσότερα, τεμπέληδες και άχρηστοι δημόσιοι υπάλληλοι έτρωγαν επί χρόνια και από λίγο, άλλοι καθόλου... Από το στενό μου κύκλο γνωρίζω τουλάχιστον τρία άτομα που ενώ ήταν εγγεγραμμένα στον ΟΑΕΔ, δεν κούνησαν το δαχτυλάκι τους να βρουν δουλειά, παρά μασουλούσαν τα λεφτάκια του ταμείου και παράλληλα γκρίνιαζαν για τους δείκτες της ανεργίας που ανέβαιναν ή μούτζωναν αγανακτισμένοι τη Βουλή.

Επιμελητήριο με Πρόεδρο ΝΔ 2007.
Έργο ανακαίνισης της έδρας του επιμελητηρίου. Άνω των 400.000

ευρώ. Μοιράστηκε σε πάρα πολλούς. Μέχρι ο δήμος "ανέλαβε" ένα μέρος του κόστους. Με δικά του έξοδα κατασκεύασε ένα τμήμα. Την μελέτη έκαναν μηχανικοί της ΤΥΔΚ. Αναφέρω ενδεικτικά για απόδειξη ανικανότητας και λαμογιάς. Άρθρο 21. Πλήρες σύστημα τηλεφωνικού κέντρου και δικτύου ηλεκτρονικών υπολογιστών. Προϋπολογισμός 850 ευρώ. (για 30 υπαλλήλους). Τελικά το έργο έγινε με προδιαγραφές χειρότερες από αυτές που είχε και στην παράδοση δεν δούλεψε μεγάλο μέρος της ηλεκτρολογικής και δικτυακής εγκατάστασης. Όλα καλύφθηκαν με όμορφη γυψοσανίδα. Δεν δουλεύουν, αλλά είναι όμορφα. Ναι αγαπητοί... "Μαζί τα φάγαμε".

...Σε νησί του βορείου Αιγαίου...δέκα χρόνια πεθαμένη η μάνα του η σύνταξη έρχεται κανονικά και το χειρότερο κερνάει και στο καφενείο τους "αγανακτησμένους" συντοπίτες-συνενόχους όταν έρχονται τα λεφτά (αυτά που είναι δανεικά)..οι οποίοι βέβαια ξέρουν τα πάντα αλλά τον πίνουν τον καφέ γελάνε και βρίζουν ταυτόχρονα βλέποντας ειδήσεις..α! όχι! Για τους καφέδες ο καφετζής δεν κόβει απόδειξη ούτε πληρώνει ασφάλεια γιατί είναι μικρό το χωριό και επειδή έχει και ένα στρέμμα... Με τίποτα κόβει και ένα τιμολόγιο και παίρνει και σύνταξη ΟΓΑ .. σαν γεωργός.

Φοροδιαφυγή

Αγαπητέ κύριε Πάγκαλε,

Εργαζόμενος και εγώ σε γνωστό κλαμπ-καφέ-εστιατόριο της Κηφισιάς από την περίοδο 2005–2008 και 2009–2011 από τη θέση του ταμιά όπου ήμουν υπεύθυνος κατά υπόδειξη των ιδιοκτητών–επιχειρηματιών συμμετείχα και γω έμμεσα στην κλοπή φόρων από το κράτος που τα καρπώνονταν οι μέτοχοι ιδιοκτήτες χτυπώντας πχ στην ταμειακή του μπαρ 200–300 ευρώ ημερήσια είσπραξη αντί 2.000–3.000 ευρώ που ήταν η είσπραξη πραγματικά. Η ανταμοιβή μου για αυτό ήταν φυσικά το ημερήσιο μεροκάματο (50–60 ευρώ) τότε, αλλά

σε βάθος χρόνου το αποτέλεσμα ήταν αυτές οι μαύρες εισπράξεις να πηγαίνουν στην παραοικονομία με τα σημερινά αποτελέσματα.

Η οικογένεια Κ.Δ. του Χ στον Περισσό δηλώνει εδώ και χρόνια εξοχικό σπίτι στην Κύμη 250 τμ ως 25! Το ίδιο και το σπίτι στην Αθήνα δηλώνει άλλα τετραγωνικά από αυτό που είναι στην πραγματικότητα. Τα παιδιά που μένουν μαζί τους έχουν καταθέσεις 60 και 70 χιλιάδες ευρώ ο καθένας και δεν πλήρωσαν ούτε ένα χαράτσι ούτε της ΔΕΗ ούτε της αλληλεγγύης κανείς από την οικογένεια.

Εργαζόμεουν στην οικογενειακή επιχείρηση - καταστήματα υποδημάτων για 20 χρόνια. Ο πατέρας μου φοβόταν ανέκαθεν την επαφή με την εφορία, θεωρούσε πως όσο και να προσπαθούσες να είσαι σωστός σε είχαν στο χέρι. Όλα τα συνεργεία που ήρθαν όλα αυτά τα χρόνια για έλεγχο έπαιρναν χρήματα που ο πατέρας μου με ανακούφιση σχεδόν τους έδινε. Εκείνοι αποφάσιζαν το ποσόν αλλά μπορούσες να παζαρέψεις, χρήματα έπαιρναν και όταν κλείναμε βιβλία ο λογιστής τα κανόνιζε!! Τους σιχαινόμουν βαθύτατα και με στεναχωρούσε και η εικόνα του πατέρα μου με το δουλικό ύφος, λες και τους χρωστάγαμε, να τους δίνει τον κόπο μας. Αν πραγματικά κάποιος ενδιαφερόταν για τη διαφθορά στις

εφορίες θα μπορούσε εύκολα να διαπιστώσει πως τα σπίτια και τα αυτοκίνητα και οι καταθέσεις δεν κολλάνε με τον μισθό του δημοσίου υπαλλήλου. Δεν συμφωνώ πως μαζί τα φάγαμε, εάν υπάρχει έστω και ένας τίμιος Έλληνας δεν μπορείτε να λέτε πως αυτό ισχύει. Δούλεψα και δουλεύω σε άλλη δουλειά πια σαν ζώο και παρακολουθώ τους φίλους μου από την ΠΑΜΚ να γίνονται μέχρι και αντιπρόεδροι σε δημόσια νοσοκομεία!!!! θα μπορούσα να είμαι μία από τους αυτούς αλλά το θεωρούσα ντροπή να μπω στο δημόσιο και ας βασανίζομαι τώρα. Νόσησα 2 φορές από καρκίνο και εργάζομαι γιατί δεν μπορώ να κάνω αλλιώς, αν ήμουν βέβαια στην ΕΤΕ ή στο δημόσιο θα είχα πάρει σύνταξη μειωμένη

φυσικά αλλά... βαρέθηκα μπορώ να
σας πωσ πολλές ιστορίες αλλά τι να
λέμε... όταν δεν λειτουργεί η
δικαιοσύνη, όταν ο δημόσιος
λειτουργός σε κλέβει και όταν ένας
Πάγκαλος ισχυρίζεται πως μαζί τα
φάγαμε αντί να κρύβεται από
ντροπή... τι να λέμε..

Τις χιλιάδες αποδείξεις που δεν έχω
πάρει....

Καλοκαίρι του 2007, κατασκευάζω
έναν ξενώνα στην ορεινή Κορινθία και
περιμένω την επιστροφή του Φ.Π.Α.
των παγίων. Έχω καταθέσει τα
τιμολόγια ένα χρόνο πριν, έχουν

διασταυρωθεί και περιμένω τον έλεγχο απ την αρμόδια Δ.Ο.Υ. Αφού ήρθε ο υπάλληλος μετά από πολύ πίεση, έκανε τον έλεγχο, δεν βρήκε κάτι μεμπτό, αλλά μου ζήτησε “γρηγορόσημο” 30.000€ πράγμα το οποίο αρνήθηκα έντονα. Ακόμα περιμένω την επιστροφή του προαναφερθέντος Φ.Π.Α.

Μηχανικός έσοδα 60.000 έξοδα, φορολογητέο εισόδημα (ίσχυε έως 2010) 19.500 τελικός φόρος πρακτικά μηδαμινός.

Ο πατέρας μου είχε αρχίσει την διαδικασία για να μου κάνει γονική

παροχή το σπίτι μας από το '81-82. Ο υπεύθυνος εφοριακός χρόνια τον εκβίαζε, ξέροντας ότι είναι βαριά άρρωστος, ότι αν δεν πληρώσει —40 χιλιάρικα τότε— δεν τελειώνει την υπόθεση. Ο πατέρας μου για χρόνια δεν πλήρωνε, μέχρι που πέθανε το '89. Εγώ 19 χρονών τότε, η μητέρα μου ετοιμοθάνατη —πέθανε το '90. Ο εν λόγω εφοριακός ήρθε την επόμενη της κηδείας και εξήγησε ότι αν δεν τον πληρώσουμε να ετεροχρονίσει την έγκριση θα μας έρθει ο φόρος αρκετά εκατομμύρια - αλλά η ταρίφα είχε πάει 200 χιλιάρικα, κι άλλα τόσα για τον φόρο γονικής παροχής περίπου. Πιο πρακτικός άνθρωπος η μάνα μου και λιγότερο ιδεολόγος, τα δώσαμε. Μαζί τα έφαγα κι εγώ - τρία χρόνια μετά έφυγα για την Εσπερία και ακόμη να

γυρίσω. Κάθε χρόνο υποβάλλω δήλωση και πληρώνω κανονικά για τα λίγα εισοδήματά μου στην Ελλάδα, ενα νοίκι από το σπίτι. Εκτός από το 2008 όπου για ένα χαρτί από ένα παλιάμαξο Rover που έφερα και εκτελώνισα κανονικά, η εφορία ακόμα με τρέχει...

Μία από τις χαρακτηριστικές —όχι εμφανώς πολιτικές— περιπτώσεις του "μαζί τα φάγαμε" είναι οι αγοροπωλησίες ακινήτων στην αντικειμενική και όχι στην εμπορική τιμή. Φόρος 11% επί της τιμής στο συμβόλαιο, σημαίνει απώλεια εσόδων του δημοσίου κοντά στο 5% επί της πραγματικής αξίας των συναλλαγών αυτών τα τελευταία χρόνια, με δεδομένη την απόκλιση

πραγματικής–αντικειμενικής τιμής (κατά την τελευταία δεκαετία). Τώρα γιατί εφαρμόστηκε το σύστημα αντικειμενικών αξιών: για να σταματήσουν να τα παίρνουν οι έφοροι που διαπραγματεύονταν με τον κάθε αγοραστή για την τιμή του συμβολαίου (οπότε τότε πάλι έχανε το κράτος και κέρδιζε η τσέπη του)

Επιχειρηματίας κάνει πλασματική δωρεά σε μοναστήρι της περιοχής προκειμένου να πετύχει μεγάλη φοροαπαλλαγή. Η δωρεά στις μονές δεν ελέγχεται άμεσα από το κράτος –αρκεί μία βεβαίωση του ηγούμενου.

Μαζί τα φάγαμε γιατί το επέτρεψαν κατ αρχήν οι πολιτικοί μας, και βουλευόμασταν όλοι. Επειδή πολύς λόγος για φοροδιαφυγή και πως μπορεί να καταπολεμηθεί. Είναι απλούστατο, εάν υπάρχει πολιτική βούληση. Ακολουθείστε την ροή των χρημάτων. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που για οποιοδήποτε λόγο αποκτά εισόδημα ή έσοδο στη χώρα από οπουδήποτε προερχόμενο δηλώνει στην εφορία τον ή τους τραπεζικούς λογαριασμούς τους οποίους θα χρησιμοποιεί.. Από αυτόν τον λογαριασμό βιοπορίζεται ή επενδύει, και από αυτόν ή αυτούς τους λογαριασμούς πληρώνει τους φόρους του, και από αυτόν τον λογαριασμό μεταφέρει ποσά (φορολογημένα) σε άλλους λογαριασμούς. Εάν βρεθούν σε

άλλους λογαριασμούς ποσά που δεν έχουν περάσει από τον ή τους επαγγελματικούς λογαριασμούς, κατάσχονται. Οι λεπτομέρειες μπορούν να αναπτυχθούν από ομάδα που θα ασχοληθεί με αυτήν την απλή ιδέα, που εφαρμόζεται σε άλλες χώρες εξ όσων γνωρίζω.. Πολιτική βούληση υπάρχει;

Η προσωπική μου εμπειρία από τους λογιστές. Νέος επιχειρηματίας άβγαλτος ακόμα. - Να κάνεις προσωπική επιχείρηση ή ΟΕ αν είστε δύο άτομα. Μην στεναχωριέσαι θα τα αναλάβω όλα εγώ. Εσύ δεν χρειάζεται να ξέρεις τίποτα. Θα σου λέω εγώ τι θα κόβεις. Κόβε αποδείξεις αυτό το μήνα. Αυτό το μήνα μην κόβεις. Στο τέλος

του έτους, είμαστε στο αφορολόγητο όριο, είσαι μία χαρά. (Μια χαρά και δυο τρομάρες). Οι λογιστές ΕΙΝΑΙ η φοροδιαφυγή. Είναι αυτοί που τα μαγειρεύουν όλα και βρίσκουν όλα τα παραθυράκια του νόμου. Συνήθως ο επιχειρηματίας απλά γνέφει καταφατικά γιατί δεν γνωρίζει και δεν μπορεί να γνωρίζει. Ακόμα και αν είσαι τίμιος σε κάνει παράνομο ο λογιστής από τα "παραθυράκια" που εφαρμόζει. Ο λογιστής κάνει τα λάθη και τις απάτες και ο επιχειρηματίας τις πληρώνει. Οι λογιστές είναι στο απυρόβλητο ενώ πρέπει να τους πάρουν τις άδειες από τους 8 στους 10. Μαζί τα φάγαμε...

Καλησπέρα,

Δε μπορώ να επιλέξω κατηγορία γιατί από όλες έχω επωφεληθεί εμμέσως. Με έζησε ο πατέρας μου ο οποίος δεν έκοψε ποτέ απόδειξη ως παροχή υπηρεσίας. Η οικογένειά μου έχει δώσει φακελάκι σε γιατρούς για εξυπηρέτηση ή ευχαρίστηση. Όλες οι γέννες είχανε παράνομη αμοιβή γιατρού σε ιδιωτικά και δημόσια μαιευτήρια. Η γυναίκα μου έχει σπίτι που θα κληρονομήσει με ημιυπαίθριο και μισό αυθαίρετο από το οποίο έπαιρνε νοίκι και τώρα το νομιμοποιεί. Έχω δωροδοκήσει εξεταστή για να πάρω το δίπλωμα αυτοκινήτου χωρίς κόπο. Έχω πληρωθεί και μαύρα από πολλούς εργοδότες μου για να βουλευτούμε και οι δύο. Συγγενείς μου διορισθήκανε στο δημόσιο και κάνανε περιουσίες με αμοιβές και επιδόματα

που δεν άξιζαν στο ελάχιστο. Συγγενείς που έμαθα πρόσφατα οτι για χρόνια έπαιρναν επίδομα αναπηρίας μαϊμού. Δε μπορώ να σκεφτώ άλλα. Πάντως εγώ δεν έφαγα πολλά αυτό είναι το παράπονό μου τελικά...

Χειμώνας 2012. Παραγγέλνω ξύλα για το τζάκι. Το φορτηγάκι έρχεται και ξεφορτώνει. Πόσα ο τόνος;. Τόσα. Θα δώσεις και του χοντρού, λέει ο οδηγός, εννοώντας αν θέλω μπορεί και να μην κόψει ΦΠΑ (υπουργός οικονομικών Βενιζέλος).

Όπως όλοι οι μισθωτοί και οι εργαζόμενοι, δηλαδή η μεσαία και

φτωχή τάξη της Ελληνικής Δημοκρατίας, πληρώνει συστηματικά από το 1974 έως σήμερα τους φόρους της, έτσι κι εγώ πληρώνω κανονικά τους φόρους μου ως Έλληνας φορολογούμενος και μάλιστα σε πολλές περιόδους σε υπέρμετρο βαθμό. Την ίδια όμως χρονική περίοδο, ελάμβανε χώρα, με τη βοήθεια φυσικά ΟΛΩΝ των Δικηγορικών Γραφείων της χώρας και των Δικηγορικών Συλλόγων, εν κρυπτώ από τους μισθωτούς και τους συνταξιούχους, το στήσιμο υπεράκτιων εταιρειών, με αποτέλεσμα όσοι θέλανε να αποφύγουν την καταβολή φόρων να το πετυχαίνουν συστηματικά, καθώς οι εν λόγω εταιρείες δεν είχαν καθόλου φορολόγηση και φυσικά συμφέρει σε

όλους τους τύπους των εταιρειών. Το ζήτημα επομένως είναι, πως τώρα που βρήκαμε από πού κάποιοι "μάγκες" κάνανε την "καλή" τους με αυτή την πρακτική, γιατί λοιπόν δεν μπαίνει ΕΔΩ ΚΑΙ ΤΩΡΑ το μαχαίρι στο κόκκαλο και φυσικά η διερεύνηση ας ξεκινήσει από τον Κώστα Σημίτη, ως πρώτο και καλύτερο, ως άλλωστε έναν από τους πρωθυπουργούς που όπως διαπιστώνεται έχουν όλα του τα στελέχη πρωταγωνιστήσει σε πολλές υποθέσεις που φυσικά δεν έχουν επιστραφεί τα κλεμμένα με την κατάσχεση όλων των αρχείων όλων των Δικηγορικών Γραφείων της χώρας και αφαίρεση αδειών όλων των Δικηγόρων που έβαζαν υπογραφή για τις υπεράκτιες. Το πιο τραγελαφικό παράδειγμα, είναι το γεγονός πως

αναγκάστηκε —αν είναι ποτέ δυνατόν— ο Ελληνικός λαός ξανά το κτηματολόγιο, εξαιτίας της υφαρπαγής δημοσίου χρήματος εκ μέρους ενός πολύ γνωστού στελέχους του ΠΑΣΟΚ, το όνομα του οποίου όλη η χώρα το γνωρίζει ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ καθώς πλήρωνε το Κτηματολόγιο. Αν είχες Πάγκαλε τα απαραίτητα κότσια, θα τα έβγαζες στη φόρα εσύ και θα τους έδινες έναν προς έναν και όχι να τους καλύπτεις ρίχοντας το μπαλάκι στον Ελληνικό λαό, να σου περιγράψει το ΠΩΣ τα φάγανε ορισμένοι υπουργοί ή στελέχη του ΠΑΣΟΚ.

Ας δώσουμε μια μέρα να πάρει ο καθένας τηλέφωνο τους γνωστούς του, να βγει στο δρόμο, να ψάξει για έστω

έναν που όταν αγόρασε η πούλησε
ακίνητο δήλωσε ΠΑΝΩ από την
αντικειμενική αξία και να μας το πει.
Θα βρεθούν πολλοί;

Πολεοδομία

Το αυθαίρετο που "σήκωσε" ο γείτονάς
μου, σε μια νύχτα, και ενώ μου κλεινε
τη θέα στον ουρανό, δεν έβγαλα κιχ!
δε θα χρεωνόμουν τίποτα αν έκανα
ένα απλό τηλ στην πολεοδομία
Ηρακλείου.....

Υγεία – Νοσοκομεία

Το παράδειγμα των εκλογών της Ζακύνθου. Ο "γιατρός των τυφλών", ο οφθαλμίατρος που γνωμάτευσε 700 τυφλούς σε ένα νησί 42.000 ψηφοφόρων ("δίνοντας" αντίστοιχα 700 επιδόματα). Ο κύριος αυτός (Γάσπαρος Διονύσιος) κατέβηκε ως υποψήφιος στις εκλογές της 6 Μαΐου, στην μονοεδρική της Ζακύνθου. Με 2400 ψήφους, βγήκε πρώτος και βγήκε βουλευτής Ζακύνθου! ... της μονοεδρικής Ζακύνθου!!! (ψήφισαν 24000, το πρώτο κόμμα –ΝΔ– πήρε 4950 συνολικά). Αν το αναγάγει κανείς 2400 ψήφοι είναι οι 700 τυφλοί και 2,5 ακόμη ψηφοφόροι ανά τυφλό.

Υποθετικά, τρεις ψήφοι θα ήταν η γυναίκα του, η μάνα του και ο πατέρας του!! (εεεεε χάθηκαν και μερικοί εξαιτίας ανύπαντρων "τυφλών" ή αποθανόντων γονέων). Έτσι λειτουργεί το περίφημο πελατειακό σύστημα... Μου δίνεις, σου δίνω, μ αφήνεις να τρώω (επιδόματα τυφλού), σου δίνω εξουσία να φας περισσότερα κι εσύ (σε βγάζω βουλευτή).

Αξιότιμε κ. Θεόδωρε Πάγκαλε,

Στο παρελθόν σας είχα αποστείλει e-mail στο οποίο και μου απαντήσατε με επίσημο τρόπο (για ένα θέμα σχετικό με τις μετεγγραφές των φοιτητών). Σας ευχαριστώ πολύ που δεν αγνοήθηκα, μολονότι υπήρχαν

σημαντικότερα θέματα με τα οποία έπρεπε να ασχοληθείτε.

Ειλικρινώς δεν ξέρω με τι να πρωτοξεκινήσω. Πραγματικά είναι τόσες πολλές οι ιστορίες που έχουμε ακούσει για διασπάθιση δημοσίου χρήματος, που προσωπικά θεωρώ πως μόνο τα πρόσωπα αλλάζουν. Το μοτίβο παραμένει αναλλοίωτο.

Θέλω να σας διηγηθώ επώνυμα μία ιστορία που συνέβη κάπου μετά τους Ολυμπιακούς αγώνες στο Γενικό Κρατικό Νοσοκομείο Νίκαιας–Πειραιά "Άγιος Παντελεήμων". Η ιστορία έχει ως εξής: (Η κλασική αναμονή στα επείγοντα πρέπει να θεωρείται και στην ιστορία μας παρούσα (αν και πάντα πίστευα πως το όλο θέμα με την αναμονή έχει ρίζες στη διοίκηση του νοσοκομείου και όχι στην πολιτική του

ηγεσία.) Κάπου εκεί λοιπόν περιμένοντας στην παθολογική πτέρυγα, με ένα μυθιστόρημα της Αγκάθα Κρίστι, έρχεται ένας ηλικιωμένος άνδρας και κάθεται ακριβώς δίπλα μου. Αμέσως τον πλησιάζει και ένας γιατρός και κάθεται ακριβώς δίπλα του. Αφού σιγουρεύεται πως κανένας δεν τους ακούει, ξεκινά να του μιλά, αγνοώντας εμένα που τους άκουγα πεντακάθαρα, προφανώς για το νεαρό της ηλικίας μου. Αφού λοιπόν μιλούν για το πρόβλημα του ηλικιωμένου, το θέμα καταλήγει στο προκείμενο: ο ηλικιωμένος πρέπει να χειρουργηθεί. Έλα όμως που δεν έχει κανένα "ταμείο" να τον καλύψει. Με την κατάλληλη γνωριμία όμως και την κατάλληλη κινητήριο δύναμη, σύμφωνα με τον εν λόγω γιατρό, το

θέμα διευθετείται. Κοντολογίς, αν έδινε ο ηλικιωμένος 1000 ευρώ καθαρά στο χέρι του γιατρού, η συγκεκριμένη χειρουργική επέμβαση θα "δηλωνόταν" και θα "χρεωνόταν" σε έναν άλλον ηλικιωμένο που προφανώς "είχε κάποιο ταμείο". Το τι έγινε στη συνέχεια δεν το γνωρίζω γιατί ήρθε η σειρά μου να περάσω μέσα. Η πρόθεση πάντως και μόνο του εν λόγω "λειτουργού" είναι χαρακτηριστική της κατάστασης που επικρατεί και επικρατούσε. Τα ευρώ του χειρουργείου ή των νοσηλίων δηλώθηκαν στο ΙΚΑ, ο γιατρός έγινε κατά 1000 ευρώ πλουσιότερος, ο ηλικιωμένος έχασε 1000 ευρώ (που ωχριούν μπροστά στο αντικειμενικό κόστος της εξέτασης) και τέλος καλό όλα καλά..

Φιλικά, Η.Α.Λ.

Τον Απρίλιο του 2012 ο Πατέρας μου 74 ετών αφού απευθύνθηκε σε ιδιώτη γιατρό/οφθαλμίατρο, διαγνώσθηκε με καταρράκτη και υποβλήθηκε σε επέμβαση από την ιδιώτη γιατρό στο κρατικό νοσοκομείο ΑΧΕΠΑ. Η Γιατρός εισέπραξε 400 ευρώ και φυσικά δεν εξέδωσε καμία απόδειξη. Τον Οκτώβριο του 2009 υποβλήθηκα σε κολονοσκόπηση στο ιδιωτικό θεραπευτήριο άγιος Λουκάς στο Πανόραμα Θεσσαλονίκης. Ο γιατρός εισέπραξε 300 ευρώ και δεν εξέδωσε απόδειξη.

Σχέση φαρμακευτικών εταιρειών με γιατρούς: Πίσω από τα παράνομα πειράματα φέρεται ότι έχει στηθεί μια ολόκληρη βιομηχανία, με ένα περίεργο σύμπλεγμα γιατρών και φαρμακευτικών εταιρειών. Η κάλυψη της χρηματοδότησης γίνεται από μυστικά κονδύλια των εταιρειών ή μήπως επιβαρύνεται το Ελληνικό Δημόσιο; “Στην Ελλάδα υπάρχουν δύο συνεργαζόμενες ογκολογικές ομάδες οι οποίες εκπροσωπούν το 95% των Ελλήνων Ογκολόγων και συνταγογραφούν το 90% των ογκολογικών φαρμάκων της Ελληνικής Φαρμακευτικής Αγοράς. Έχουν πολύ καλή οργάνωση και χρηματοδοτούνται με δωρεές από ιδιώτες το δημόσιο και την φαρμακοβιομηχανία και με αυτό τον

τρόπο κάνουν την ερευνά με δικά τους μέσα. Θα πρέπει εδώ να σας γνωστοποιήσουμε ότι τα φάρμακα που χρησιμοποιούν για την έρευνα δεν είναι δωρεάν αλλά συχνά προέρχονται (συνταγογραφούνται στα βιβλιάρια των ασθενών) από τα φαρμακεία.

Όλες οι Φαρμακευτικές εταιρίες οι οποίες έχουν ογκολογικά προϊόντα. Εμείς επιλέξαμε να κάνουμε δωρεές. Για αυτό το λόγο είμαστε πολύ προσεκτικοί και επιμένουμε να παίρνουμε από αυτούς μόνο γράμματα αποδοχής δωρεάς τα οποία δεν έχουν καμία αναφορά στην συγκεκριμένη μελέτη.

Στο τέλος σας γνωρίζουμε ότι καταχωρούμε αυτές τις δωρεές κάτω από τις στήλες των εξόδων του P&L στις “Τοπικές Κλινικές Μελέτες”, στον

προϋπολογισμό εξόδων του Ιατρικού Τμήματος και όχι στα έξοδα προώθησης κάτω από τις λειτουργικές δαπάνες του Μάρκετινγκ. Οι δωρεές για την ερευνά θα καταχωρούνται στην διαφήμιση και προώθηση”. Παρ’ όλα αυτά, στο υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης είναι ήσυχοι πως τα ταμεία δεν χρεώνονται φάρμακα.

Χρηματισμός και ακριβά ταξίδια γιατρών: “Έλληνες διοικητές και γιατροί δημόσιων νοσοκομείων, σύμφωνα πάντα με τους υπευθύνους της αμερικανικής εταιρείας, οι οποίοι προχωρούσαν σε παραγγελίες προϊόντων της εταιρείας όπως χειρουργικά εμφυτεύματα η

συνταγογραφούσαν τα φάρμακα της εταιρείας επιβραβεύονταν με διάφορους τρόπους όπως ο χρηματισμός και τα ακριβά ταξίδια σε εξωτικούς προορισμούς. Οποιοδήποτε ανταγωνιστικό πλεονέκτημα αποκτήθηκε με Διαφθορά είναι οφθαλμαπάτη" δήλωσε ο διευθυντής της Αμερικανικής Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς "Η εταιρία επέλεξε το κέρδος από την συμμόρφωση. Σύμφωνα με την Αμερικανική Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς από το 1998 μέχρι το 2006 η εταιρεία κέρδισε 24 εκατομμύρια δολάρια εις βάρος του Ελληνικού δημοσίου. Χρησιμοποιούσε μαύρα ταμεία και προχωρούσε σε εικονικές συμβάσεις Off-shore εταιρειών με έδρα τη Νήσο του Μαν για να δωροδοκεί γιατρούς και

διευθυντικά στελέχη δημόσιων νοσοκομείων σε χώρες της Ευρώπης”. Πρόστιμο 22 εκατ. δολαρίων στην εταιρεία ιατρικών μηχανημάτων Sxxxx & Nxxxx επέβαλε η Securities and Exchange Commission και το υπουργείο Δικαιοσύνης των ΗΠΑ για δωροδοκίες Ελλήνων γιατρών που εργάζονται σε δημόσια νοσοκομεία. Παρ’ όλα αυτά, στο υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης είναι ήσυχοι πως τα ταμεία δεν χρεώνονται φάρμακα.

Το Στρατιωτικό-Κρατικό Φαρμακείο (λιανικής πώλησης) του NIMITS εξυπηρετεί κάθε μέρα περίπου 300 πολίτες (στρατιωτικοί και συγγενείς) και έχει προσωπικό 3 ατόμων. Αυτό

σημαίνει 100 άτομα ανά φαρμακοποιοί
= 2.200 το μήνα. Εάν βάλουμε μέσο
μισθό 1350 ανά άτομα σημαίνει 0,6
ευρώ ανά συνταγή. Κάθε συνταγή έχει
περίπου 2 φάρμακα κατά μέσο όρο.
Αυτό σημαίνει 0,3 ευρώ ανά
συσκευασία φαρμάκου. Αυτό θα
μπορούσαμε να το ορίσουμε ως κόστος
παραγωγής φαρμακευτικών
υπηρεσιών λιανικού εμπορίου.
Ανάλογα ισχύουν και για τα άλλα
Κρατικά-στρατιωτικά φαρμακεία
λιανικής πώλησης όπως το φαρμακείο
του 251 ΓΝΑ ή του Ναυτικού
Νοσοκομείου. Εάν σκεφτούμε ότι το
φαρμακευτικό κέρδος (προ Λοβέρδου)
ήταν περίπου 30% ανά συσκευασία
φαρμάκου, θα δούμε ότι το κόστος
φαρμακευτικής υπηρεσίας λιανικού
εμπορίου κόστιζε πάνω από 100 φορές

σε σχέση με το εν δυνάμη κόστος παραγωγής όπως αυτό προκύπτει σαφώς από το Φαρμακείο του NIMITΣ. Το ίδιο συμβαίνει και για την συντεχνία των μικροβιολόγων η οποία πουλάει το προϊόν της με κέρδη ακόμα και 2000% (βλ: www.touima.gr/society/article/?aid=269235).

Γνωρίζουμε ότι στην ανταγωνιστική αγορά η τιμή καθορίζεται από το κόστος παραγωγής. Κέρδη πολύ πάνω από το κόστος παραγωγής είναι χαριστικές μεταβιβάσεις πλούτου προς συντεχνίες. Αυτό σημαίνει ότι για κάθε ευρώ που παρέχει το κράτος ως λιανικού εμπορίου φαρμακευτικές (ή μικροβιολογικές) — κοινωνικές υπηρεσίες στην κυρά Γεωργία από το Κερατσίνι με τον παραπληγικό άνδρα, δίνει ΧΑΡΙΣΤΙΚΑ 99 ευρώ στις

συντεχνίες των φαρμακοποιών ή των μικροβιολόγων για να αγοράσουν το νέο μοντέλο της μερσεντές. “Κοινωνικό Κράτος” κατέληξε να σημαίνει εκμετάλλευση των φτωχών πολιτών.

Φίλος γιατρός μου σύστησε συνάδελφό του γαστρεντερολόγο, ο οποίος εργάζεται στο Λαϊκό Νοσοκομείο Αθηνών, για μια εξέταση (κωλονοσκόπηση). Μετά το σχετικό τηλεφώνημα κλείστηκε ως εκ θαύματος ραντεβού δύο ημέρες μετά στο νοσοκομείο, ενώ μέσω του 1535, μου είχαν πει ότι θα έπρεπε να περιμένω περίπου ένα μήνα. Πήγα στο νοσοκομείο και ο γιατρός μου έκανε την εξέταση, τα δε αποτελέσματα βγήκαν σε λίγη ώρα. Όταν μου έδωσε

τις απαντήσεις και την γνωμάτευση ο γιατρός, σηκώθηκα να φύγω, οπότε έκπληκτος με ρώτησε: "Δεν θα με πληρώσετε". Ξαφνιασμένος κ' εγώ τον ρώτησα τι του χρωστάω και αυτός μου ζήτησε 180 €. Αναγκάστηκα να του τα δώσω, γιατί ντράπηκα και βέβαια χωρίς να μου δώσει απόδειξη. Δηλαδή πήγα σε δημόσιο νοσοκομείο και πλήρωσα ιδιωτικά τον γιατρό. Την επόμενη φορά που χρειάστηκα ανάλογη εξέταση (γαστροσκόπηση), πήγα σε ιδιωτική κλινική και χάριν μιας ασφάλειας που είχα κάνει των 35 €, πλήρωσα μόλις 60 € για την εξέταση και πήρα και απόδειξη. Το συμπέρασμα είναι ότι μόνος του τα τρώει ο γιατρός του δημόσιου νοσοκομείου, όχι μαζί μου.

Χρησιμοποίησα το βιβλιάριο υγείας του πατέρα μου πολλάκις (ήταν δημόσιος υπάλληλος)! Δεν ζήτησα απόδειξη από τις αγορές μου, ως επί το πλείστον! Συχνά διαπραγματεύτηκα εκπτώσεις στις αγορές μου, μέσω της μη έκδοσης απόδειξης! Δανείστηκα από τις τράπεζες ασύστολα για προσωπικά έξοδα, αδιαφορώντας για το μέλλει γενέσθαι! Έπαιρνα ταμείο ανεργίας και δούλευα παράλληλα ανασφάλιστος! Χρησιμοποίησα πολιτικό μέσο για να δουλέψω συμβασιούχος σε επιχείρηση του δημοσίου! Χρησιμοποίησα βίσμα για να μην πληρώσω κάποιες κλήσεις της τροχαίας! Μπήκα στο αστικό λεωφορείο χωρίς εισιτήριο αρκετές φορές! Όμως, δεν λάδωσα ποτέ, ούτε λαδώθηκα! Αθώς; Δεν νομίζω! Έβαλα

και εγώ το δαχτυλάκι μου στην κατάντια αυτής της χώρας! Λίγο; Λίγο! Όμως μαζί τα φάγαμε αγαπητέ Θεόδωρε! Και δεν έχω την απαίτηση να φάμε το ίδιο! Θα ήταν υπερβολή!

Γενικά

Όχι δεν τα φάγαμε μαζί. Τα φάγατε εσείς και οι ευνοούμενοι σας. Σήμερα που το καράβι του ΠΑΣΟΚ βουλιάζει μετεπιβιβάστηκαν στον ΣΥΡΙΖΑ. Η ευθύνη ανήκει σ' εσάς που κυβερνούσατε. Η εκάστοτε ηγεσία έχει υποχρέωση να αναδεικνύει τις υγιείς, ηθικές και προοδευτικές δυνάμεις του τόπου. Εκτός βέβαια αν είναι διεφθαρμένη και έχει ως ιδανικό την

επανεκλογή της με οποιοδήποτε κόστος. Μην κοροϊδεύετε τον κόσμο ζητώντας του ιστορίες διαφθοράς. Κοιταχτείτε καλύτερα στον καθρέπτη.

Επειδή είμαι από εκείνους που πιστεύουν ότι η ευθύνη ανήκει 100% στους πολιτικούς, θα ήθελα να ρωτήσω με ποιο δικαίωμα και βάσει ποιας νομοθεσίας, μπορούν οι βουλευτές να διορίζουν υπαλλήλους στο δημόσιο, σαν να πρόκειται για την προσωπική τους επιχείρηση; Με ποια κριτήρια γίνεται η επιλογή; Ποιο είναι το αντάλλαγμα που περιμένει ο βουλευτής;

Σας ζήτησε κανείς κε Πάγκαλε να τον διορίσετε παρανόμως στο δημόσιο; Προφανώς σας ζητούσαν να

προτιμηθούν από κάποιον άλλο που ούτως ή άλλως θα διοριζόταν. Κανείς πολίτης δεν είναι σε θέση να γνωρίζει το οργανόγραμμα και τις πραγματικές ανάγκες του δημοσίου. Εσείς όμως γνωρίζατε ότι παρανομείτε, γνωρίζατε ότι οι υπάλληλοι είναι υπεράριθμοι, γνωρίζατε ότι αυξάνετε τις δαπάνες του δημοσίου, γνωρίζατε ότι με την πράξη σας αδικείτε άλλο πολίτη που θα καταλάμβανε τη θέση αν δεν υπήρχε η παρέμβασή σας, γνωρίζατε ότι το ίδιο κάνουν όλοι οι συνάδελφοί σας χωρίς να νοιάζεστε πως θα βρεθούν τα χρήματα για να πληρωθούν όλοι αυτοί που διορίζατε. Σ' αυτή τη συναλλαγή παράνομα ενεργεί μόνο ο πολιτικός, που μπορούσε να πει όχι.

Επίσης θα ήθελα να ρωτήσω, εκτός από διορισμούς ποιες άλλες χάρες κάνετε σε συμπολίτες μας; Αν κάποιος ερχόταν και σας έλεγε ότι θέλει να πληρώνει λιγότερους φόρους, θα τον εξυπηρετούσατε; Αν όχι ,γιατί, αφού το οικονομικό κόστος για το δημόσιο μπορεί να ήταν μικρότερο από ένα ισόβιο διορισμό.

Αφού καταλάβετε που μας οδήγησε η πολιτική σας, είστε διατεθειμένος να ζητήσετε την απόλυση όλων αυτών που προσωπικά διορίσατε, αντί να απολυθούν άλλοι στη θέση τους που δεν διορίστηκαν με παρόμοια μέσα;

Έχω ένα γιο έξι χρονών. Έχω υποχρέωση απέναντί του να ξοδέψω ένα σκασμό λεφτά για να τον

μεγαλώσω, να τον μορφώσω, να τον αποκαταστήσω όπως έκανε αντίστοιχα για μένα ο συγχωρεμένος ο πατέρας μου. Ο μικρός για την επόμενη εικοσαετία προβλέπεται να μου στοιχίσει περί τα 200.000 ευρώ. Τα λεφτά αυτά φυσικά δεν τα 'χω. Πρώτα ο Θεός να χω την υγείά μου και τη δουλειά μου ν' αγωνιστώ και δε θα του λείψει τίποτα του μικρού. Βέβαια έχω την υποχρέωση τα λεφτά αυτά να του τα διοχετεύω με μέτρο και σύνεση, ώστε πράγματι να αξιοποιηθούν για το καλό του και να μην τον βλάψουν. Βέβαια υπάρχει και κάτι άλλο που μπορώ να κάνω πολύ πιο πονηρό και ξεκούραστο για την επόμενη εικοσαετία. Να υποθηκεύσω ή και εκποιήσω τη μικρή περιουσία μας (δυο σπίτια και δυο χωράφια που εγώ και η

γυναίκα μου κληρονομήσαμε) και έτσι να έχει κι ο μικρός να καλύψει τις ανάγκες του, να μη χρειάζεται κι εγώ να δουλεύω, κάτι που τόσο πολύ με κουράζει. Θα τη βγάλω την εικοσαετία κοτσάνι, θα ρέει το χρήμα άλλωστε στο μικρό και κανείς δε θα μπορεί να μου την πει που κάθομαι. Του μικρού ειδικά που θα κακομαθαίνει και καθ' όλη τη διάρκεια της εικοσαετίας δε θα χρειαστεί ποτέ του να σφιχτεί θα τον έχω να μου δίνει ψήφο εμπιστοσύνης. Και μετά την εικοσαετία τι γίνεται; που ο μικρός θα χει απομείνει ξύλο απελέκητο και θα του χουμε φάει και την περιουσία. Να σου πω τι θα κάνω τότε. Εμένα θα χει περάσει η μπογιά μου και θα χω ζήσει μια εικοσαετία σαν υπουργός του πασοκ, όσο για το μικρό που θ' αρχίσει να παραπονιέται

γιατί δε θα μπορεί να ζήσει, θα γυρίσω να του πω: Μικρέ τι θες και τα γυρεύεις, μαζί τα φάγαμε.

Ο "Αέρας" την εποχή του Χρηματιστηρίου. Ήμουν τεχνικός Software για χρηματιστηριακές πράξεις. Ο πελάτης μάθαινε την φήμη για την μετοχή. Αγόραζε 1.000.000 δρχ και είχε περιθώριο 3 μέρες για να καταθέσει το ποσό αγοράς. 1η μέρα +8% η μετοχή, 2η μέρα +8%, 3η μέρα +8% Σύνολο 1.259.712 δρχ. Έκανε κατάθεση του 1.000.000 και έμενε με το κέρδος 259.712 δρχ χωρίς κόστος. Αυτός είναι ο λόγος που βαφτίστηκε "αέρας" η συγκεκριμένη πράξη. Μετά τις 10.00 το πρωί νέκρωναν τα πάντα και όλοι παρατούσαν τις εργασίες τους

για να πάνε στις χρηματιστηριακές.
Ναι μαζί τα φάγαμε.

Εγκατέστησα το πρώτο πρόγραμμα χρηματιστηρίου πριν την εποχή του μεγάλου φαγοποτίου. Εκεί μου έδωσαν την πρώτη "πληροφορία". Αγόρασε Μουριάδη, θα γίνεις πλούσιος. Η μετοχή ξεκίνησε με 25 ή 50 δραχμές αν θυμάμαι καλά, και ορίστε το κλέψιμο που έγινε. γιατί ο υπολογιστής θυμάται καλύτερα από εμένα. <http://prntscr.com/ac8bu>. Στα 16 ευρώ η υψηλότερη τιμή, δηλ. 5.452 δραχμές. Ευτυχώς δεν αγόρασα. Γι' αυτό μπορώ και σας τα γράφω αυτά. Δεν πούλησα την ψυχή μου στον διάβολο.

Δεν συμπαθώ καθόλου τις πολιτικές σας πρακτικές, αλλά συμφωνώ απόλυτα στο ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ ΤΑ ΦΑΓΑΜΕ. Δεν έχει ακούσει τίποτα κανείς για τα παχυλά εφάπαξ, σε σχέση με τις εισφορές πολλών συντεχνιών; Για τους σαρανταπεντάρηδες συνταξιούχους; Για τους μαϊμού ανάπηρους; Για τους δήθεν αντιστασιακούς; Για το ένα εκατομμύριο ελεύθερων επαγγελματιών που δήλωναν δεκαετίες τώρα κάτω από το αφορολόγητο όριο; Για αγροτοκτηνορόφους που δήλωναν τόσα ελαιόδενδρα και αιγοπρόβατα, για τις επιδοτήσεις, που δεν τα χωράει η Ελλάδα, για τρελά επιδόματα (πλυσίματος χεριών, σωστής προσέλευσης στην εργασία, εργένη,

κυλικείου και άλλα φαιδρά; Για δεκάδες χιλιάδες αργόμισθους δημοσίους χρυσοπληρωμένους "υπαλλήλους" που διαπραγματεύονταν τη ψήφο τους, εκβιάζοντας νάνους πολιτικούς επιπέδου Πάγκαλου; Αν δεν τα βλέπατε αυτά, δεν αναρωτιέστε τι δουλειά κάνουν όσοι έχουν αγοράσει τις εκατοντάδες χιλιάδες μαιζονέτες σε όλη την Ελλάδα; Τα χιλιάδες υπερπολυτελή κότερα που στοιβάζονται στις μαρίνες; Τα χιλιάδες πανάκριβα αυτοκίνητα που βολτάρουν μέχρι το τελευταίο χωριό της χώρας μας; Ποιοι λίκνιζαν τις κορμάρες τους, ενίοτε με τη συντροφιά Ουκρανορωσίδων, στα χιλιάδες ξεφτιλάδικα που είχαν ανοίξει σε όλη την επικράτεια; Για την διαπλοκή χρειάζονται πάντα τουλάχιστον δυο.

Όσο για το ρόλο της αριστεράς, που το παίζει αθώα περισσότερά, ας θυμηθούμε τι "απαιτούσαν" με εκατοντάδες πορείες-συγκεντρώσεις κάθε χρόνο. Βασικό μισθό 1400 ευρώ! Κατώτατη σύνταξη 1200 ευρώ! Προσπάθησαν και πολλές φορές πέτυχαν, λόγω πολιτικού κόστους να μπλοκάρουν πολλές επενδύσεις, να διώξουν άλλες και να κλείσουν χιλιάδες επιχειρήσεις, Δεν έχουν περάσει 3 χρόνια που δεν άφηναν κρουαζιερόπλοια να κατεβάσουν κόσμο στο λιμάνι του Πειραιά. Φέτος το καλοκαίρι θα έλθουν 750 με 1,5 εκατομμύρια τουρίστες. Σκεφτείτε και αναλογιστείτε το μέγεθος των ευθυνών μας γιατί τα επιτρέψαμε όλα αυτά, Σίγουρα θα σκέφτεστε και άλλα γραφικά της ελληνικής

πραγματικότητας, αλλά ας αφήσουμε λίγη δουλειά και για τον Πάγκαλο . ΟΛΟΙ γνωρίζαμε, λοιπόν, αλλά επειδή είμαστε βολεμένοι, πιστεύαμε οτι το πάρτυ με κάποιο τρόπο θα συνεχιστεί αιώνια. Υπολογίζαμε όμως χωρίς τον ξενοδόχο...

Είμαι εκπαιδευτικός, διορισμένος με διαγωνισμό ΑΣΕΠ, με ειδική και μοναδική μάλιστα διαδικασία το 2003, επί ΠΑΣΟΚ. Δεν με διορίσατε. Όσα χρόνια εργάζομαι είτε ως μόνιμος, είτε ως αναπληρωτής-ωρομίσθιος, είτε στον ιδιωτικό τομέα, δεν είχα ποτέ πρόσβαση σε δημόσιο χρήμα. Η ειδικότητά μου είναι τέτοια, που τα ελάχιστα ιδιαίτερα που είχα στη ζωή μου, τα είχα πριν διοριστώ πολύ

μακριά από την ιδιαίτερή μου πατρίδα. Ότι έκανα έως σήμερα, το έκανα δουλεύοντας, τόσο εγώ, όσο και η γυναίκα μου. Προφανώς και έχω αντιληφθεί περιπτώσεις —μικρής ή μεγάλης— διαφθοράς και οικονομικής συναλλαγής, δεν με αγγίζει όμως για τους λόγους που προανέφερα. Λυπάμαι, αλλά δεν τα φάγαμε μαζί. Ή τουλάχιστον, δεν τα φάγαμε όλοι μαζί. Γι' αυτό άλλωστε πιστεύω ότι λείπει η ενότητα ΠΑΙΔΕΙΑ από τις θεματικές σας.

Περιοχή Γαργαλιάνων Τριφυλίας: Όλα τα ελαιοτριβεία, έγραφαν σε "δικούς" τους, ας πούμε έμπιστους, πολύ μεγαλύτερες ποσότητες ελαιολάδου, από ότι παρήγαγαν, με σκοπό ο

παραγωγός να λαμβάνει μεγαλύτερη επιδότηση. Όταν την δεκαετία του 1990, άρχισε να εφαρμόζεται από τους Συνεταιρισμούς, ένας υποτυπώδης έλεγχος δηλ. πόσο παρήγαγες; τι το έκανες; Τότε, όλοι αυτοί που έγραφαν παραπάνω ποσότητες, έψαχναν γνωστούς, συγγενείς και φίλους στην Αθήνα και ζητούσαν το ΑΦΜ τους για να δηλώσουν, ότι τους πούλησαν το επιπλέον ελαιόλαδο. Αποτέλεσμα, όταν άλλαξε η ΚΑΠ, ως προς τις επιδοτήσεις ελαιολάδου, ελήφθη υπόψη ο μέσος όρος τριετούς παραγωγής και έτσι όσοι έγραφαν πιο πάνω παραγωγή, παίρνουν και σήμερα μεγαλύτερα ποσά επιδότησης.

Υ.Γ Μεταξύ αυτών που έδωσαν το ΑΦΜ τους, (την πάτησα από οικείο πρόσωπο, που εκείνη την εποχή με

εκπροσωπούσε) ήμουν και εγώ. Ακόμη και σήμερα αναφωνώ, Ελλάς το μεγαλείο σου, γιατί ποτέ δεν υπήρξε έλεγχος από τις αρμόδιες αρχές.

Τους εκατοντάδες που ξέρω, με όνομα και επίθετο, που τα τρώγανε χοντρά και δεν αντιδρούσα. σα να ήταν κάτι πολύ φυσιολογικό! σαν πως θα μου δειναν κάποτε και μένα.... αφού ήξερα (με αποδείξεις) και δε μιλούσα, ήταν σα να τρωγα και γω μαζί τους!

Μα τώρα σοβαρά περιμένετε να σας παράσχουν ιστορίες στις οποίες συγκεκριμένοι άνθρωποι θα παραδεχθούν ότι έφαγαν κρατικά

χρήματα εν γνώσει τους; Μήπως θα έπρεπε να επικεντρωθεί ο κ. Πάγκαλος στους ακουσίως κλέψαντες και εννοώ τους δευτερογενώς ωφεληθέντες; Είναι η δομή του συστήματος και το πώς δημιουργήθηκε που θα είχε μεγαλύτερη σημασία, στην βάση της Πολιτείας του Πλάτωνα. Πραγματικά θα μπορούσε να βοηθήσει τους Έλληνες να καταλάβουν την έννοια της συλλογικής ευθύνης μέσα από τις αδυναμίες της δημοκρατίας. Γνώμη μου.

Πάγκαλε συμφωνώ μαζί σου οτι μαζί τα φάγαμε κατά βάθος όλοι αυτό πιστεύουν αλλά αρνούνται να το παραδεχτούν συνέχισε να τα λες χωρίς να μασάς τα λόγια σου και κάτι ακόμα

*ελπίζω να είσαι καθαρός γιατί άλλο το
μαζί τα φάγαμε άλλο το μαζί τα
κλέψαμε όπως ο Άκης.*

9

Επίλογος

Θέλω να φαντάζομαι την Ελλάδα σε δέκα χρόνια από τώρα καλύτερη, από ότι είναι σήμερα. Τι θέλουμε καλύτερο; Να έχουν οι πολίτες δουλειά, να μπορούν να ζουν με αξιοπρέπεια, να προοδεύουν και να μεγαλώνουν τα παιδιά τους με αισιοδοξία για το μέλλον, να έχουμε σωστό σύστημα εκπαίδευσης, υγείας και κοινωνικής ασφάλισης. Μπορούμε να κάνουμε και ακόμα περισσότερα. Να αναπτύξουμε ειδικούς κλάδους της οικονομίας, να δημιουργήσουμε πολλές νέες μικρές επιχειρήσεις, να εξάγουμε τεχνογνωσία και να εισάγουμε μυαλά. Να γυρίσουν πίσω οι νέοι μας που ξενιτεύονται

ανά τον κόσμο για να βρουν καλύτερες συνθήκες διαβίωσης και εργασίας.

Να γίνουμε παραγωγικοί και ανταγωνιστικοί.

Υπάρχουν πράγματα που πρέπει να τα κάνουμε μόνοι μας, και πράγματα που πρέπει να κάνει το κράτος.

Εμείς θα πρέπει:

- Να έχουμε φορολογική συνείδηση και να είμαστε συνεπείς στις υποχρεώσεις μας.
- Να είμαστε δίκαιοι και να ενεργούμε αξιοκρατικά, μέσα σε ένα σύστημα αντικειμενικής αξιολόγησης, για οτιδήποτε, για θέσεις εργασίας, κοκ.
- Να αλλάξουμε την κουλτούρα μας. Να μην κυριαρχεί η θέληση για μια θεσούλα στο δημόσιο αλλά η θέληση για δημιουργία και παραγωγή, μέσα από τον υγιή ανταγωνισμό.

-
- Να εκμεταλλευτούμε τα ανταγωνιστικά μας πλεονεκτήματα. Τη θέση της χώρας μας, τη φυσική της ομορφιά, τις ιδιαίτερες συνθήκες, τον πολιτισμό μας.
 - Να επαινούμε τον άξιο και ικανό και να θέλουμε να του μοιάσουμε. Όχι να κάνουμε το αντίθετο.
 - Να διαβάσουμε ιστορία και να ενημερωνόμαστε για την οικονομία και τις συνθήκες στην Ευρώπη και τον κόσμο.

Το κράτος θα πρέπει:

- Να είναι δίκαιο απέναντι σε όλους τους πολίτες.
- Να αναπτύξει ελεγκτικούς μηχανισμούς ώστε να σταματήσει κάθε φαινόμενο αναξιοκρατίας, διαφθοράς και πελατειακών σχέσεων. Κάθε καταγγελία πολίτη να παρακολουθείται και να υπάρχει

καταγεγραμμένο το αποτέλεσμα. Να υπάρχει διαφάνεια παντού.

- Να βελτιώσει το χρόνο απονομής της δικαιοσύνης, διαφυλάσσοντας πάντα την ανεξαρτησία της.
- Να εισάγει στο εκπαιδευτικό σύστημα μαθήματα για την παραγωγή, την αυτοεκτίμηση, την προσπάθεια για δημιουργία και την επιχειρηματικότητα.
- Να στηρίζει τους νέους που θέλουν να κάνουν το δικό τους επιχειρηματικό βήμα και να τους βοηθά στην πράξη. Να επενδύσει στη νέα γενιά.
- Να στηρίζει την πραγματική έρευνα, ιδίως όταν οδηγεί σε εκμεταλλεύσιμα αποτελέσματα.
- Να προσφέρει αξιοπρεπές σύστημα υγειονομικής περίθαλψης σε όλους. Όλοι έχουν δικαίωμα στην περίθαλψη και τη ζωή.

- Να επενδύσει στην ανάπτυξη της τεχνολογίας και της καινοτομίας.
- Να φροντίσει ιδιαίτερα για τους απόρους και όσους βρίσκονται κάτω από το όριο της φτώχειας.
- Να δαπανά προσεκτικά το κάθε ευρώ του Έλληνα φορολογούμενου και να μην κάνει σπατάλες. Θα πρέπει να γίνει μικρότερο και πιο παραγωγικό και αντί να δημιουργεί γραφειοκρατία, να εξυπηρετεί τον πολίτη.

Επομένως, η βελτίωση της ζωής μας στην Ελλάδα εξαρτάται σε τελική ανάλυση από εμάς τους ίδιους. Θα πρέπει να καταλάβουμε ότι θα πρέπει να τρώμε μόνο ότι παράγουμε. Και ότι όλοι, θα πρέπει να παράγουμε και όχι να ζούμε εις βάρος των άλλων.

Θ.Π.